

Gemeente Losser

Jaarstukken 2012

Jaarstukken

2012

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
I. Aanbiedingsbrief	7
II. Financiële positie	11
Jaarverslag	
III. Programmaverantwoording	
1. Toerisme en economie	21
2. Landschap en ruimte	27
3. Leefbaarheid en maatschappelijke ontwikkelingen	43
4. Veiligheid	65
5. Bestuur en dienstverlening	73
IV. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	81
V. Verplichte paragrafen	
a. Lokale heffingen	90
b. Weerstandsvermogen	95
c. Onderhoud kapitaalgoederen	101
d. Financiering	107
e. Bedrijfsvoering	110
f. Verbonden partijen	114
g. Grondbeleid	124
Jaarrekening	
VI. Financiële rekening	
a. Programmarekening	133
b. Begrotingsrechtmatigheid	137
c. Aanwending onvoorzien	140
d. Incidentele baten en lasten	141
VII. Balans plus toelichting	143
VIII. Controleverklaring accountant	

Bijlagen:

- A. Jaarverslag per programma op productniveau
- B. SiSa Verklaringen
- C. IMG (Investeren met Gemeenten)
- D. Lijst van afkortingen

-

AANBIEDINGSBRIEF

Aan de leden van de gemeenteraad

Losser, 28 mei 2013

Onderwerp: Jaarstukken 2012

Hierbij treft u, ter vaststelling, de verslaglegging over het boekjaar 2012 aan. De jaarstukken 2012 zijn het sluitstuk van de budgetcyclus 2012. Hiermee leggen wij verantwoording af over het gevoerde beleid.

Algemeen

In 2012 zijn helaas drie bedrijven in onze gemeente getroffen door een brand. Behalve dat dit voor betrokkenen erg ingrijpend was, bracht dit voor de ambtelijke organisatie veel werk met zich mee. Ook de onverwachte Tweede Kamerverkiezingen en het vertrek van een wethouder hadden een grote impact op de organisatie. In 2012 hebben we veel werk verricht voor de nieuwe samenwerkingsverbanden: Veiligheidsregio Twente, Regionale Uitvoeringsdiensten, de ontwikkelingen op gebied van Werk Inkomen en Zorg en de ontmanteling van Top-Craft. Ook is er veel energie gestoken in het bestemmingsplan buitengebied en de woonvisie. Nieuw ingevoerd zijn het Loes Loket, het Energieloket en het WMO-loket. De buitendienst heeft de beschikking gekregen over een prachtige nieuwe multifunctionele containerwagen en er zijn ondergrondse afvalcontainers geplaatst. Tot slot is er veel voorbereidingstijd gestoken in de ontwikkeling van een kulturhus en een brede school in Losser en Overdinkel.

Infrastructuur

Op gebied van infrastructuur is in De Lutte het terrein voor de brede school voorzien van een kiss en ride strook en zijn in Losser de Havezatensingel en de retentievijver in De Saller gerealiseerd. Ook is er vooruitgang geboekt bij het inrichten van de woonservicegebieden. Zo is er bij zorgcentrum St. Maartenstede een beweegtuin voor ouderen in gebruik genomen en is de toegankelijkheid in de openbare ruimte in winkelcentrum De Brink verbeterd door het ophogen van de molgoten. Tevens is de toegankelijkheid van het Dorpshoes in De Lutte verbeterd.

Hart voor Overdinkel

In het project Hart voor Overdinkel hebben we o.a. de openbare ruimte tussen de Troelstrastraat en de Schaepmanstraat helemaal opnieuw ingericht met gebruik van energiezuinige en duurzame materialen. In de Tiekerhook is een gemeenschappelijke ruimte ingericht die ook voor de buurtbewoners beschikbaar is. Er is veel voorbereidingswerk verricht o.a. voor de herinrichting van het Talmaplein en voor het inrichten van een wateropvanggebied bij de Pax Christischool. Het team van de Overdinkelgenerator is gestart met het tweede gebied: de Spinnersweg. Er zijn keukentafelgesprekken gevoerd, er is een terugkoppelingsavond geweest en daaruit zijn 10 ambities voor de straat gekomen. Deze ambities worden verder uitgewerkt.

Veiligheid

De burgemeester heeft begin oktober de interne gedragsregel toepassing artikel 13b Opiumwet Losser 2012 ingevoerd. In Noord Oost Twente verband is de regelgeving voor carbidschieten op elkaar afgestemd, die met een uitgebreide communicatiecampagne bekend is gemaakt.

Kaders

In de begroting 2012 zijn we gestart met het benoemen van kaders met o.a. als doel keuzes te maken bij ombuigingen en bezuinigingen. Bij de bestuursrapportage 2012 hebben we u de actuele ontwikkelingen gemeld. In 2012 waren er nog geen financiële resultaten verbonden aan de door uw raad gekozen kaders. Bij het opstellen van de begroting 2013 is rekening gehouden met de noodzakelijke bijsturing. Over de voortgang van de uitwerking van de kaders rapporteren we bij reguliere planning en control rapportages.

Resultaat 2012

Bijsturingsmaatregelen

In het voorjaar van 2012 heeft uw raad via een raadsinfobrief het eerste signaal van ons ontvangen over een te verwachten tekort van circa 1 miljoen euro over 2012.

Dit tekort bestond uit nieuwe externe ontwikkelingen ten opzichte van het moment van besluitvorming over de begroting 2012, genomen raadsbesluiten na vaststelling van de begroting, bijgestelde ramingen voor bezuinigingen in de begroting 2012 en bedrijfsvoering aangelegenheden. Diverse bijsturingsmogelijkheden zijn in gang gezet om tijdig maatregelen te nemen om het te verwachten tekort terug te dringen. De besluitvorming hierover is verwerkt bij de bestuursrapportage 2012.

Bestuursrapportage

De bestuursrapportage met peildatum 30 juni 2012 sloot met een nadelig saldo van ca. € 752.000. Dit bedrag is bij de bestuursrapportage onttrokken aan de algemene reserve. Daarnaast hebben we u bij de bestuursrapportage meegenomen in de te verwachten ontwikkelingen na de peildatum van 30 juni 2012 die van invloed zouden zijn op het resultaat bij de jaarrekening 2012. In deze jaarrekening vindt u een verdere toelichting op deze verwachte resultaten.

Jaarrekening

In de oorspronkelijke (primaire) begroting 2012 was het jaarresultaat 2012 begroot op € 93.000. Dit resultaat is bij de begroting 2012 toegevoegd aan de algemene reserve. In de bestuursrapportage hebben we een te verwachten nadeel gemeld van € 752.000, dit is ook verwerkt in de begroting middels een onttrekking aan de algemene reserve. De jaarrekening 2012 sluit nu met een positief resultaat van € 576.000 ten opzichte van de bestuursrapportage. We stellen voor van dit resultaat € 330.000 te bestemmen waardoor het uiteindelijke resultaat van de jaarrekening € 246.000 bedraagt.

Resultaat primaire programmabegroting 2012	+ € 93.000
Resultaat bestuursrapportage	- € 752.000
Resultaat jaarrekening 2012 na bestemmingsvoorstellen	+ € 246.000

Het resultaat ten opzichte van de primaire begroting 2012 bedraagt een tekort van € 413.000.

Meerjarenperspectief

In de Staat van Losser heeft u kunnen zien dat er de komende periode veel ontwikkelingen op gemeenten afkomen. Ontwikkelingen die ook voor onze gemeente de komende jaren financiële gevolgen hebben. Belangrijk onderdeel hiervan zijn de effecten van het regeerakkoord. De definitieve doorberekening hiervan door het Rijk zal naar verwachting in de komende rijkscirculaires plaatsvinden.

We worden gedwongen om écht prioriteiten te gaan stellen. Het traject van de toekomstvisie, de kerntakendiscussie en het onderzoek naar de kwaliteit van de openbare ruimte, die voor de behandeling van de kadernota 2014 gereed zijn, helpen om deze prioriteiten te kunnen stellen.

Weerstandsvermogen

De financiële positie van de gemeente Losser staat onder druk. De, in 2012, noodzakelijke afwaardering van de niet in exploitatie genomen gronden en de voorziening welke gevormd is ten behoeve van de ontmanteling van Top-Craft hebben een negatieve invloed op het weerstandsvermogen van de gemeente Losser.

In 2012 is er, conform toezegging in de bestuursrapportage, een onderzoek uitgevoerd om te bepalen of en op welke wijze conform geldende regelgeving het weerstandsvermogen verbeterd kan worden. Hierbij zijn enerzijds de risico's opnieuw geïnventariseerd, hierbij is ook gekeken naar mogelijkheden om de risico's te verkleinen waaronder bijvoorbeeld verzekeringen. Anderzijds is het weerstandsvermogen verbeterd door een gedeelte van de stille reserves op verkoopbare gronden en panden mee te nemen in de berekening van het weerstandsvermogen.

Bij deze jaarrekening vragen wij u in te stemmen met het voorstel om een beperkt deel van de stille reserves in de verkoopbare gronden en panden aan te merken als onderdeel van de weerstandscapaciteit.

De ratio van het weerstandsvermogen is dan, na vaststelling van de jaarrekening, 0.21, dit is beduidend onder de door uw raad vastgestelde norm van 0.8, ook de komende jaren zal er derhalve gewerkt moeten worden aan het op peil brengen van de ratio weerstandsvermogen.

In paragraaf B "Weerstandsvermogen" vindt u naast alle relevante informatie over het onderzoek ook de ontwikkelingen ten aanzien van de verwachte veranderingen in weerstandsvermogen 2013 en verdere jaren.

Accountantscontrole

De controleverklaring van de accountant maakt onderdeel uit van de jaarstukken 2012.

De controle is gebaseerd op het door de raad vastgestelde controleprotocol en toetsingskader van wettelijke regelingen, waaronder BBV en de gemeentelijke verordeningen.

Het verslag van het onderzoek zal u afzonderlijk worden verstrekt. Naar verwachting stelt de accountant dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft en rechtmatig tot stand is gekomen.

Voorstel:

1. Weerstandsvermogen en stille reserves

Op basis van de toetsingscriteria vragen wij de raad in te stemmen met het gebruiken van een beperkt deel van de stille reserve in de verkoopbare gronden en panden en geen gebruik te maken van de stille reserve in de deelnemingen.

2. Bestemming resultaat jaarrekening 2012

Volgens de voorschriften dient de gemeenteraad een bestemming te geven aan het jaarresultaat. Voorgesteld wordt het positieve jaarresultaat 2012 van € 576.000 als volgt te bestemmen:

Bedrag	Bestemming/toelichting
€ 246.000	Toevoeging algemene reserve
€ 330.000	Bestemming voor zaken 2012: een gering aantal budgetten is in 2012 niet (volledig) besteed, maar er zijn al wel verplichtingen aangegaan. Formeel dienen deze nog niet bestede middelen nog te worden bestemd door uw raad. Het gaat hier om een bedrag van € 330.000 dat niet direct als voordeel is te bestempelen. Voorgesteld wordt om dit bedrag ten gunste van de bestemmingsreserves te brengen.

Nadere uitwerking van het bestemmingsvoorstel:

Toevoegen aan de algemene reserve:			
* diverse voordelen		246.000	
<i>Totaal bestemming aan algemene reserve</i>		<i>246.000</i>	
Toe te voegen aan bestemmingsreserves:			
* Openbare ruimte (fondsvorming)	300.000		
* Invoeringsbudget decentralisatie AWBZ	17.000		
* Inburgering traject statushouders	13.000		
<i>Totaal bestemming aan bestemmingsreserves</i>		<i>330.000</i>	
Totaal bestemming		576.000	

Ten aanzien van bovengenoemde bestemmingsvoorstellen wordt voorgesteld om van deze budgetten indien die in 2013 nog niet (geheel) zijn besteed, de restantbudgetten door te schuiven naar volgende jaren. Verantwoording hiervan en toelichting hierop vindt plaats in de volgende jaarverslagen.

Hoogachtend,

Secretaris,

burgemeester

J. van Dam

M. Sijbom

II. FINANCIËLE POSITIE

Jaarresultaat op hoofdlijnen

(bedragen x €1.000)			
Programma	Jaarverslag 2011	Begroting 2012	Jaarverslag 2012
Lasten			
1. Toerisme en economie	763	1.151	727
2. Landschap en ruimte	20.364	18.666	15.621
3. Leefbaarheid en maatschappelijke ontw.	26.473	28.230	27.735
4. Veiligheid	1.739	1.945	1.960
5. Bestuur en dienstverlening	4.273	3.274	3.386
Totaal lasten programma's	53.612	53.266	49.429
Baten			
1. Toerisme en economie	99	175	195
2. Landschap en ruimte	9.865	12.487	9.099
3. Leefbaarheid en maatschappelijke ontw.	11.724	10.918	11.712
4. Veiligheid	130	153	213
5. Bestuur en dienstverlening	613	367	431
Totaal baten programma's	22.431	24.100	21.650
Totaal programma's (saldo)	31.181	29.166	27.779
Alg. dekkingsmiddelen	24.948	24.238	24.865
Onvoorzien	0	-68	0
Totaal alg. dekkingsmiddelen	24.948	24.170	24.865
Resultaat voor bestemming (functie 970)	-6.233 nadeel	-4.996 nadeel	-2.914 nadeel
Mutaties reserves			
<i>Bijdrage van reserves (bate):</i>			
Algemene reserve	2.844	4.208	3.980
Bestemmingsreserves	2.172	1.156	957
Egalisatiereserve investeringsbijdrage	232	210	223
<i>totaal bijdrages van reserves</i>	<i>5.248</i>	<i>5.574</i>	<i>5.160</i>
<i>Toevoegingen aan reserves (last):</i>			
Algemene reserve	1.346	468	878
Bestemmingsreserves	2.079	110	792
<i>totaal toevoegingen aan reserves</i>	<i>3.425</i>	<i>578</i>	<i>1.670</i>
Totaal mutaties reserves (functie 980)	1.823 voordeel	4.996 voordeel	3.490 voordeel
Resultaat na bestemming	-4.410	0	576
	nadelig		voordelig

Nadere toelichting verrekeningen reserves:

		Bedragen x € 1.000
Verrekeningen met reserves t.b.v. exploitatie:		
Bijdragen van reserves:		
- algemene reserve bijdrage Muziekschool	25	
- algemene reserve bijdrage Welstandsnota	30	
- algemene reserve bijdrage gesubsideerde arbeid	41	
- algemene reserve bijdrage tekort Bestuursrapportage	752	
- algemene reserve bijdrage Herstructurering/Ontmanteling TopCraft	2.554	
- algemene reserve bijdrage rente over de ijzeren algemene reserve	115	
- bestemmingen conform jaarverslag 2011	463	
- reserve wegen	143	
- reserve reiniging	229	
- reserve grondexploitatie	93	
- reserve uitvoering kaders	164	
- reserve conjunctuurfonds-/frictiefonds	86	
- reserve personele lasten samenwerking Enschede	102	
- reserve actualisatie bestemmingsplannen	82	
- reserve MOP onderwijs	25	
- reserve VH vervolgpcedures	17	
- reserve periodiek medische keuring	9	
- reserve WABO	5	
- reserve IHP onderwijsleerpakket	2	
- reserve investeringsbijdragen	223	
	totaal bijdragen van reserves	5.160 V
Toevoegingen aan reserves:		
- algemene reserve bespaarde rente	785	
- algemene reserve resultaat PB 2012	93	
- reserve grondexploitatie	93	
- reserve nationaal uitvoeringsprogramma	42	
- reserve onderhoud gebouwen MOP	289	
- reserve cofinanciering PmJP	40	
- reserve brede impuls combinatiefuncties	39	
- reserve riolering	174	
- reserve uitvoering kaders (opbrengst snippergroen)	115	
	totaal toevoegingen reserves	1.670 N
	<i>Saldo</i>	<i>3.490 V</i>
Bij de toelichting op de balans (Hoofdstuk VII) wordt een gedetailleerde toelichting verstrekt op de ontwikkeling van alle reserves.		

Jaarresultaat 2012 op hoofdlijnen

Het jaarresultaat van 2012 is na verrekening met de reserves € 576.000 positief. Bij de behandeling van de diverse programma's (Hoofdstuk III) wordt een toelichting gegeven op de grotere budgettaire verschillen tussen raming (begroting) en realisatie (rekening).

In hoofdlijnen worden de verschillen veroorzaakt door:

Omschrijving		Bedrag V=Voordeel N= Nadeel	
Afkorting Programma's T&E: Toerisme en Economie L&R: Landschap en Ruimte L&M: Leefbaarheid en Maatschappelijke ontwikkelingen B&D: Bestuur en Dienstverlening VEI: Veiligheid ALG: Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien			
Bestemmingsvoorstel voordelen op budgetten waarbij de voorbereidende werkzaamheden zijn gestart en/of verplichtingen zijn aangegaan. Voorgesteld wordt deze (soms deels) te bestemmen:			
<i>Openbare ruimte</i> Voor het op orde krijgen van de openbare ruimte is bij de begroting voor 2012 € 300.000 gereserveerd. De inzet van de jaarschijf 2012 vindt plaats in 2013. Voorgesteld wordt dit bedrag te bestemmen voor Hart voor Overdinkel.	L&R	300.000	V
<i>AWBZ</i> De door het rijk ontvangen bijdrage voor decentralisatie van de AWBZ is nog niet volledig uitgegeven. Voorgesteld wordt het restant te bestemmen.	L&M	17.000	V
<i>Inburgering trajecten statushouders</i> De extra bijdrage ontvangen van COA voor een deel bestemmen voor de verplichte taalcursussen.	L&M	13.000	V
Overige verschillen			
<i>Kapitaallasten</i> Het voordeel op de bespaarde rente maakt onderdeel uit van de kapitaallasten. Dit grote voordeel en de vertraging in uitvoering van een aantal kapitaalwerken, vnl. de scholen, heeft effect op verschillende programma's en kostenplaatsen.	Meerdere Program- ma's	585.000	V
<i>Kostenplaatsen</i> Totale effect op de kostenplaatsen. Het grootste verschil is te verklaren aan uren die begroot zijn op kapitaalwerken en grondexploitatie maar in werkelijkheid geschreven zijn in de exploitatie. Daarnaast een nadeel op de loonkosten en meer productieve uren dan de begrootte 1350 uur per medewerker.	Meerdere Program- ma's	582.000	N
<i>Leerlingenvervoer</i> Overschrijding door verplicht stagevervoer bij crisisplaatsing, extra ritten en de landelijke index van de taxibranche.	L&M	34.000	N

<i>Bruto Bijstand Zelfstandigen (BBZ)</i> Hogere rijksbijdrage en meer ontvangsten voor aflossingen van kredieten door cliënten.	L&M	50.000	V
<i>WWB werkdeel (participatie budget)</i> Door de afbouw van WIW- en ID- banen zijn er vanaf de 2 ^e helft van het jaar nauwelijks nieuwe re-integratietrajecten gestart.	L&M	33.000	V
<i>Sociale werkvoorziening</i> De toekenning van een stimuleringsuitkering begeleid werken over het jaar 2010 en de bijstelling van het tekort aan Topcraft leveren dit voordeel op.	L&M	75.000	V
<i>Huisvesting Statushouders</i> Extra bijdrage van het COA en hogere inkomsten uit aflossingen van pachten.	L&M	44.000	V
<i>Huishoudelijke verzorging WMO</i> Hogere eigen bijdrage ontvangen via het CAK.	L&M	97.000	V
<i>Vervoersvoorzieningen WMO</i> Hogere kosten voor scootmobiel en reiskostenvergoedingen. Daarnaast een forse stijging van de kosten van de regiotali door stijging van het aantal taxipassen.	L&M	92.000	N
<i>Woonvoorzieningen WMO</i> Daling in kosten gerealiseerd door stringentere toepassing van de regels in combinatie met de "Kanteling" en een incidenteel voordeel door een opschoonactie in de openstaande verplichtingen.	L&M	119.000	V
<i>Rolstoelen WMO</i> Incidenteel voordeel door opschoning openstaande verplichtingen.	L&M	67.000	V
<i>Grondexploitatie</i> Voornamelijk door het niet meer verhogen van de boekwaarden toekomstige exploitaties.	L&R	67.000	N
<i>Leges opbrengsten diverse vergunningen</i> Door de recessie zijn vooral de 2 ^e helft van het jaar de bouwvragen en daarmee de WABO- bouwleges sterk afgenomen.	L&R	104.000	N
<i>Pensioenvoorziening Wethouders</i> Op basis van actuariële berekeningen is een hogere toevoeging noodzakelijk dan geraamd.	B&D	121.000	N
<i>Wachtgeldvoorziening vm. Wethouders</i> Op basis van actuariële berekeningen van de noodzakelijke omvang kan deze voorziening omlaag.	B&D	18.000	V
<i>Ondersteuning Raad</i> Voordeel voornamelijk ontstaan door het niet gebruiken van de studie- en opleidingskosten.	B&D	26.000	V
<i>Overige kosten Algemeen</i> Verhoging door toename post dubieuze debiteuren en oninbaarverklaringen.	ALG	36.000	N
<i>Post onvoorzien</i> Geen volledig beroep gedaan op zowel de post onvoorzien algemeen als de post onvoorzien raad.	ALG	69.000	V
<i>Samenwerking Enschede</i> Ingeboekt voordeel nog niet volledig gerealiseerd.	ALG	61.000	N

<i>Algemene Uitkering</i> De uitkeringsfactor van de algemene uitkering is verhoogd op grond van de december circulaire.	ALG	240.000	V
<i>Mutatie Algemene reserve, rentedeel</i> Door het negatieve jaarresultaat van 2011 is de algemene reserve verlaagd. Hierdoor is de bespaarde rente die berekend wordt over de reserves en voorzieningen op 1-1-2012 ook gewijzigd. Begroot was een toevoeging van € 255.00 aan de exploitatie. Door de bijstelling van de stand van de algemene reserve is dit € 115.000 geworden.	ALG	140.000	N
<i>Overige verschillen</i> Dit betreft een groot aantal posten die per saldo een voordelig verschil opleveren. U wordt verwezen naar de meer gedetailleerde toelichtingen bij de programma's in hoofdstuk III.	Meerdere Program- ma's	60.000	V
Jaarresultaat 2012 voor bestemming (functie 990)		576.000	V

Ontwikkeling Algemene Reserve

Overzicht ontwikkeling algemene risico reserve 2012-2016		2012	2013	2014	2015	2016
bedragen x € 1.000		jaarverslag				
Beginstand						
Algemene risico reserve		€ 7.263	-€ 337	€ 986	€ 1.301	€ 1.612
Totaal reserves		€ 7.263	-€ 337	€ 986	€ 1.301	€ 1.612
Toevoegingen						
Bespaarde rente (a)		€ 785				
Toevoeging resultaat PB 2012-2015		€ 93	€ 97			
Toevoeging resultaat PB 2013-2016			€ 47	€ 65	€ 1	€ 2
Reservering aanvulling algemene reserve cf programmabegroting 2013				€ 250	€ 215	€ 95
1ste nota van wijziging			€ 933			
Bestemmingsvoorstel jaarresultaat 2012			€ 246			
Verkoop Essent 2e tranche + rentevergoeding wegens uitgestelde verkoop b)					€ 95	
Totaal toevoegingen		€ 878	€ 1.323	€ 315	€ 311	€ 97
Onttrekkingen						
Onttrekking tbv Ontwikkeling Kulturhus Losser cf Raadsbesluit 10 mei 2011		-€ 25				
Onttrekking tbv welstandsnota cf raadsbesluit 14 februari 2012		-€ 30				
Onttrekking tbv gesubsidieerde arbeid cf raadsbesluit 14 februari 2012		-€ 41				
Bestemmingsvoorstel jaarresultaat 2011		-€ 4.961				
Mutatie bestuursrapportage 2012 cf raadsbesluit 16 oktober 2012		-€ 752				
Onttrekking tbv Herstructurering / Ontmanteling Top Craft cf raadsbesluit 13 november 2012		-€ 2.554				
Toevoeging rente ijzeren alg.reserve aan exploitatie (cf besluit 12 mei 2009)		-€ 115				
Totaal onttrekkingen		-€ 8.478	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Prognose stand ultimo van het jaar		-€ 337	€ 986	€ 1.301	€ 1.612	€ 1.709
Tekorten/overschotten op de algemene reserves						
(a) Rentetoevoeging 2012 op basis van eindstand reserves en voorzieningen 31-12-2011. De rente over de IJzeren algemene reserve wordt m.i.v. 2011 als dekkingsmiddel gebruikt						
(b) De verkoop Essent vindt in 2 delen plaats. Uitbetaling van de Escrow vordering heeft voor 50% plaatsgevonden in 2011 en het restant wordt verwacht in 2015 echter ook mogelijk dat dit iets later wordt.						

Aansluitschema Planning & Control cyclus 2012

Het aansluitschema op de volgende pagina is bedoeld om u inzicht te verschaffen over de mutaties die zich het afgelopen boekjaar hebben voorgedaan. De planning en controlcyclus bevat drie documenten die leiden tot een begrotingswijzigingen: begroting, bestuursrapportage en de jaarrekening. Aansluiting tussen de getallen van de verschillende documenten is lastig te vinden door de complexe financiële mutaties die zich in een boekjaar voordoen. In veel gevallen is de wijze van weergeven verplichtend vastgelegd in wettelijke voorschriften. De tabel geeft houvast op dit gebied door een beperkt aantal (hoofd) cijfers uit alle documenten volgordekelijk te combineren.

De tabel start met de getallen op hoofdlijnen per programma uit de begroting 2012 en sluit af met de getallen uit deze jaarrekening. De tussenliggende kolommen bevatten de cijfers uit de bestuursrapportage. In de kolommen "mutaties" staan alle wijzigingen verwerkt. Uitgebreide informatie over de achtergrond kunt u vinden in de desbetreffende documenten op de in de kolom genoemde pagina's.

Aansluitschema planning en control 2012								(bedragen x €1.000)
	Begr. 2012	Mutaties		Berap	Berap	Mutaties	Begr'12	Rek. 2012
		Autonoom	Berap		tlv Alg.Res	Autonoom	cf rek.2012	
Programma								
1. Toerisme en economie	1.068	8	-100	976		0	976	532
2. Landschap en ruimte	5.830	574	-225	6.179		0	6.179	6.522
3. Leefbaarheid en maatschappelijke ontw.	13.852	404	502	14.758		2.554	17.312	18.023
4. Veiligheid	1.799	3	-10	1.792		0	1.792	1.747
5. Bestuur en dienstverlening	2.736	5	166	2.907		0	2.907	2.955
Totaal Programma's	25.285	994	333	26.612	0	2.554	29.166	27.779
Alg. dekkingsmiddelen	24.834	-151	-445	24.238		0	24.238	24.865
Onvoorzien	-76	8	0	-68		0	-68	0
Totaal alg. dekkingsmiddelen	24.758	-143	-445	24.170	0	0	24.170	24.865
Resultaat voor bestemming (functie 970)	-527	-1.137	-778	-2.442	0	-2.554	-4.996	-2.914
Mutaties reserves								
<i>Bijdrage van reserves:</i>								
Egalisatiereserve investeringsbijdrage	210			210			210	223
Bestemmingsreserves	344	458	124	926			926	957
Algemene reserve	255	622		877	752	2.554	4.183	3.955
Bijdrage van conjunctuurfonds	230			230			230	0
Onttrekking tbv Ontwikkeling Kulturhus	25			25			25	25
<i>totaal bijdrages van reserves</i>	<i>1.064</i>	<i>1.080</i>	<i>124</i>	<i>2.268</i>	<i>752</i>	<i>2.554</i>	<i>5.574</i>	<i>5.160</i>
<i>Toevoegingen aan reserves:</i>								
Toevoeging algemene reserve	375			375			375	785
Toevoeging bestemmingsreserve	69	-57	98	110			110	792
Toevoeging algemene reserve resultaat PB	93			93			93	93
<i>totaal toevoegingen aan reserves</i>	<i>537</i>	<i>-57</i>	<i>98</i>	<i>578</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>578</i>	<i>1.670</i>
Totaal mutaties reserves (functie 980)	527	1.137	26	1.690	752	2.554	4.996	3.490
Resultaat na bestemming	0	0	-752	-752	752	0	0	576

III. PROGRAMMAVERANTWOORDING

- Toerisme en economie (T&E)
- Landschap en ruimte (L&R)
- Leefbaarheid en maatschappelijke ontwikkeling (L&M)
- Veiligheid (VEI)
- Bestuur en dienstverlening (B&D)

Programma

Toerisme en economie

PROGRAMMA TOERISME EN ECONOMIE

Hoofdkenmerken

Dit programma omvat het stimuleren en faciliteren van toeristisch-recreatieve voorzieningen en bedrijvigheid, met als doel het bevorderen van de werkgelegenheid en het versterken van de positie van Losser als aantrekkelijke woongemeente voor jong en oud.

Bestaand beleid

- Marketingplan Recreatie en Toerisme (2007);
- Beleidsnota Recreatie en Toerisme (2008);
- Sociaal Economische Strategie Nota (2008);
- Koopstromenonderzoek (2010);
- Bedrijventerreinenvisie gemeente Losser (2010);
- Bedrijventerreinenvisie; Uitwerkingsnotitie locaties (2011).

Deelprogramma: Economische zaken

Portefeuillehouder: wethouder J. Weierink

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Losser als economisch "vitale" gemeente</i> De gemeente Losser doorontwikkelen naar een economisch "vitale" gemeente.	Frequent bedrijfsbezoek door collegeleden op locatie. Daarnaast zijn de contacten aangehaald via een bijeenkomst met het Centrum management Losser, ondernemers en ambtenaren.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Ontwikkelen nieuwe lokale bedrijventerreinen aan de Essenweg in De Lutte en een uitbreiding van het bedrijventerrein Zoeker Esch – De Pol.	Uitbreidingsmogelijkheid Zoeker Esch De Pol en Ambachtstraat in De Lutte is opgenomen in de ontwerp structuurvisie. Na vaststelling structuurvisie (zie deelprogramma Landschap en Ruimte) wordt bij concreet onderbouwde behoefte ontwikkeling bedrijventerreinen opgepakt.
Stimuleren en faciliteren van hergebruik en nevenactiviteiten binnen vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen in het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied.	Diverse partiële herzieningen van bestemmingsplannen vastgesteld.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Instandhouden en versterken werkgelegenheid</i> De gemeente Losser zet zich in voor het instandhouden en versterken van de werkgelegenheid. Hiertoe ook de potentie binnen de toeristisch-recreatieve sector en de zorgsector benutten.	In het ontwerp-bestemmingsplan Buitengebied rekening gehouden met verruimde regelgeving voor ontwikkelingsmogelijkheden. Ontwerp-bestemmingsplan voor Zoekeresch-De Pol gereed. Hierin rekening gehouden met verruiming van bebouwingsmogelijkheden, enz..
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Faciliteren vestiging en verplaatsing bedrijven, ook binnen/op de bestaande bedrijventerreinen.	Er lopen voorbereidingstrajecten. Wij zijn afhankelijk van initiatieven van ondernemers en zijn (bij concrete onderbouwing van plannen) in principe bereid om hieraan medewerking te verlenen.

Faciliteren en stimuleren vestigen en uitbreiden bestaande zorgvoorzieningen binnen het Buitengebied (Losserhof en binnen (voormalige) agrarische bouwpercelen.	Er lopen voorbereidingstrajecten. Wij zijn afhankelijk van initiatieven van ondernemers en zijn in principe bereid om hieraan medewerking te verlenen. Voor Losserhof afwijkingsprocedure gevoerd voor realisering dagactiviteitencentrum, meerdere woongebouwen en verbouw dagactiviteitencentrum en zwembad.
---	---

Deelprogramma: Toerisme

Portefeuillehouder: wethouder J. Weierink

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Toerisme en recreatie als dragers van de lokale economie</i> Een groter belang van toerisme en recreatie als dragers van de lokale economie. Een aanbod aan verblijfsrecreatieve voorzieningen dat aansluit op de actuele vraag en behoefte. Een betere geografische spreiding met realisatie van voorzieningen binnen gebieden zonder of met weinig voorzieningen.	Dit is afhankelijk van initiatieven van ondernemers. Gezien de economische situatie zijn er weinig (nieuwe) initiatieven van ondernemers in de toeristisch recreatieve sector.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
In samenwerking met regio Twente en de provincie (PMjP) uitvoering geven aan projecten: – Rij – en menroutes; – Fietspadenverbetering – ATB-routes Als gevolg van de doorgevoerde bezuinigingen richt de inzet zich op projecten die binnen de reguliere begroting zijn voorzien. Daaronder valt ook het gehele uitvoeringsprogramma PMjP waarvan het gemeentelijke cofinancieringsdeel via de begroting is afgedekt. Waar mogelijk voor nieuwe initiatieven binnen de begrotingsruimte cofinanciering zoeken.	- 1^e fase fietspaden(verbeter)project afgerond; - Start traject verbeteren fietsroute Lutterzand; - start project mtb routes - inventarisatie rij- en menroutes (Regio Twente); - project TIP's (Toeristische Informatie Punten) vastgesteld; - subsidieverlening Infopunt Nationaal Landschap in steenfabriek De Werklust; - subsidieverlening inrichting wandelpad nabij Beverborgsweg (in kader omvorming houtzagerij Meuleman); - subsidieverlening verbetering toegankelijkheid Erve Kraesgenberg en Openluchttheater
In overleg met de provincie beleid ontwikkelen dat de basis en tevens het toetsingskader omvat voor een duurzame en toekomstgerichte doorontwikkeling van recreatie- en toerismeondernemingen binnen het landschap NOT.	-Ontwikkelruimte en flexibiliteit in ontwerp-bestemmingsplan Buitengebied geregeld (vaststelling plan maart 2013); - Visie duurzame ontwikkeling toeristische sector in concept gereed (vaststelling visie in de loop van 2013).
Afronding project zandsteensculpturen.	Afronding in 2013.

Wat heeft het gekost

PRO01 Toerisme en Economie	Rekening 2011	Begroting 2012	Rekening 2012
Directe Subsidies	107	215	219
Diverse Overige Kosten	299	645	168
Kapitaallasten	151	161	146
Personeelskosten	206	130	194
Totale LASTEN Uitgaven	763	1.151	727
Belastingen en Heffingen	16	115	113
Diverse Inkomsten	83	60	82
Totale BATEN Inkomsten	99	175	195
Saldo	664	976	532

PROGRAMMA TOERISME EN ECONOMIE (T&E)

Toelichting

Saldo begroting 2012

976.000 N

Saldo rekening 2012

532.000 N

Verschil

444.000 V

<i>Materiële afwijkingen</i>			
Kapitaallasten	Lagere kapitaallasten ivm nog niet afgemelde kredieten recreatieve voorzieningen en planontwikkelingen dorpscentra.	15.000	V
Kostenplaatsen	Verschillen veroorzaakt door meer verantwoorde productieve uren en verschuivingen tussen producten en programma's.	64.000	N
MOP (Meerjaren Onderhoud Planning)	MOP gemeentelijke eigendommen (exclusief Onderwijs gebouwen) wordt totaal op dit programma T&E geraamd. Werkelijke kosten geboekt op de betreffende accommodaties waardoor verschuiving tussen de programma's plaats vindt. Zie voor effect per programma het overzicht op de volgende pagina. Het overschot op het totale MOP wordt toegevoegd aan de reserve MOP waardoor het MOP budget dat meerjarig is onderbouwd en planmatig is weggezet, beschikbaar blijft.	419.000	V
Klachten-en calamiteiten onderhoud	Evenals bij het MOP is hiervoor in totaliteit voor alle gebouwen op het programma T&E € 48.000 geraamd. De werkelijke kosten worden geboekt op de betreffende accommodatie waardoor er een verschuiving tussen de programma's plaats vindt. Op dit programma een voordeel. Per saldo gemeentebreed een afwijking van € 3.000	31.000	V
Vm. Aloysius school	Bij de begroting uitgegaan van het aflopende huurcontract met Carint. Het bestaande huurcontract is in juli 2012 verlengt met een jaar.	15.000	V

Vm. Martinus school	De energieafrekening en huuropbrengsten hebben dit voordeel opgeleverd.	9.000	V
Martinusplein 14-16	Ook hier heeft de energieafrekening een voordeel opgeleverd.	5.000	V
Marktgelden	In werkelijkheid minder verpacht dan begroot.	4.000	N
Recreatie & Toerisme	Het opstellen van de Visie Duurzame ontwikkeling toeristische sector is aanbesteed voor € 10.000.	15.000	V
Overige verschillen		3.000	V
	Verschil	444.000	V

Nadere toelichting Meerjarenonderhoudsplanung gebouwen (MOP)

	Begr.Primair	Wijziging	Begroting	Rekening	Ruimte
6000043 Brandweerkazerne De Lutte Beheer	0	0	0	8.364	-8.364
6000045 Brandweerkazerne Losser Beheer	0	0	0	980	-980
Totaal programma Veiligheid	0	0	0	9344	-9344
6000082 Gem. Eigendommen Algemeen	600.800	-100.000	500.800	65.331	435.469
6000087 Martinusplein 14-16	0	0	0	16.317	-16.317
Totaal Programma Toerisme en Economie	600.800	-100.000	500.800	81.648	419.152
6000099 Huisvesting bijz. basis onderw. Alg	311.200	0	311.200	133.074	178.126
6000131 Sporthal Gronausestraat (de Fakkel)	0	0	0	75.455	-75.455
6000134 Gymlokaal Vlasakker	0	0	0	8.338	-8.338
6000137 Gymlokaal Beuningen	0	0	0	809	-809
6000138 Wijkspportvoorz. De Haverzate Gymlokaal	0	0	0	3.429	-3.429
6000140 Zwembad brilmansdennen	0	0	0	17.800	-17.800
6000150 Schaffgebouwen etc. bij voetbalacc.	0	0	0	1.936	-1.936
6000155 Openluchttheater	0	0	0	14.930	-14.930
6000159 Gemeente-toren	0	0	0	13.187	-13.187
6000210 Plechelmusstraat 12-14	0	0	0	14.298	-14.298
6000211 Gronausestraat 332 (de Gleen)	0	0	0	29.279	-29.279
6000221 Diepenbrocklaan 39 (de Roezemoes)	0	0	0	5.529	-5.529
6000375 Vogelobservatie Locatie Oelermars	0	0	0	985	-985
Totaal Programma Landschap en Ruimte	311.200	0	311.200	319.050	-7.850
5000003 Beheer Gemeentehuis	0	0	0	47.938	-47.938
5012301 KP Werkplaats-garage	0	0	0	64.429	-64.429
Totaal Overige	0	0	0	112.367	-112.367
TOTAAL MOP	912.000	-100.000	812.000	522.409	289.591

Toelichting kolom primaire begroting, wijziging en begroting

De kosten van het MOP worden centraal geraamd op programma T&E en voor de onderwijsgebouwen op programma L&R. De wijziging betreft de bijsturingsmaatregel zoals door u besloten in de bestuursrapportage.

Toelichting kolom Rekening

Verantwoording vindt plaats op het programma waar de betreffende accommodatie onder valt. Daardoor vindt er een verschuiving plaats tussen de verschillende programma's. Het voordelige saldo (kolom ruimte) wordt toegevoegd aan de ingestelde reserve MOP.

KREDIETEN

Kapitaalwerknummer + omschrijving	Totaal krediet	Uitgaven t/m 2011	Uitgaven in 2012	Ontvangst t/m 2011	Ontvangst in 2012	Restant krediet	vervallen
Programma Toerisme & Economie							
7000020 Planontw. herinrichting dorpscentra	92.017	39.751	0	0	0	52.266	
7000035 Planvorming Recreatieve Voorzieningen	30.000	22.921	178	0	0	6.901	
7000036 Restant recr.voorz.2004	95.687	316.367	0	197.625	0	-23.055	AF
Totaal Programma Toerisme & Economie	217.704	379.039	178	197.625	0	36.112	

7000020 Planontwikkeling herinrichting dorpscentra

Restant krediet wordt ingezet voor de herinrichting van Overdinkel.

7000035 en 7000036 Recreatieve voorzieningen

Beide kredieten zijn ingezet voor cofinanciering voor het fietspaden project van € 1,7 miljoen dat is verankerd in het PMJP NO-Twente. Gehele financiële opzet, waarbij PMJP gelden (75% subsidie) en co-financiering vanuit het budget gebiedsgericht beleid (25%) worden ingezet, dient financieel nog afgewikkeld te worden. De overschrijding betreft uren van eigen personeel dat is verantwoord op het krediet.

Programma

Landschap en ruimte

PROGRAMMA LANDSCHAP EN RUIMTE

Hoofdkenmerken

Dit programma omvat natuur- en landschapsontwikkeling, lokale ruimtelijke ordening en ontwikkeling, verkeersveiligheid, wegenstelsel, milieu, riolering, afvalinzameling, volkshuisvesting, watersystemen en openbaar groen.

Bestaand beleid

- Gemeentelijk rioleringsplan (GRPIII; 2007); vGRP 2012 ingaande 1 januari 2013
- Waterplan (2007);
- Verkeerscirculatieplan (2004);
- Regionale uitvoeringsprogramma's Duurzaam Veilig (1999);
- Groenbeheersplan (eind jaren '80);
- Landschapsontwikkelingsplan (2008);
- Woonvisie (2008-2015);
- Bouwverordening (2003);
- Milieuprogramma (jaarlijks);
- Actieprogramma VROM (2006);
- Welstandsbeleid (2004);
- Kunstwerkenbeheersplan (2005);
- Actualisering- en digitaliseringplan bestemmingsplannen (2005-2013);
- Beleidsnota wegen (2008);
- Regionaal mobiliteitsplan (Regio Twente).

Deelprogramma: Natuur en Landschap

Portefeuillehouder: wethouder J. Weierink

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Behoud en versterking huidige kwaliteiten</i> De gemeente Losser wil de huidige kwaliteiten van natuur en landschap behouden en waar mogelijk versterken. Dit geldt zowel voor de cultuurhistorische en archeologische waarden als voor de kwaliteitswateren (de waterparels).	Casco-beleid (met daarin behoud en ontwikkeling van de Kernkwaliteiten van het landschap) is vastgesteld. Waarden en kwaliteiten zijn verankerd in ontwerp-bestemmingsplan Buitengebied. Het bestemmingsplan Buitengebied wordt in maart 2013 vastgesteld.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Bestemmingsplan Buitengebied zo veel mogelijk afstemmen op Landschapsontwikkelingsplan. Uitvoering grotendeels d.m.v. particulier initiatief. Gemeente heeft een faciliterende rol.	Beleidsuitgangspunten als toetsingskader opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied. Project "Beleef Nationaal landschap Noord Oost Twente" vastgesteld (betr. 8 thematische digitale beleefroutes icm met arrangementen). Financiële bijdrage verleend voor realisering infopunt Nationaal Landschap in steenfabriek De Werklust. Medewerking verleend aan restauratie Zoekeschool en inrichtingsplan met rustpunt voor fietsers. Financiële bijdrage verleend en herziening

	bestemmingsplan vastgesteld tbv infopunt en theehuis en infopunt Arboretum.
Indien tijdig gereed, de implementatie van de Natura 2000-beheerplannen in het bestemmingsplan Buitengebied.	De beheerplannen zijn niet tijdig gereed (vaststelling door provincie voorzien voor eind 2013) en zijn dus niet vertaald in het bestemmingsplan Buitengebied.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Bevorderen (particulier) landschapsbeheer</i> De gemeente zet in op efficiënte wijze van landschapsbeheer met behulp van een levensvatbare agrarische sector en een intensivering en verbreding van het particuliere landschapsbeheer.	Groen-blauwe diensten regeling open gesteld.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Cofinanciering en facilitering particuliere initiatieven vanuit het landschapsfonds Groen-blauwe diensten.	Aanvragen voor regeling verzameld en beoordeeld (contractafsluiting begin 2013).

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Verbeteren toegankelijkheid van het landelijk gebied</i> De gemeente wil het landelijk gebied toegankelijk maken voor haar inwoners en toeristen.	Kwaliteit fietspadenstructuur verbeterd. Fietspadenstructuur zoveel mogelijk planologisch vastgelegd.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
De in het PMjP voorziene projecten conform dat programma uitvoeren.	1 ^e fase van pMJP-fietspaden(verbeter)project uitgevoerd. Planvorming 2 ^e fase van het pMJP-fietspadenplan in voorbereiding genomen.

Deelprogramma: Ruimtelijke Ordening

Portefeuillehouder: wethouder J. Weierink

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Een duurzaam vitale plattelandsgemeente</i> De gemeente wil een duurzaam vitale plattelandsgemeente zijn, met voldoende voorzieningen en werkgelegenheid.	Ontwikkelingen in zowel de kernen als het landelijke gebied gefaciliteerd met de nodige planologische procedures en subsidieverlening

Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Op basis nieuwe afspraken met Domijn gaan we woningen en appartementen bouwen in Het Zijland. De 1 ^e fase van de Geurmeij wordt bouwrijp gemaakt en de kavels worden uitgegeven. Ook start in 2012 (afhankelijk van de voortgang van de 1 ^e fase) de 2 ^e fase van de Saller.	Domijn heeft een omgevingsvergunning voor de bouw van 't Winlo (13 zorgappartementen) gekregen. Er zijn nog geen besluiten over het vervolg, gezien de crisis op de woningmarkt. Als gevolg van crisis op woningbouwmarkt wordt 1 ^e fase van de Geurmeij medio 2013 bouwrijp gemaakt. De verkoop van kavels in de 1 ^e fase kwam langzaam op gang. Daarom is in 2012 nog niet gestart met de 2 ^e fase.
Contractafronding en start planontwikkeling locatie Aloysiusschool.	Met projectontwikkelaars in grote lijnen overeenstemming bereikt over uitgangspunten herontwikkeling (biedingsvoorstel en randvoorwaarden). Hierna opstellen realisatieovereenkomst en voorstel raad ivm noodzakelijke afwijking enkele oorspronkelijke vastgestelde uitgangspunten.
Contractafronding (met CPO-vereniging) en start planprocedure Top Craft terrein.	CPO-vereniging heeft om meer tijd gevraagd. Rekening moet worden gehouden met het feit dat CPO-vereniging de plannen niet rond krijgt.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Realistische integrale structuurvisie als basis voor toekomstige ontwikkelingen</i> Integrale Structuurvisie afronden als basis voor verdere planontwikkeling.	Inspraakprocedure voor Structuurvisie (met o.a. woningbouw- en bedrijventerreinen-locaties) gevoerd. Vervolgproces vertraagd door nieuwe ontwikkelingen in kader Woonvisie, die van invloed kunnen zijn op keuzes woningbouwlocaties in Structuurvisie. Om die reden vervolg proces Structuurvisie na vaststelling Woonvisie door raad in maart 2013.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Planontwikkeling op basis van de Structuurvisie: - woningbouw Beuningen en Glane; - bedrijventerreinen Losser/De Lutte; - afstemming grondposities op structuurvisie en de geactualiseerde Woonvisie 2012-2020; Waar mogelijk en duidelijk zullen afzonderlijke planprocedures "vooruitlopend op" gestart worden.	- Er is in principe ingestemd met toekomstige woningbouw aan de zuidwest kant van Beuningen. - Wordt opgepakt na vaststelling Structuurvisie (zie opmerking bij "wat hebben we bereikt?"). - proces afstemming grondposities loopt nog.
- realisering Kulturhus in Overdinkel; - herinrichting centrumgebied De Lutte. In samenwerking met Domijn verder	Door vaststelling bestemmingsplan is het juridisch planologisch kader vastgelegd voor kulturhusontwikkeling.

uitvoering geven aan het programma Hart van Overdinkel;	Afspraken vastgelegd voor centrumontwikkeling. Nieuwbouw Troelstrastraat gerealiseerd (woningen, appartementen en PG woningen). Ontwerp inrichting Talamplein afgerond. Bewonersparticipatie en voorbereiding ontwerp Hoofdstraatreconstructie. Ontwerp- en besteksafronding retentie Pax Christi school. Plan van St. Hart voor De Lutte voor herinrichting centrum De Lutte is financieel onhaalbaar.
---	--

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Actuele bestemmingsplannen</i> Uiterlijk eind 2012 moeten alle gemeentelijke bestemmingsplannen actueel zijn (niet ouder dan 10 jaar). Wettelijke datum is uiterlijk 1 juli 2013.	We hebben bereikt dat de gemeente Losser al haar bestemmingsplannen voor 1 juli 2013 geactualiseerd heeft. Dus niet ouder dan 10 jaar. Het eerst geactualiseerde plan bestemmingsplan Overdinkel dateert van 2004 waardoor in 2014 wederom actualisatie moet plaatsvinden (wettelijke verplichting).
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Het actualiseringsprogramma (plan van aanpak 2005) ligt goed op koers. Bijna alle plannen zijn geactualiseerd. Er zijn nog drie plannen waarvoor de voorbereiding volop in gang is: - bedrijventerrein Zoeker Esch - De Pol; - Losser Dorp (woonwijken); - buitengebied; Uiterlijk 2012 worden deze plannen ter vaststelling aangeboden aan de raad. Om de bestemmingsplannen actueel te houden (niet ouder dan 10 jaar) worden deze cyclisch geactualiseerd (wettelijke verplichting).	Voorstel aan de raad voor vaststelling van de bestemmingsplannen Buitengebied en Losser dorp (raadsvergadering 19 maart 2013). Bestemmingsplan Zoeker Esch- de Pol in voorbereiding. Voorstel aan de raad voor vaststelling voor 1 juli 2013. Overige bestemmingsplannen geactualiseerd.. Hierdoor zullen alle bestemmingsplannen in de gemeente Losser voor 1 juli 2013 (wettelijk verplichte datum) geactualiseerd zijn.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Het actualiseren van de welstandsnota</i> In de Woningwet is bepaald dat de gemeente een welstandsnota moet vaststellen. Sinds 2004 is de welstandsnota van Gemeente Losser van kracht. De nota is verouderd en niet meer toegerust op de actuele ontwikkelingen en wensen. Het streven is in 2012 deze nieuwe nota in werking te laten treden.	Een nota is in concept gereed. Daarin zit nog een bepaalde keuzeruimte.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
In 2011 heeft er een evaluatie van de huidige welstandsnota plaatsgevonden. Aan de hand van deze evaluatie is een aantal varianten	De Raad is in 2012 nadrukkelijk betrokken bij het welstandsbeleid. Op basis hiervan en de uitgevoerde evaluatie is een concept opgesteld.

mogelijk in het al dan niet voeren van welstandbeleid binnen de gemeente. De wijze waarop welstand wordt uitgevoerd kan budgettaire gevolgen hebben. De financiële gevolgen van deze keuze leggen we voor aan de raad.	
---	--

Deelprogramma: Wegen en Verkeer

Portefeuillehouder: wethouder J. Weierink

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Optimale bereikbaarheid</i> De gemeente zet in op een optimale bereikbaarheid van woningen, winkels en bedrijven met zo weinig mogelijk overlast, zo groot mogelijke veiligheid en een optimaal gebruik van de ruimte.	In 2012 is vooral ingezet op Hart voor Overdinkel en met name in de voorbereiding van de uitvoeringsprojecten: - Herinrichting Talmaplein; - Herinrichting Dwarsweg; - Herinrichting Hoofdstraat.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
In het kader van Duurzaam Veilig het verder invoeren van 30 km/uur-zones binnen en 60 km/uur-zones buiten de bebouwde kom.	De volgende Duurzaam Veilig-projecten zijn afgerond c.q. opgestart: • project "Invoering 60 km/uur-zone RUP-gebieden NOT 13 en 14" is eind 2011 afgerond; • Invoering 30 km/uur-zone resterende gedeelte bebouwde kom Losser is in 2012 opgestart (besluitvorming) en zal begin 2013 worden uitgevoerd Verder is het principe van DV concreet geïntegreerd in de plannen voor Hart voor Overdinkel.
Gebruik maken van de kansen om, gelijktijdig met rioolwerkzaamheden, uitvoering te geven aan een duurzaam verkeersveilige herinrichting binnen bebouwde komgebieden.	Voornemen is verwerkt in het integrale meerjaren onderhouds- en investeringsprogramma openbare ruimte", waarmee in 2011 een aanzet is gemaakt. Ruimtelijke projecten zoals Aloysiuslocatie, 't Zijland c.a. maken daar eveneens deel van uit. In 2012 is dit programma verder uitgewerkt.
Uitvoeren van incidentele verkeersmaatregelen, zijnde kleinschalige infrastructurele maatregelen zoals oversteekplaatsen, parkeerverboden. Het verbeteren van de bewustwording veilig deel te nemen aan het verkeer. Dit door een gezamenlijke regionale aanpak op het gebied van Educatie, Communicatie en Handhaving. Een aanpak die is toegespitst op de diverse leeftijdscategorieën.	Incidentele verkeersmaatregelen: • Geslotenverklaring Achtermaatsweg voor doorgaand gemotoriseerd verkeer; • Geslotenverklaring Beuningerveldweg voor doorgaand gemotoriseerd verkeer; • Aanwijzen voetgangersoversteekplaats (zebra) t.h.v. rotonde Gronausestraat/Arendstraat (uitvoering 2013); • Het invoeren van 30 km/uur in resterend gedeelte bebouwde kom van Losser (uitvoering 2013); Het uitvoeren van regionale educatie- en

	communicatieprojecten voor diverse doelgroepen, o.a.: • Jongleren in het verkeer voor peuterspeelzalen; • ANWB Streetwise voor basisscholen; • Project Veilig op Weg voor basisscholen; • VOMOL-project voor basisscholen (veilig omgaan met opvallend landbouwverkeer)' • Verkeersquiz Losser voor alle basisscholen (met als inzet wisselbeker); • Verkeersmarkt voor het Carmelcollege; • Project Veilig Uitgaan Veilig Thuis komen voor het Carmelcollege; • Project Fiets4safe voor het Carmelcollege; • Project 50cc Scooterschoolevents voor het Carmelcollege; • Broemcursus voor 50+-ers. • Scootmobielcursus
--	---

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Planmatig onderhoud</i> De gemeente wil het onderhoud van wegen planmatig benaderen op basis van de in 2008 vastgestelde Beleidsnota wegen.	Conform genoemde beleidsnota is in 2012 uitvoering gegeven aan het onderhoud wegen op het vastgestelde R- niveau. Dit geldt voor die wegvakken waar alleen onderhoud van de wegverharding speelt. Wegvakken waarbinnen andere ontwikkelingen dan wel onderhoud vanuit andere beheerdisciplines speelt zijn opgenomen in het integraal meerjaren onderhoud- en investeringsprogramma. Zie ook paragraaf Kapitaalgoederen.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Het wegenonderhoud uitvoeren in overeenstemming de vastgestelde Beleidsnota wegen. Zie voor verdere toelichting de paragraaf C: "Onderhoud kapitaalgoederen".	Het "Uitvoeringsprogramma groot onderhoud Wegen 2012" is uitgevoerd.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Bevorderen openbaar vervoer</i> Het toegankelijk maken van bushaltes voor mensen met een functiebeperking zoals verwoord in het Regionaal Mobiliteitsplan.	De gemeente Losser heeft in 2012 bij de Regio Twente, in het kader van het project "Centrumhaltes Streekgemeenten", de kern Overdinkel aangemeld om in aanmerking te komen voor een centrumhalte-voorziening nabij het toekomstige Kulturhuus. Deze aanvraag is gehonoreerd. (uitvoering 2014)
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
In navolging van 2010 en 2011 uitvoering geven aan het Halteplan Twente, door de nog resterende 2 van de totaal 18	In het kader van het toegankelijk maken van bushaltes voor mensen met een functiebeperking zijn in 2012 de nog

halteplaatsen op hoogte te brengen. Dit gebeurt in combinatie met in 2012 uit te voeren rioleringswerkzaamheden in Losser t.h.v. de Maria Geboorte Kerk.	resterende vier halteplaatsen, gelegen nabij de Maria Geboorte-kerk in Losser, op hoogte gebracht.
--	--

Deelprogramma: Milieu

Portefeuillehouder: wethouder J. Weierink

Wat willen we bereiken? <i>Adequaat uitvoeren Wabo</i> Op 1 oktober 2010 is de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in werking getreden. Wat betreft het kwaliteitsniveau waarop deze wet kan worden ingevoerd is gekozen voor het wettelijke minimum. Dit wettelijke minimum willen we behouden en waar nodig door ontwikkelen.	Wat hebben we bereikt? De Wabo is inmiddels geïmplementeerd. Het lukt om binnen de termijn de processen te doorlopen. Ook is aan de verbetering van de inhoudelijke kwaliteit en efficiency gewerkt.
Wat gaan we daarvoor doen? Er wordt steeds maximaal ingezet om aan het wettelijke minimum te voldoen. Ook dit jaar zullen vanuit die minimale variant de processen verder worden ontwikkelen. Op de onderdelen die verbeteringen behoeven, zal afhankelijk van de aard en de omvang van deze uitvoeringsproblemen capaciteit en budget moeten worden ingezet. Extra inspanningen zullen dus blijvend moeten worden geleverd: een voorbeeld hiervan is dat extra wordt ingezet op opleidingen en cursussen om het kennisniveau op niveau te houden en waar nodig te vergroten.	Wat hebben we gedaan? Continue is er gewerkt aan een doorontwikkeling. het Wabo-overleg, opleiding en cursussen, maar natuurlijk ook het in de dagelijkse praktijk opdoen van ervaring en het delen van ervaring en kennis dragen hier aan bij.

Deelprogramma: Volkshuisvesting en bouwen

Portefeuillehouder: wethouder J. Weierink

Wat willen we bereiken? <i>Voldoende woningbouw</i> De gemeente Losser wil zich ontwikkelen als aantrekkelijke woongemeente voor jong en oud met een evenwichtige leeftijdsopbouw. Voldoende woningbouw is hierbij van groot belang. Op lange termijn wordt gedacht aan een geleidelijke structurele bouwstroom van 80 tot 100 woningen per jaar.	Wat hebben we bereikt? Woningbouw blijft achter als gevolg van crisis op de woningmarkt.
Wat gaan we daarvoor doen? Opstellen nieuwe Woonvisie 2012-2020.	Wat hebben we gedaan? Woonvisie komt op 19 maart 2013 in de gemeenteraad.

Verdere realisatie woningbouwplannen (uitleg en inbreiding): - Saller; - Zijland (gefaseerd); - Vereeniging-Losser; - SWL-locatie Lutterstraat; - Geurmeij; - De Lutte-Noord (vm terrein fam. Stanko); - Luttermolenveld; - Beuningen.	Woningbouw loopt achter op de planning als gevolg van crisis op de woningmarkt. -Uitgifte kavels fase 2A Saller loopt bevredigend.. -Zijland: loopt achter op planning. - Vereeniging-Losser: koppeling wordt gemaakt met aanleg parochiepark; - SWL locatie Lutterstraat: procedure loopt; - Geurmeij: geen ontwikkelingen; - De Lutte Noord: ontwikkeling na 2015; - Luttermolenveld: uitgifte loopt; - Beuningen: in voorbereiding.
In samenwerking met Domijn verder uitvoering geven aan het programma Hart van Overdinkel met een ingrijpende herstructurering van het woningbezit van Domijn in Overdinkel.	Woningen Troelstrastraat gerealiseerd. Woningrenovatie met herinrichting openbare ruimte Talmaplein. Nieuwbouw en renovatie Tj Knolstraat en Julianstraat. Nieuwbouw voormalig ABTB terrein W. Gamestraat.
Contractuele afspraken (CPO) en planvorming Top-Craft-terrein.	CPO-vereniging heeft om meer tijd gevraagd. Het laat zich aanzien dat CPO-vereniging plannen niet rond krijgt.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Huisvesting afgestemd op behoefte</i> Voortdurende aandacht voor jongeren, senioren en starters op de woningmarkt. Het woningaanbod moet zijn afgestemd op de verschillende behoeften. De gemeente wil de bouw van levensloopbestendige woningen stimuleren, inclusief de bouw voor doelgroepen. De gemeente streeft naar kwantitatief en kwalitatief voldoende sociale woningbouw. In overeenstemming met de woonvisie ook aandacht voor herstructurering van de sociale woningbouw en de woonomgeving. Omdat dit een voortdurend proces is, kan geen moment worden genoemd waarop het doel bereikt is.	Afhankelijk van verloop crisis woningmarkt.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Actualisering regeling kaveluitgifte met verruimde mogelijkheden (inzake binding) en alternatieve uitgiftemogelijkheden (bijvoorbeeld in CPO-verband).	Ondanks verruimde mogelijkheden niet volgens planning wegens crisis woningmarkt.
Realisatie kwalitatief woningbouwprogramma afgestemd op de Woonvisie 2012-2020 met voortdurende aandacht voor de wisselwerking inbreiding-nieuwe uitleg en actuele marktontwikkelingen.	Woningbouwprogramma is afgestemd op de behoefte.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Realisering Woonservicegebieden</i> In samenwerking met de provincie, Domijn en andere participanten realiseren van gebieden waarbinnen zorgwoningen (door nieuwbouw dan wel door verbouw van bestaande woningen), welzijnsactiviteiten en zorgactiviteiten worden geclusterd ten behoeve van ouderen, lichamelijk en verstandelijk gehandicapten en mensen met psychiatrische problemen.	Planning conform woonvisie.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Stimulering collectief particulier opdrachtgeverschap bij de kaveluitgifte.	Nog steeds in gesprek met CPO Losser. Uiterlijk maart 2013 duidelijkheid hierover.
De projecten uitvoeren als opgenomen in het "Uitvoeringsplan Woonservicegebieden".	

Wat heeft het gekost

PR002 Landschap en Ruimte	Rekening 2011	Begroting 2012	Rekening 2012
Directe Subsidies	35	52	8
Diverse Overige Kosten	7.712	10.778	7.513
Kapitaallasten	2.264	2.543	2.197
Personeelskosten	5.353	5.293	5.903
Reserveringen	5.000	0	0
Totale LASTEN Uitgaven	20.364	18.666	15.621
Belastingen en Heffingen	4.945	4.444	4.025
Diverse Inkomsten	4.070	4.051	3.658
Kostenplaatsen	0	0	149
Kredietverlening en deelnemingen	196	3.627	87
Overdrachten van het rijk	654	365	1.180
Totale BATEN Inkomsten	9.865	12.487	9.099
Saldo	10.499	6.179	6.522

In het bovenstaande overzicht is het verschil tussen geraamde lasten en werkelijke lasten zeer groot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de grondexploitatie. Voor nadere informatie over de grondexploitatie wordt verwezen naar de Paragraaf Grondbeleid.

In het volgende overzicht hebben we bovenstaande lasten en baten uitgesplitst in grondexploitatie en overige producten op het thema L&R.

PRO02 L&R gesplitst	Rekening 2011	Begroting 2012	Rekening 2012
Grondexploitatie	9.334	7.324	2.921
Overige	11.031	11.342	12.700
Totale LASTEN Uitgaven	20.364	18.666	15.621
Grondexploitatie	3.998	7.324	2.852
Overige	5.866	5.163	6.247
Totale BATEN Inkomsten	9.865	12.487	9.099
Saldo	10.499	6.179	6.522

PROGRAMMA LANDSCHAP EN RUIMTE (L&R)

Toelichting

Saldo begroting 2012

6.179.000 N

Saldo rekening 2012

6.522.000 N

Vershil

343.000 N

<i>Materiële afwijkingen</i>			
Kapitaallasten	Netto lagere kapitaallasten door voornamelijk vertraging in de rioleringskredieten.	652.000	V
Kostenplaatsen	Verschillen veroorzaakt door meer verantwoorde productieve uren en verschuivingen tussen producten en programma's.	682.000	N
Wegbeheer	Voordeel op groot onderhoud voornamelijk doordat begrootte werkzaamheden Hart voor Overdinkel nog niet zijn uitgevoerd. Voordelig saldo wordt toegevoegd aan de reserve wegen.	357.000	V
RUP NOT 60km zone	Det totale kosten van dit project zijn in 2012 € 827.000. Hiervoor is € 310.000 aan subsidie ontvangen. De kosten zijn verrekend met de reserve wegen.	517.000	N
Kunstwerken	Groot onderhoud is planmatig weggezet voor de periode 2012-2015 op basis van inspectie. Begroot wordt een gemiddelde waardoor er schommelingen binnen de planperiode ontstaan. Overschrijding is verrekend met de reserve wegen.	25.000	N
Bermen en sloten	De verwerkingskosten laten een voordeel zien van € 19.000 Het voordeel op groot onderhoud van € 33.000 wordt toegevoegd aan de reserve wegen	52.000	V
Wegmeubilair	Aan klein onderhoud is minder uitgegeven dan begroot en er zijn geen afvalbakken gekocht.	13.000	V
Straatverlichting	Een positief resultaat op energie en een nadeel op herstel schade aan masten leveren per saldo dit resultaat.	15.000	V

Straatreiniging	Positief resultaat op onkruidbestrijding en klein onderhoud.	31.000	V
Verkeersbeleid	Op diverse onderdelen een voordeel.	8.000	V
Cofinanciering PmJP	Conform de bijsturingsmaatregel is € 50.000 van de cofinanciering bevroren. Het overige voordeel is verrekend met de reserve en blijft nodig voor de diverse onderdelen van het PmJP.	40.000	V
Landschapsbescherming	Buiten de storting in het groenfonds, waarvoor reeds middelen waren gereserveerd zijn er bijna geen kosten gemaakt.	25.000	V
Project Groene- en blauwe diensten	In totaal is er in 2012 € 600.000 gestort in het groenfonds. De bijdrage van de gemeente hierin is € 75.000. Deze bijdrage bestaat voor € 25.000 uit het bestemmingsresultaat van 2011. De overige € 50.000 wordt verrekend met de reserve en geeft op dit thema een nadeel.	50.000	N
Huis-aan huis inzameling afval	Positief resultaat door een voordeel in de verwerkingskosten en door het niet versturen van de afvalkalender.	27.000	V
Afvalbrengpunt	Voordeel op de verwerkingskosten o.a. asbest, waarvoor geen afvalstoffenbelasting meer afgedragen hoeft te worden en aanzienlijk meer opbrengst dan begroot	68.000	V
Overige afvalverwijdering	Evenals in 2011 heeft dit product inkomsten gegenereerd ipv de geraamde kosten. Bij begroting uitgangspunt dat de inzameling van kunststof budgettair neutraal zou verlopen. Kunststof heeft een resultaat van € 35.000. Glas, papier en textiel geven tezamen een positief resultaat van € 37.000. Verder is er een voordeel op inhuur derden.	87.000	V
Afvalstoffenheffing	Minder opbrengsten dan geraamd.	96.000	N
Riolering	Per saldo een nadeel in de exploitatie dat is verrekend met de reserve. Dit is exclusief het voordeel in de kapitaallasten dat is toegevoegd aan de reserve.	71.000	N
Handhaving Milieu	Invulling van de vacature handhaver door een uitzendkracht. Per saldo een verschuiving van loonsom naar inhuur.	33.000	N
Geluid	Voordeel op de werkzaamheden derden.	13.000	V
Bestemmingsplannen	Nadeel op de advertentiekosten. Van de gemaakte kosten RO bestemmingsplannen wordt € 82.000 verrekend met de bestemmingsreserve via 980.	88.000	N
Visie vorming-en beleidsontwikkeling	Meerwerk opstellen woonvisie.	7.000	N
Onroerende zaken aan-en verkoop	Meeropbrengsten door verkoop grond.	13.000	V
Legesopbrengsten Wabo-bouw	Hoewel het 1 ^e halfjaar deed aanzien dat de geraamde opbrengst ruim gehaald zou worden zijn de aanvragen van het 2 ^e halfjaar sterk achtergebleven.	89.000	N
Legesopbrengsten Overige	Per saldo minder opbrengsten dan geraamd op de diverse producten.	15.000	N
Resultaat Grondexploitatie	Voor nadere toelichting zie paragraaf grondbeleid.	67.000	N
Overige verschillen		4.000	N
	Verschil	343.000	N

Kredieten

Kapitaalwerknummer + omschrijving	Totaal krediet	Uitgaven t/m 2011	Uitgaven in 2012	Ontvangst t/m 2011	Ontvangst in 2012	Restant krediet	ver-vallen
Programma Landschap en Ruimte							
7000006 Herinr. LutterstraatBegr.1999	51.180	1.120	0	0	0	50.060	
7000008 Rest Inrichtingsvisie Gronausestr. (B 05)	26.001	0	0	0	0	26.001	
7000009 Herinrichting 't Rot (Begr. 2006)	127.000	715	0	0	0	126.285	
7000010 Herinrichting 't Rot (begr. 2007)	127.000	0	0	0	0	127.000	
7000011 Meerkosten herinr. Hoofdstr. (begr. '07)	100.000	1.100	57	0	0	98.843	
7000012 Aanleg trottoir 't Keampke (Begr. '08)	25.000	23.972	1.176	0	0	-148	
7000013 Wandel-fietspad De Pol/Dinkel (B'08)	50.000	0	0	0	0	50.000	
7000015 Meerkstn 30 km zone O'dinkel (begr. '07)	40.000	0	0	0	0	40.000	
7000016 Meerkstn 30 km zone Oranjejstr. (b. '07)	30.000	0	0	0	0	30.000	
7000017 Infrastruct.Beeekriool 2e fase (VJ 09)	30.000	24.207	234	12.404	0	17.963	
7000019 Dorpsbleek (herinr.centr.KW231002)	80.000	67.357	0	3.970	0	16.613	
7000028 Rup-deelgeb.13-14 Benth.str.F1 (B12)	67.500	0	0	0	0	67.500	
7000031 Dorpsp De Lutte-Schoolp Plech B'12	117.500	0	117.500	0	0	0	AF
7000032 Landschapp. inrichting De Pol (begr. 08)	60.000	60.921	0	0		-921	AF
7000039 Ondergrondse afvalopslag (begr. 2007)	280.000	79.885	47.105	0	0	153.010	
7000040 Afzetcontainerauto DAF Begr'11	150.000	0	129.418	0	0	20.582	AF
7000051 Aanleg RVZ-Overdinkel + Welpelo	1.255.000	1.354.071	36.808	850.373		714.494	
7000053 Infoborden+website afkoppelen (GRP07)	15.000	216	6	0	0	14.778	
7000054 Stimuleren afkopp. Broeninkskamp	45.000	0	0	0	0	45.000	
7000055 Toets. emissiereductie Beuningen	7.500	0	0	0	0	7.500	
7000058 Ombouw en herstel beekriool	1.634.000	872.839	50.688	90.233	0	800.706	
7000059 Riioolervanging Teylersstraat (GRP07)	52.000	325	16	0	0	51.659	
7000060 Riioolervanging Gronausestraat (GRP07)	165.000	0		0		165.000	
7000061 Riiool Overdinkel fase 3+4 (GRP07)	1.730.000	1.518.685	70.761	165.054	0	305.608	
7000062 Bep.noodzaak riiool Glanergrensweg	2.000	0	2.007	0	0	-7	
7000063 Overige afkoppelprojecten 2007 (GRP07)	30.000	278	14	0	0	29.708	
7000064 Verv. pompunits+kasten 2007-2010	305.011	52.824	2.911	0	0	249.276	
7000066 Aanleg RVZ Losser-Zuid (begr. '08)	1.578.058	94.199	784.986	0	0	698.873	
7000068 Hoofdkrediet Riiool.werk 2008-2010 (begr. 2008)	3.985.226	17.510	921	0	0	3.966.795	
7000069 Res. jaarlijks afkopp. 2008-2010 (begr. 2008)	300.000	38.315	2.051	0	0	259.634	
7000070 Riioolervangingen Lutterstraat (begr. '08)	66.200	1.286	66	0	0	64.848	
7000071 Riioolerv. obv inspecties '07-'10 (begr. 2007)	100.000	13.000	706	0	0	86.294	
7000072 Afkoppelen Past.Bolscherstraat (begr. 2007)	125.000	0	0	0	0	125.000	
7000073 Afkop.verhard oppervlak Glane (begr. '09)	55.000	0	0	0	0	55.000	
7000074 Wadi Sterkerstraat GRP(begr.'10)	66.667	0	0	0	0	66.667	
7000075 Inventarisatie Drukriolering	70.000	64.939	14.760	0	0	-9.699	
7000076 Wortelfreesbestek	95.000	2.189	71.111	0	0	21.700	
7000077 Watercalamiteiten	25.000	24.875	5.324	0	1.960	-3.239	
7000078 Opst.beh.plan bijz.constructies	20.000	4.642	11.629	0	0	3.729	
7000079 Beoordeling inhaalslag riioolinspecties	7.500	5.463	297	0	0	1.740	
7000096 Hart van Overdinkel	3.203.478	0	297.655	0	281.500	3.187.323	
7000104 Uitvoering verkeersmaatregelen (B 05)	25.000	20.329	0	0	0	4.671	
7000157 Rup- deelgebied 13-14 Benth.str F2(B12)	140.000	0	0	0	0	140.000	
Totaal Landschap en Ruimte	16.463.821	4.345.262	1.648.208	1.122.034	283.460	11.875.845	

7000006 Herinrichting Lutterstraat

Project is gekoppeld aan ontwikkelingen in de Saller vanwege samenhang met Havezatesingel en "knip" in de Lutterstraat. Voortgang is enkele jaren vertraagd i.v.m. ruimtelijke procedures. Eerste aanzet planstudie is medio 2010 gestart in samenhang met bouwrijpmaken de Saller II en planvoorbereiding Havezatesingel. Verdere uitwerking vindt plaats in 2013, zodra de ontwikkelingen De Saller II verder zijn uitgewerkt.

7000008 Rest. Inrichtingsvisie Gronausestraat

Vertraging onder meer gevolg van vertraging in planontwikkeling in 't Zijland, door projectontwikkelaar. Een deel van de Gronausestraat wordt gerealiseerd in combinatie met rioleringswerken en werkzaamheden in het kader van 't Zijland; waar nu concreet zicht is op uitvoering.

Eind 2013 / begin 2014 kan gestart worden met de uitwerking van de inrichtingsvisie voor de Gronausestraat

7000009 & 7000010 Herinrichting 't Rot

Werkzaamheden zijn afgerond en de onderhoudstermijn is in 2012 afgesloten. Krediet word 1^e helft 2013 afgerond in relatie tot het integraal meerjaren investerings- en onderhoudsprogramma.

7000011 Meerkosten herinrichting Hoofdstraat

Maakt deel uit van het krediet voor de reconstructie van bovengrondse infrastructuur Hoofdstraat e.o. in Overdinkel. Dit in combinatie met de rioleringswerken aldaar. Werk is eind 2009 gestart en inmiddels in volle uitvoering. Waarschijnlijk volgt in 2011 de volgende fase in de Hoofdstraat i.c.m. GRP-werken en maatregelen duurzaam veilig. Subsidieaanvragen bij Regio Twente en provincie Overijssel zijn hiertoe in voorbereiding. Krediet wordt mede ingezet ter co-financiering

7000012 Aanleg trottoir 't Kempke

Werkzaamheden zijn afgerond en de onderhoudstermijn is in 2012 afgesloten. Krediet wordt 1^e helft 2013 afgemeld.

7000013 Wandel-fietspad De Pol / Dinkel

Directe relatie met het project PmJP. Afronding in 2013.

7000015 Meerkosten 30km zone Overdinkel

Krediet maakt deel uit van totaalkrediet voor de reconstructie van wegen en andere bovengrondse infrastructuur i.h.k.v. de inrichting van 30 km/uur zone in Overdinkel. Dit in combinatie met de rioleringswerken die in 2013 en 2014 van Hart voor Overdinkel, fase 1, worden uitgevoerd. Krediet is mede ingezet als co-financiering van IMG middelen.

7000016 Meerkosten 30km zone Oranjestraat

Krediet is beschikbaar gesteld voor fysieke inrichting van o.a. verkeerskundige aanpassing in combinatie met rioleringswerken Oranjestraat (waaronder de vogelbuurt) fase II. Start is afhankelijk van prioritering binnen het vGRP en het Integraal meerjaren investerings- en onderhoudsprogramma. Dit programma is momenteel in de maak.

7000017 Infrastructuur Beekriool 2^e fase

Project "Beekriool" 2^e fase is aangehouden i.v.m. de ontwikkelingen op de ontwikkellocatie Aloysiusschool. Recent zijn er ontwikkelingen ten aanzien van de verkoop van deze locatie, onder voorwaarden, aan een ontwikkelaar. Hiermee kan concrete programmering verder worden ontwikkeld.

7000019 Dorpsbeek

Het krediet is bedoeld voor bovengrondse inrichting in combinatie met het beekriool. Fase III van het beekriool wordt uitgevoerd in combinatie met de planontwikkeling Aloysiuslocatie.

7000028 Rup – deelgebied 13-14 Bentheimerstraat

Project wordt beging 2013 opgestart. Subsidiebeschikking van de Regio Twente is inmiddels binnen.

7000031 Dorpsplein De Lutte-Schoolplein Plechelmus

Investering afgerond, krediet kan worden afgemeld.

7000039 Ondergrondse afvalopslag

Project is bijna afgerond. Er moet nog 1 container in Overdinkel worden geplaatst en een aantal soloboxen.

7000040 Afzetcontainerauto DAF

De auto is geleverd en betaald. Krediet kan worden afgesloten.

7000051 t/m 7000157 Rioleringskredieten

Alle rioleringskredieten zijn conform het raadsbesluit van 18 december 2012 met het vGRP herzien en geactualiseerd.

Programma

**Leefbaarheid
en
maatschappelijke
ontwikkelingen**

PROGRAMMA LEEFBAARHEID EN MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELINGEN

Hoofdkenmerken

Dit programma omvat de beleidsterreinen onderwijs, sport, kunst en cultuur, sociaal cultureel werk en maatschappelijke dienstverlening, werk en inkomen, zorg en volksgezondheid. Alle beleidsactiviteiten zijn gericht op het verbeteren van de sociale samenhang.

Bestaand beleid

Onderwijs

- Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs (2002);
- Verordening Leerlingenvervoer (2012);
- Verordening Wet Kinderopvang (2005);
- Buiten Schoolse Opvang (BSO) een nieuwe schakel in de kinderopvang (1999);
- Integraal Huisvestingsplan 2010-2018 (2011)

Sport

- Nota algemeen sportbeleid (1997);
- Notitie binnensportaccommodaties (2008);
- Notitie privatisering buitensportaccommodaties (2010)

Subsidiebeleid

- Algemene subsidieverordening gemeente Losser (2009);
- Nota subsidiebeleid (2010);

Kunst en cultuur

- Cultuurnota (2010);
- Monumentenverordening;
- Visie Lokaal Bibliotheekbeleid 2011-2013 (2011)

Sociaal cultureel werk en maatschappelijke dienstverlening

- Nota integraal jeugdbeleid (2003);
- Startnotitie Centrum voor Jeugd en Gezin (2009);
- Uitvoeringsnota speelterreinen (2001);
- Notitie speelvoorzieningen (2007);

Werk en Inkomen

- Nota Armoedebelid (2007);
- Nota: "Naar een samenhangend integraal gemeentelijk werkgelegenheidsbeleid" (2001);
- Kadernota Wet Werk en Bijstand, WWB (2004);
- Verordeningen en beleidsregels Wet Werk en Bijstand, Wet investeren in jongeren, IOAW/IOAZ (2010) en Wet Sociale Werkvoorziening
- Bijstandsbesluit Zelfstandigen 2004
- Verordening inburgering (2010)
- Nota participatievisie gemeente Losser (2009)
- Actieplan jeugdwerkloosheid Noord Oost Twente (2009)
- Toeslagenverordening Wet werk en bijstand 2012
- Afstemmingsverordening Wet werk en bijstand 2012
- Verordening langdurigheidstoelage 2012
- Verordening maatschappelijke participatie 2012
- Beleidsplan integrale schuldhulpverlening 2012-2015 gemeente Losser

Zorg en volksgezondheid

- Nota ouderenbeleid (2009)
- Nota lokaal gezondheidsbeleid (2012)
- Verordening, Besluit en Beleidsregels Wmo (2011);
- Nota Uitvoering Wet Tijdelijk Huisverbod (2009)
- Beleidsnota Wmo (2011).

Deelprogramma: Onderwijs

Portefeuillehouder: wethouder J.F. Hassink

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
Een optimale en effectieve huisvesting van de scholen in de gemeente Losser. Hierbij rekening houdend met de toekomstige onderwijskundige ontwikkelingen en de gevolgen voor huisvesting van de scholen.	Conform voorstel, zoals opgenomen in het IHP uitgevoerd, behoudens voorbereidingen nieuwbouw basisschool het Kompas in Overdinkel. Dit is een aandachtspunt, aangezien het Kompas met veel achterstallig onderhoud te maken heeft.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Uitvoering geven aan de onderdelen zoals genoemd in het IHP. Afronden van het haalbaarheidsonderzoek naar een brede school in Losser Zuid en starten met de voorbereidingen voor de nieuwbouw van basisschool Het Kompas in Overdinkel.	Het haalbaarheidsonderzoek Brede school Losser is afgerond en het project verloopt volgens planning. De nieuwbouw van het Kompas maakt onderdeel uit van het Kulturhus Overdinkel en het is nog onbekend wanneer met de bouw van het Kulturhus Overdinkel gestart gaat worden.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
Start OKE: aanbieden 4 dagdelen VVE op de peuterspeelzalen en binnen de kinderopvang.	Alle kinderdagverblijven zijn bezig met het invoeren van VVE. De VVE doelgroepkinderen zijn met de sluiting van de peuterspeelzalen soepel overgegaan naar VVE in de kinderopvang.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Uitbreiding van VVE (Voor- en Vroeg-schoolse Educatie) op de peuterspeelzalen en binnen de kinderopvang. Subsidie reguliere peuteropvang wordt afgebouwd. Onderzoek naar scenario's voor harmonisatie peuterspeelzaalwerk/kinderopvang (kindcentra).	Er zijn 35 VVE kindplaatsen gerealiseerd binnen de kinderopvang. Over de voorwaarden en financiering van deze kindplaatsen zijn afspraken gemaakt met de kinderopvang.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
Uitbreiding capaciteit basisscholen Keizerskroon	Op basis van nieuwe cijfers leerlingen aantallen is de bouw van de lokalen Keizerskroon geannuleerd.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Door het vrijspelen (na overleg met huurder stichting Cluster) van de peuterspeelzaal Dreumeshoes (2 leslokalen) alsook de nieuwbouw van een	De ruimteproblematiek is opgelost door het toevoegen van de twee lokalen Dreumeshoes en het wijkcentrum aan de onderwijsruimtes van Mfa Keizerskroon. Op basis van de

tweetal permanente lokalen wordt de huidige ruimtenood van de Keizerskroon opgelost.	meeste recente leerlingenprognoses was het bouwen van twee lokalen niet nodig en daarom is dit geannuleerd.
--	---

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
Eerste inrichting tweede speellokaal Plechelmusschool De Lutte	Conform voorstel uitgevoerd.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
De bouw van een tweede speellokaal is meegenomen in de nieuwbouw. De eerste inrichting komt voor rekening van de gemeente (zorgplicht) (maximum toe te kennen normbedrag € 20.587).	Conform voorstel uitgevoerd.

Deelprogramma: Sport

Portefeuillehouder: wethouder J.F. Hassink

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Stimulering beweging bevolking</i> Een actieve en gezonde leefstijl van inwoners. Inwoners de gelegenheid bieden en stimuleren om op verantwoorde wijze, tegen een aanvaardbare eigen bijdrage, en in overeenstemming met eigen aanleg, interesse en mogelijkheden, sport te beoefenen.	Dankzij verschillende subsidieregelingen is een groot aantal inwoners via verschillende sport- en beweegprojecten gestimuleerd meer te gaan sporten en bewegen. Voorbeelden hiervan zijn Blijf Fit, GALM, beweegprogramma's binnen het onderwijs.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Uitvoering Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (Lekker Fit, schoolschaatsen, zwem-clinics, enz.) en project Sport Lokaal Samen i.s.m. Carmel College en St. Cluster.	In 2012 is het project Lekker Fit uitgevoerd op 10 basisscholen. Daarnaast hebben verschillende scholen deelgenomen aan het schoolschaatsen en schoolzwemmen. In september 2012 zijn de 1 ^e Dinkelgames georganiseerd, een gemeentelijke sportdag voor de groepen 7 van de basisscholen.
Uitvoering Impuls brede scholen, sport en cultuur (combinatiefuncties).	In 2012 waren 4 combinatiefunctionarissen actief: twee duale vakleerkrachten, een sport- en cultuurcoördinator. In 2012 heeft het college besloten in te zetten op buurtsportcoaches. In verband hiermee is de beschikbare formatie per 2013 uitgebreid naar 3,9.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Kwaliteitsverbetering sport- recreatieve voorz.</i> Realiseren van een kwaliteitsverbetering van sport- en recreatieve voorzieningen, waarbij de inbreng van particulieren/verenigingen toeneemt ten opzichte van de overheid.	In het kader van de provinciale regeling sportaccommodaties en jeugd is de kantine en het kleedgebouw van Sportclub Overdinkel gerenoveerd.

Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Uitvoering Privatisering Buitensport (eigendomsoverdracht clubgebouwen, kleedgebouwen, tennisbanen).	In 2012 is verder uitvoering gegeven aan de privatisering van de buitensportcomplexen en zijn diverse gebouwen in eigendom overgedragen aan de verenigingen/beheerstichtingen. Eind 2012 is een onderzoek uitgevoerd naar de staat van onderhoud van de tenniscomplexen. Op basis hiervan kunnen deze accommodaties in 2013 worden overgedragen.
Herinrichting speelterreinen (o.a. Talmapplein).	In 2012 zijn de speelterreinen in de Weidemolen, Waterradmolen, Tapuitstraat en Molenstraat (her-)ingericht .

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Zwembad</i> Een zo efficiënt en effectief mogelijke duurzame exploitatie van zwembad Brilmansdennen	In 2012 hebben 118.402 bezoekers gebruik gemaakt van het zwembad.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Aan de hand van een gerichte marktoriëntatie (2011) gevolgd door een aanbestedingsprocedure (2012) zal uiterlijk medio 2012 helder moeten zijn of het zwembad Brilmansdennen per 1 januari 2013 geprivatiseerd wordt.	Omdat de marktconsultatie onvoldoende informatie heeft opgeleverd, is in de tweede helft van 2012 een exploitatie onderzoek uitgevoerd door een extern bureau. Het rapport wordt in 2013 gepresenteerd.

Deelprogramma: Kunst en cultuur

Portefeuillehouder: wethouder J.F. Hassink

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Cultuurbeleid</i> De lokale ontwikkelingen, mogelijkheden en ambities op het gebied van kunst en cultuur, cultureel erfgood en cultuureducatie zo veel als mogelijk stimuleren en ondersteunen.	Er is invulling gegeven aan relevante inhoud en de uitvoering van beleidsprocessen op het gebied van kunst en cultuur, cultureel erfgood en cultuureducatie. Daarbij vormde het aflopende arrangement cultuurbeleid OVERAL!OVERIJSSEL steevast de leidraad voor deze beleidsontwikkelingen.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Invulling geven aan de beleidsontwikkelingen en de uitvoering 2012 in aansluiting op het arrangement cultuurbeleid OVERAL!OVERIJSSEL en de Nota cultuurbeleid 2009-2015.	Door middel van zowel halfjaarlijkse bilaterale als plenaire bijeenkomsten met de verschillende lokale projecteigenaren en de arrangementsgemeenten (plenair) is er inhoudelijk invulling en richting gegeven aan de afronding van het gemeentelijk arrangement cultuurbeleid OVERAL! OVERIJSSEL. Er is in 2012 met name ingezet op de samenwerking van de 7 muziekverenigingen enerzijds en van de 4 erfgoederen anderzijds. De samenwerking van de muziekverenigingen wordt handen en

	voeten gegeven vanuit een hiertoe ingestelde stuurgroep, waarin de gemeente zitting heeft. Die van de erfgoederen vanuit een hiertoe ingestelde werkgroep, waarin de cultuurmakelaar zitting heeft.
Invulling geven aan de beleidsontwikkelingen en de uitvoering 2012-2013 in aansluiting op het gemeentelijke beleid Cultuureducatie Primair Onderwijs en de Nota cultuurbeleid 2009-2015.	Door middel van halfjaarlijkse bilaterale bijeenkomsten met de Stichting Culturele Basisvorming Losser en driemaandelijke plenaire bijeenkomsten met de provinciale stuurgroep 'Cultuureducatie met Kwaliteit' is er invulling en richting gegeven aan zowel de huidige als de toekomstige ontwikkelingen binnen Cultuureducatie Primair Onderwijs. Daarbij zijn de voorlopige inhoudelijke kaders geschetst voor aansluiting bij de aanstaande landelijke regeling 'Cultuureducatie met Kwaliteit' met ingang van het schooljaar 2013-2014. De gemeente Losser heeft in samenwerking met KCO succesvol invulling gegeven aan de stimulering en coaching van andere Overijsselse gemeenten met betrekking tot het indienen van zienswijzen op het nieuwe provinciale cultuur(educatie) beleid.
Opstellen van beleidsadviezen m.b.t. de incidentele subsidies voor vernieuwende activiteiten op het gebied van kunst en cultuur.	Door middel van een incidentele subsidie voor vernieuwende activiteiten zijn er een viertal voor Losser vernieuwende culturele activiteiten ondersteund. Een kunstroute, een concert voor de leden van De Zonnebloem, een unieke vorm van locatietheater in de steenfabriek en een artistiek project voor natuur- en milieueducatie kwamen in 2012 in aanmerking voor ondersteuning. Medio 2012 zijn de resterende subsidiemogelijkheden tussentijds opgeschort in verband met de noodzakelijke bezuinigingen.
Invulling geven aan de beleidsontwikkelingen voor het gemeentelijke monumentenbeleid, de Erfgoedverordening gemeente Losser en Open Monumentendag alsmede het voeren van het secretariaat van de gemeentelijke monumenten-commissie.	Er is structurele subsidie verstrekt aan de beide historische stichtingen/verenigingen voor Open Monumentendag in 2012. De gemeentelijke monumentencommissie is tenslotte éénmaal bijeengekomen in 2012.
Invulling geven aan gemeentelijke subsidie-aanvragen voor Rijksmonumenten in gemeentelijk eigendom (Martinustoren).	In het kader van de BRIM is er door Monumentenwacht Overijssel/Flevoland – namens de gemeente Losser – een subsidieaanvraag ingediend voor de Martinustoren. Deze subsidieaanvraag is volledig gehonoreerd. De uitvoering van de restauratie van de Martinustoren wordt in de loop van 2013 ter hand genomen.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Subsidiebeleid</i> Integrale product- en kostprijsafspraken met Muziekschool de Sleutel en de Bibliotheek Losser realiseren.	Fusie-welzijnsorganisatie (uiterlijke realisatie per 31 juli 2013) komt met een geïntegreerde begroting voor lokaal welzijnswerk, bibliotheekwerk en muziekonderwijs
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Vóór 1 januari 2013 zal duidelijk zijn of beoogde fusie tussen Stichting Bibliotheek Losser, Stichting Muziekschool De Sleutel en Stichting Cluster tot 1 brede welzijnsorganisatie haalbaar is. Insteek voor de gemeente is om de prestatieafspraken op activiteitsniveau vast te leggen. Dit betekent dat per gesubsidieerde activiteit helder moet zijn welke kosten (overhead, huisvestingskosten, directe loonkosten, activiteitenkosten e.d.) en opbrengsten worden toegerekend. Betekent een verdere verfijning van de subsidiëring op basis van DAP kaarten.	Bibliotheek, Cluster en Muziekschool hebben een fusie-intentieverklaring ondertekend. Fusie tussen drie instellingen vindt plaats op uiterlijk 31 juli 2013. Vanaf dat moment is sprake van een geïntegreerde begroting. Op basis hiervan alsmede op basis van gezamenlijke visie op Welzijn Nieuwe Stijl worden DAP-kaarten herzien met daarin opgenomen een integrale kostprijsberekening.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Bibliotheekbeleid</i> De gemeente Losser wil zoveel mogelijk inwoners toegang bieden tot de bibliotheek. De gemeente streeft ernaar het huidige spreidingsbeleid te handhaven. Behoudens Glane beschikt elke kern over een bibliotheekvoorziening.	In 2012 hebben 5.500 leden gebruik gemaakt van de bibliotheekvoorzieningen in Losser (hoofdvestiging), Overdinkel, De Lutte en Beuningen (bibliobus).
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
In 4 ^e kwartaal 2011 moet duidelijk zijn of de bibliotheek participeert in het te ontwikkelen Kulturhus Overdinkel.	Eind 2012 heeft Domijn geconstateerd dat het oorspronkelijke kulturhusplan door het wegvallen van een aantal participanten financieel niet haalbaar is. In 2013 wordt onderzocht in hoeverre het kulturhus in aangepaste vorm, al dan niet met bibliotheekvoorziening, wel gerealiseerd kan worden.

Deelprogramma: Sociaal cultureel werk en maatschappelijke dienstverlening/ jeugdbeleid

Portefeuillehouder: wethouder J.F. Hassink

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Centrum voor Jeugd en Gezin</i> Realisatie fysieke toegang Centrum voor Jeugd en Gezin per 31 december 2011 en verdere invulling backoffice	Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) heeft in december 2011 haar deuren geopend. Vanaf dat moment is zij eveneens digitaal bereikbaar. Het CJG Losser kende in 2012 een relatief hoog aantal bezoekers

	respectievelijk consulten. (in vergelijking met omliggende gemeenten)
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Versterken van de huidige Kans-netwerkstructuur binnen Noord Oost Twente, specifiek Losser (continue proces).	Losserse zorgstructuur wordt voortdurend geactualiseerd. Dat wil zeggen dat enerzijds wordt ingespeeld op actuele problematieken en anderzijds de structuur wordt aangepast aan de veranderende verantwoordelijkheden in het kader van de diverse transities
Komen tot nadere samenwerking en afstemming van activiteiten en producten van diverse instellingen op het gebied van jeugd en gezin.	In het kader van de op handen zijnde transitie jeugdzorg wordt geïnventariseerd welk aanbod door welke aanbieder kan worden verzorgd. Hierbij geldt dat zoveel mogelijk wordt aangesloten bij lokale eerstelijnsvoorzieningen. Vragen als welke specialismen wij lokaal moeten/kunnen aanbieden en welke regionaal moeten worden ingekocht, komen hierbij aan de orde.
Gemeente zal zich aansluiten bij Loes concept dat inmiddels door 8 van de 14 Twentse gemeenten wordt gebruikt. Door te werken met dit concept wordt een goede basis gelegd om ouders informatie, advies en zo nodig ondersteuning te geven bij opvoed- en hulpvragen via het zogenaamde Loes concept.	Gemeente Losser respectievelijk het CJG participeert in het Loes-concept. Hiertoe is een overeenkomst van drie jaar afgesloten 2012 t/m 2014).

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt ?
<i>Noaberschap</i> We willen zelfwerkzaamheid stimuleren om de samenleving zo leefbaar mogelijk te houden.	Zelfredzaamheid is binnen het project 'Overdinkelgenerator' in twee wijken toegenomen.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
We zullen als gemeente meer dorps- en wijkgericht moeten gaan werken. Tussen nu en eind 2012 willen we het dorps- en wijkgericht werken verder verfijnen. We willen beginnen met één of twee kern(en) als pilot. De ervaringen die we op doen willen we gebruiken voor een succesvolle implementatie in de overige kernen. In de jaren 2013-2015 moet het dorps-wijkgericht werken zijn vormgegeven.	De methodiek van het wijkgericht werken is in de 'Overdinkelgenerator' verder ontwikkeld en heeft tot positieve resultaten geleid. De vijf partners binnen de 'Overdinkelgenerator' hebben aangegeven de methodiek in hun organisaties te borgen en deze vervolgens uit te rollen naar andere wijken.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt ?
<i>Wijkcoaches</i> Het inzetten van wijkcoaches leidt tot betere afstemming tussen hulpverleners. Het doel hiervan is: – een toename van de zelfredzaamheid van multiprobleemgezinnen: – verbetering van gezondheid en participatie; – vermindering van overlast,	Het inzetten van wijkcoaches wordt gekoppeld aan de inzet van de lokale welzijnsinstelling en lokale zorgnetwerken op grond van visie Welzijn Nieuwe Stijl , hierover zijn de eerste gesprekken gevoerd in 2012. Daarnaast is een voorstel voor het aantrekken van een leefbaarheidsmakelaar/cultuurmakelaar door het college aangenomen. Met zijn aanstelling

schoolverzuim en schulden. efficiencyvoordeel door integratie van de maatschappelijke ondersteuning.	vanaf 2013 wordt voorzien dan de conceptontwikkeling van de wijkcoaches ook in 2013 ter hand wordt genomen.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Investeren in en creëren van draagvlak bij partijen die meedoen en de bestaande structuren aanpassen.	Vorbereiding herstructurering lokale welzijnsorganisatie/ ontwikkelen visie op Welzijn Nieuwe Stijl heeft in 2012 gestalte gekregen door de eerste gesprekken hierover met de instellingen te voeren. Intern zijn de eerste aanzetten van Welzijn Nieuwe Stijl goed ontvangen. In 2013 volgt uitwerking in het kader van de fusieorganisatie, het doorontwikkelen van de DAP kaarten en het ontwikkelen van de kulturhusen. De op handen zijnde transities worden hierbij eveneens betrokken.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt ?
<i>Samenwerking grote gesubsidieerde instellingen</i> Doel is om een drietal welzijnsorganisaties (Stichting Bibliotheek Losser, Stichting Muziekschool de Sleutel en Stichting Cluster) te laten fuseren tot één brede welzijnsorganisatie.	Drie instellingen hebben in november 2012 fusie-intentieverklaring ondertekend . Fusie wordt uiterlijk 31 juli 2013 gerealiseerd.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Ondersteunen en regisseren van het samenwerkingsproces (haalbaarheidsonderzoek Kulturhus Losser).	Fusieproces wordt continue gefaciliteerd door de gemeente. Indien realisatie Kulturhus doorgaat, vindt dit op z'n vroegst eind 2013 plaats.

Deelprogramma: Werk en inkomen

Portefeuillehouder: wethouder J.F. Hassink

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Bieden van inkomensgarantie en bestaanszekerheid</i> De gemeente wil haar inwoners inkomensgarantie bieden. Daarnaast zet de gemeente in op het waarborgen van de bestaanszekerheid van inwoners en het bieden van steun aan mensen die op de arbeidsmarkt door tegenslag worden getroffen.	Wij bieden inwoners die zelf niet in de kosten levensonderhoud kunnen voorzien, via een uitkering een inkomensgarantie. - Het aantal personen in de Wet werk en bijstand is gestegen van 244 aan het begin van het jaar tot 269 in december. Dit zijn 234 uitkeringen van personen tussen 27 en 65 jaar en 35 uitkeringen van personen jonger dan 27 jaar. - Zelfstandige ondernemers die financiële bijstand nodig hebben bij het starten of voortzetten van hun bedrijf zijn door ons ondersteund via een krediet of uitkering voor levensonderhoud. In 2012 zijn 8 personen met hulp van het ROZ gestart met een bedrijf (tegen 12 in 2011). Het aantal is afgenomen vanwege het economische tij en omdat de financiële bijdrage voor startende

	zelfstandigen vanuit de Regio Twente is verminderd. Het aantal zelfstandigen dat in 2012 financiële hulp heeft gevraagd voor hun onderneming is 19 (tegen 19 in 2011). - In 2012 zijn 20 mensen geslaagd voor het inburgeringsexamen (vergelijk: 27 in 2011). Tevens zijn 18 nieuwe inburgeraars gestart met hun inburgeringstraject (vergelijk: 26 in 2011). Het aantal nieuwe inburgeraars is minder dan vorig jaar omdat we in 2011 extra vluchtelingen hebben opgenomen om de achterstand in Taakstelling huisvesting reguliere asielzoekers in te lopen. Inmiddels bestaat er geen achterstand meer in taakstelling. Daarnaast is de taakstelling van het aantal verplicht op te nemen asielzoekers ook naar beneden bijgesteld.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Volledig gebruik bestaande regelingen t.b.v. armoedebelid stimuleren door het intensiveren van voorlichting aan klanten en organisaties en het vereenvoudigen van aanvraagprocedures en het gebruik van formulieren.	Informatie en advies aan burgers en huidige cliënten over mogelijkheden (bijzondere) bijstand en minimaregeling op de gemeentelijke website wordt standaard geactualiseerd.
Actiepunten uit de nota armoedebelid 2007 uitvoeren, rekening houdend met de ombuigingstaakstelling. Belangrijkste actiepunt voor 2012 is: opstellen nieuwe nota bijzondere bijstand, waarbij inkomensbeleid wordt afgestemd op WMO en participatie (ondersteuningsnota)	De nota evaluatie gemeentelijk Armoedebelid is op 18 december 2007 vastgesteld. Daarin is een aantal aanbevelingen gedaan die in de afgelopen jaren zijn opgepakt en uitgevoerd. Zoals het afschaffen van het drempelbedrag voor de bijzondere bijstand, het instellen van een Cliëntenraad en het intensiveren van schuldhelpverlening. Een aantal voorstellen om de inkomensgrens voor bijzondere bijstand te verruimen of om de Kortingsregeling uit te breiden zijn vanwege de ombuigingstaakstelling (raadsbesluit van 12 mei 2009) niet uitgevoerd. Inmiddels zijn de regels vanuit het Rijk overigens ook aangescherpt waardoor het voorstel tot het verruimen van de inkomensgrens ook niet meer zou kunnen. Eén van de aanbevelingen uit de Armoedenota, het intensiveren van de voorlichting aan cliënten en organisaties is inmiddels ook uitgevoerd, maar blijft natuurlijk altijd actueel, net zoals het vereenvoudigen van aanvraagprocedures / formulieren. Het aantal cliënten met bijzondere bijstand is ongeveer gelijk gebleven: 64 ten opzichte van 68 in 2011. Het aantal cliënten dat een vergoeding via de minimaregeling ontvangt is in vergelijking met

	2011 ook gedaald van 83 naar 73. Daarentegen is het aantal personen dat een langdurigheidstoeslag toegekend heeft gekregen toegenomen van 77 naar 86. Dat betekent dat meer inwoners van Losser langer dan 3 jaar aangewezen zijn op een minimuminkomen zonder zicht te hebben op inkomensverbetering. Het opstellen van een nieuwe nota bijzondere bijstand is uitgesteld tot midden 2013, omdat dan meer bekend is hoe de uitwerking van het nieuwe regeringsbeleid voor de doelgroep is.
Oriënteren op samenwerking binnen Werkplein Enschede, nu het Werkplein Oldenzaal medio 2012 wordt opgeheven	Vanaf 15 december 2011 is het Werkplein N-O Twente gesloten. De gemeente Losser en haar inwoners zijn vanaf die datum aangewezen op het Werkplein Enschede. Er is een Ketenjaarplan tussen de samenwerkende partners in het Werkplein opgesteld. Daarin zijn doelstellingen vastgelegd, met resultaatafspraken. Achtergrond hiervan is het intensiveren van de samenwerking.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Bevorderen van uitstroom naar regulier werk.</i> De gemeente wil de uitstroom van uitkeringsgerechtigden naar regulier werk bevorderen en het tekort op het Inkomensdeel van de Wet Werk en Bijstand terugdringen.	Door middel van trajectbegeleiding en directe bemiddeling wordt ingezet op uitstroom van uitkeringsgerechtigden en personen die een beroep willen doen op een uitkering. De totale uitstroom in 2012 bedroeg 105 personen. In 2011 waren dit er 117. Van de totale uitstroom in 2012 zijn 31 personen (29%) uitgestroomd naar regulier werk. Dit percentage is lager dan 2011 (toen waren dit 47 personen (40%)). Het totale uitstroomcijfer is dus ook lager en er zijn minder passende banen beschikbaar. Ondanks de lagere uitstroom is het tekort op het Inkomensdeel wel teruggedrongen doordat er ook minder mensen zijn ingestroomd dan in 2011.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Het aantal uitkeringsgerechtigden structureel terugdringen (leeftijdsgroep 18-65 jaar) door enerzijds een strengere/striktere poortwachterfunctie (voorkomen en beperken instroom) en anderzijds het breder inzetten van bestaande en nieuwe instrumenten zoals participatieplaatsen, werken met behoud van uitkering en leerwerk-plekken. Terugbrengen structurele uitgaven op	- In 2012 zijn 128 cliënten ingestroomd in de WWB (tegen 136 in 2011) en zijn er 105 uitgestroomd (tegen 117 in 2011). De poortwachtersfunctie is vormgegeven door zitting te nemen op het Werkplein zodat personen die een beroep komen doen op een uitkering van de gemeente Losser direct gestimuleerd worden om werk te aanvaarden en gematched kunnen worden op beschikbare vacatures.

gesubsidieerde arbeid (voormalige Wiw- en ID-banen). Versterkt inzetten op terugvordering (debiteurenbeleid) Inzetten op het verwerven externe subsidies voor reïntegratie en participatie	- Conform het besluit van de gemeenteraad is in 2012 de gesubsidieerde arbeid afgebouwd. In 2012 heeft dat nog geen financiële ruimte opgeleverd in het Participatiebudget, maar in 2013 wordt door de afbouw € 166.700,- vrijgespeeld. Dat bedrag zal worden besteed aan de reïntegratie van bijstandsgerechtigden. - Voor de terugvordering van onterecht verstrekte bijstand wordt samengewerkt met deurwaarderskantoor Cannock Chase. In 2012 is hierdoor een bedrag van € 33.897,00 bruto teruggevorderd en ontvangen. Dit bedrag is lager dan in 2011. Een reden hiervoor is dat debiteuren door de eigen financiële positie minder terug hebben 'kunnen' betalen.
---	--

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Doelgroep jongeren:</i> jongeren stimuleren hun school af te maken, werken en leren te combineren of een baan te aanvaarden. Jongeren met deze maatregelen een betere toekomst bieden en voorkomen dat ze afhankelijk worden of blijven van een uitkering. Het is de bedoeling dat gemeenten jongeren die geen startkwalificatie hebben aanmoedigen die eerst te halen.	1 januari 2012 is de Wet investeren in jongeren (WIJ) vervallen en weer ondergebracht in de Wet werk en bijstand. Voor jongeren die bijstand aanvragen geldt eerst een zoektijd van 4 weken. Binnen deze 4 weken moeten zij eerst zelf zoeken naar werk en/of hun scholingsmogelijkheden onderzoeken. Alleen wanneer zij geen werk hebben gevonden en terug naar school niet mogelijk blijkt te zijn, kan een uitkering worden verstrekt.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Voor de doelgroep jongeren: jongeren tot 27 jaar die zich melden voor ondersteuning door de gemeente een leer- of werkplek aanbieden. Het aanbod wordt afgestemd op de situatie van de jongere, waarbij van de jongere ook eigen initiatief en actie wordt verwacht. Als de betrokkene het aanbod niet accepteert dan krijgt hij of zij ook geen uitkering van de gemeente. Samenwerken in regioverband rond Actieplan jeugdwerkloosheid	Op 31 december 2012 telde het uitkeringsbestand in Losser 269 cliënten, waarvan 35 jongeren (tot 27 jaar). De groep van 35 jongeren kent 3 echtparen, 17 alleenstaanden en 12 alleenstaande ouders (moeders). Jongeren krijgen voor het vinden van werk dezelfde ondersteuning aangeboden als andere uitkeringsgerechtigden. Daarbij wordt opgemerkt dat er in 2012 nauwelijks beschikbare middelen voor reïntegratie waren in het Participatiebudget (bezuinigingen door het Rijk en kosten van de Wiw- en ID-banen). Er is daarnaast gebruik gemaakt van regionale initiatieven op het gebied van bestrijding van jeugdwerkloosheid. Zo is in samenwerking met SMEOT (metaalopleiding) 1 jongere geplaatst op een metaalproject (werken en leren). In het kader van het Actieplan jeugdwerkloosheid hebben wij 1 jongere aangemeld voor het '1000-jongerenplan', waarvoor regionaal een budget beschikbaar is gesteld. Via individuele trajectbegeleiding

	worden jongeren met een grote afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk geholpen. Nog 3 jongeren staan daarvoor op de wachtlijst. Met behulp van regionale middelen voor het bestrijden van de jeugdwerkloosheid is aan 4 jongeren een traject aangeboden via de Werkwijzer voor het opdoen van basiswerknemersvaardigheden. Van 2 jongeren is de uitkering beëindigd omdat zij terug naar school zijn gegaan.
--	--

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
Mensen met een SW-indicatie "detacheren/begeleid werken zoveel mogelijk plaatsen bij reguliere bedrijfsleven	In 2012 werken gemiddeld 64 personen via detachering / begeleid werken bij een reguliere werkgever. Het jaar 2012 stond voor Top Craft en haar medewerkers in het teken van de plannen voor de ontmanteling. In dat verband is een bestandsdiagnose uitgevoerd onder de SW-medewerkers. Volgens de informatie uit deze diagnose hebben 48 SW-medewerkers die nu in een beschutte omgeving of in het Groen werken de capaciteit om door te stromen naar detachering/begeleid werken.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Invoeren van de Wet Werken naar Vermogen en oriënteren op positie en rol van TopCraft binnen de nieuwe regelgeving.	Als gevolg van de val van het kabinet en het regeerakkoord is er geen sprake meer van de Wet werken naar vermogen, maar van de Participatiewet. De Participatiewet vervangt de Wwb, de Wsw en de Wajong en treedt per 1 januari 2014 in werking. In 2012 zijn de voorbereidingen getroffen voor de ontmanteling van Top Craft. In december 2012 heeft de gemeenteraad een besluit genomen over de nieuwe uitvoeringsstructuur van de Wsw in Losser. In 2013 wordt de ontmanteling werkelijk in gang gezet. Met de nieuwe uitvoeringsstructuur wordt aangesloten bij de ontwikkelingen in het kader van de Participatiewet en is rekening gehouden met de aangekondigde bezuinigingen in de sociale zekerheid.

Deelprogramma Zorg en volksgezondheid

Portefeuillehouder: wethouder J.F. Hassink

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Preventie</i> Een preventieve aanpak van de nieuwe, landelijk bepaalde gezondheidsthema's om de instroom in Wmo te beperken.	In 2012 is de nieuwe nota lokaal gezondheidsbeleid regionaal in de steigers gezet; deze wordt 2013 aan de gemeenteraad ter vaststelling voorgelegd.

Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
<i>Continueren:</i> Consultatiebureau voor Ouderen, Valpreventieproject, Mantelzorg-en vrijwilligersbeleid, Collectieve Preventie op gebied van geestelijke gezondheidszorg.	Het Consultatiebureau voor Ouderen is geëvalueerd en kan verder; het Valpreventieproject is doorontwikkeld; voor mantelzorg-en vrijwilligersbeleid is i.v.m. de bezuinigingen een nieuwe opzet gemaakt; afbouw van de subsidie voor Collectieve Preventie ggz is voorbereid; de nieuwe functie bemoeizorg is ontwikkeld.
<i>Uitvoering:</i> nieuw beleid uit Wmo-nota 2011	Alle 9 actiepunten in het uitvoeringsplan van de Wmo-nota zijn in uitvoering genomen.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Doelmatige en efficiënte uitvoering Wmo</i> De gemeente zet in op doelmatige, rechtmatige en zorgvuldige uitvoering van de individuele Wmo voorzieningen en verstrekkingen. Daarnaast wil de gemeente efficiencyvoordelen behalen door scherpe contractonderhandelingen met zorgaanbieders.	Door stringenter toepassing van de regels in combinatie met de Kanteling is een daling gerealiseerd van de uitgaven t.a.v. rolstoelen en woonvoorzieningen. De kosten voor de verstrekking van rolstoelen zijn t.o.v. 2011 gedaald met ruim € 30.000. De kosten als gevolg van het verstrekken van woonvoorzieningen zijn in vergelijking met 2011 met € 77.000,- gedaald. Daarnaast zijn in 2012 alle openstaande verplichtingen opgeschoond. Dit leidt tot een extra eenmalig voordeel van € 155.389,-. Anderzijds heeft het vervallen van de inkomenstoets bij het toekennen van taxipassen, een stijging van het toegekende aantal passen tot gevolg gehad: 100 passen meer dan in 2011. Het aantal verstrekte passen zegt nog niets over het werkelijke gebruik van taxi's en dus ook niet over de werkelijke kosten, maar het is reëel te veronderstellen dat meer uitgegeven passen zullen leiden tot meer kosten. In verband met de aanbesteding voor de inkoop van hulpmiddelen werkt de gemeente Losser samen met Enschede, Borne en Oldenzaal. Het bestek is uiteraard zo opgezet dat dit moet leiden tot meer kwaliteit en een lagere prijs.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Voor het jaar 2012 zal een nieuw contract gaan gelden voor Regiotaxi en Wmo-hulpmiddelen. Hiervoor is een aanbestedingsprocedure gevolgd.	Er is met 7 gemeenten (Wierden, Rijssen-Holt en, Dinkelland, Twenterand, Tubbergen, Borne en Losser) met ingang van 1 juli 2012 een nieuw contract afgesloten voor de Regiotaxi. Er is met 4 gemeenten (Enschede, Borne, Oldenzaal en Losser) met ingang van 1 juli 2012 een nieuw contract afgesloten voor Wmo-hulpmiddelen.
Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?

Vanaf 2013 (zodra extramurale begeleiding onder verantwoordelijkheid van de WMO valt) komen tot een vraaggestuurde, efficiënte, betaalbare en effectieve ondersteuning die uitgaat van de cliënt en waarbij het “recht op zorg” wordt vervangen door “een beroep op ondersteuning”	De decentralisatie van de Awbz-functies begeleiding, ondersteuning en verzorging naar de gemeenten is uitgesteld tot 1 januari 2015. In de jaren 2013 en 2014 worden de voorbereidingen getroffen voor een integrale en efficiënte uitvoering, gebaseerd op het compensatiebeginsel van de Wmo.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Op lokaal niveau en in samenspraak met andere Twentse gemeenten beleid ontwikkelen om ondersteuning op maat te kunnen bieden	In regionaal verband wordt samengewerkt aan de ontwikkeling van beleid voor de gedecentraliseerde taken van de Awbz. Uitgangspunt daarbij is: lokaal wat kan, regionaal wat moet. Lokaal wordt in 2013 in een projectstructuur gewerkt aan een integraal uitvoeringsmodel voor de Awbz, Jeugdzorg, Participatiewet en Passend Onderwijs.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Budgettair neutrale uitvoering Wmo</i> De gemeente wil de kosten van de Wmo budgetteren op het hiervoor bestemde bedrag van de Algemene uitkering, vermeerderd met het bedrag aan welzijnssubsidies: in totaliteit budgettair neutraal.	Dit is in 2012 niet gerealiseerd. De totale kosten van de verstrekte Wmo-voorzieningen zijn wel gedaald. Van € 4.014.000 in 2011 naar € 3.685.000 in 2012.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
In 2012 wordt het beleid verder aangepast met als insteek de beheersbaarheid van de Wmo te vergroten en een verdere omslag te maken van aanbodsturing naar vraagsturing (de klant organiseert zijn eigen leven met professionele en vrijwillige ondersteuning). “De Kanteling” zal verder worden ingevoerd. De reëel te verwachten kosten zijn gebudgetteerd.	Door het verder doorvoeren van de Kanteling wordt een groter beroep gedaan op de eigen kracht van de klant en zijn omgeving. Dit heeft er mede toe geleid dat de uitgaven voor woonvoorzieningen en rolstoelen zijn gedaald.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
Door de achterban gedragen Wmo beleid dat haalbaar en betaalbaar is.	De Wmo-cliënten hebben noodgedwongen te maken gehad met bezuinigingen, wat waarschijnlijk invloed heeft gehad op het draagvlak. In 2012 zijn alle prestatievelden van de WMO herbenoemd en concreter gemaakt naar resultaat en indicator. Dit voorstel komt in 2013 in de Raad en zal de sturing op de uitvoering verbeteren.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Beleid wordt in samenspraak met de klankbordgroep uit de gemeenteraad en de Wmo adviesraad tot stand gebracht.	De klankbordgroep uit de gemeenteraad is na vaststelling van de Wmo-nota in 2011 ‘slappend’. Met de Wmo-raad wordt minimaal 2x per jaar overlegd over het lopende en nieuwe Wmo-beleid.

Wat heeft het gekost

PRO03 Leefbaarheid en maatschappelijke ontwikkeling	Rekening 2011	Begroting 2012	Rekening 2012
Directe Subsidies	9.315	9.136	8.933
Diverse Overige Kosten	5.185	3.260	3.157
Inkomensoverdrachten	1.835	0	0
Kapitaallasten	3.164	2.086	1.794
Personeelskosten	0	3.728	3.593
Uitkeringen	6.974	7.466	7.592
Voorzieningen	0	2.554	2.666
Totale LASTEN Uitgaven	26.473	28.230	27.735
Belastingen en Heffingen	8	18	8
Diverse Inkomsten	823	846	947
Kostenplaatsen	47	0	47
Overdrachten van het rijk	10.007	9.395	9.764
Overige Inkomstenoverdrachten	631	659	946
Overige Vermogensoverdrachten	208	0	0
Totale BATEN Inkomsten	11.724	10.918	11.712
Saldo	14.749	17.312	16.023

PROGRAMMA LEEFBAARHEID EN MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELING (L&M)			
Toelichting			
Saldo begroting 2012		17.312.000	N
Saldo rekening 2012		16.023.000	N
Verschil		1.289.000	V

<i>Materiële afwijkingen</i>			
Kapitaallasten	Netto lagere kapitaallasten. Voornamelijk veroorzaakt doordat de uitvoering van schoolgebouwen nog niet is gestart.	295.000	V
Kostenplaatsen	Verschillen veroorzaakt door minder verantwoorde productieve uren en verschuivingen tussen producten en programma's.	103.000	V
MOP Onderwijsgebouwen	Voordeel op de jaarschijf 2012. Saldo wordt verrekend met de reserve zodat meerjarig onderhoudsbudget voor de schoolgebouwen beschikbaar blijft.	178.000	V
MOP overige accommodaties	Het MOP gemeentelijke eigendommen (excl. Onderwijs) wordt totaal op programma T&E geraamd. Werkelijke lasten op de betreffende accommodatie waardoor er een verschuiving tussen de programma's plaats vindt. Zie toelichting bij programma T&E.	186.000	N

MOP Klachtenonderhoud	Het klachtenonderhoud wordt totaal op programma T&E geraamd. Evenals het MOP worden de werkelijke lasten op de betreffende accommodatie geboekt waardoor er een verschuiving tussen de programma's plaats vindt. Per saldo een voordeel op dit programma een nadeel.	22.000	N
Leerlingenvervoer	Ondanks de bijraming in de BERAP nog een nadeel. Veroorzaakt door verplicht stagevervoer bij crisisplaatsing en extra ritten bij afwijkende schooltijden. Ook de 5,8% stijging van de landelijke index voor de taxibranche en de prijsstijging van het openbaar vervoer heeft geleid tot hogere kostenvergoeding voor de leerlingen die gebruik maken van dit vervoer.	34.000	N
Tennisaccommodaties	Het gereserveerde budget voor de privatisering zijn voor het onderdeel tennis nog niet uitgegeven. Blijft beschikbaar via de bestemmingsreserve die in 2011 is gevormd.	91.000	V
Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB)	Resultaat van het bestemmingsvoorstel 2011 en de gemaakte kosten in 2012 die zijn verrekend met de bestemmingsreserve NASB.	7.000	V
Brede Impuls Combinatiefuncties	Via het Rijk is voor 3,6 FTE budget beschikbaar gesteld. De vier aangestelde combinatiefunctionarissen bezetten tezamen 1,93 FTE. Voordeel wordt verrekend met de hiervoor ingestelde reserve.	39.000	V
Speeltuinen speelplaatsen	Voordeel in het onderhoud ten opzichte van de begroting.	9.000	V
Bruto Bijstand zelfstandigen (BBZ)	De kosten van BBZ zijn weliswaar gestegen maar daar tegenover staat een hogere Rijksbijdrage. Daarnaast zijn er meer ontvangsten dan begroot voor de aflossingen van kredieten door cliënten.	50.000	V
Wet Werk & Bijstand (WWB) inkomensdeel	Bij het opstellen van de jaarrekening 2011 voldeed de Gemeente Losser niet aan de eerste twee criteria om in aanmerking te komen voor de Incidentele Aanvullende Uitkering 2011. (IAU) In december 2012 heeft het rijk besloten om de IAU 2011 over het tekort op de WWB van € 272.000 aan de Gemeente Losser toe te kennen. Daarnaast zijn de uitgaven op de uitkeringen positiever dan begroot van € 33.000.	305.000	V
Wet Werk & Bijstand (WWB) werkdeel = onderdeel participatiebudget	Door uw besluit om de WiW- en ID-banen in 2012 af te bouwen, zijn de kosten in 2012 beperkt gebleven. Vanaf juni 2012 zijn er nauwelijks nog nieuwe re-integratietrajecten gestart.	33.000	V
Wet inburgering = onderdeel participatiebudget	Per saldo een voordeel door een niet begrootte afrekening 2007-2009 van de gemeente Oldenzaal. In die periode beheerde de gemeente Oldenzaal inburgeringgelden voor Losser en Dinkelland.	27.000	V
Sociale werkvoorziening	Dit voordeel bestaat voor € 24.000 uit een toekenning van een stimuleringsuitkering begeleid werken over het jaar 2010, welke in 2012 is toegekend. In 2011 is € 35.000 als bestemmingsvoorstel meegenomen en in 2012 als budget beschikbaar gesteld voor de uitvoeringskosten Notitie Mensenwerk. De afrekening van de gemeente Oldenzaal volgt in 2013.	110.000	V

	In de BERAP is de bijdrage aan het tekort van Topcraft bijgesteld. Deze berekening was voorzichtigheidshalve, gebaseerd op 35% bijdrage voor Losser. De verdeelsleutel voor de bijdrage van Losser is vastgesteld op 32,39% waardoor de bijdrage in het tekort verlaagd kan worden met € 51.000.		
Bijzondere bijstand	Het totaal van aflossingen van cliënten is lager dan begroot. De draagkracht van cliënten, en daarmee de aflossingscapaciteit, is afgenomen.	13.000	N
Huisvesting statushouders	Positief resultaat door een extra bijdrage van het COA en inkomsten uit aflossingen van pachten. Van de extra bijdrage van de COA wordt een bestemming van € 13.000 voorgesteld om inburgeringstrajecten in te kopen. De gemeente is namelijk verplicht om de statushouders een Nederlandse taal cursus aan te bieden.	44.000	V
Schuldhulpverlening	Vanaf 2012 betalen cliënten ook zelf gedeeltelijk mee aan de kosten van hun schuldhulpverleningstraject. De Stadsbank heeft in 2012 voor het eerst een positief resultaat na bestemming over 2011 uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten. Voor Losser € 9.250. Voorheen werd dit resultaat toegevoegd aan de algemene reserve van de stadsbank.	15.000	V
Kwijtschelding	Minder kwijtgescholden dan begroot. Voor nadere toelichting zie de verplichte paragraaf Lokale Heffingen.	26.000	V
Huishoudelijke verzorging WMO	Eigen bijdragen in het kader van de WMO worden vastgesteld door het CAK. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. Het voordeel ten opzichte van de raming is voornamelijk ontstaan doordat er een hogere eigen bijdrage van begunstigden via het CAK is ontvangen van € 123.000. Daarnaast is er op de huishoudelijke hulp en het persoonsgebonden budget in totaal een nadeel van € 26.000.	97.000	V
Vervoersvoorzieningen WMO	De uitgaven voor scootmobiel en reiskostenvergoedingen veroorzaken een negatief resultaat van € 61.000. Daarnaast mag vanaf 2012 geen inkomensvoet meer worden toegepast bij het toekennen van taxipassen. De uitgaven regiotaaxi zijn hierdoor fors hoger dan begroot, € 31.000. Dit komt door een stijging van het aantal aanvragen voor taxipassen, +/- 100 meer dan in 2011.	92.000	N
Woonvoorzieningen WMO	Door stringenter toepassing van de regels in combinatie met de Kanteling is een daling in de kosten gerealiseerd. Daarnaast zijn in 2012 alle openstaande verplichtingen opgeschoond. Dit leidt tot een eenmalig voordeel van € 91.000.	119.000	V

Rolstoelen WMO	De kosten voor de verstrekking van rolstoelen zijn € 20.000 hoger dan begroot. Door opschoning van alle nog openstaande verplichtingen van voorgaande jaren is een incidenteel voordeel behaald van € 87.000.	67.000	V
Gastouderopvang	De GGD heeft alleen de instellingen gecontroleerd in 2012. Bij begroting ook rekening gehouden met controle van alle individuele gastouders.	16.000	V
AWBZ	In 2012 is een Invoeringsbudget ontvangen van het Rijk voor de decentralisatie AWBZ. Van dit budget zijn de kosten betaald voor tijdelijke ondersteuning ter voorbereiding van dit dossier. Het voordelig saldo wordt meegenomen als bestemmingsvoorstel.	17.000	V
Overige verschillen		12.000	N
	Vershil	1.289.000	V

KREDIETEN

Kapitaalwerknummer + omschrijving	Totaal krediet	Uitgaven t/m 2011	Uitgaven in 2012	Ontvangst t/m 2011	Ontvangst in 2012	Restant krediet	vervallen
Programma Leefbaarheid en Maatschappelijke Ontwikkeling							
7000021 Iphitos Begr. 1995-14	653.909	653.909	0	0	0	0	
7000026 Nieuwbouw Plech.school De Lutte (begr. '08)	3.159.000	3.024.313	320.032	0	0	-185.345	AF
7000029 Verbeter.Binnenklimaat Primair Onderwijs	40.853	168.114	1.462	141.537	0	12.814	AF
7000030 Onderwijsvernieuwingen (12 mei 2009)	34.845	0	0	0	0	34.845	
7000037 Kulturhus De Lutte	400.000	795.167	24.448	396.627	0	-22.988	AF
7000097 Uitbreid. Basisschool Keizerskroon Begr. 2012	450.000	0	35.463	0	0	414.537	AF
7000098 1e inrichting 2e speellokaal Plechelmusschool '12	20.587	0	0	0	0	20.587	AF
7000102 Brede school Losser Zuid begr 2012	3.549.074	0	280.226	0	0	3.268.849	
7000103 Verv. Basisschool Kompas Overdinkel Begr 2012	1.498.000	0	0	0	0	1.498.000	
7000105 Onderwijskundige vernieuwingen Begr. 2012	47.926	0	0	0	0	47.926	
7000156 Pax Christi onderwijskundige vernieuwingen	137.230	0	137.230	0	0	0	AF
Totaal Thema Leefbaarheid en Maatschappelijke Ontwikkeling	9.991.424	4.641.503	798.859	538.164	0	5.089.225	

7000021 Iphitos

Atletiekbaan is in 2011 gerealiseerd en er komen geen kosten meer. Krediet zou afgemeld worden op basis van een nog in te dienen eindrapportage van de stichting MAN. In februari 2013 heeft het koepeloverleg met de voorzitters plaatsgevonden. De eindrapportage is daarna ingediend op basis waarvan de definitieve subsidiebeschikking wordt opgesteld.

7000026 Nieuwbouw Plechelmusschool de Lutte

De kosten van de 1^e inrichting van het 2^e speellokaal zijn ook op dit krediet verantwoord. Daarnaast heeft de toerekening van rente € 163.000 aan de reeds gemaakte kosten t/m 2011 grotendeels de overschrijding veroorzaakt. Bij de krediet aanvraag in 2008 is geen rekening gehouden met deze rente toerekening.

7000029 Verbetering binnenklimaat Primair Onderwijs

Geplande investeringen mbt het isoleren van het dak van De Imenhof en het Kompas worden ivm de nieuwbouw van deze scholen niet uitgevoerd. Krediet kan worden afgemeld.

7000030 Onderwijsvernieuwingen

Restant krediet wordt samen met 7000105 ingezet voor de onderwijskundige vernieuwingen voor de Meester Snelschool. Tekeningen zijn hiervoor inmiddels ingediend en kosten worden in 2013 gemaakt.

7000037 Kulturhus De Lutte

Kulturhus is gerealiseerd, krediet kan worden afgemeld.

De overschrijding betreft ook hier de rentetoerekening waar bij de kredietaanvraag geen rekening is gehouden.

7000097 Uitbreiding Basisschool Keizerskroon

Op basis van nieuwe prognoses leerlingen aantallen is de uitbreiding geannuleerd.

De gemaakte kosten bestaan uit de reeds gemaakte kosten van het bouwadviesburo. Krediet wordt afgemeld.

7000098 1^e Inrichting 2^e speellokaal Plechelmusschool (De Heurne)

De kosten voor deze inrichting zijn per abuis geboekt op het krediet voor de nieuwbouw. Krediet wordt afgemeld.

7000102 Brede School Losser Zuid

De gemaakte kosten betreffen de voorbereidingskosten. Realisatie van de school vindt plaats in 2013-2014.

7000105 Onderwijskundige vernieuwingen

Zie de toelichting bij 7000030 onderwijsvernieuwingen. Wordt ingezet voor de Meester Snelschool in 2013.

7000156 Pax Christi onderwijskundige vernieuwingen

Investerings gerealiseerd, krediet kan worden afgemeld.

Programma

Veiligheid

Programma Veiligheid

Hoofdkenmerken

Dit programma omvat openbare orde, veiligheid, brandweer en rampenbestrijding

Bestaand beleid

- Algemene Plaatselijke Verordening (2010);
- Notitie Integrale veiligheid (2007);
- Gemeentelijk rampenplan (2010);
- Uitvoeringsprogramma integrale veiligheid (jaarlijks);
- Wet veiligheidsregio (2010)

- Verordening Brandveiligheid en hulpverlening (2000);
- Agenda voor de toekomst (Beleidsplan Brandveiligheid en hulpverlening 2007);
- Raadsbesluit Veiligheidsregio Twente onderdeel brandweer (2009).

Deelprogramma Openbare Orde en Veiligheid

Portefeuillehouder: burgemeester M. Sijbom

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Integrale veiligheid</i> Integraal beheren en beheersen van veiligheidsaangelegenheden met de daarbij betrokken interne en externe partners met als doel het in stand houden van het bestaande veiligheidsgevoel.	Samenwerking op het gebied van sociale veiligheid vindt plaats met lokale partijen zoals, politie, scholen, woningbouw vereniging en anderen. Daarnaast vindt bestuurlijke en ambtelijke samenwerking plaats op gebied van integrale veiligheid met de NOT gemeenten en het Regionale college van burgemeesters in Twente en het platform integrale veiligheid (IVZ).
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Opstellen, uitvoeren en evalueren van jaarlijkse uitvoeringsplannen op basis van de door de raad vastgestelde nota Integrale Veiligheid. Er wordt een Veiligheidsmonitor onder de inwoners uitgevoerd. Daarna wordt een Beleidsplan Integrale Veiligheid opgesteld voor de periode 2013 – 2016.	In 2012 zijn de gegevens uit de Veiligheidsmonitor en de cijfers uit de wijkscans van de politie verwerkt in een concept integraal Veiligheidsplan 2013-2016. Voor de totstandkoming van het plan zijn inspraakmomenten rondom verschillende thema's georganiseerd.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Rampenbestrijding</i> Het in stand houden van een adequate organisatie voor gemeentelijke rampenbestrijding.	De multidisciplinaire crisisorganisatie is op 1 december 2012 operationeel geworden waarmee ook het proces bevolkingszorg (het gemeentelijk deel) is gaan werken volgens de uitgangspunten en structuur van de Wet veiligheidsregio's. In november 2012 is een eerste gemeentelijke Beleidsteam oefening gehouden waarin gewerkt is volgens de nieuwe structuur.

Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Het regionaal crisisplan vervangt de gemeentelijke rampenplannen. De verantwoordelijkheid voor het opstellen van het regionaal crisisplan en het risicoprofiel ligt bij de Veiligheidsregio Twente. (VRT) Bij de totstandkoming van het regionaal crisisplan en het regionaal risicoprofiel worden de gemeenteraden betrokken.	Op 10 december 2012 is door het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Twente deel II van het Regionaal Crisisplan vastgesteld. Hiermee zijn de gemeentelijke rampenplannen van rechtswege vervallen. In deel II van het crisisplan is inzichtelijk gemaakt hoe de crisisbeheersingsprocessen lopen. Het Regionaal Crisisplan beschrijft de primaire (uitvoerende) processen van Bevolkingszorg (gemeenten), Politiezorg, Brandweezorg en Geneeskundige zorg.
Effectieve bedrijfsvoering door samenwerking met andere gemeenten, waaronder clustersamenwerking met de NOT gemeenten.	Met de invoering van de nieuwe crisisorganisatie is de samenwerking op het gebied van fysieke veiligheid van cluster naar regionaal niveau verschoven.
Door middel van oefeningen en opleiding actueel houden en verbeteren van de kennis op het gebied van rampenbestrijding. De gemeente is wettelijk verplicht een team Bevolkingszorg in stand te houden. De VRT is verantwoordelijk voor het opstellen van een opleidings- en oefenbeleidsplan.	In 2012 is gestart met de opleiding en training van sleutelfunctionarissen volgens de principes van de nieuwe crisisorganisatie.

Deelprogramma Brandweer en Rampenbestrijding

Portefeuillehouder: burgemeester M. Sijbom

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
De gemeente Losser wil een eenduidige brandweezorg, passend op het risicoprofiel van het verzorgingsgebied. De brandweer biedt hulp, veiligheid en bescherming van mensen, dieren, goederen en ten aanzien van het milieu bij brand, rampen en andere buitengewone situaties.	Met de vorming van het team brandweezorg is er een structurele invulling gegeven aan de eenduidige brandweezorg in NOT. Hiervoor zijn onder andere de Kazernecoördinatoren aangesteld. De kazernecoördinator maakt deel uit van het team brandweezorg en geeft leiding aan de medewerkers in operationele dienst van een kazerne. Hij coördineert de werkzaamheden binnen deze kazerne en draagt zorg voor de afstemming ervan. Na afstemming met de brandweermanager is hij mede verantwoordelijk voor het vakbekwaam worden en blijven van zijn medewerkers en de registratie daarvan. Dit geldt ook voor het materieel en materiaal binnen de kazerne
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Het actualiseren van het risicoprofiel voor de gemeente Losser. Het vaststellen van de benodigde korpssterkte en materieel. Het actualiseren van de planvorming voor de risico-objecten.	Het geactualiseerde risicoprofiel op basis van de Leidraad Maatrap is in 2009 regionaal vastgesteld. In 2010 is de nieuwe Wet veiligheidsregio's van kracht geworden. Doel van de wet is het realiseren van een efficiënte

	en kwalitatief hoogwaardige organisatie van de rampenbestrijding en crisisbeheersing onder regie van de besturen van de 25 veiligheidsregio's. Eén van de vernieuwingen die de wet introduceert, is het regionaal risicoprofiel. Binnen zes maanden na invoering van de wet moeten de veiligheidsregio's over een risicoprofiel beschikken, dat samen met alle relevante partners is opgesteld. Het risicoprofiel is aangeboden ter vaststelling aan de gemeenten en aan het veiligheidsbestuur.
Paraat hebben van een repressieve brandweerorganisatie 24 uur per dag 365 dagen per jaar voor het verzorgen van ongeveer 225 uitrukken op jaarbasis.	Vrijwilligers worden opgeroepen middels het "vrije instroomprofiel". Wie beschikbaar is wordt geacht te komen (geen verplichting!). Er is een tendens waarneembaar waaruit blijkt dat het steeds moeilijker wordt om vrijwilligers te vinden voor de brandweer. Van de vrijwilliger wordt steeds meer verwacht en niet iedereen kan en wil dit waarmaken.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
De gemeente Losser wil een goed opgeleide, geoefende en uitgeruste organisatie die snel en adequaat bij calamiteiten en crisis kan optreden.	De brandweer NOT voldoet aan de eisen die gesteld worden aan het brandweerpersoneel
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Het verzorgen van: • 80 oefenmomenten per vrijwilliger, 4 eind oefeningen en 1 slotoefening. Daarnaast nog 20 uur aan specialistische oefenmomenten. • Het (onder)houden van adequate en opgeleide parttime professionals die voldoen aan de normen. Het (regionaal) inkopen en beheren van materieel/materiaal.	Het aantal oefenmomenten wat is gepland is ook aangeboden aan de vrijwilligers.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
De gemeente Losser streeft naar brandveilige bouwwerken en voldoende aandacht in de gemeenschap voor brandveiligheid.	Het team Risicobeheersing heeft haar adviserende rol op het gebied van brandveiligheid verder ingevuld.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Uitbrengen van adviezen over brandveiligheidsaspecten aan interne- en externe partners. Verzorgen van voorlichting aan de gemeenschap over brandveiligheid (bijv. nationale rookmelder dag).	Voor de objecten die er toe doen is door de brandweer advies uitgebracht aan onze partners. Daarnaast is er in oktober weer meegedaan met de Nationale brandpreventieweek. Hiervoor werd in vier plaatsen in Twente waaronder Losser

	woningbranden gesimuleerd. De brandweer rukte daadwerkelijk naar de 'brand' en blust de brand. De naaste bewoners zijn hierover geïnformeerd, maar de rest van de buurt niet. Iedereen wordt na die tijd uitgenodigd voor een voorlichtingsbijeenkomst in de wijk. De bijeenkomsten vinden in het, voor deze actie geprepareerde, woonhuis plaats. Zo kunnen de bewoners het voorkomen, melden en vluchten in de praktijk leren ervaren en krijgen ze adviezen en tips van de brandweer. Alles met de intentie om het brandbewustzijn te verhogen
--	---

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
De brandweer van de gemeente Losser wil een verdere terugdringing van ongewenste en onechte brandmelding van automatische brandmeldinstallaties (TOOM).	Het afgelopen jaar is er wederom veel aandacht geweest voor het project TOOM. Landelijk is de problematiek van loze brandmelding ook onderkend. Dit heeft geresulteerd in het landelijk project NUT (Nodeloze Uitrukken Terugdringen). De verwachting is dat dit project bij zal dragen aan het verder terugdringen van loze meldingen.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
We willen met maximale inzet op advies- en informatievoorziening uitkomen op de wettelijke norm en deze handhaven, desnoods door middel van een dwangsom.	Evenals in 2011 is in 2012 de norm niet gehaald. Het blijkt dat de laatste loodjes veel inspanning vergen en het steeds moeilijker is om de norm te halen. Landelijk is er ook aandacht voor deze problematiek met het project NUT.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
De gemeente Losser wil een impuls geven aan de regionale samenwerking door een verdere invulling van de veiligheidsregio en daarop vooruitlopend een verregaande samenwerking binnen de cluster NOT en de overige korpsen binnen de veiligheidsregio Twente.	2012 heeft in het teken gestaan van de vorming van de Veiligheidsregio Twente waar de brandweer onderdeel van uit gaat maken. Er is veel energie gestoken in een overgang waarbij draagvlak is gezocht van het bestuur maar uiteraard ook van de brandweerorganisatie. De samenwerking binnen het cluster NOT is in de aanloop naar de vorming van de Veiligheidsregio Twente gewoon voortgezet.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Nieuwe ontwikkelingen op het gebied van veiligheids regio i.s.m. de coördinator Veiligheid analyseren en vertalen in beleid en acties.	In de vorige rapportage is de basis van de inrichting van Eén Brandweer Twente al geschetst. De procesnotitie hiervoor is in april 2011 aangenomen door het Algemeen

	Bestuur van de Regio Twente. De concrete uitwerking daarvan heeft plaatsgevonden in een projectplan. In februari zijn de Twentse burgemeesters akkoord gegaan met het 'Principebesluit' waarin staat dat de huidige brandweren worden samengevoegd tot één brandweer. In dit besluit staan o.a. inhoudelijke keuzes over de gebouwen, ondersteuning en bekostiging van de nieuwe brandweer. Op basis van dit besluit is het proces om te komen tot één Brandweer Twente verder gegaan. Achter de schermen is in de tussentijd hard gewerkt aan het overgangsprotocol, het organisatieplan en het functieboek en is de inventarisatie van het takenpakket van alle beroeps medewerkers afgerond. De 2e helft van 2012 heeft m.n. in het teken gestaan van het organisatieplan, het functieboek en het onderhandelingstraject met de bonden over het organisatieplan. Eind 2012 hebben de plaatsingsgesprekken plaatsgevonden.
Het bewerkstelligen van efficiency en kwaliteitsverbetering door het bundelen van de expertise van de brandweer van de deelnemende gemeenten.	Zie ook vorming Veiligheidsregio Twente.

Wat heeft het gekost

PR004 Veiligheid	Rekening 2011	Begroting 2012	Rekening 2012
Directe Subsidies	206	196	195
Diverse Overige Kosten	483	531	652
Kapitaallasten	196	222	184
Personeelskosten	854	996	929
Totale LASTEN Uitgaven	1.739	1.945	1.960
Belastingen en Heffingen	16	15	10
Diverse Inkomsten	80	138	189
Overdrachten van het rijk	34	0	14
Totale BATEN Inkomsten	130	153	213
Saldo	1.609	1.792	1.747

PROGRAMMA VEILIGHEID

Toelichting

Saldo begroting 2012

1.792.000 N

Saldo rekening 2012

1.747.000 N

Verschil

45.000 V

<i>Materiële afwijkingen</i>			
Kostenplaatsen	Verschillen veroorzaakt door meer verantwoorde productieve uren en verschuivingen tussen producten en programma's.	68.000	N
Kapitaallasten	Netto lagere kapitaallasten. Begroting uitgegaan van halve jaarlast tankautospuit.	38.000	V
Brandweer	Bij opstellen begroting geen rekening gehouden met studiekosten die doorberekend konden worden naar omliggende korpsen.	43.000	V
Brandweer loonbetalingen vrijwilligers	Diverse grote branden hebben geleid tot meer blusuren dan vooraf begroot. Zoals reeds in de BERAP gemeld, is dit vooraf moeilijk in te schatten door onbekende variabelen.	10.000	N
Externe Veiligheid	Er zijn geen materiële kosten gemaakt voor dit product. De uren van eigen personeel zijn verrekend met de ontvangen subsidie, welke niet is begroot.	22.000	V
Politie/gevonden voorwerpen	Conform B&W besluit van 31 juli 2012 wordt deze taak niet meer door de politie uitgevoerd maar door de gemeente zelf. Maakt onderdeel uit van de dienstverlening gemeente Enschede. Voor 2012 zijn hiervoor geen kosten in rekening gebracht.	12.000	V
Overige verschillen		8.000	V
	Verschil	45.000	V

KREDIETEN

Kapitaalwerknummer + omschrijving	Totaal krediet	Uitgaven t/m 2011	Uitgaven in 2012	Ontvangst t/m 2011	Ontvangst in 2012	Restant krediet	vervallen
Programma Veiligheid							
7000001 Verv.Materieelwagen BXDR02begr.09)	60.000	50.205	1.936	0	0	7.859	AF
7000003 Verv. voertuig OVD (4x4) (raad 15-12)	38.000	54.515	1.648	17.553	0	-610	AF
7000004 Tankautospuut 2531 De Lutte Begr'11	340.000	0	340.000	0	0	0	AF
7000100 Brandweerhelmen Begr 2012	16.000	0	15.650	0	0	351	AF
7000101 Ademluchtmaskers Begr. 2012	17.000	0	0	0	0	17.000	AF
Totaal Programma Veiligheid	471.000	104.720	359.233	17.553	0	24.600	

Alle kredieten zijn afgemeld ivm de overgang naar de Veiligheidsregio.

Programma

Bestuur en dienstverlening

Programma Bestuur en dienstverlening

Hoofdkenmerken

Dit programma omvat bestuur, communicatie, dienstverlening en (integrale) handhaving.

Bestaand beleid

- Collegeprogramma 2010-2014 (2010);
- Beleidsvisie: Losser op weg naar 2011 (2002);
- Nota communicatiebeleid 2008-2011 (2008);
- Horecabeleid (2008);
- Evenementenbeleid (2008);
- Uitvoering project dienstverlening (2007);
- Notitie Zelfstandig blijven: Samenwerken moet! en Zelfstandigheid, wat is dat? (2010);
- Nota Representatie (2010);
- Nota verbonden partijen (2011).

Deelprogramma Bestuur

Portefeuillehouder: burgemeester M. Sijbom

Portefeuillehouder samenwerking Enschede: wethouder J.F. Hassink

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Versterken samenwerking</i> De gemeente wil op basis van de vastgestelde visie door middel van samenwerking komen tot het leveren van kwalitatief goede producten tegen zo laag mogelijke kosten.	De samenwerking met de gemeente Enschede heeft verder handen en voeten gekregen op de onderdelen bedrijfsvoering en dienstverlening. Er wordt nog steeds gestreefd naar een verbetering en verdere implementatie van de verschillende processen. Op beleidsmatig terrein wordt, daar waar mogelijk, de verdere samenwerking met de NOT-gemeenten gezocht.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Verdere invulling geven aan de intentieverklaring samenwerking WIZ Losser-Enschede. Bestaande constructies verder implementeren om voordelen te behalen. Voorjaar 2012 bepalen of samenwerking met Enschede op terrein RUD doorgaat (afhankelijk van succes reeds aangegane samenwerking).	2012 heeft in het teken gestaan van verder onderzoek naar de samenwerking WIZ Losser-Enschede. Streven is het 2 ^e kartaal 2013 een definitief besluit te nemen over wel of niet samenwerken op WIZ-terrein. Voor de ontwikkelingen RUD wordt doorverwezen naar de tekst onderaan deze paragraaf.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Verhogen juridische kwaliteit</i> Het systematisch waarborgen en het waar nodig verbeteren van de juridische kwaliteit van de gemeentelijke producten en diensten.	De gemeentelijke producten en diensten zijn in voldoende mate aangepast aan de laatste juridische inzichten.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Uitvoering geven aan juridische kwaliteitszorg, waarbij kan worden aangesloten bij de kennis van de gemeente	Benoemen en beperken van juridische risico's.

Enschede over dit onderwerp.	Opstellen van handleidingen. Monitoren en waar nodig aanpassen van werkprocessen. Implementeren van nieuwe regelgeving.
------------------------------	---

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Verlichten van het toezichtsniveau door de provincie.</i>	Door de toepassen van horizontaal toezicht zijn de toezichtslasten voor de gemeente verminderd, maar kunnen nog verder verlaagd worden
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Met de provincie een bestuurovereenkomst sluiten. De overeenkomst bevat afspraken over de wijze en intensiteit van toezicht door de provincie op de taakuitoefening van gemeenten op het gebied van financiën, milieu, archief, wonen en de doorwerking van provinciaal belang bij ruimtelijke ordening, natuur, transport gevaarlijke stoffen en water.	Op 16 mei 2012 is de bestuursovereenkomst interbestuurlijk toezicht met de provincie ondertekend. In deze overeenkomst zijn de afspraken over de wijze van toezicht door de provincie geregeld. Als de gemeente beter presteert, dan wordt het toezicht navenant lager.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Verbeteren beheer samenwerkingsverbanden</i>	Het inzicht in verbonden partijen wordt steeds beter en daarmee worden de sturingsmogelijkheden groter.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
Uitvoeren van de afspraken opgenomen in de "Nota Verbonden Partijen".	- Alle begrotingen van gemeenschappelijke regelingen worden voorafgaand aan vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd; - De jaarrekeningen van gemeenschappelijke regeling worden ter kennisneming aan de gemeenteraad voorgelegd; - De paragraaf verbonden partijen in de begroting heeft een duidelijker opzet gekregen. - Begrotingen van deelnemingen worden altijd door het college behandeld.

Deelprogramma Communicatie

Portefeuillehouder: burgemeester M. Sijbom

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Identiteit en imago</i> De gemeente Losser streeft er naar de gewenste identiteit en het gewenste imago zo dicht mogelijk bij te elkaar brengen.	We merken dat er vanuit ondernemers, instellingen en verenigingen meer bereidheid is om samen te werken met de gemeente.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan
Communiceren over beleid door het geven	Collegeleden zijn zichtbaar, zowel fysiek als

van persconferenties en het versturen van persberichten. Waar mogelijk communicatie inzetten als instrument van beleid.	digitaal. Het college bezoekt veel gelegenheden in de gemeente en is daardoor herkenbaar en bereikbaar voor iedereen. We hebben 123 persberichten verstuurd. Bij de aanpak carbid schieten is communicatie ingezet als instrument van beleid.
Aanvragen, behandelen en uitvoering geven aan Koninklijke Onderscheidingen	Er zijn drie Koninklijke Onderscheidingen uitgereikt bij de algemene gelegenheid en twee bij een bijzondere gelegenheid.
Organiseren van representatieve aangelegenheden: nieuwjaarsreceptie, Koninginnedagviering, 4 mei herdenking, Veteranendag.	Nieuwjaarsreceptie voor Raad en bevolking Carnaval, 1 ^e carnavalskrant, sleuteloverdracht Koninginnedag ontvangst gedecoreerden 4 en 5 mei activiteit Veteranendag Leukste dorp van Overijssel Breughel ontvangst Bezoek Europarlementarier 3 Afscheidsbijeenkomsten Sint Maarten en Sinterklaas Midadvent bijeenkomst
Uitbrengen van wekelijkse infopagina in de Nieuwe Dinkellander. Hierin worden alleen de verplichte publicaties opgenomen.	52 infopagina's uitgebracht (inclusief begrotingskrant)

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Versterken communicatiebewustzijn</i> De gemeente Losser zet in op het meer communicatiebewust maken van de ambtelijke organisatie.	Er is aandacht besteed aan het schrijven van de begroting. Betrokken medewerkers hebben hiervoor een workshop gevolgd.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan
Uitbrengen Gemeentegids en Burgerjaarverslag	Gemeentegids in januari 2012 uitgebracht Geen burgerjaarverslag uitgebracht omdat burgemeester dit op facebook publiceert.
De kadernota communicatiebeleid gemeente Losser blijft uitgangspunt.	Door de samenwerking met Enschede, deelt het team communicatie Losser ervaringen en ontwikkelingen met de afdeling communicatie van Enschede.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Crisiscommunicatie</i>	Kennis van de nieuwe crisisorganisatie
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan
Scholing en deelname aan rampenbestrijdings- oefeningen.	Beleidssoefening nieuwe crisisorganisatie.

Deelprogramma Dienstverlening

Portefeuillehouder: wethouder J.F. Hassink

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Integratie van de medewerkers publieke dienstverlening Losser/Enschede</i> De medewerkers van de beide gemeentes moeten zich onderdeel voelen van een	De medewerkers van Enschede zijn inmiddels gewend aan de Losserse locatie en weten hun weg te vinden. De voormalige Losserse medewerkers voelen zich thuis in de nieuwe

groter geheel.	afdeling.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan
De voormalige Losserse medewerkers worden structureel – roulerend - ingezet in Enschede en andersom, zodat zij zich echt onderdeel voelen van de afdeling Publieksdienstverlening.	De voormalige Losserse medewerkers hebben in 2012 voornamelijk in Enschede gewerkt om ze onderdeel van de afdeling te laten worden. Per 1-1-13 werken ze weer roulerend over beide locaties.
Ook nemen zij – of een vertegenwoordiging – deel aan de (werk)overleggen, projecten etc.	De Losserse medewerkers draaien mee in de verschillende (vak)overleggen. Verder zijn zij betrokken geweest bij de verbeteringen in de processen huwelijk en overlijden.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Harmonisatie en herinrichting van werkprocessen</i> Op basis van de inventarisatie van 2011 worden de werkprocessen, waar nodig, aangepast. Dit kan ook leiden tot het verschuiven van taken naar een ander organisatieonderdeel.	De balieprocessen zijn geharmoniseerd en waar nodig heringericht. Uitgangspunt hierbij was dat “de Enschedese manier van werken wordt gevolgd, tenzij”. Voor het proces huwelijk wordt bv. wel de Losserse manier van werken gevolgd. In 2012 zijn voor het eerst klanttevredenheidsonderzoeken gehouden. De dienstverlening scoorde in de eerste meetweek een 8,3. In de tweede meetweek was dit een 8,4. De beleefdheid van de baliemedewerkers en de wachttijd worden het hoogst gewaardeerd (beide 8,8). De laagste scores komen voor rekening van de openingstijden (6,6) en de privacy aan het loket (7,5). Hierover is de Raad in 2012 via raadsinformatiebrieven geïnformeerd. De harmonisatie en herinrichting van de post- en administratieprocessen zijn gestart en dus nog niet afgerond. Ook hier wordt de Losserse werkwijze gevolgd als het gaat om zaakgericht werken via het Corsasysteem.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan
Alle dienstverleningsprocessen worden (her)ingericht volgens het Enschedese principe van Frontoffice (1 ^{ste} lijn), Gemeentelijk Contactcentrum (2 ^e lijn) en backoffice (3 ^e lijn).	De balieprocessen zijn geharmoniseerd volgens het Enschedese principe. Per 1-1-13 is gestart met de herinrichting van de post- en administratieprocessen. Deze gaan van de balie naar het Gemeentelijke Contact Centrum in Enschede

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
Betere managementinformatie door invoeren klantgeleidingssysteem	Ingevoerd, februari 2013 operationeel
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan
De locatie Losser krijgt een systeem, waarmee burgers naar de juiste balie worden verwezen. Dit systeem geeft ook inzicht in aantallen en afhandeltijden van producten en diensten	Implementatie systeem in december 2012 gereed. Het wachten was nog op technische zaken, zoals ophanging monitoren, stroom etc. In januari 2013 is het systeem in testfase gegaan. Daar zijn nog een paar kleine ict-technische onvolkomenheden uit voortgekomen.

Deelprogramma Integrale handhaving

Portefeuillehouder: burgemeester M. Sijbom

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Integraal handhaven</i> De invoering van de Wabo heeft gevolgen voor de werkprocessen binnen het team Handhaving. Uitgangspunt van de Wabo is dat in principe één omgevingsvergunning (met meerdere activiteiten bijvoorbeeld kappen, milieu, slopen) wordt afgegeven. Handhaving van deze vergunning wordt, waar mogelijk integraal, en gezien de ontwikkelingen wat betreft de vorming van een RUD dan ook regionaal, opgepakt.	Er wordt bij de controles integraal gekeken, dus er is sprake van een oog- en oorfunctie voor de overige vakgebieden.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan
Er is in 2011 een nieuw handhavingsbeleid vastgesteld. Voor dit handhavingsbeleid is afstemming gezocht met de Twentse gemeenten. Dit beleid is de basis voor het jaarlijks op te stellen uitvoeringsprogramma. Ook dit jaarprogramma is, vooruitlopend op de ontwikkelingen van de vorming van een RUD, grotendeels in gezamenlijkheid met de gemeenten in Twente opgesteld. De vorming van een RUD heeft namelijk de nodige gevolgen voor de handhaving binnen Twente, en daarmee ook voor Losser. Vaker pakken we zaken in gezamenlijkheid op. In dit kader is bijvoorbeeld van belang de mogelijkheden te onderzoeken voor digitale ondersteuning in het veld. Vergelijkbare onderzoeken zullen in 2012 e.v. plaatsvinden.	Voor het jaar 2012 is er voor de Twentse gemeenten een gezamenlijk handhavingsuitvoeringsprogramma opgesteld. Dit vooruitlopend op de samenwerking binnen de RUD,. Verder is onder andere met de overige NOT-gemeenten gezamenlijk een project inzake Carbid uitgevoerd.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Ontwikkeling van Netwerk RUD Twente</i>	Er is sprake van een (netwerk)RUD-Twente. De bestuursovereenkomst is in 2012 getekend
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan
Een eerste onderzoek naar de haalbaarheid, de zgh. pilot Netwerk-RUD, is in 2011 afgerond. Conclusie was dat een netwerk-RUD binnen Twente een kans van slagen heeft. De gemeente Losser staat positief tegenover de vorming van een Netwerk-RUD. Een nadere uitwerking naar de consequenties van deze vergaande gemeentelijke samenwerking in Twente, moet ook in financieel opzicht plaatsvinden. Dit jaar zal ook moeten worden ingezet om deze consequenties helder te krijgen zodat in januari 2013 de RUD in werking kan treden.	In 2012 is verder gewerkt aan de vormgeving van de RUD. Vanuit de gemeente Losser is ook actief meegedraaid in en meegedacht bij dit traject. Getracht is verder om een zo helder mogelijk beeld van vraag en aanbod te krijgen voor de gemeente Losser en inzichtelijk te krijgen wat de gevolgen zijn voor de individuele medewerkers.

Wat heeft het gekost

PR005 Bestuur en dienstverlening	Rekening 2011	Begroting 2012	Rekening 2012
Directe Subsidies	13	77	74
Diverse Overige Kosten	1.076	459	751
Kapitaallasten	7	11	5
Personeelskosten	2.924	2.478	2.185
Voorzieningen	253	249	371
Totale LASTEN Uitgaven	4.273	3.274	3.386
Belastingen en Heffingen	5	367	406
Voorzieningen	31	0	18
Diverse Inkomsten	501	0	1
Overige inkomensoverdrachten	76	0	6
Totale BATEN Inkomsten	613	367	431
Saldo	3.660	2.907	2.955

PROGRAMMA BESTUUR EN DIENSTVERLENING (B&D)

Toelichting

Saldo begroting 2012

2.907.000 N

Saldo rekening 2012

2.955.000 N

Verschil

48.000 N

<i>Materiële afwijkingen</i>			
Kapitaallasten	Netto een voordeel op de kapitaallasten.	6.000	V
Kostenplaats	Verschillen veroorzaakt door minder verantwoorde productieve uren en verschuivingen tussen producten en programma's.	222.000	V
Pensioenvoorziening wethouders	Op basis van actuariële berekeningen is een hogere toevoeging noodzakelijk dan geraamd.	121.000	N
Wachtgeldvoorziening vm. wethouders	Op basis van de berekeningen van de noodzakelijke omvang van de hiertoe gevormde voorziening wachtgeldverplichting kan een gedeelte vrijvallen in het boekjaar 2012.	18.000	V
Uitwerking kaders Kadernota 2012-2015	Conform raadsbesluit 12 juli 2011 heeft de raad € 500.000 beschikbaar gesteld voor het uitwerken van de kaders, die genoemd staan in de kadernota 2012. In 2012 zijn voor het uitwerken van de kaders in dit programma € 51.000 aan kosten gemaakt en worden onttrokken aan de reserve.	51.000	N
Tweede kamer verkiezingen	De werkelijke kosten voor het organiseren van de verkiezingen op 12 september 2012 zijn hoger dan de te verwachten externe kosten bij de bestuursrapportage.	5.000	N
Conjunctuur/frictiekosten	De transitiekosten voor de samenwerking Losser – Enschede & GBT bedragen in 2012 € 86.000. De kosten zijn verantwoord op dit programma en worden onttrokken aan de reserve Conjunctuur-/frictiefonds.	86.000	N

Personele lasten samenwerking Enschede	Conform afspraak zijn hier de personele kosten verantwoord met betrekking tot de samenwerking. Deze kosten worden onttrokken aan de reserve personele lasten. Zie blz. 158 toelichting op deze reserve.	102.000	N
Handhaving gebruiksvergunning	Dit betreft niet geraamde dwangsommen, die in 2012 zijn opgelegd.	16.000	V
Rekenkamercommissie	Vanaf 1 juli 2012 zijn er geen externe commissieleden meer. De vacaturruimte wordt niet opgevuld in afwachting van de nog in te stellen gezamenlijke rekenkamercommissie Losser, Oldenzaal en Dinkelland.	17.000	V
Ondersteuning raad	Voordeel op ondersteuning raad is voornamelijk ontstaan door het niet volgen van opleidingen en het niet bezoeken van het VNG congres.	26.000	V
Voorlichting & communicatie	Voordeel in 2012 doordat er minder is uitgegeven aan vergader- en advertentiekosten.	10.000	V
Overige verschillen		2.000	V
	Verschil	48.000	N

Kredieten

Kapitaalwerknummer + omschrijving	Totaal krediet	Uitgaven t/m 2011	Uitgaven in 2012	Ontvangst t/m 2011	Ontvangst in 2012	Restant krediet	vervallen
Programma Bestuur en Dienstverlening							
7000027 Raadsinformatiesysteem begr'12	50.000	0	36.753	0	0	13.247	
Programma Bestuur en Dienstverlening	50.000	0	36.753	0	0	13.247	

7000027 Raadsinformatiesysteem

Systeem is deels aangeschaft in 2012. Afwikkeling vindt plaats in 2013.

(Programma)

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN

Hoofdkenmerken

In dit hoofdstuk worden de lasten, maar voornamelijk ook de baten geraamd van o.a. de algemene belastingen (i.c. de OZB, de Hondenbelasting, de Toeristenbelasting en de Forensenbelasting) en de Algemene uitkering. Tegenover deze inkomsten staan geen directe uitgaven; het zijn algemene, niet-geoordeelde, dekkingsmiddelen. Ook de stelposten voor o.a. onvoorziene uitgaven vallen onder dit hoofdstuk.

Bestaand beleid

- Collegeprogramma raadsperiode 2010-2014;
- Controleverordening (art. 213 gemeentewet);
- Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid 2004 (art. 213a gemeentewet);
- Ombuigingsvoorstel voor een sluitende meerjarenbegroting in 2012 (raad 12 mei 2009)
- Nota reserves en voorzieningen 2012
- Nota weerstandsvermogen en risicomanagement (2012)
- Financiële verordening 2012 (art. 212 gemeentewet);
- Treasurystatuut (december 2012)

Portefeuillehouder: wethouder J.F. Hassink

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<i>Gezond financieel perspectief</i> De gemeente wil een gezonde vermogenspositie met een meerjarig sluitende begroting zonder rente over reserves en voorzieningen als structureel dekkingsmiddel.	De vastgestelde begroting 2013 laat een meerjarig sluitend perspectief zien. De vermogenspositie van de gemeente is op dit moment niet voldoende. De financiële verordening 2012 en het treasurystatuut zijn in 2012 geactualiseerd en vastgesteld.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wat hebben we gedaan?
De vermogenspositie op het gewenste niveau houden door het reservebeleid consequent na te leven.	Nota weerstandsvermogen en risicomanagement en de nota reserves en voorzieningen zijn geactualiseerd en in 2012 vastgesteld. Om de vermogenspositie op het gewenste niveau te krijgen worden de afspraken uit de nota weerstandsvermogen nageleefd en wordt allereerst de reserve positie verbeterd indien er incidentele of structurele meevallers zijn.
Geen stelpost onderuitputting meer in de begroting opnemen.	In de begroting is geen stelpost opgenomen.
Actief sturen en monitoren op de ontwikkeling van de posten uit de ombuigingsbesluiten periodiek.	De ombuigingsvoorstellen worden actief gemonitord en er vindt tijdig bijsturing plaats bij nieuwe ontwikkelingen.
Voor de te verwachten korting op de algemene uitkering vanaf 2012 zullen bezuinigings- cq ombuigingsbesluiten nodig zijn. Zolang er nog onzekerheden	Bij het opstellen van de begroting worden zo veel mogelijk bezuinigingsscenario's uitgewerkt. Gezien de omvang van de bezuinigingen worden niet veel taakgebieden

omtrent de omvang bestaan kan een aantal scenario's worden opgesteld.	ontzien bij de bezuinigingen.
---	-------------------------------

Wat willen we bereiken? <i>Optimale benutting beschikbare middelen</i> De gemeente Losser wil alle tot haar beschikking staande middelen optimaal benutten met begrotingsdiscipline en middelenverwerving. Hierbij wordt uitgegaan van reële ramingen en plannen.	Wat hebben we bereikt? Gezien het resultaat van deze jaarrekening kunnen we concluderen dat alle beschikbare middelen zijn ingezet.
Wat gaan we daarvoor doen? Begrotingsdiscipline hanteren door reëel te begroten en beïnvloedbare overschrijdingen binnen de eigen begroting op te vangen.	Wat hebben we gedaan? Bij het opstellen van de begroting wordt er zoveel mogelijk met reële ramingen gewerkt.
Het zoveel mogelijk binnenhalen van subsidies, binnen de huidige beschikbare middelen voor cofinanciering.	Mogelijkheden tot subsidieverwerving worden zoveel mogelijk benut.

Wat heeft het gekost

PR006 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Rekening 2011	Begroting 2012	Rekening 2012
Diverse Overige Kosten	332	355	53
Kapitaallasten	153	648	101
Personeelskosten	105	53	53
Voorzieningen	130	0	0
Reserveringen (toevoegingen aan)	3.425	578	1.670
Totale LASTEN Uitgaven	4.145	1.634	1.877
Belastingen en Heffingen	4.051	4.201	4.198
Diverse Inkomsten	1.696	910	1.155
Kostenplaatsen	136	540	-96
Overdrachten van het rijk	19.708	19.575	19.815
Voorzieningen	77	0	0
Reserveringen (bijdragen van)	5.248	5.574	5.160
Totale BATEN Inkomsten	30.916	30.800	30.232
Saldo	-26.771	-29.166	-28.355
Jaarresultaat 2012 te bestemmen	-4.410		576

**PROGRAMMA
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN
ONVOORZIEN (ALG)**

Posten exclusief reserves

Saldo begroting 2012	24.170.000	V
Saldo rekening 2012	24.865.000	V
Verschil	695.000	V

Reserves (functie 980)

Saldo begroting 2012	4.996.000	V
Saldo rekening 2012	3.490.000	V
Verschil	1.506.000	N

Verschil totaal Thema ALG

811.000 N

<i>Materiële afwijkingen</i>			
Posten exclusief reserves			
Kapitaallasten	Klein verschil op de netto kapitaallasten.	3.000	V
kostenplaatsen	Verschillen veroorzaakt door meer verantwoorde productieve uren en verschuivingen tussen programma's.	91.000	N
Beleggingen	Hogere dividend ontvangen van het Crematorium, Vitens en Essent.	39.000	V
Rente	Per saldo een positief resultaat. Dit bestaat uit een voordeel van € 410.000 in de bespaarde rente en een nadeel in de rente omslag van € 215.000. Dit nadeel in de rente omslag is vn. ontstaan door het treffen van de voorziening van de NIEGG gronden bij de jaarrekening 2011. Tijdens het opstellen van de begroting was hier nog geen rekening mee gehouden.	195.000	V
Algemene uitkering	Op basis van de decembercirculaire is deze verhoogd.	240.000	V
Onvoorzien	Van het totale beschikbare budget onvoorzien (€ 64.000 algemene deel + € 12.500 budget raad) is in 2012 € 8.000 aangewend. Toelichting op de post onvoorzien in hoofdstuk VI onderdeel c.	69.000	V
Stelposten personele kosten	In 2012 is er geen beroep gedaan op de stelposten loonontwikkeling en functiewaardering dat een voordeel oplevert van € 35.000. De reductie van personele uitgaven, oorsprong 2009, wordt in werkelijkheid op de kostenplaats verantwoord en geven een nadeel van € 44.000. Laatstgenoemde maakt geen onderdeel meer uit van komende begrotingen.	9.000	N
Stelpost nog te nemen besluit algemene uitkering	Conform bestuursrapportage is dit voordeel ingezet voor de reserve NUP. Bij de mutaties op reserves is dit een nadeel voor het zelfde bedrag.	42.000	V
Stelpost inrichting openbare ruimte	Bij begroting is voor de jaarschijf 2012 € 300.000 en voor de jaarschijf 2013 € 400.000 beschikbaar gesteld voor het op orde krijgen van de openbare ruimte via fondsvorming. De inzet van jaarschijf 2012 vindt plaats in 2013 voor het Hart voor Overdinkel nadat u hierover heeft besloten op basis van een voorstel. Dit positieve saldo wordt meegenomen als bestemmingsvoorstel zodat het budget beschikbaar blijft en de cofinanciering voor genoemd project	300.000	V

	wordt gewaarborgd.		
Stelpost samenwerking Enschede	Het beoogde voordeel op de samenwerking dat op dit programma is begroot is niet volledig gerealiseerd. Zie toelichting verbonden partijen.	61.000	N
Opbrengst OZB	OZB gebruikers € 48.000 minder dan begroot. OZB eigenaren € 28.000 meer dan begroot. Per saldo een nadeel.	20.000	N
Toeristenbelasting	De opbrengsten zijn toegenomen door een controle ronde.	29.000	V
Hondenbelasting	Minder opbrengsten dan begroot.	10.000	N
Debiteuren	De post dubieuze debiteuren is verhoogd met € 17.000 en de oninbare vorderingen zijn € 19.000 hoger dan begroot.	36.000	N
Overige verschillen		5.000	N
	Subtotaal	695.000	V
Reserves (functie 980)			
<i>Algemene toelichting:</i> Een onttrekking aan de reserve betekent op dit programma een voordeel; het nadeel is op een ander programma zichtbaar Een toevoeging aan de reserve betekent op dit programma een nadeel; het voordeel is op een ander programma zichtbaar			
Algemene risico reserve	In de begroting 2012 is er € 375.000 begroot voor de bespaarde rente. De werkelijk bespaarde rente is € 785.000. Dit betekent een nadeel op dit programma van € 410.000. Van de begrote bespaarde rente is € 255.000 bij begroting ingezet als algemeen dekkingsmiddel. In werkelijkheid bedraagt de rente over de ijzeren algemene reserve € 115.000. Dit resulteert totaal in een nadeel van € 550.000.	550.000	N
Reserve nationaal uitvoeringsprogramma	Conform bestuursrapportage is er besloten om de financiering van het Nationaal Uitvoeringsprogramma (NUP) te reserveren.	42.000	N
Reserve onderhoud gebouwen MOP	In de najaarsnota 2011 is besloten het overschot op het MOP voor alle gebouwen, inclusief de schoolgebouwen, in een nieuw te vormen reserve te storten waardoor het MOP budget dat meerjarig is onderbouwd en planmatig is weggezet beschikbaar blijft. Bij o.a. het programma T&E staan hier per saldo lagere lasten tegenover. Voor een nadere toelichting op MOP wordt u verwezen naar het programma T&E.	289.000	N
Reserve actualisatie bestemmingsplannen buitengebied	In het jaarverslag 2010 is er een € 100.000 bestemd voor afronding bestemmingsplannen buitengebied. Op het programma L&R is het budget verhoogd met daartegenover een bijdrage uit de reserve. In 2012 zijn er voor € 82.000 aan kosten gemaakt. Hetzelfde bedrag als lagere last op het programma L&R.	82.000	V
Cofinanciering Landelijk gebied (PmJP)	In 2010 is er bij de jaarrekening € 88.000 als bestemming voor Cofinanciering Landelijk gebied bestemd. In 2011 is het budget beschikbaar gesteld bij het programma L&R. Deze bestemming is samengevoegd met de reeds bestaande reserve. Het gepresenteerde voordeel in 2012 op het programma L&R leidt tot een nadeel van € 40.000 op functie 980.	40.000	N

Reserve Vervolg procedures Vergunning en Handhaving	De kosten verantwoord op programma L&R bij milieu zijn verrekend met deze reserve.	17.000	V
Onderhoud schoolgebouwen (MOP)	In het jaarverslag 2010 is er € 25.000 bestemd voor onderhoud schoolgebouwen in 2011. Een deel van de gemaakte kosten op het programma L&M zijn verrekend met deze reserve.	25.000	V
Reserve conjunctuurfonds transitiekosten ivm samenwerking Enschede/GBT	De totale transitiekosten voor de samenwerking Losser – Enschede en het GBT bedragen in 2012 € 86.000. De gemaakte kosten op het programma B&D zijn verrekend met deze reserve.	86.000	V
Reserve wegen	Bij programma L&R verantwoorde nadeel wordt onttrokken uit de reserve wegen.	143.000	V
Reserve riolering	Geraamd was € 344.000 aan deze reserve te onttrekken. In werkelijkheid is dit een toevoeging van € 174.000 geworden, een lagere bijdrage derhalve. Op het programma L&R staan hier per saldo lagere lasten tegenover en geeft dit daar een voordeel.	518.000	N
Reserve reiniging	Geraamd was € 458.000 aan deze reserve te onttrekken. In werkelijkheid is € 230.00 uit deze reserve gehaald. Per saldo en voordelig effect op het programma L&R. Op dit programma een nadelig effect.	228.000	N
Cofinanciering Groen-Blauwe diensten	Voorgaande jaren is door bestemming reeds € 50.000 gereserveerd voor Cofinanciering groen – blauwe diensten Bij de jaarrekening 2011 € 25.000 budget beschikbaar gesteld bij het programma L&R. Op het programma L&R is het budget in 2012 verhoogd met daartegenover een bijdrage uit de reserve. In 2012 is de bijdrage gestort en de cofinanciering verrekend met de reserve.	50.000	V
Reserve grondexploitatie	Toevoeging op grond van de opslag op de grondverkoop (vm. stadsuitleg)	93.000	N
Reserve grondexploitatie	Verrekening reserve grondexploitatie in verband met een negatief jaarresultaat 2012.	93.000	V
Reserve IHP Onderwijs	In 2012 zijn er geen kosten meer gemaakt voor het integraal huisvestingsplan. Het plan is afgerond en de reserve wordt opgeheven waardoor op dit programma een voordeel ontstaat.	2.000	V
Reserve conjunctuurfonds bijdrage WWB eigen risico	In de begroting is ervan uitgegaan dat het volledige eigen risico WWB van 10% zijnde € 255.545, ten laste van het conjunctuurfonds zou worden gebracht. Doordat er in 2012 een voordeel op de WWB is hoeft er geen beroep gedaan te worden op de reserve conjunctuurfonds.	256.000	N
Reserve NASB	Op programma L&M verantwoorde voordeel op de kosten voor nationaal actieplan sport & bewegen wordt hier ten gunste van de reserve gebracht.	7.000	N
Reserve uitwerking kaders kadernota 2012-2015	Conform raadsbesluit 12 juli 2011 heeft de raad € 500.000 beschikbaar gesteld voor het uitwerken van de kaders die genoemd staan in de kadernota 2012. In 2012 zijn voor het uitwerken van de kaders per saldo € 51.000 aan kosten gemaakt. Op het programma B&D als nadeel gepresenteerd en verrekend met deze reserve.	51.000	V
Reserve personele lasten samenwerking Enschede	De personele kosten met betrekking tot de samenwerking Enschede zijn op het programma B&D verantwoord. Deze kosten worden onttrokken aan de reserve personele lasten.	102.000	V

Reserve Notitie Mensenwerk	In 2011 is er bij de jaarrekening € 35.000 als bestemming opgenomen voor de uitvoering van deze notitie. Op het programma L&M is het budget verhoogd met daar tegenover een bijdrage uit de reserve. In 2012 zijn er geen kosten gemaakt. Dit leidt tot een budgettair voordeel op genoemd programma en een even groot nadeel bij de geraamde bijdrage uit de reserve.	35.000	N
Reserve Investeringsbijdragen	Bijgestelde investeringsbijdrage op basis van de werkelijke bestedingen.	12.000	V
Reserve Privatisering buitensportaccommodaties	In 2011 is er bij de jaarrekening € 332.000 als bestemming opgenomen voor de privatisering en afwaardering van de boekwaarden van de buitensportaccommodaties. Op het programma L&M is het budget verhoogd met daar tegenover een bijdrage uit de reserve. In 2012 is voor € 237.000 aan kosten gemaakt. Dit leidt tot een voordeel op het programma L&M op dit programma tot een nadeel.	95.000	N
Reserve Periodiek Medische Keuring	De verantwoorde kosten zijn ten laste van de reserve gebracht en het restant kan vrij vallen. Dit resulteert in een voordeel op de reserve.	9.000	V
Reserve Brede Impuls Combinatiefuncties	Op het programma L&M is het voordeel gepresenteerd op deze reserve. Dit voordeel is toegevoegd aan de reserve dat leidt tot een nadeel op dit programma.	39.000	N
Reserve vervanging lampen openbare verlichting	Jaarlijks wordt ten laste van de exploitatie een bedrag van € 12.500 aan deze reserve conform begroting toegevoegd. Zo ook in 2012. Echter in 2011 was het maximale saldo van deze reserve bereikt, waardoor er geen toevoeging heeft plaatsgevonden.	12.000	V
	Subtotaal	1.506.000	N
	Verschil Totaal Programma ALG	811.000	N

KREDIETEN

Kapitaalwerknummer + omschrijving	Totaal krediet	Uitgaven t/m 2011	Uitgaven in 2012	Ontvangst t/m 2011	Ontvangst in 2012	Restant krediet	ver-vallen
Totaal Programma							
Algemene dekkingsmiddelen (kostenplaats)							
7000014 Verv. Pick-up (begr.'12)	45.000	0	0	0	0	45.000	
7000018 Vervanging Sneeuwploeg (begr.'12)	12.500	0	14.400	0	0	-1.900	AF
7000091 Vervanging Iveco (begr.'10)	45.000	0		0	0	45.000	
7000092 Vervanging Fiat Scudo 1.9D (begr.'11)	25.000	20.211	1.042	0	0	3.747	AF
7000093 Verv.2Mitsubishi L300 Pick-Ups (begr.'11)	90.000	0	65.641	0	0	24.359	
7000094 Verv NIDO zoutlader (begr.'11)	32.000	29.365	1.514	0	0	1.121	AF
Totaal Programma	249.500	49.576	82.597	0	0	117.327	
Algemene dekkingsmiddelen (kostenplaats)							

7000014 Vervanging Pick-up

Auto is besteld, levering vindt plaats in voorjaar 2013.

7000018 Vervanging sneeuwploeg

Sneeuwploeg is geleverd en betaald. Krediet kan worden afgemeld.

7000091 Vervanging Iveco

Aanschaf is doorgeschoven.

7000093 Vervanging 2 Mitsubishi L300 Pick-Ups

Auto's zijn aangeschaft. Er moeten nog enkele veiligheidsvoorzieningen worden aangebracht.

7000094 Vervanging NIDO zoutlader

De zoutlader is geleverd en betaald. Krediet kan worden afgemeld.

V. VERPLICHTE PARAGRAFEN

A. LOKALE HEFFINGEN

Lokale heffingen hebben tot doel dat de gemeente door het verwerven van eigen middelen dekking vindt van haar uitgaven in het kader van de uitvoering van de gemeentelijke taken. De invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen dient door middel van een door de gemeenteraad vast te stellen verordening te geschieden. De definitieve vaststelling van de tarieven door de gemeenteraad vond 20 december 2011 plaats. In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de fiscale ontwikkelingen in 2012 op lokaal niveau en de ontwikkeling van de belastingdruk in 2012.

Lokale heffingen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding gebonden dan wel ongebonden is. De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op beide. Ongebonden lokale heffingen (OZB en hondenbelasting) worden tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend, omdat zij niet aan een inhoudelijk begrotingsprogramma zijn gerelateerd. De besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, worden verantwoord op het betreffende programma en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend.

Deze paragraaf is als volgt opgebouwd:

- Ontwikkelingen
- Tariefsaanpassingen
- Overzicht gemeentelijke belastingopbrengsten
- Woonlasten (lokale lastendruk),
- Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen.

1. Ontwikkelingen

1.1 Macronorm OZB

Hiermee wordt de grens bedoeld van de jaarlijkse stijging van de totale opbrengst OZB voor alle gemeenten bij elkaar. De macronorm is voor het begrotingsjaar 2012 in het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen (Bofv) vastgesteld op 3,75% over € 3,063 miljard (de OZB-opbrengst op basis van de gemeentelijke begrotingen 2011).

De macronorm is in 2012 overschreden. In het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen van 10 mei 2012 is aangekondigd dat de overschrijding van de macronorm over 2012 ter grootte van € 7,7 miljoen in mindering wordt gebracht op de ruimte voor 2013. De reële macronorm voor 2013, rekening houdend met de vermindering bedraagt daarom 2,76%.

1.2 Experimentenwet Bedrijven Investerings Zones

De Experimentenwet Bedrijven Investerings Zones (BIZ) is op 1 mei 2009 in werking getreden. De BIZ geeft gemeenten de mogelijkheid om tijdelijk (tot 1 juli 2015) gebieden voor een periode van 5 jaar aan te wijzen als BI-zones. Op grond hiervan kunnen ondernemers met hulp van gemeenten gezamenlijk investeren in de kwaliteit van hun bedrijfsomgeving. Een BI-zone is een bedrijventerrein, winkelgebied of horecagebied waar een gebiedsgerichte bestemmingsheffing wordt geheven onder alle ondernemers van het terrein voor investeringen in de bedrijfsomgeving. Het gaat hierbij om extra voorzieningen die door een meerderheid van de ondernemers gewenst is. De voorzieningen dienen zowel het gezamenlijk belang van de ondernemers als het algemeen belang. Voor het centrum van Losser is in 2012 een BIZ-bijdrage ingevoerd.

1.3 Maximering leges rijbewijzen

De wegenverkeerswet 1994 wordt aangepast zodat een maximumtarief gaat gelden voor een standaardaanvraag voor een rijbewijs. Deze wijziging is nu nog in behandeling bij de Tweede Kamer (Kamerstukken 32766). Het maximumtarief zelf wordt vervolgens geregeld in een nieuw artikel 49a van het Reglement rijbewijzen.

Naar prijspeil juli 2011 gaat het ministerie van Infrastructuur en Milieu uit van € 37,05. Het tarief in Losser bedroeg in 2012 € 43,60, dus bijna € 6,00 meer dan de voorlopige tariefstelling van de minister. Volgens de COELO Atlas van de lokale lasten 2012 bedraagt het landelijk gemiddelde rijbewijstarief € 42,72 en hanteert meer dan 60% van de gemeenten een tarief hoger dan € 40,00.

Op verzoek van de VNG beperkt het maximumtarief zich tot de standaardaanvragen. Voor extra service mag de gemeente extra leges heffen. Extra service doet zich bijvoorbeeld voor bij een spoedaanvraag of een aanvraag op afspraak of buiten de reguliere openingstijden. Het is ook begin 2013 nog niet duidelijk wanneer dit wetgevingstraject wordt afgerond. Pas dan vindt dus officiële publicatie van het maximumtarief plaats en moet de Legesverordening op dit onderdeel worden gewijzigd.

2. Tariefsaanpassingen

Voor 2012 is voor de tariefsstijgingen uitgegaan van een inflatiepercentage van 2,25%. Voor de afvalstoffenheffing is hierop gelet op de stand van de egaliseringsreserve een uitzondering gemaakt en werden de tarieven met 20% verlaagd. Ook voor de toeristenbelasting is een uitzondering gemaakt. De aanpassing van deze tarieven vindt met ingang van 2012 nu in feite met een vertraging van een jaar plaats. Voor 2013 zijn daarom de tarieven toeristenbelasting met 2,25% verhoogd. Dit omdat de toeristenbranche bijna een jaar vooraf de tarieven moet weten om die aan de klanten van dat jaar te kunnen doorberekenen.

3. Overzicht opbrengsten

Opbrengst belastingen en heffingen begroting 2012 t.o.v. rekening 2012 in Euro's		
	Begroting 2012	Rekening 2012
Onroerende-zaakbelastingen	3.789.900	3.770.660
Afvalstoffenheffing	1.850.000	1.754.450
Reinigingsrechten	90.000	138.480
Rioolheffing (excl. grootverbruik)	2.001.000	2.004.060
Rioolheffing grootverbruik	81.000	88.845
Hondenbelasting	211.000	201.040
Toeristenbelasting	180.000	208.905
Forensenbelasting	20.450	17.385
Leges: Bouwleges	418.300	329.725
Secretarieleges	366.750	383.145
Leges ruimtelijke ordening	15.500	14.105
Overige leges	41.000	26.460
Markt- en staangelden	17.500	13.600
Totaal	€ 9.082.400	€ 8.948.860

Woonlastenontwikkeling Losser

De gemeentelijke woonlasten zijn opgebouwd uit de Onroerende zaakbelasting, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Conform de besluitvorming bij de Kadernota 2012 zijn de OZB-tarieven reëel verhoogd met een inflatiecorrectie van 2,25%. De afvalstoffenheffing 2012 daalde met 20% ten opzichte van 2011. De rioolheffing steeg met 2,25%.

Als gevolg van voorgaande uitgangspunten ontstonden de volgende gemeentelijke woonlasten bij een woning met een gemiddelde waarde van € 222.000 in 2012.

	2011 Coelo	2012 Coelo
OZB eigenaar	281,75	286,58
Afvalstoffenheffing	218,55	174,84
Rioolheffing	202,30	206,85
Totaal	€ 702,60	€ 676,40

Uitkomsten 2012 vergelijkingen

De hoogte van de gemeentelijke woonlasten krijgt regelmatig aandacht in de media. Onder woonlasten verstaan we: onroerende-zaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Het zijn belastingen en tarieven waarmee ieder huishouden in een gemeente jaarlijks te maken krijgt. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) publiceert jaarlijks de *Atlas van lokale lasten*. Men vergelijkt daarin per gemeente de woonlasten van een woning met een voor die gemeente gemiddelde waarde.

Corrigeren voor extra geld van het Rijk ter compensatie van lage belastingcapaciteit?

De COELO-atlas maakt onderscheid tussen het perspectief van de belastingbetaler en dat van de gemeente(financiën). Bij het eerste perspectief gaat het erom hoeveel een huishouden in Losser moet betalen aan belasting. In het tweede perspectief worden de woonlasten gecorrigeerd voor het feit dat gemeenten extra geld uit het gemeentefonds krijgen als ze een relatief lage waarde aan onroerende zaken hebben waarover ze belasting kan heffen.

Welke typen huishoudens?

Het COELO gaat in de belangrijkste vergelijkingen uit van meerpersoonshuishoudens. Bij gemeenten met tariefsdifferentiatie tussen eenpersoons- en meerpersoonshuishoudens kan het beeld daardoor afwijken ten opzichte van gemeenten die dat niet hebben. Ook zijn er belangrijke verschillen, doordat er huishoudens zijn met een goedkope of dure eigen woning en huishoudens die hun woning huren. Die laatste betalen sinds 2006 geen OZB meer.

Vergelijking 1: Hoogte en ontwikkeling woonlasten Twentse gemeenten in Euro's

	bruto woonlasten				stijging in % tov 2011	
	éénpersoonshuishouden		meerpersoonshuishouden		1-pers	meerpers
	2011	2012	2011	2012		
Almelo	667	684	667	684	2,5%	2,5%
Borne	714	725	714	725	1,5%	1,5%
Dinkelland	706	710	766	770	0,6%	0,5%
Enschede	675	694	709	728	2,8%	2,7%
Haaksbergen	579	604	628	653	4,3%	4,0%
Hellendoorn	652	684	697	726	4,9%	4,2%
Hengelo	670	627	670	681	-6,4%	1,6%
Hof van Twente	683	707	735	758	3,5%	3,1%
Losser	703	676	703	676	-3,8%	-3,8%
Oldenzaal	586	617	688	704	5,3%	2,3%
Rijssen-Holten	577	616	632	675	6,8%	6,8%
Tubbergen	624	629	667	671	0,8%	0,6%
Twenterand	577	590	681	691	2,3%	1,5%
Wierden	669	668	723	721	-0,1%	-0,3%
Overijssel	621	632	670	683	1,8%	1,9%
Nederland	601	613	671	683	2,0%	1,8%

Losser onder en boven landelijk gemiddelde

Uitgaande van *gemiddelde waarden van woningen* en van een meerpersoonshuishouden liggen de gemiddelde woonlasten landelijk op € 683 en in Losser op € 676. Hierbij is uitgegaan van 140 gft/140 rest mini-containers, rioolheffing en van de gemiddelde woningwaarde in elk jaar voor de OZB.

Losser zit zo onder het landelijke gemiddelde aan woonlasten.

Als rekening gehouden wordt met de *compensatie* van het Rijk voor de *belastingcapaciteit*, bedragen de gemiddelde woonlasten landelijk € 683 en in Losser € 706. Losser zit op deze manier boven het landelijke gemiddelde aan woonlasten.

Rangordenummer

Het COELO heeft een rangorde gemaakt voor alle 432 gemeenten en deelgemeenten.

Nummer 1 heeft de laagste woonlasten en nummer 432 de hoogste. Uitgaande van gemiddelde waarden van woningen en van een meerpersoonshuishouden heeft de gemeente Losser rangordecijfer 163 (was in 2011 nog nummer 271). Als rekening gehouden wordt met de compensatie van het Rijk voor de belastingcapaciteit is het rangordecijfer hoger: 225 (2011 =319).

	rangorde	
	2011	2012
Almelo	181	182
Borne	289	275
Dinkelland	361	344
Enschede	281	281
Haaksbergen	93	120
Hellendoorn	262	276
Hengelo	190	173
Hof van Twente	321	327
Losser	271	163
Oldenzaal	229	235
Rijssen-Holten	109	159
Tubbergen	183	152
Twenterand	219	205
Wierden	302	268

Kwijtschelding

Elke gemeente moet bij het vaststellen van kwijtschelding landelijke regels (Gemeentewet, Invorderingswet, Wet werk en bijstand en Uitvoeringsregeling Invorderingswet) toepassen.

De gemeente Losser verleent in voorkomende gevallen op verzoek kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing, hondenbelasting (1^e hond), OZB en rioolheffing. Voor de berekening van de betalingscapaciteit wordt door alle gemeenten uitgegaan van kosten van bestaan die maximaal 100% van de bijstandsnorm bedragen.

In 2012 zijn de volgende belastingen kwijtgescholden:

	Begroot	Werkelijk (zie minimabeleid)
Afvalstoffenheffing	Centraal	65.913
Hondenbelasting	Begroot	5.935
OZB	100.000	926
Rioolheffing		854
Totaal	100.000	73.268

In 2012 is aan 305 belastingplichtigen volledige kwijtschelding verleend van de gemeentelijke belastingen: de OZB, de riool- en de afvalstoffenheffing en de eerste hond. Het gemiddeld verleende bedrag aan kwijtschelding is gedaald, omdat de tarieven voor de afvalstoffenheffing zijn gedaald.

In onderstaande tabel zijn de aantallen voor de jaren 2009-2012 opgenomen.

Aantallen kwijtschelding	2009	2010	2011	2012
Volledige kwijtschelding op aanvraag	124	135	96	185
Automatische kwijtschelding (volledig)	<u>149</u>	<u>166</u>	<u>159</u>	<u>120</u>
Totaal volledige kwijtschelding	273	301	255	305
Gedeeltelijke kwijtschelding	13	8	10	-
Afgewezen	66	35	45	43
Beroepschriften	7	8	2	4
Gemiddeld bedrag (van de volledige en gedeeltelijke kwijtscheldingen)	€ 253,--	€255,11	€ 250,72	€ 241,40

B. WEERSTANDSVERMOGEN

Inleiding weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is incidenteel buffervermogen en geeft een indicatie van de mate waarin het vermogen van de gemeente Losser toereikend is om financiële tegenvallers op te vangen zonder dat het beleid moet worden aangepast.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken (de beschikbare weerstandcapaciteit)
- alle risico's waarvoor geen dekkingsmaatregelen zijn getroffen en die van materiele betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie (de benodigde weerstandscapaciteit).

Het verhoudingsgetal, beschikbare weerstandcapaciteit ten opzichte van benodigde weerstandscapaciteit noemen we het ratio weerstandsvermogen.

Ontwikkelingen weerstandsvermogen 2012

Door de noodzakelijke afwaardering van de niet in exploitatie genomen gronden en de voorziening welke gevormd is ten behoeve van de ontmanteling van Topcraft in 2012 is het weerstandsvermogen van de gemeente Losser zeer sterk gedaald.

Bij het vaststellen van de Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement in december 2011 is de gewenste ratio weerstandsvermogen door de Raad op minimaal 1 gesteld. In de raadsvergadering van 10 juli 2012 is bij behandeling van de Kadernota 2013 besloten het ratio weerstandsvermogen naar D ('matig': waarderingsklasse 0,8 tot 1,0) naar beneden bij te stellen.

Zoals in de bestuursrapportage 2012 reeds met uw raad gedeeld, is er een onderzoek uitgevoerd om te bepalen of en op welke wijze conform geldende regelgeving het weerstandsvermogen verbeterd kan worden.

Dit is gebeurd op de volgende wijze:

1) De benodigde weerstandscapaciteit is verlaagd door middel van het opnieuw beoordelen van de geïnventariseerde risico's, uitgangspunten hierbij zijn dat;

- a) Normale bedrijfsvoeringsrisico's niet meer in de risico's worden opgenomen
- b) Risico's van diverse afdelingen met een gelijksoortige oorzaak worden samengevoegd
- c) Verzekerde risico's worden niet meer opgenomen (m.n. aansprakelijkheidsverzekering).
- d) Het nemen van maatregelen op diverse gebieden (contractvorming, inkoopbeleid, kennisoverdracht etc).

2) Daarnaast is de aanwezige weerstandscapaciteit verhoogd:

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) kunnen de volgende componenten tot de aanwezige weerstandscapaciteit worden gerekend:

- a) algemene reserve;
- b) vrij aanwendbare andere reserves;
- c) stille reserves;
- d) ruimte in de exploitatie;
- e) onbenutte belastingcapaciteit.

Verderop in deze paragraaf zullen onder

A. Inventarisatie van de weerstandscapaciteit en onder

B. Inventarisatie van de risico's, de gevolgen van dit onderzoek worden toegelicht.

Relevante wetgeving en gemeentelijk beleid

De wetgeving en het gemeentelijk beleid voor het weerstandsvermogen zijn vastgelegd in:

- Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten 2003 (art. 9, 11 en 26),
- Financiële verordening gemeente Losser.
- Nota weerstandsvermogen en risicomanagement 2012

Het wettelijke kader van BBV (Besluit Begroten en Verantwoorden) stelt dat de paragraaf betreffende het weerstandsvermogen ten minste moet bevatten:

- A. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit,
- B. een inventarisatie van de risico's,
- C. het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's.

De paragraaf is verder conform deze opbouw.

A. Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

Met weerstandscapaciteit bedoelen we alle middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om die tegenvallers te bekostigen.

Op 18 december 2011 is de "Nota weerstandsvermogen en risicomanagement" en de "Nota reserves en voorzieningen 2012" in uw raad vastgesteld.

Tot nu toe heeft gemeente Losser alleen gebruik gemaakt van de algemene reserve en twee benoemde bestemmingsreserves om de weerstandscapaciteit te bepalen.

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) kunnen de volgende componenten tot de aanwezige weerstandscapaciteit worden gerekend:

De algemene reserve; de vrij aanwendbare andere reserves; de stille reserves; de ruimte in de exploitatie en de onbenutte belastingcapaciteit.

Voor de bepaling van de ratio weerstandsvermogen is het belangrijk te weten welke componenten er tot de aanwezige weerstandscapaciteit worden gerekend. De regelgeving laat de gemeente daarin enige vrijheid.

Zoals in de bestuursrapportage 2012 reeds met uw raad gedeeld, is er onderzocht in welke mate, op welke manier en conform geldende regelgeving, stille reserves kunnen worden meegenomen in het weerstandsvermogen.

Van stille reserve is sprake als de marktwaarde cq. verkoopwaarde van een activum (gronden en onroerend goed) hoger is dan de boekwaarde. In het onderzoek zijn de boekwaarde en de WOZ (als een soort marktwaarde) naast elkaar gelegd. Van alle gebouwen en gronden is bepaald of ze in eigendom/gebruik van de gemeente moeten blijven of kunnen worden afgestoten. Bij deze "marktwaarde" bestaat onzekerheid omtrent de verkoopbaarheid van deze gebouwen en gronden.

Om bovenstaande reden zijn de waarde van de stille reserves in gronden en gebouwen welke kunnen dienen als dekking in het weerstandsvermogen zeer behoudend bepaald; -voor de verkoopbare gebouwen is de WOZ-waarde verlaagd met de boekwaarde, van het dan resterende bedrag is 25% genomen om te kunnen dienen als weerstandsvermogen. -voor de verkoopbare gronden is de verkoopwaarde gesteld op 5 euro per m². Van deze waarde is 50% genomen om te kunnen dienen als weerstandsvermogen.

Gemeente Losser heeft ook een aantal deelnemingen (zie paragraaf F Verbonden Partijen) ook hier zijn stille reserves.

Deze stille reserves zullen niet worden meegenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit. Deze worden niet meegenomen omdat we dan de structurele opbrengsten uit de dividenden van deze deelnemingen missen.

Wij stellen voor om slechts zeer beperkt andere componenten tot de weerstandscapaciteit te rekenen dan de algemene (vrij besteedbare) reserves. Belangrijke criteria voor de beoordeling van de toepasbaarheid zijn daarbij geweest; het voorzichtigheidsbeginsel, de transparantie en toetsbaarheid van de berekening en de toekomstbestendigheid van de systematiek.

Op basis van de toetsingscriteria vragen wij de raad in te stemmen met het gebruiken van een zeer beperkt deel van de stille reserve in de verkoopbare gronden en panden en geen gebruik te maken van de stille reserve in de deelnemingen.

Wij verwijzen u hiervoor naar het bijgaande raadsvoorstel.

In de onderstaande tabel is de beschikbare weerstandscapaciteit weergegeven:

Tabel: Ontwikkeling ratio weerstandsvermogen 2012:

Componenten	Huidige	Inclusief 25% stille res. geb en 50% stille res. gronden
Algemene reserve 1-1-2013 exclusief resultaat 2012	€ 337.000,00-	€ 337.000,00-
Bestaande reserves/voorziening	-	
Voorziening WVG	€ 77.550,00	€ 77.550,00
Vervolprocedures VH	€ 46.495,00	€ 46.495,00
Stille reserves		
Deelnemingen	-	
Gebouwen en gronden	-	€ 1.491.664,00
Onben.bel.capaciteit	-	
Spaaroptie/begroten	-	
Stand eind jaar 2012	€ 212.955,00-	€ 1.278.709,00

In hoofdstuk II. Financiële positie is een overzicht opgenomen van de verwachte ontwikkeling van de algemene reserve over de periode 2012 tot en met 2016.

B. Inventarisatie van de risico's

In de bestuursrapportage hebben wij aangegeven te onderzoeken of, en op welke wijze, en in welke mate, conform geldende regelgeving, het weerstandsvermogen verbeterd kan worden.

Hiertoe zijn in 2012 de geïnventariseerde risico's (op een enkele na) opnieuw beoordeeld. Uitgangspunten bij deze beoordeling zijn dat:

- 1) Normale bedrijfsvoeringsrisico's niet meer in de risico's worden opgenomen
- 2) Risico's van diverse afdelingen die een gelijksoortige oorzaak hebben worden samengevoegd.
- 3) Verzekerde risico's worden niet meer opgenomen (Aansprakelijkheidsverzekering) hierover is overleg geweest met de medewerker risicobeheersing & verzekeringen van de Gemeente Enschede.
- 4) Het nemen van maatregelen op diverse gebieden (contractvorming, inkoopbeleid, kennisoverdracht etc)

Gevolg van deze inventarisatie is dat het benodigde weerstandsvermogen lager is. Het benodigde weerstandsvermogen bij een weerstandsratio van 0.8 bedraagt nu € 5.446.202

Voor de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit zijn de geïnventariseerde risico's opnieuw geanalyseerd. Zowel de financiële gevolgen die het risico met zich meebrengt als de kans dat het risico zich voordoet is bepaald. Met behulp van een risicoscore kunnen de risico's worden geprioriteerd en wordt inzichtelijk welke risico's het meest belangrijk zijn.

De 10 grootste risico's:			
Nr.	Onderwerp	Risico	Invloed
1.	Overige onvoorziene risico's	Financiële nadelen.	21,18%
2.	Schommelingen in de conjunctuur	Als gevolg van schommelingen in de conjunctuur kunnen zowel aan de kosten als de opbrengsten kant onvoorziene nadelige incidentele effecten optreden	21,11%
3.	Verdergaande economische recessie.	Tegenvallende verkoop van kavels in nieuwe uitleggebieden en daarmee achterblijvende inkomsten met exploitatienadelen. Faillissementen contractpartijen	16,58%
4.	Garantstellingen	Door de leningverstrekker wordt er een beroep gedaan op de garantstellingen.	6,67%
5.	Uitbreiding taken in kader WMO (van AWBZ naar Wmo)	Hogere lasten voor gemeente. Discrepancie tussen inkomsten en uitgaven (open eind regeling)	5,33%
6.	Voorzieningen algemeen (woningaanpassing, rolstoelen, vervoer en huishoudelijke hulp)	Financieel tekort, open einde financiering. Aantal aanvragen en gebruik van voorzieningen neemt nog steeds toe.	5,30%

7.	Wet werk en bijstand Rijksbijdrage is ontoereikend om bijstandsuitkeringen van te betalen	Financieel tekort. Het gemeentelijk aandeel overstijgt het maximaal (wettelijk vastgelegde) aandeel van 10%. Ontwikkeling aantal bijstandsgerechtigden is lastig te beïnvloeden. Extra uitkering van rijk (incidenteel Aanvullende Uitkering)	3,20%
8.	Het subsidieresultaat is negatief (loonkosten zijn hoger dan de rijkssubsidie)	Financieel tekort	2,68%
9.	Claims grondexploitatie	Juristische procedure met mogelijke financieel negatieve gevolgen	2,28%
10.	Vermindering legesopbrengsten	Door economische situatie daling van omgevingsaanvragen	2,13%

Het totaal van alle geïnventariseerde risico's van de gemeente Losser bedraagt circa 14,5 mln. Het betreft hier het geschatte geldelijke gevolg van de geïnventariseerde risico's. Niet alle risico's doen zich tegelijkertijd en in volle omvang voor, er hoeft dan ook een minder groot risico te worden opgevangen. Dit systeem van risicosimulatie vormt de basis voor het weerstandsvermogen van de gemeente Losser. In de nota Weerstandsvermogen en risicomanagement is het gemeentelijke beleid over beide onderwerpen vastgelegd.

C. Beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's

Ontwikkelingen in beleid omtrent weerstandscapaciteit en risico's

Ten behoeve van de bepaling van het benodigde weerstandsvermogen zijn in 2012 alle risico's op basis van de hierboven genoemde uitgangspunten opnieuw beoordeeld en geanalyseerd, ook is de beschikbare weerstandscapaciteit verbeterd door een beperkte toevoeging van de stille reserves in gronden en gebouwen.

Benodigde weerstandscapaciteit:

In 2012 is er gemeentebreed een opnieuw een risico-inventarisatie uitgevoerd. Deze risico's zijn de basis voor de risicosimulatie (Monte Carlo-methode) welke uitgevoerd wordt om te berekenen welk bedrag er nodig is om deze risico's in financiële zin af te dekken.

Beschikbare weerstandscapaciteit:

De weerstandscapaciteit bestaat in de gemeente Losser uit de algemene risicoreserve, vrij aanwendbare andere reserves en een beperkt deel van de stille reserves op gronden en gebouwen.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie (Monte Carlo-methode) voortvloeit, wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

De gemeente streeft hierbij een ratio weerstandvermogen tussen de 0,8 en 1,0 na. Oftewel de beschikbare weerstandscapaciteit dient minimaal 80 tot 100% van de benodigde weerstandscapaciteit te bedragen.

$$\text{Ratio Weerstandsvermogen} = \frac{\text{€ 1.278.709}}{\text{€ 6.137.586}} = 0.21$$

De ratio weerstandsvermogen komt eind 2012 daarmee uit op 0.21 en bevindt zich beduidend onder de door de raad vastgestelde wenselijke ratio van minimaal 0.8.

Ontwikkeling in weerstandsvermogen 2013 ev.:

Vanaf 2011 worden er inventarisaties uitgevoerd om alle mogelijke risico's in beeld te krijgen. Ten opzichte van 2011 is de ratio weerstandsvermogen fors afgenomen. Deze afname wordt met name veroorzaakt door de afwaardering van de gronden en het treffen van een voorziening voor de ontmanteling van Topcraft.

Ontwikkeling ratio in 2011	31-12-2011	31-12-2012
Ratio Weerstandsvermogen	1.00	0.21

Met ingang van 2012 is er periodiek een risicoinventarisatie uitgevoerd om na te gaan of het aantal risico's als de omvang van de financiële gevolgen van de risico's zijn gewijzigd. Daarnaast kunnen er ook maatregelen worden getroffen die de risico's verkleinen.

Verwachte toevoegingen weerstandsvermogen in 2013:

Het positieve rekeningresultaat van ca. 246.000 is nog niet meegenomen in bovengenoemde ratio. Daarnaast zijn in de meerjarenbegroting van 2012 (€97.000) en in de begroting van 2013 (€47.000) toevoegingen aan de algemene reserve voorzien voor een bedrag van totaal € 144.000. In de 1^e nota van wijziging (begroting 2013) is toevoeging van € 933.000 voorzien.

Het ratio weerstandsvermogen zal, zonder rekening te houden met incidentele verkoopopbrengsten, in 2013 bij gelijkblijvende risico's, naar verwachting toenemen van 0.21 naar

$$\text{Verwacht ratio Weerstandsvermogen 2013} = \frac{\text{€ 2.601.709}}{\text{€ 6.137.586}} = 0.42$$

Verwachte toevoegingen weerstandsvermogen in 2014 en verder:

In de begroting 2013 is invulling gegeven aan de toezegging om het weerstandsvermogen actief te verbeteren; met deze reden zijn er toevoegingen aan het weerstandsvermogen begroot van €250.000 in 2014, €215.000 in 2015 en €95.000 in 2016.

In de Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement is aangegeven dat wanneer het weerstandsvermogen niet voldoet, zoals nu het geval is, alle meevallers respectievelijk het rekeningresultaat prioritair bestemd wordt om het weerstandsvermogen weer op een financieel verantwoord niveau te brengen.

C. ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Elke gemeente beschikt over kapitaalgoederen zoals groenvoorzieningen, wegen, bruggen, riolering, water, vijvers en gebouwen. Deze gemeentelijke eigendommen vertegenwoordigen een grote waarde. Investeren in onderhoud is absoluut noodzakelijk om deze kapitaalgoederen duurzaam van grote waarde te laten blijven. Als kapitaalgoederen beschikt de gemeente Losser over:

Kapitaalgoederen

AREAAL / HOEVEELHEDEN	Hoeveelheid	Eenheid
Verharding		
Elementverharding	508.523	m2
Asfaltverharding	1.030.482	m2
Beton	8.982	m2
Halfverharding/Onverhard	196.815	m2
Totaal verharding	1.744.802	m2
Kunstwerken		
Kunstwerken (bruggen)	41	St
Water		
Duikers	17	St
Vijvers/Watergangen	5	St
Riolering		
Vrijverval riolering	149.000	m1
Drukriolering	163.000	m1
Randvoorzieningen	5	St
Hoofdgemalen	26	St
Pompgemalen	579	St
Putten, vrijvervalriolering	3.342	St
Kolken		NNB
Gebouwen		
Bedrijfsvoering	7	St
Maatschappelijk	39	St
Monumentaal	7	St
Overig/exploitatie	46	St
Afvalinzameling		
minicontainers GFT en REST	16.644	St
Glascontainers	22	St
Textielcontainers	7	St
Kunststofverpakkingmateriaal containers	16	St

De gegevens van groen zijn verouderd en worden momenteel geactualiseerd

Standdatum: 30-06-2012

AREAAL / HOEVEELHEDEN	Hoeveelheid	Eenheid
Groen		
Bomen klein	3.072	St
Bomen middel	3.060	St
Bomen Groot	2.768	St
Bloembakken	77	St
Bosplantsoen	213.720	m2
Bodembedekkers	34.216	m2
Coniferen	37.596	m2
Heesters	95.776	m2
Struik rozen	13.254	m2
Vaste planten en wisselperken	2.675	m2
Gras	604.573	m2
Hagen	2.159	m2
Oorlogsgraven	16	m2
Onbekend (waarschijnlijk bermen en sloten)	295.610	m2
Verhardingen (Groen)	32.620	m2
Waterpartijen	16.479	m2
Totaal groen	1.348.694	m2
Straatmeubilair		
Verkeers- en Straatnaamborden		NNB
Openbare verlichting	3.850	St
Paaltjes		St
Speeltoestellen	235	St
Valondergrond		St
Banken	192	St
Picknickset	84	St
ANWB paddestoelen	30	St
ANWB borden	97	St
Afvalbakken	278	St

Algemeen

Het College heeft bij monde van het collegeakkoord 2010-2014 aangegeven zich, gezien de financiële situatie waarin de gemeente Losser zich bevindt, te richten op het onderhouden van datgene wat we hebben. Om hier invulling aan te geven worden alle beheersectoren kritisch doorgelicht en zal het toekomstig beheer integraal en strategisch worden benaderd waarbij de raad haar kaderstellende rol optimaal kan invullen.

Dit kaderstellende plan (Nota Kapitaalgoederen Openbare Ruimte) zal in de raad van juli 2013 aan u worden voorgelegd. Op basis van dit plan kan de raad kaderstellend invulling geven aan het kwaliteitsgestuurd beheer van de openbare ruimte. In 2012 zijn op alle onderliggende beheeronderdelen zoals groen, wegen, vastgoed etc. hiervoor de voorbereidende werkzaamheden verricht. Het beleid voor het beheeronderdeel riolering is in 2012 volledig uitgewerkt en door de raad, middels het vGRP, vastgesteld.

Binnen het reguliere onderhoud zijn voor vervanging aan het einde van de levensduur of herinrichting naar aanleiding van externe ontwikkelingen geen budgetten beschikbaar. Middels fondsvorming kan dit probleem (deels) binnen de perken worden gehouden. Vooruitlopend hierop zijn bij de begroting 2012 in de jaarschijven 2012 en 2013 zijn resp. €300.000,-- en € 400.000,-- hiervoor opgenomen.

2012

In overeenstemming met de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie is in 2012 gewerkt aan een quick scan betreffende de openbare ruimte. Op basis van kengetallen is de onderhoudskwaliteit, de beschikbare financiële middelen, versus het te beheren areaal van Losser op hoofdlijnen vergeleken met landelijke kengetallen en vergelijkbare gemeenten. De resultaten hiervan zijn in januari 2013 gepresenteerd aan de commissie Ruimte. Tevens is een doorkijk gegeven over het vervolgtraject dat in 2013 en de jaren daarna plaatsvindt.

Op 22 mei 2012 heeft het college moeten besluiten over bijsturingsvoorstellen voor de begroting 2012. Dit naar aanleiding van te verwachten tekorten op de lopende begroting. In dit kader is eveneens gekort op budgetten voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte. In totaal is ruim € 170.000,-- incidenteel gekort op onderhoud openbare ruimte (waaronder het uitstellen van het trottoirbestek) en € 100.000,-- op onderhoud van gemeentelijke gebouwen zoals besloten in de bestuursrapportage.

Integraal beheer van de openbare ruimte

In 2012 zijn twee parallelle sporen gevolgd.

Enerzijds is op de reguliere wijze onderhoud gepleegd aan de afzonderlijke beheerdisciplines. Anderzijds is gewerkt aan de voorbereidende werkzaamheden voor de Nota Kapitaal-goederen Openbare Ruimte.

Tevens is in 2012 vervolg gegeven aan de (in 2011 ingezette) inhaalslag kwaliteitsinspecties voor de verschillende beheerdisciplines in de openbare ruimte. Op basis van deze informatie is in 2012 een eerste aanzet gemaakt voor het integraal meerjaren investerings- en onderhoudsprogramma (IMIOP). Dit programma maakt deel uit van het in 2013 te nemen raadsbesluit over de kapitaalgoederen in de openbare ruimte.

Het bedrag van € 300.000,-- dat in de begroting 2012 is opgenomen voor herinrichting cq vervanging van de openbare ruimte aan het einde levensduur, is opgenomen in het concept-IMIOP en volledig geoormerkt voor Hart voor Overdinkel, fase I. Dit bedrag is gereserveerd als cofinanciering voor de inmiddels toegezegde externe middelen voor de fase I van Hart voor Overdinkel. Voorbereiding en uitvoering van dit integrale project vindt plaats in de periode 2011 t/m 2014. De inzet van de genoemde € 300.000,-- vindt plaats in 2013 en 2014, nadat uw raad hierover heeft besloten op basis van een uitgewerkt voorstel.

Kapitaalgoederen

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is gesteld dat de paragraaf kapitaalgoederen tenminste de volgende kapitaalgoederen bevat.

- wegen;
- riolering;
- water;
- groen;
- gebouwen.

Wegen

• Wegen

Ten behoeve van de Nota Kapitaalgoederen Openbare Ruimte is in 2012 gewerkt aan het verder op orde brengen van de beheergegevens. Met name de afstemming tussen wegen-legger, (zand)wegen in buitengebied, recreatieve fiets- en wandelpaden, bruggen en

duikers, beschoeiingen etc. en de data in de beheerpakketten vormde een punt van aandacht. Het toevoegen van beheerdata van areaaluitbreiding (o.a. het Luttermolenveld) valt hier eveneens onder.

Daarnaast is gestart met de voorbereidingen van een nieuwe ronde kwaliteitsinspecties wegen die plaatsvindt in maart 2013 en welke aan de basis ligt van het onderdeel wegen van de genoemde Nota kapitaalgoederen. Middels een landelijke systematiek is het mogelijk de technische kwaliteitsinspecties te vertalen naar beeldkwaliteit. Deze systematiek maakt deel uit van de genoemde Nota kapitaalgoederen.

In de raadsinfo brief van 8 maart 2012 is inzicht gegeven in het uitvoeringsprogramma voor 2012 op het onderdeel wegen. In hoofdzaak is uitvoering gegeven aan:

- Groot onderhoud asfaltwegen in het gebied Losser – De Lutte, in combinatie met het inrichten van een 60 km/uur zone. Met de inzet van beheergeld als cofinanciering is het gelukt om externe bijdragen voor dit project te verwerven. De herinrichting van de Lutterstraat/Lossersestraat is het meest in het oog springend deel van dit project.
- Groot onderhoud asfaltwegen overig.
- Het raambestek trottoirs is uitgesteld ivm de bijsturingmaatregelen begroting 2012.
- Groot onderhoud, slijtlagen.
- Voorbereidingen groot onderhoud en herinrichting van wegen en openbare ruimte welke geïntegreerd is in het project Hart voor Overdinkel.

- **Bermen en Sloten**

Het budget voor groot onderhoud berm en sloten is in 2012 ingezet voor grasbetonstenen langs de Lutterstraat/Lossersestraat, in samenhang met groot onderhoud en de inrichting tot 60 km/uur zone. In de begroting 2012 was opgenomen dat er een beheersplan berm en sloten met een meerjarenbegroting zou worden opgesteld. Deze werkzaamheden zijn in verband met de voorbereiding van de Nota kapitaalgoederen verschoven naar 2013/2014.

De beheerdata inzake het areaal aan berm en sloten wordt begin 2013 geactualiseerd in samenhang met de groeninventarisatie. Vervolgens maakt dit onderdeel van de openbare ruimte deel uit van het kwaliteitsgestuurd beheer dat middels de Nota Kapitaalgoederen Openbare Ruimte wordt vastgelegd.

- **Gladheidbestrijding**

Eind 2011 is het nieuwe, versoberde, gladheidbestrijdingsplan vastgesteld. In het winterseizoen 2012/2013 is hier voor het eerst invulling aangegeven. Er zijn relatief veel meldingen binnengekomen naar aanleiding van de versobering. In 2013 zal een evaluatie van het strooibeeld in het strooiseizoen 2012/2013 plaats vinden.

Dit item wordt eveneens meegenomen in de discussie over het kwaliteitsgestuurd beheer.

- **Openbare verlichting**

In 2012 is een voorbereidingstraject in gang gezet om te komen tot de genoemde Nota kapitaalgoederen. Zo is o.a. een verkenning uitgevoerd naar mogelijk toepasbare standaarden op gebied van duurzame verlichting. Dit ten behoeve van mogelijke toepassing in Hart voor Overdinkel en in de nabije toekomst in het IMIOP.

In De Saller zijn in 2012 een tweetal pilots uitgevoerd met duurzame openbare verlichting (LED in combinatie met een nieuw type lichtmast). Ook in het centrum van Losser is een soortgelijke pilot uitgevoerd met LED-verlichting.

- **Recreatieve fietspaden**

Momenteel beschikt de gemeente Losser niet over afzonderlijk vastgestelde beleid- en beheerplannen voor recreatieve fietspaden. In 2012 is, ten behoeve van de bovengenoemde Nota kapitaalgoederen, gewerkt actualisatie van de beheerdata. Na vaststelling van deze Nota worden de kaders verwerkt in een specifiek beheerplan voor de

recreatieve infrastructuur.

Het waarborgen van openbaarheid en toegankelijkheid van recreatieve fietspaden blijft een punt van aandacht. In 2010 is de wegenlegger door uw raad vastgesteld waarmee de openbaarheid van de hoofdstructuur formeel is vastgelegd.

In 2012 is gewerkt aan een actualisatie van het uitvoeringsprogramma voor het pMJP-fietspadenproject. Middels dit project kan een kwaliteitsimpuls gegeven worden aan het netwerk van recreatieve fietspaden in Losser. Uitvoering vindt plaats in 2013.

- **Straatmeubilair**

Onder straatmeubilair wordt het geheel aan ondersteunende voorzieningen verstaan ten behoeve van de functie van de wegen. Naast banken en afvalbakken vallen hieronder ook de (toeristische) bewegwijzering en de straatnaam- en verkeersborden. In 2012 is regulier onderhoud aan het straatmeubilair uitgevoerd.

Het weghalen van afvalbakken in het buitengebied is uitgesteld in afwachting van de bovengenoemde Nota kapitaalgoederen en vanwege de samenhang met het beleidsveld Recreatie en Toerisme.

Ten behoeve van de Nota kapitaalgoederen is eind 2012 gestart met een kwaliteitsinspectie en actualisatie van het beheerbestand.

- **Kunstwerken**

In 2011 heeft een kwaliteitsinspectie plaatsgevonden en is een nieuw kunstwerkenbeheerplan (MOP 2011-2014) opgesteld. De kunstwerken worden op het niveau basis onderhouden.

In 2012 zijn, naast klein onderhoud, conform dit plan twee brugdekken vervangen (Gildehauserweg en Kennebroeksweg) en is de fietsbrug in het Rotboerpad vervangen. Verder is er een noodreparatie uitgevoerd aan de doorlaatbrug in de Lutterzandweg.

Ten behoeve van de bovengenoemde Nota kapitaalgoederen is in 2012 gewerkt aan de actualisatie van de beheergegevens (toevoegen van informatie betreffende beschoeiingen, steigers etc).

Het te realiseren onderhoudsniveau maakt deel uit van de besluitvorming in het kader van de Nota kapitaalgoederen.

Riolering

Op 18 december 2012 is het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) door de raad vastgesteld. Hierin is naast de afvalwaterzorgplicht, ook de zorgplicht voor grondwater en hemelwater opgenomen. Tevens is geanticipeerd op bovenvermelde samenwerkings-overeenkomst.

De financiering van de rioleringszorg is een punt van aandacht dat in de komende periode nader uitgewerkt zal worden in samenhang met de gemeentelijke begroting als totaal.

Water

In 2011 is het Nationaal Bestuursakkoord Water (BW) ondertekend door de betrokken overheden, waaronder de VNG. In het BW zijn afspraken gemaakt over de vergroting van de doelmatigheid van het beheer van het watersysteem en de afvalwaterketen. Door meer samen te werken verwacht men in de toekomst "minder meerkosten" te kunnen behalen. Om dit bestuursakkoord lokaal in te vullen hebben de Twentse gemeenten en het waterschap ervoor gekozen samen te werken. Hiertoe is op 9 mei 2012 een convenant tussen deze partijen getekend: de samenwerkingsovereenkomst "Waterwinst TAAK 2.0".

Groen (en Landschap).

Afgelopen jaar is groen- en landschapsonderhoud voornamelijk uitgevoerd door eigen medewerkers en medewerkers van TopCraft op basis van bestaande onderhoudscycli. Bomenonderhoud vindt plaats in een meerjarige cyclus waarbij ook in 2012 in een aantal deelgebieden onderhoudssnoei is uitgevoerd.

Verder is in 2012 een vervolg gegeven aan het omvormen van plantvakken met bodembedekkers naar grasstroken. Directe aanleiding hiervoor is het recente verbod op specifieke onkruidbestrijdingsmiddelen.

Uit de bovengenoemde quick scan Openbare Ruimte is gebleken dat het onderdeel groen een belangrijk aandachtspunt is in het sturen op beeldkwaliteit.

Ten behoeve van de Nota Kapitaalgoederen Openbare Ruimte is in 2012 gestart met een inventarisatie van het te beheren areaal aan groen- en landschapsvoorzieningen. In het voorjaar van 2013 wordt dit traject afgerond waarna groen en landschap deel uitmaakt van de discussie over kwaliteitsgestuurd beheer van de openbare ruimte.

Nadat de Nota Kapitaalgoederen Openbare Ruimte door uw raad is vastgesteld, worden deze kaders inzake kwaliteitsgestuurd beheer verwerkt in de afzonderlijke beheerplannen. Voor groen en landschap zal vanaf 2013 in plaats van 2012 gewerkt worden aan een groenstructuurplan, een groenbeleidsplan en een bomenbeleidsplan.

Gebouwen (MOP)

Voor het onderhoud van de gemeentelijke Gebouwen (incl. scholen sportgebouwen, zwembad, gemeentehuis e.d.) is er tot op heden geen beleid vastgesteld. Er is ook geen vastgesteld onderhoudsplan.

Het budget wordt bepaald op basis van een actueel meerjaren onderhoudsplan (MOP) waarin de functionaliteit van een bepaald gebouw op een basisniveau in stand wordt gehouden.

Er zijn binnen de gemeente Losser 99 gemeentelijke objecten (standdatum 21-11-2012) De totale WOZ-waarde is 42 miljoen; De boekwaarde is 18 miljoen. In 2011 zijn op advies van de Sportraad Losser met instemming van uw Raad de sportaccommodaties overgedragen aan de verenigingen. 52 Gebouwen worden door de gemeente Losser onderhouden. Conform gemaakte afspraken is het budget MOP met ingang van 2012 voor deze gebouwen verlaagd met een bedrag van € 45.000. In 2012 was er € 912.000 beschikbaar. Incidenteel is het budget in de jaarschijf 2012 verlaagd met € 100.000 en in de jaarschijf 2013 met een bedrag van € 300.000.

De lijst van gemeentelijke objecten vormt de basis voor keuzes in het aanhouden danwel afstoten van gebouwen. In 2012 is aan een Vastgoed potentiescan gewerkt om een reëel beeld van de verwachte opbrengsten te krijgen. Deze zal in mei 2013 aan de Raad worden voorgelegd. Voor de uitvoering hiervan zal een Vastgoednota worden opgesteld met daarin de beleidskeuzes voor wat betreft verkoop, danwel verhuur. Deze Vastgoednota zal naar verwachting in september 2013 aan de Raad worden voorgelegd.

Alval en reiniging

In 2012 is een vervolg gegeven aan het project ondergrondse afvalcontainers; er zijn 6 ondergrondse containers bijgeplaatst en de container aan de P. Geerdinkstraat in de Lutte is aangepast. In totaal zijn er nu 21 containers geplaatst.

De container aan de Hoofdstraat in Overdinkel wordt geplaatst in samenhang met de herinrichting van het betreffende deel van de Hoofdstraat in het kader van "Hart voor Overdinkel, fase I" (2013).

Duurzaamheid

In september 2012 heeft de Raad de Visie op Duurzaamheid en het daaruit voortkomende Duurzaam Energie Beleid Gemeente Losser vastgesteld. Hierin is de ambitie voor de gemeente Losser uitgesproken om 20% CO₂-reductie en 20% duurzame energie in 2020 (ten opzichte van 1990) te realiseren. Omdat hierin geen financiële middelen worden ingezet, anders dan de verstrekte subsidie van de Provincie, zal de rol van de gemeente beperkt blijven tot een stimulerende en faciliterende rol. Middels een Uitvoeringsprogramma wordt met name gericht op de bebouwde omgeving, particuliere woningen. Dit betreft in de gemeente Losser ook de grootste groep waar wat te halen valt.

Op 1 oktober 2012 is het Energieloket gelanceerd "Doe Groen. Dat Scheelt".

Het betreft vooralsnog een website met een telefonisch loket om de inwoners te stimuleren (bv middels de thermoscan) en te helpen bij aanvragen voor een subsidie en/of lening (faciliteren). In de loop van 2013 zal hier ook nog een fysiek loket (of mobiele bus) en de nodige communicatie (flyeren, posters, etc.) aan worden toegevoegd. Dit zal allemaal in samenwerking met onze partner gemeente Enschede worden uitgevoerd.

Laga parels

Deze zijn opgenomen in het areaal van de openbare ruimte. Bijvoorbeeld onder wegen(LAGA fietspad) en gebouwen(Uitkijktoren).

D. FINANCIERING

In de jaarrekening 2012 blikken we terug op wat er is geschreven in de paragraaf financiering bij de begroting 2012. Met andere woorden: er wordt verantwoording afgelegd over datgene wat is geraamd c.q. werd verwacht in de financieringsparagraaf bij de begroting 2012.

Doelstellingen van het treasurybeleid

De Wet fido (Wet financiering decentrale overheden) geeft de kaders aan waarbinnen decentrale overheden de treasuryactiviteiten moeten uitvoeren. Het doel hiervan is de bevordering van een gezonde financiering en handhaving van de positie van decentrale overheden op de kapitaalmarkt.

De doelstellingen van het treasurybeleid zijn vastgelegd in de Financiële beheersverordening 2007, ook wel artikel 212 genaamd. Deze verordening is aangepast aan de duale rollen van de gemeenteraad en ons college en is vastgesteld door de raad op 2 oktober 2007.

Overigens is op 18 december 2012 een herziene Financiële verordening en een Treasurystatuut vastgesteld door de raad. De hierin opgenomen beleidskaders gelden vanaf het begrotingsjaar 2013.

Risicobeheer

Onder financiële risico's worden zowel renterisico's (van vaste en vlottende schuld) als kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en koersrisico's verstaan. De Wet fido geeft een aantal verplichte elementen aan die het risico beperken.

Een belangrijke eis uit de wet fido is dat de uitvoering van de treasuryfunctie uitsluitend de publieke taak dient en dat het beheer verstandig dient te zijn. De gemeente Losser had en heeft in het afgelopen jaar geen uitzettingen gedaan met overvloedige middelen.

Daarnaast wordt zeer terughoudend omgegaan met het verstrekken van leningen. Er zijn slechts leningen verstrekt vanuit de deelnemingen in Vitens en Enexis. De risico's vanuit deze leningen zijn nihil.

Ook met garanties wordt terughoudend omgegaan. De uitstaande garanties op geldleningen stammen allen uit de jaren 90. Bij deze garanties zijn geen zekerheden c.q. onderpand verkregen. De risico's die voortvloeien hieruit zijn opgenomen in het weerstandsvermogen. Daarnaast neemt Losser een achtervangpositie in bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). De achtervangpositie houdt in dat bij het niet nakomen van de rente- en aflossingsverplichtingen door corporaties, het WSW wordt aangesproken. Het WSW bezit hiervoor een garantievermogen. Mocht dit vermogen zijn uitgeput, dan kan een beroep worden gedaan op de obligoverplichtingen die de corporaties aanhouden. Pas na uitputting van deze beide geldbronnen wordt de gemeente aangesproken op het achtervang. In dat geval moet de gemeente renteloze leningen verstrekken aan het WSW. Er is dan geen sprake van een direct verlies aangezien verondersteld wordt dat de leningen binnen afzienbare tijd weer kunnen worden afgelost. Wel moet de gemeente rekening houden een rentederving op de verstrekte leningen.

Rondom de corporaties is veel te doen geweest naar aanleiding van de problemen bij Vestia. Als gevolg hiervan wordt het toezicht op de corporaties in de nabije toekomst verscherpt. Ook de gemeenten gaan hier weer een rol in spelen. Het WSW bezit echter nog steeds de hoogst mogelijk rating zijnde AAA. De risico's vanuit de achtervangpositie zijn voor de gemeente derhalve op nul ingeschat.

Omslagrente

Bij de toerekening van rente door middel van kapitaallasten wordt uitgegaan van een gemiddelde rekenrente, ook wel de omslagrente genoemd. In de begroting 2012 werd de rekenrente op 5,5% gesteld bij wijze van voorcalculatie, welke ook is gehanteerd voor de rekening.

Rente- risiconorm

Het uitgangspunt van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op de langlopende schulden (schulden met een looptijd van één jaar of langer). Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen tegelijk opnieuw moet worden afgesloten, met het risico van snel oplopende rentelasten.

Uit de onderstaande tabel blijkt dat de rente-risiconorm niet is overschreden in 2012:

Berekening renterisiconorm (x € 1.000)	Begroting 2012	Jaarrekening 2012
Begrotingstotaal (1)	50.080	50.080
Vastgesteld percentage (2)	20%	20%
Renterisiconorm (1) x (2) = (3)	10.016	10.016
Aflossingen (4)	2.601	2.570
Ruimte onder renterisiconorm (3) - (4)	7.415	7.446

Geldleningen

In 2012 zijn er geen nieuwe leningen afgesloten.

Ook renteherzieningen en vervroegde aflossingen van reeds bestaande vaste geldleningen hebben in 2012 niet plaatsgevonden.

Kasgeldlimiet

Voor het bepalen van de liquiditeitspositie – de mate waarin op korte termijn aan de verplichtingen kan worden voldaan – is de kasgeldlimiet belangrijk. De kasgeldlimiet volgens de Wet fido is het bedrag dat de gemeente als gemiddelde netto vlottende schuld (vlottende schulden +/- vlottende middelen) maximaal mag hebben.

Uit de onderstaande tabel blijkt dat de kasgeldlimiet gedurende geheel 2012 niet is overschreden:

(x € 1.000)	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Omvang begroting per 1 januari 2012 - grondslag	50.080	50.080	50.080	50.080
Toegestane kasgeldlimiet:				
- in % van de grondslag	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
- omvang kasgeldlimiet	4.257	4.257	4.257	4.257
Toets kasgeldlimiet:				
Gemiddelde overschot vlottende middelen				
Gemiddeld opgenomen vlottende schuld	1.727	2.955	3.190	3.284
Toegestane kasgeldlimiet	4.257	4.257	4.257	4.257
Ruimte onder kasgeldlimiet	2.529	1.302	1.067	973

Renteresultaat

Het resultaat op rente is € 215.000 euro lager dan begroot. Dit bestaat enerzijds uit een voordeel van circa € 60.000 door de aanhoudende lage rentestanden als gevolg van de financiële crisis en het niet hoeven aantrekken van nieuwe langlopende leningen. En anderzijds een nadeel van circa € 275.000 door het treffen van de NIEGG voorziening. Bij het opstellen van de begroting was hier nog geen rekening mee gehouden.

Samenwerking Enschede

In 2012 is verder gewerkt aan het integreren van de treasuryfunctie in het Enschedese werkproces. In het op 18 december 2012 vastgestelde treasurystatuut zijn de werkafspraken ten aanzien van de samenwerking vastgelegd.

E. BEDRIJFSVOERING

Samenwerking

In de afgelopen jaren is een koers uitgezet, die moet leiden tot continuering van de zelfstandigheid van de gemeente Losser, terwijl tegelijkertijd de dienstverlening aan de burger gewaarborgd wordt. Ter realisatie van deze doelstelling is voor de taakvelden belastingen, bedrijfsvoering en dienstverlening samenwerking gerealiseerd middels het GBT en de gemeente Enschede. Voor samenwerking op het terrein van werk, inkomen en zorg is in 2012 door de colleges van Enschede en Losser een intentieverklaring ondertekend om de samenwerkingsmogelijkheid te onderzoeken. Verwacht wordt dat dit onderzoek in het tweede kwartaal van 2013 gereed is en er nog vóór de zomervakantie van 2013 een definitief besluit volgt.

Samenwerking op het terrein van vergunningen en handhaving is Twentebreed gestart middels de Netwerk-RUD.

Belastingen/WOZ

2012 was het tweede jaar dat het GBT de belastingen voor onze gemeente heeft uitgevoerd. Dit tweede jaar verliep al gestroomlijnder dan het eerste jaar. Uiteraard zijn er nog zaken voor verbetering vatbaar.

In 2012 zijn er weer meer gemeenten gaan deelnemen aan het GBT. Hier plukt Losser de financiële vruchten van. Hoe meer deelnemers, hoe voordeliger deze dienstverlening voor Losser wordt.

Dienstverlening en bedrijfsvoering

Vanaf 1 maart 2011 zijn de Enschedese managers verantwoordelijk geworden voor de uitvoering van de taken op het gebied van bedrijfsvoering en dienstverlening. Al in een vroeg stadium is onderkend en afgesproken dat het voor de borging van kwaliteit, continuïteit en realisatie van de bezuinigingstaakstelling (€ 600.000) nodig is om zoveel mogelijk gebruik te maken van de Enschedese standaarden. Inmiddels heeft een groot aantal processen en werkwijzes de transitie ondergaan. Dit is op onderdelen gepaard gegaan met de nodige aanloopproblemen. Zowel voor de Losserse organisatie als de Enschedese organisatie is het een wenningsproces. In Losser gaan processen en werkwijzes op het terrein van bedrijfsvoering en dienstverlening nu anders dan voorheen. De Enschedese organisatie moet wennen aan het bedienen van twee organisaties en twee besturen.

In de Centrumregeling met Enschede is afgesproken dat de transitie naar de Enschedese werkwijze en de daarbij behorende realisatie van de taakstelling maximaal vijf jaren in beslag gaat nemen.

Netwerk-RUD

Er is een aantal pilots uitgevoerd die uit moesten wijzen of een netwerk-RUD een zinvolle en haalbare vorm is. In 2011 is het rapport opgeleverd dat inzicht geeft in de haalbaarheid. Het college van Losser heeft, net als de colleges van de andere Twentse gemeenten, ingestemd met het laten opstellen van een plan van aanpak voor de verdere uitwerking en implementatie van de netwerk-RUD. Als de netwerk-RUD er komt gaat een deel van de afdeling handhaving en vergunningverlening niet over naar een op te richten gemeenschappelijke regeling. De teams blijven een onderdeel van de gemeentelijke organisatie. De kwetsbaarheid op de specialismen neemt af, op de reguliere taakuitvoering blijft deze wel bestaan.

Organisatie

Per 1 juni 2012, met de komst van het nieuwe afdelingshoofd, is de nieuwe afdeling BSP (Beleid, Strategie & Projecten) ontstaan.

De afdelingen Ruimtelijke & Economische Ontwikkeling (REO) en Welzijn zijn opgegaan in de nieuwe afdeling BSP. Daarmee is een afdeling ontstaan die de beleidsvoorbereiding, -ontwikkeling, -uitvoering en –evaluatie doet op zowel ruimtelijk als sociaal-maatschappelijk terrein. Door beide terreinen onder te brengen in één afdeling wordt de integratie bevorderd. Ook wordt de beleidsmatige denkkraft gebundeld en is het mogelijk het strategisch denken te vergroten.

De organisatie bestaat nu uit vier afdelingen, te weten Openbare Werken (OW), Beleid, Strategie & Projecten (BSP), Vergunningen & Handhaving (VH) en Werk, Inkomen en Zorg (WIZ).

Verder is de organisatie uitgebreid met een regiefunctionaris, die op tactisch en strategisch niveau de samenwerking met de samenwerkingspartners onderhoudt. Om zodoende de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening doeltreffend te bewaken. Overigens is dit ook een afspraak die in het dienstverleningshandvest is opgenomen.

Projectmatig werken

Een belangrijke werkwijze voor onze organisatie is het projectmatig werken. We hebben projectleiders opgeleid en een implementatieplan ontwikkeld voor deze integrale samenwerkingsvorm. Het was de bedoeling in 2012 het projectmatig werken te implementeren in onze organisatie. Helaas is ons dat niet gelukt. Vele andere zaken hebben meer prioriteit gekregen. De bedoeling is het projectmatig werken nu in 2013 te implementeren.

In het projectmatig werken zien wij een kans om op een goede wijze projecten uit te voeren, en ook andere activiteiten meer gestructureerd aan te pakken. En zo de zogenaamde waan van de dag terug te dringen. Het projectmatig werken moet een vanzelfsprekende wijze van samenwerken zijn.

Resultaatgericht werken

In 2012 wilden we de resultaatgerichtheid binnen onze organisatie verder verbeteren. Hiervoor is het van belang dat er een duidelijke visie is met concrete doelen/speerpunten die vertaald kunnen worden naar afdelingen en medewerkers. We willen in de afdelingsplannen een nadrukkelijke link leggen tussen de organisatiebrede doelstellingen/speerpunten en de doelstellingen/activiteiten van de afdeling. Vervolgens kunnen afdelingsplannen vertaald worden in individuele werkplannen per medewerker. Op deze manier kan concreet worden gestuurd op prestaties die bijdragen aan de doelstellingen van de organisatie. De interne visie is inmiddels vastgesteld. Het proces van de toekomstvisie is in 2012 opgestart en wordt in 2013 verder afgerond. Beide visies vormen de basis voor het resultaatgericht werken.

Personeelsbeleid

In 2012 is een start gemaakt met het (nog op papier) opstellen van de personele jaarplancycclus. Het overleg hierover met de OR heeft nog niet geleid tot een positief advies van de OR. Over het belang van het instrument bestaat geen verschil van inzicht, maar de OR is van mening dat de dynamiek en soms hectiek van de organisatie in het algemeen en de werkdruk van leidinggevenden in het bijzonder, een verantwoorde implementatiestrategie in de weg staat. Commitment van medezeggenschap, leidinggevenden en medewerkers is van groot belang om P&O-instrumentarium succesvol te kunnen implementeren. Naar verwachting zal de jaarplancycclus in de loop van 2013 worden voorbereid en ingevoerd. De bedoeling is dat het personeelsbeleid zich de komende jaren vooral zal richten op het verbeteren van de resultaatgerichtheid van onze organisatie. We willen – in aansluiting op de doorontwikkeling van de afdelingsplannen – de personele jaarplancycclus implementeren. Dit is een gestructureerde vorm van gesprekken waarbij leidinggevende en medewerker resultaatgerichte afspraken maken over uit te voeren werkzaamheden en de persoonlijke ontwikkeling. Doel hiervan is om op gestructureerde wijze het functioneren van medewerkers

verder te verbeteren en hun ontwikkeling te stimuleren. Naast het verbeteren van de resultaatgerichtheid van onze organisatie bevordert het ook de betrokkenheid en motivatie van medewerkers.

Planning & Control

In 2012 hebben we voor het eerst een Staat van Losser gepresenteerd met als doel uw raad zo vroeg mogelijk in stelling brengen om bij de kadernota al richting gevende besluiten te kunnen nemen voor de begroting.

Daarnaast zijn diverse financiële beleidsdocumenten geactualiseerd waaronder de nota weerstandsvermogen en het treasury statuut.

Financiën

Per 1 januari 2012 zijn de Losserse financiële systemen overgezet naar de Enschedese systemen. Dit was een grote klus, met de nodige aanloopproblemen. Deze transitie heeft een grote impact op zowel de Losserse als Enschedese organisatie gehad. Nagenoeg de gehele Losserse organisatie heeft moeten wennen aan een ander financieel administratiepakket. De Enschedese organisatie heeft veel werk gehad met het omzetten van die administratie. De afwikkeling van facturen is vanaf 1 januari 2012 geheel digitaal.

ICT

Invlechting werkprocessen

In 2012 zijn vooral de processen rond dienstverlening en Geo-informatie samengevoegd met de Enschedese werkwijze. Een voordeel is dat nu ook het beheer van de informatiesystemen door Enschede wordt uitgevoerd. Binnen het Geo werkveld is het beheer van de basisregistratie Adressen en Gebouwen en het beheer van de GIS omgeving nu ingebed in Enschede. Hiermee is ook de achtervang geregeld voor Losserse BAG- en GIS werkzaamheden. De verwachting is dat in 2013 alle processen dienstverlening en Geo-informatie zijn geïntegreerd.

Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT)

De invoering van deze complexe basisregistraties wordt samen met de 14 gemeenten van de regio Twente opgepakt. In eerste instantie gaat het hierbij om de opbouw van de BGT. In een volgende fase is het de bedoeling om ook het beheer samen te doen.

In 2012 is de projectgroep invoering BGT in Enschede van start gegaan. Hierin is ook Losser vertegenwoordigd. De opwerking van de Losserse Grootschalige Basiskaart naar een "basiskaart BGT" is één van de acties geweest in 2012. Deze "basiskaart" wordt de komende jaren verder opgewerkt naar een volledige BGT. In 2012 is voor Losser 30k besteed aan de BGT. In totaal is voor de BGT Losser 120k beschikbaar.

e-Overheid

De ontwikkeling van de e-overheid wordt landelijk planmatig ondersteund door de implementatie van het Nationaal Uitvoerings Programma (i-NUP). Vanuit het landelijk programma hebben Enschede en Losser een i-coach gekregen. Gezamenlijk wordt verder gewerkt aan de invoering van de diverse NUP bouwstenen (o.a. stelsel van basisregistratie en webrichtlijnen). Bij de basisregistraties wordt regionaal samengewerkt en succes geboekt. Voor de basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG) is een koppeling gerealiseerd met de WOZ bij het Gemeenschappelijk Belastingkantoor Twente en bij de invoering van de BGT werken alle Twentse gemeenten samen. Een belangrijk deel van de e-dienstverlening wordt in Enschede gerealiseerd door samenwerking in Dimpact verband. De bedoeling is dat Losser in 2014 aansluit bij Dimpact.

Innovatie Informatisering

Enschede heeft ambities als het gaat om innovatie binnen de informatisering. Bij de invlechting van de processen profiteert Losser direct mee. Enschede heeft in 2012 stappen gezet die leiden tot de informatiekundige uitvoeringsagenda voor de informatievoorziening in

het sociale domein. Het gaat daarbij om de 3 grote decentralisaties vanuit de Rijksoverheid. Voor zover van toepassing wordt de informatievoorziening ook voor Losser voorbereid. Enschede ontwikkelt met het informatiesysteem Cognos steeds verfijndere managementinformatie, waarmee Losser haar voordeel doet. Dat geldt ook voor initiatieven rondom e-facturering en het platform OpenData.

Facilitaire zaken

In 2012 is het schoonmaakconcept uitgerold. Grootste veranderingen hierbij zijn dat het prestatiecontract is vervangen door een resultaatgericht schoonmaakprogramma. Daarnaast worden de werkzaamheden overdag uitgevoerd en wordt voor een deel van de uren inzet SW-geïndiceerd personeel ingezet. Na een korte gewenningsfase is het concept naar tevredenheid ingevoerd.

Speerpunt in 2012 van de afdeling Huisvesting en Services is klantgerichtheid. De medewerkers in Losser van bodediensten en catering hebben trainingen gevolgd in klantgerichtheid.

In 2012 is een schouw uitgevoerd in het gemeentehuis van Losser. Daarbij zijn veel aandachtspunten naar voren gekomen. Daarvoor worden acties uitgezet in 2013.

Toegangscontrole is in 2012 volledig omgezet naar een toegangspas systeem.

Kantoorbenodigdheden worden nu centraal ingekocht via Enschede.

De BHV organisatie voor de gemeente Losser is geprofessionaliseerd en ingericht naar de nieuwe organisatiestructuur. De catering en de bodediensten worden mogelijk anders ingericht in de toekomst. Één en ander is afhankelijk van de ontwikkelingen rond het Kulturhus in Losser.

De financiële resultaten die daarmee behaald worden komen ten goede aan de taakstelling samenwerking.

F. VERBONDEN PARTIJEN

A. Gemeenschappelijke regelingen

1. Regionaal openbaar lichaam Regio Twente

Doel: Het behartigen van die belangen, die verband houden met een evenwichtige en harmonische ontwikkeling van zijn rechtsgebied. Het betreffen daarbij de volgende belangen: Openbare orde en veiligheid, volksgezondheid, milieu, ruimtelijke ontwikkeling, verkeer en vervoer; sociaal-economische ontwikkeling, recreatie en toerisme, grensoverschrijdende samenwerking (Euregio), arbeidsvoorziening, welzijn en onderwijs en grondbeleid.

Betrokkenen: raden, colleges en burgemeesters van alle Twentse gemeenten.

Bestuurlijk belang: Uitvoering geven aan de plusregio in het kader van de WGR+. Dit is een opgelegde regeling. Doen wat lokaal moet en doen wat regionaal kan. De kwaliteit van de regeling: een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam, bestaande uit een algemeen bestuur (Regioraad), waarin alle betrokken gemeenten met twee leden zijn vertegenwoordigd, waarvan één uit het college en één uit de leden van de raad en een dagelijks bestuur (DB) waarvan de leden door en uit het midden van de Regioraad worden aangewezen.

Vertegenwoordiging: Algemeen bestuur: mevrouw drs. J. Schuddeboom (gedeeltelijk) en de heer J. Weierink (gedeeltelijk) (vervanger: mr. drs. M. Sijbom) en de heer S. Geissler (vervanger G.H.J. Aveskamp).

Ontwikkelingen 2012

Het jaar 2012 is het eerste jaar dat de Veiligheidsregio Twente ook financieel buiten de begroting van de Regio Twente is gehouden en opereert met de zelfstandige begroting. Daarnaast waren er voor de Regio Twente in 2012 twee grote ontwikkelingen van belang. Ten eerste de druk van de deelnemende gemeenten op de Regio Twente om te komen tot extra bezuinigingen. Hiertoe is een traject in gang gezet met drie visitatiecommissies en een rekenkamer, die de mogelijkheid tot het reduceren van de kosten in beeld brengen. Tweede belangrijke ontwikkeling betreft de omvorming van de Innovatieroute binnen de Agenda van Twente naar de Innovatiesprong. Via een vijftal programmalijnen (Innovatiefonds, Innovatie in gemeenten, Human Capital/Arbeidsmarktaanpak, Regiobranding/PR en TBT) wordt gestreefd naar een duurzame structurele versterking van de sociaaleconomische structuur en het vergroten van de concurrentiekracht van Twente. De bedoeling binnen de Innovatiesprong is dat de overheid faciliteert; zorgt voor de condities voor succes en het creëren van randvoorwaarden, het beschikbaar stellen van middelen en verantwoording afleggen over de resultaten en inzet.

Toelichting	Jaarverslag 2011	Begroting 2012	Jaarverslag 2012
Bijdrage aan regio Twente diverse beleidsterreinen	€ 927.034	€ 747.303	€ 755.240

2. Werkvoorzieningschap Oost-Twente (Top-Craft B.V.)

Doel:

1. Het zorg dragen dat zoveel mogelijk ingezetenen van de deelnemende gemeenten die volgens een indicatiebeschikking of herindicatiebeschikking tot de doelgroep behoren, betaalde arbeid kunnen verrichten in het kader van de Wsw. De arbeid is gericht op het behouden, dan wel bevorderen van de arbeidsgeschiktheid van de werknemer, mede met het oog op het kunnen gaan verrichten van arbeid onder normale omstandigheden.
2. Het begeleidend laten werken van in de deelnemende gemeenten woonachtige personen die voldoen aan de vereisten, zoals omschreven in artikel 11 Wsw.

3. De mogelijkheid tot het verrichten van taken op het terrein van overige vormen van werkgelegenheid.

Betrokkenen: De colleges van de gemeenten Dinkelland, Losser en Oldenzaal.

Bestuurlijk belang: De kwaliteit van de regeling: een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam, bestaande uit een algemeen bestuur (AB) waarin alle betrokken gemeenten met twee leden - aangewezen uit het college van een deelnemende gemeente - zijn vertegenwoordigd en een dagelijks bestuur (DB) waarvan de leden (uit ieder gemeente één lid) door het AB worden aangewezen.

Vertegenwoordiging:

Algemeen bestuur: drs. J. Schuddeboom (gedeeltelijk), de heer J. Weierink (gedeeltelijk) en drs. J.F. Hassink

Dagelijks bestuur: drs. J.F. Hassink

Raad van Commissarissen: drs. J.F. Hassink

Ontwikkelingen 2012

De gemeenteraden van Oldenzaal, Dinkelland en Losser hebben in december 2012 besloten de sociale werkvoorziening afzonderlijk van elkaar uit te gaan voeren. Daarmee hebben de drie raden impliciet opdracht gegeven aan de drie colleges en het bestuur van de GR WOT om een transitieplan op te stellen om die nieuwe uitvoering ook daadwerkelijk gestalte te geven. Naar aanleiding van bovenstaande besluitvorming ontstaat voor de GR WOT de verplichting tot het liquideren van de gemeenschappelijke regeling en het feitelijk overdragen van de werkzaamheden van het uitvoeringsbedrijf Top-Craft B.V. aan de nieuwe uitvoeringsorganisaties in de drie gemeenten. De ontmanteling zal in 2013 en 2014 worden gerealiseerd. Voor de afdekking van financiële risico's als gevolg van de ontmanteling hebben de drie gemeenten een voorziening getroffen van € 8.284.000,-.

Toelichting	Jaarverslag 2011	Begroting 2012	Jaarverslag 2012
Gemeentelijke bijdrage	€ 933.658	€ 997.500 (na wijziging)	€ 947.000

3. Openbaar Lichaam Crematoria Twente

Doel: Het door de deelnemende gemeente en gezamenlijk stichten en exploiteren van crematoria (in Twente).

Betrokkenen: De raden, colleges en burgemeesters van de gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hengelo (O), Hof van Twente, Losser, Berkelland, Oldenzaal, Tubbergen, Wierden en Winterswijk.

Bestuurlijk belang: De kwaliteit van de regeling: een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam, bestaande uit een algemeen bestuur (AB) waarin alle betrokken gemeenten met elk een lid - benoemd door de raad van een deelnemende gemeente uit zijn midden, inclusief de voorzitter, op aanbeveling van het college - en een uit vijf leden bestaand dagelijks bestuur (DB) waarvan de leden door het AB uit zijn midden worden benoemd met dien verstande dat drie van de vijf zetels worden ingenomen door leden van de deelnemende gemeenten, waarvan het inwoneraantal op 1 januari van het jaar waarin de keuze plaats vindt, minder is dan 40.000. De voorzitter en secretaris worden door het AB uit zijn midden benoemd; zij bekleden die functies binnen het algemeen en dagelijks bestuur.

Vertegenwoordiging: drs. J.F. Hassink (plv. drs. J. Schuddeboom, gedeeltelijk en J. Weierink, gedeeltelijk).

Ontwikkelingen 2012

De gemeenschappelijke regeling Crematoria Twente heeft het afgelopen jaar een toekomststrategie vastgesteld. Gelet op de huidige situatie en de verwachte marktomstandigheden is gekozen voor een strategie die op langere termijn moet zorgen voor het op peil blijven van het marktaandeel van de Crematoria Twente en daarmee voor de dividendopbrengsten voor de gemeente Losser. Dit betekent onder meer dat de mogelijkheden worden onderzocht voor het oprichten van een extra crematorium in het midden van het verzorgingsgebied van de gemeenschappelijke regeling. Daarnaast zal het geplande crematorium in Oldenzaal zijn deuren waarschijnlijk in 2014 openen.

De winstuitkering is afhankelijk van het aantal crematies van de gemeente. Het aantal crematies binnen de gemeente Losser is de afgelopen jaren procentueel gezien gestegen. Vanwege de genoemde ontwikkelingen zal de winstuitkering op korte termijn dalen, maar zich op langere termijn naar verwachting herstellen.

Toelichting	Jaarverslag 2011	Begroting 2012	Jaarverslag 2012
Uitgekeerde winstuitkering	€ 31.090	€ 20.000	€ 39.360

4. Stadsbank Oost Nederland

Doel: Als kredietbank, met inachtneming van wat in de gemeenschappelijke regeling is bepaald, zowel vanuit bedrijfseconomisch als ook vanuit maatschappelijk oogpunt, verantwoord een pakket van al dan niet financiële dienstverlening aan te bieden, in het bijzonder aan ingezetenen in haar rechtsgebied.

Betrokkenen: De raden van de gemeenten Aalten, Almelo, Berkelland, Borne, Bronckhorst, Dinkelland, Enschede, Oost-Gelre, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo (O), Hof van Twente, Lochem, Losser, Montferland, Oldenzaal, Oude IJsselstreek, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand, Wierden, Winterswijk.

Bestuurlijk belang: Kwaliteit van de regeling: een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam, bestaande uit een algemeen bestuur, waarin elke gemeente is vertegenwoordigd door een door de raad uit zijn midden of uit het college van burgemeester en wethouders aan te wijzen vertegenwoordiger en het dagelijks bestuur, bestaande uit 8 leden, waarin in ieder geval zitting hebben de AB-leden uit de gemeenten Almelo, Hengelo en Enschede. De voorzitter wordt door het AB uit zijn midden aangewezen.

Vertegenwoordiging: drs. J.F. Hassink.

Ontwikkelingen 2012

Doordat de afgelopen jaren de gemeentelijke uitgaven voor de dienstverlening van de Stadsbank steeds verder stegen, zijn in 2012 uitvoeringsregels schuldhelpverlening ingesteld. Deze regels zijn opgesteld vanuit het uitgangspunt dat cliënten ook een eigen verantwoordelijkheid hebben ten aanzien van hun schulden. Concreet betekent dit dat klanten nu zelf ook gedeeltelijk meebetalen aan de kosten voor hun schuldhelpverleningstraject. Verder heeft de Stadsbank in 2012 voor het eerst een positief resultaat ná bestemming over 2011 uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten. Voor Losser betekende dit een bedrag van €9.250,-. In voorgaande jaren werden positieve resultaten ná bestemming altijd toegevoegd aan de Algemene Reserve van de Stadsbank.

Toelichting	Jaarverslag 2011	Begroting 2012	Jaarverslag 2012
Bijdrage gemeente Losser	€ 171.407	€ 140.000	€ 124.738

5. Gemeentelijk Belastingkantoor Twente

De gemeente Losser is per 1 januari 2011 toegetreden tot de gemeenschappelijke regeling Gemeentelijk Belastingkantoor Twente.

Doel: de gemeenschappelijke regeling behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten, elk voorzover het hun grondgebied en bevoegdheden betreft op het gebied van:

- a. heffing en invordering van belastingen;
- b. de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken, waaronder tevens het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers van derden.

Betrokkenen: de deelnemers aan deze gemeenschappelijke regeling zijn de gemeenten Enschede, Hengelo, Haaksbergen, Borne en Losser.

Het gaat hier om een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam, bestaande uit een algemeen bestuur, waarvan twee leden door elk van de colleges van de deelnemende gemeente worden benoemd, en een dagelijks bestuur, dat bestaat uit zoveel leden als er deelnemers zijn.

Vertegenwoordiging: Algemeen bestuur: drs. J. Schuddeboom (gedeeltelijk, J. Weierink (gedeeltelijk) en drs. J.F. Hassink. Dagelijks bestuur: drs. J.F. Hassink.

Ontwikkelingen 2012

2012 is een bijzonder jaar geweest. De voorbereidingen op de toetreding van de gemeente Almelo als nieuwe toetreders per 1 januari 2013 is gelukt, de extra werkzaamheden heeft het GBT uit de exploitatie weten te bekostigen.

Het GBT heeft in april ISO-certificering bereikt. Met dit onafhankelijke kwaliteitskeurmerk maakt het GBT zichtbaar borg te staan voor kwaliteit en continue procesbeheersing en –verbetering. Dit certificaat heeft een geldigheidsduur van drie jaar. In de twee jaar na certificatie vindt (tenminste) jaarlijks een externe vervolgaudit plaats, waarin de functionaliteit, effectiviteit en prestatie van de bedrijfsprocessen worden onderzocht.

Nieuwe producten:

- Het GBT heeft voor de gemeenten Losser en Haaksbergen voor het eerst aanslagen BIZ-heffing verstuurd.
- Alle deelnemende gemeenten hebben de beschikking gekregen over nieuwe digitale loketten, waar burgers gebruik van kunnen maken om belastingzaken te regelen, zoals bijvoorbeeld bezwaar maken, automatische incasso afgeven/wijzigingen/intrekken of de hond aan- / afmelden.

Bij de gemeenten Haaksbergen en Losser is het percentage bezwaarobjecten ten opzichte van het totale aantal objecten bij de woningen toegenomen. Dit wordt veroorzaakt doordat het GBT een inventarisatie heeft gedaan van objectkenmerken bij woningen in deze gemeenten. De inventarisatie heeft geleid tot mutaties in objectkenmerken, waardoor de WOZ-waarde is aangepast.

De gemiddelde afhandeltermijn van een klacht is in de periode 1 januari t/m 30 september 2012 12 dagen (norm: binnen 6 weken). Alle klachten zijn binnen de vastgestelde norm afgehandeld. Tot en met 30 september zijn er bij de Nationale Ombudsman geen verzoekschriften ontvangen of behandeld over het GBT.

Toelichting	Jaarverslag 2011	Begroting 2012	Jaarverslag 2012
Gemeentelijke bijdrage	€ 451.000	€ 376.000	€ 375.618

6. Veiligheidsregio Twente

De Veiligheidsregio is een op basis van een wettelijke verplichting per 1 oktober 2010 ingestelde gemeenschappelijke regeling. Deze gemeenschappelijke regeling heeft tot doel de brandweezorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen met behoud van lokale verankering bestuurlijk en operationeel op regionaal niveau te integreren teneinde een doelmatige en slagvaardige hulpverlening te verzekeren, mede op basis van een gecoördineerde voorbereiding.

Betrokken zijn de gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holtten, Tubbergen, Twenterand en Wierden.

Vorm: er is een gemeenschappelijke regeling in de vorm van een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam. In de Wet op de veiligheidsregio's is vastgelegd dat het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.

Ontwikkelingen 2012

In december 2012 hebben de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten ingestemd met de overdrachtdossiers voor de gemeentelijke brandweer. Dit ten gevolge op het door de gemeenteraden in de zomer van 2012 genomen principe besluit Eén brandweer Twente. Tevens hebben de gemeenteraden ingestemd met wijziging van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Twente, waardoor vorming van de regionale brandweer Twente binnen de Veiligheidsregio Twente mogelijk werd gemaakt.

Toelichting	Jaarverslag 2011	Begroting 2012	Jaarverslag 2012
Gemeentelijke bijdrage	€ 0	€ 189.998	€ 189.998

7. Centrumregeling ambtelijke samenwerking Enschede-Losser

Sinds 1 maart 2011 voert de gemeente Enschede als centrumgemeente een aantal taken uit voor de gemeente Losser. Deze samenwerking is formeel vastgelegd in een gemeenschappelijke regeling. Deze regeling heeft tot doel een doelmatige en toekomstbestendige uitvoering van taken, die in een register zijn opgenomen. Het gaat vooral om taken die liggen op het gebied van bedrijfsvoering en publieksdienstverlening.

De wijze van uitvoering van de taken is nader vastgelegd in een dienstverleningshandvest en dienstverleningsovereenkomsten. In strikt formele zin is de Centrumregeling ambtelijke samenwerking Enschede-Losser geen verbonden partij. Echter gelet op de impact die deze regeling heeft op de gemeente Losser is er voor gekozen om deze regeling toch in de paragraaf verbonden partijen op te nemen.

Ontwikkelingen 2012

2012 stond grotendeels in het teken van het in elkaar schuiven en het op elkaar afstemmen van de verschillende bedrijfsprocessen. Zo is de financiële administratie van Losser ingevlochten in die van Enschede. Bij de invlechting is er, naast de procedurele en technische verschillen, ook sprake van cultuurverschillen. Invlechtingen en transitie hebben de nodige impact op een bestaande organisatie. Naast het reguliere werk, moeten medewerkers zich ook nog andere werkwijzen en procedures eigen maken. Dat valt niet altijd mee. Ook de komende jaren zullen nog besteed worden aan het verder op elkaar afstemmen en invlechten van de bedrijfsprocessen.

Het totale voordeel dat uiteindelijk begroot is voor de samenwerking is een bedrag van gezamenlijk 1,2 mln. euro (voor Losser 600.000 euro). In 2012 was de besparingsdoelstelling voor Losser 375.000 euro. Gerealiseerd is 314.000 euro. Dat betekent een nadeel voor Losser in de jaarrekening op dit onderdeel van 61.000 euro.

8. Regionale Uitvoeringsdienst

Per 1 oktober 2012 werken de veertien Twentse gemeenten en de provincie Overijssel op basis van een bestuursovereenkomst samen in de Regionale Uitvoeringsdienst. Deze overeenkomst heeft betrekking op de samenwerking ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, aangevuld met de door partijen gezamenlijk overeengekomen gebieden, in de vorm van een Regionale Uitvoeringsdienst, binnen het grondgebied van de veiligheidsregio Twente.

Het doel van de RUD Twente is het door gestructureerde samenwerking:

- a. leveren van goede adviezen aan de partners ten behoeve van vergunningverlening, toezicht en handhaving en daardoor een goede kwaliteit, veiligheid en gezondheid van de leefomgeving te bevorderen;
- b. breed inzetten van kennis en kunde (kwaliteiten van medewerkers van deelnemende partners) ten behoeve van de partners, door middel van een netwerkorganisatie;
- c. bieden van een structuur waarin de partners voldoen aan de wettelijke eisen van kwaliteit, effectiviteit en robuustheid voor de uitvoering van hun vth-taken;
- d. realiseren van een centraal aanspreekpunt voor externe partners; en
- e. realiseren van efficiencywinst, waarbij deze in de eerste plaats wordt ingezet voor kwaliteitsverbetering (kostenneutrale kwaliteitsverbetering).

Het bestuur van de Regionale Uitvoeringsdienst bestaat uit vijftien leden zijnde de vertegenwoordigers van de deelnemende colleges. Het bestuurslid wordt aangewezen door het college. Voor de gemeente Losser is dit burgemeester Sijbom.

Ontwikkelingen 2012

De bestuursovereenkomst Regionale Uitvoeringsdiensten is per 1 oktober 2012 aangegaan. De Regionale Uitvoeringsdienst is per 1 januari 2013 daadwerkelijk van start gegaan. De kosten die in 2012 zijn gemaakt zijn voorbereidingskosten.

B. Deelnemingen

Tot de verbonden partijen behoort ook het aandeelhouderschap in:

9. Bank Nederlandse Gemeenten

De bank, opgericht in 1914, is een structuurvennootschap. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten (dus ook de gemeente Losser bezit een deel), provincies en een hoogheemraadschap. De BNG is gevestigd in Den Haag en heeft geen nevenvestigingen. De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang. Voor de gemeente Losser is de BNG hoofdbankier.

Ontwikkelingen 2012

De bank weet ondanks de moeilijke marktomstandigheden de kredietverlening aan de kernklantgroepen, zoals decentrale overheden, woningcorporaties, zorg- en onderwijsinstellingen goed te continueren. Ondanks de triple A-rating en de uitstekende reputatie ervaart ook de BNG opwaartse druk op de inkooprijzen. Er wordt rekening gehouden met een lagere netto winst als de moeilijke marktomstandigheden op de kapitaalmarkt blijven aanhouden.

Daarnaast schrijven de nieuwe regels voor banken voor dat zij meer risicovermogen moeten aanhouden, met als gevolg dat de BNG haar eigen vermogen moet ophogen. Voor de gemeente betekent dat een halvering van de dividendopbrengst.

Toelichting	Dividend	Jaarverslag 2011	Begroting 2012	Jaarverslag 2012
17.550 aandelen	Regulier dividend	€ 40.365	€ 25.000	€ 20.183

10. Vitens N.V.

Vitens N.V. is voor de gemeente Losser de leverancier van water. De gemeente Losser is aandeelhouder van Vitens.

Toelichting	Dividend	Jaarverslag 2011	Begroting 2012	Jaarverslag 2012
25.480 aandelen	Regulier dividend	€ 68.165	€ 60.000	€ 68.286

11. Participatiefonds Wadinko

Doelstelling van Wadinko is door participatie maatschappelijke doelen te dienen zoals ontwikkeling bedrijvigheid en bevorderen van werkgelegenheid. Wadinko is volledig eigendom van de provincie Overijssel en diverse gemeenten. Begin 2012 heeft Wadinko meer- en minderheidsbelangen in 26 bedrijven. Bij deze bedrijven zijn 1750 personen werkzaam. Er is voor een bedrag van € 30,4 miljoen belegd. Structureel wordt er geen dividend uitgekeerd. Indien de financiële middelen voor investeringen en reserve aan liquiditeiten de ondergrens van € 15 miljoen overstijgen kan interim dividend worden uitgekeerd.

Toelichting	Dividend	Jaarverslag 2011	Begroting 2012	Jaarverslag 2012
55 aandelen	Regulier dividend	€ 0	€ 0	€ 0

12. Twence

Twence is een modern afvalbedrijf, dat voor de samenleving een duurzaam rendement wil realiseren zowel op milieu als op financieel gebied. Daarbij worden uit afval en grondstoffen zoveel mogelijk energie en grondstoffen teruggewonnen.

Begin 2008 heeft het Dagelijks Bestuur van de Regio Twente zijn voorstel inzake de verkoop van Twence b.v. naar buiten gebracht. Een meerderheid van de gemeenten heeft echter niet ingestemd met het voornemen tot verkoop van Twence.

In oktober 2009 is het besluit genomen over de wijze waarop de gemeenten vorm en inhoud gaan geven aan hun individuele aandeelhouderschap. Dat betekent dat aandelen Twence van de Regio zijn overgeheveld naar de veertien gemeenten. Van belang is, dat door de gemeenten expliciet is uitgesproken dat Twence voor de toekomst primair een nutsbedrijf is en dat duurzaamheid veel aandacht gaat krijgen.

Dividenduitkering vindt plaats op basis van inwoneraantallen.

Ontwikkelingen 2012

Ontwikkelingen Twence 2012.

- Officiële opening Essent – Marsteden. Warmte levering voor 7000 woningen en 200 bedrijven.
- Teken contract AKZO en Twence voor het leveren van stoom. Daarmee wordt beoogd 62 miljoen m3 aardgas te besparen.
- Afvalscheidingsinstallatie bestaat 10 jaar
- Haalt afval uit Engeland.
- Hoeveelheid brandbaar afval neemt verder af. Trend zet door.
- Twence en Twente Milieu zijn in gesprek over samenwerking in de (Twentse) afvalketen.

Toelichting	Dividend	Jaarverslag 2011	Begroting 2012	Jaarverslag 2012
Dividend op basis van inwoneraantallen	Regulier dividend	€ 89.225	€ 89.000	€ 87.164

13. Twente Milieu N.V.

Doel: De vennootschap heeft als doel om hoofdzakelijk ten behoeve van haar aandeelhouders werkzaam te zijn op het gebied van de gemeentelijke taken, zoals inzameling en het (doen) verwerken van afval, reiniging en gladheidsbestrijding, alsmede op het gebied van andere milieuvelden, alsmede het werkplaatsbeheer voor het onderhoud van gemeentelijke voertuigen en machines en het beheer van openbare ruimten en het verrichten van diensten die voorzien in de behartiging van een gemeentelijke taak en/of een openbaar belang, dat alles in de ruimste zin.

Twente Milieu is een totaaldienstverlener op het gebied van afvalinzameling. In 1997 is het bedrijf opgericht, als een samensmelting van – inmiddels - zes gemeentelijke reinigingsdiensten: Almelo, Enschede, Hengelo, Hof van Twente, Losser en Oldenzaal.

Twente Milieu verleent haar diensten aan deze gemeenten en aan bedrijven in de regio Twente. Losser is aandeelhouder en bezit 5,7 % van de aandelen. Gemiddeld vindt er 2x per jaar een aandeelhoudersvergadering plaats waarin de strategische keuzes van het bedrijf worden besproken en besloten.

Twente Milieu keert geen dividend uit. Bij een positief jaarresultaat en een solvabiliteit van 25% wordt het dividend verrekend in de kostprijs van het product en/of geleverde dienst.

Ontwikkelingen 2012

- Twente Milieu wil zich meer profileren van afvalinzamelaar naar aandeelhoudende gemeente gedaan. Deze voorstellen hebben nog niet geleid tot besluitvorming
- Twente Milieu is in gesprek met Borne voor toetreding als aandeelhouder.
- Twence en Twente Milieu zijn in gesprek over samenwerking in de (Twentse) afvalketen.

14. Enexis

Algemeen

Als vervolg op de verkoop van Essent aan RWE is de gemeente Losser aandeelhouder geworden in het netwerkbedrijf Enexis. De vennootschap heeft tot doel:

- het (doen) distribueren en het (doen) transporteren van energie, zoals elektriciteit, gas, warmte en (warm) water;
- het instandhouden, (doen) beheren, (doen) exploiteren en (doen) uitbreiden van distributie- en transportnetten met annexen voor energie;
- het doen uitvoeren van alle taken die ingevolge de Elektriciteitswet 1998 (zoals van tijd tot tijd gewijzigd) en de Gaswet (zoals van tijd tot tijd gewijzigd) zijn toebedeeld aan een netbeheerder zoals daarin bedoeld;
- het binnen de wettelijke grenzen ontplooiën van andere operationele en ondersteunende activiteiten.

Ontwikkelingen 2012

- Het uitvoeren van grote duurzaamheidsprojecten.
- Het netwerkbeheer binnen de provincies stroomlijnen zodat allen huishoudens in één provincie dezelfde netwerkbeheerder hebben.

Toelichting	Dividend	Jaarverslag 2011	Begroting 2012	Jaarverslag 2012
32.331 aandelen	Regulier dividend	€ 12.549	€ 10.000	€ 24.775

15. Attero (voorheen) Essent Milieu Holding NV

Algemeen

Is de houdstermaatschappij van Essent Milieu BV. Dit bedrijf kon bij de verkoop Essent niet verkocht worden. Eventuele verkoop in de toekomst zal een extra bate voor de gemeente betekenen. Deze waarde is echter vrij onzeker.

Ontwikkelingen 2012

- Verder werken aan de kernwaarden van de onderneming zijnde duurzaam, innovatief, betrouwbaar en klantgericht.
- Nog verder inzetten op biogas.
- Onderzoek doen naar mogelijkheden van verkoop van de onderneming.

Toelichting	Dividend	Jaarverslag 2011	Begroting 2012	Jaarverslag 2012
32.331 aandelen	Regulier dividend	€ 1.620	€ 0	€ 1.772

16. Deelnemingen als gevolg van de verkoop van Essent aan RWE

- Publiek Belang Elektriciteitsproductie (PBE) BV: in kort geding heeft de rechter bepaald dat het 50% belang van Essent in de NV Elektriciteit Productie maatschappij Zuid-Nederland (waaronder de kerncentrale Borssele) niet aan RWE mocht worden verkocht. Dit belang was ondergebracht in de PBE BV. Er is tussen partijen echter inmiddels een schikking tot stand gekomen. Onder de voorwaarden van de schikking zijn de aandelen alsnog geleverd. Het bedrijf PBE gaat daarmee de volgende fase in, zoals eerder beoogd. PBE zal de zaken afwikkelen die uit de verkoop voortkomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant borging publiek belang kerncentrale Borssele uit 2009 die nopen tot voortbestaan van PBE in afgeslankte vorm. PBE heeft hiervoor nog een beperkt werkkapitaal nodig.
- Vordering Enexis BV: omdat Enexis BV over onvoldoende liquide middelen beschikte is er door Essent een zgn. bruglening (totaal € 1.800 miljoen) verstrekt. Deze is niet mee verkocht aan RWE, maar overgedragen aan de aandeelhouders en ondergebracht in deze BV. Het betreft 4 geldleningen (met looptijden van 3, 5, 7 en 10 jaar). Op de balans van de gemeente is deze als verstrekte langlopende geldlening verantwoord. Jaarlijks wordt er rente vergoed over het saldo. In 2012 is de eerste van de vier geldleningen vervroegd afgelost.
- Verkoop Vennootschap BV: garanties door verkopers aan RWE verstrekt zijn overgedragen aan deze BV. Ter verzekering van deze garantstelling is door RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst ad € 800 miljoen via deze BV op een aparte bankrekening wordt aangehouden (= General Escrow). Hierop is in 2011 gedeeltelijk afgelost. Het restant wordt in 2015 verwacht.
- een drietal BV's ter welke dienen ter zekerheid van mogelijke claims voortvloeiende uit de gehele verkooptransactie.

Het betreft:

- * Cross Border Lease (CBL) Vennootschap BV
- * Claim Staat Vennootschap BV
- * Extra Zekerheid Vennootschap BV

G.GRONDBELEID

Inleiding

In het kader van het BBV 2004 dient de gemeente in haar begroting en jaarrekening een afzonderlijke paragraaf op te nemen inzake het grondbeleid. Deze informatie eis vloeit voort uit de (rijks-)nota Op Grond Van Nieuw Beleid (2001) waarin aandacht wordt geschonken aan de wens het gemeentelijk grondbeleid transparanter te maken. Deze paragraaf schetst de kaders en uitgangspunten van het grondbeleid van de gemeente Losser. Doelstelling van deze paragraaf is het geven van inzicht in de huidige en toekomstige ontwikkelingen en de financiële situatie van de grondexploitatie. Aspecten die in deze paragraaf aan de orde komen:

- wijze waarop de gemeente omgaat met winst- en verliesnemingen;
- actuele prognoses van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie.

Winst- en verliesnemingen

Algemene principes zijn:

- winst wordt pas genomen als deze daadwerkelijk is verdiend (realisatieprincipe);
- verlies wordt genomen als dit voorzien wordt (voorzichtigheidsprincipe).

De volgende winstnemingprincipes worden gehanteerd binnen de grondexploitatie:

- bij liquidatie van een complex;
- partiële liquidatie (op een deel van een complex);
- gedeeltelijke winstneming (indien geïnvesteerd vermogen is omgeslagen in een tegoed);
- bij excessieve winst op een (grond) transactie.

Wanneer bij in exploitatie genomen complexen blijkt dat de waarde van toekomstige kosten en opbrengsten en geïnvesteerd vermogen een tekort vertoont, is er sprake van verlies. Het verlies dient direct te worden genomen ten laste van de grondexploitatie (jaarresultaat).

In de volgende paragrafen wordt het jaarresultaat van de grondexploitatie 2012 toegelicht. Ook wordt aangegeven dat er een voorziening van € 5 miljoen is getroffen voor de waardering van de grondvoorraad oftewel de NIEGG (niet in exploitatie genomen gronden). Als reactie op onder andere de economische omstandigheden is er een aanscherping van de BBV-regelgeving voor wat betreft de waardering van de gronden per 1 januari 2013.

Jaarresultaat grondexploitatie 2012

In onderstaande tabel is het jaarresultaat weergegeven van de grondexploitatie in 2012.

Jaarresultaat Grondexploitatie 2012 in hoofdlijnen (bedragen in €)		
Omschrijving	Mutaties	Nadelig/Voordelig
<i>Actieve exploitatie</i>	93.000	Voordelig
<i>Toekomstige exploitatie</i>	134.000	Nadelig
<i>Ruilgronden</i>	26.000	Nadelig
Totaal resultaat	67.000	Nadeel
<i>Hiervan verantwoord (afgerond):</i>		
<i>Op thema L&R</i>	67.000	Nadeel
<i>Op thema A&D</i>	93.000	Nadeel
T.I.v. reserve grondexploitatie	93.000	Nadeel
T.I.v. algemene reserve	67.000	Nadeel

Bij de actieve grondexploitatie is een voordelig resultaat behaald van € 93.000. Dit komt door de opslag op de grondverkoop in de Saller.

Naar aanleiding van de aanscherping van de BBV regelgeving zijn de gronden van de toekomstige exploitatie afgewaardeerd naar de waarde op basis van huidige bestemming. De toename van de boekwaarden worden daarom jaarlijks als verlies genomen zodat deze niet de waarde op basis van huidige bestemming overstijgen. Hierdoor is er in 2012 een nadelig resultaat behaald van € 134.000. Zie ook de toelichting bij de NIEGG voor een specificatie.

De ruilgronden brengen een nadelig resultaat teweeg van € 26.000 wat wordt veroorzaakt door rentekosten.

Al met al bedraagt het resultaat voor de reserve grondexploitatie € 67.000 nadelig. Door fonds opslagen is er € 93.000 toegevoegd aan de reserve. Conform de bepalingen van de Nota Reserves en Voorzieningen 2011 komt in geval van een positief resultaat 50% ten gunste van de reserve grondexploitatie en 50% ten gunste van de vrij besteedbare algemene reserve. Een nadelig resultaat echter komt volledig ten laste van de reserve grondexploitatie. Bovenstaande resulteert in een reserve stand van € 0 voor de grondexploitatie. Het overige nadeel van € 67.000 komt ten laste van de algemene reserve. De tabel op de volgende pagina geeft het verloop van de reserve grondexploitatie weer.

<i>Verloop reserve grondexploitatie</i>	Bestemming resultaten	Storting o.b.v. grondverkoop	Totaal
Saldo per 1-1-2007	0,00	0,00	0,00
vorming reserve in 2007 (bestemming 2006)	10.000,00		10.000,00
Saldo per 1-1-2008, cf jaarverslag 2007	10.000,00	0,00	10.000,00
toevoeging wegens verkopen 2008			0,00
toevoeging 50% resultaat 2008 (via 980)	99.146,03		99.146,03
Saldo per 1-1-2009, cf jaarverslag 2008	109.146,03	0,00	109.146,03
toevoeging wegens verkopen 2009 (via 980)		-5.202,84	-5.202,84
saldo reserve stadsuitleg (ivm opheffing)		33.305,54	33.305,54
toevoeging 50% resultaat 2009 (via 980)	150.210,76		150.210,76
af: aanwending tbv herontw.Aloysiusloc	-20.000,00		-20.000,00
Saldo per 1-1-2010, cf jaarverslag 2009	239.356,79	28.102,70	267.459,49
toevoeging wegens verkopen 2010		9.450,00	9.450,00
toevoeging 50% resultaat 2010	78.742,74		78.742,74
Saldo per 1-1-2011, cf jaarverslag 2010	318.099,53	37.552,70	355.652,23
toevoeging wegens verkopen 2011 (via 980)		113.840,00	113.840,00
onttrekking resultaat 2011	-448.970,05		-448.970,05
onttrekking t.b.v. voorziening NIEGG	-20.522,18		-20.522,18
Saldo per 1-1-2012, cf jaarverslag 2011	-151.392,70	151.392,70	0,00
toevoeging wegens verkopen 2012 (via 980)		93.040,00	
onttrekking resultaat 2012	-93.040,00		
Saldo per 1-1-2013, cf jaarverslag 2012	-244.432,70	244.432,70	0,00

Actuele vermogenspositie grondexploitatie

De financiële uitkomsten over 2012 van de grondexploitatie worden in deze paragraaf verantwoord. Jaarlijks worden de uitkomsten van de grondexploitatie afgezet tegen de kostprijsopzetten en worden verschillen die zich voordoen ten opzichte van de kostprijsopzet tot het jaarresultaat gerekend. De uitgaven en inkomsten worden verwerkt in de boekwaarde zodat deze overeenkomt met het bedrag van de kapitaalsuitgaven aan het einde van het dienstjaar. Jaarlijks wordt de exploitatie herzien met als vertrekpunt de boekwaarde.

De vermogenspositie van de grondexploitatie bestaat uit twee componenten, te weten:

- het geïnvesteerde vermogen van de complexen per 31-12-12 (boekwaarde);
- de prognoses van de complexen (exploitatieopzetten).

Het laatste onderdeel is belangrijk bij de beoordeling van de resultaatontwikkeling in de komende jaren (winstgevendheid grondexploitatie) en bij de beoordeling van de actuele vermogenspositie van de grondexploitatie.

In het kader van de transparantie is de gemeente in 2008 begonnen met het overleg grondbeleid/-bedrijf. Tweemaal per jaar is er bestuurlijk overleg. Viermaal per jaar wordt op ambtelijk niveau de dagelijkse voortgang van complexen, status van voorraden en eventuele risico's in kaart gebracht. Zo ook de invloed van het huidige klimaat van de woningmarkt op het grondbedrijf. In afwijking van voorgaande jaren hebben we dit jaar geen worst case

scenario gemaakt. Reden hiervoor is dat we, mede op advies van de accountant, de planning van de uit te geven kavels geconformeerd hebben aan de planning van de recent vastgestelde uitvoerings-module van de woonvisie. Feitelijk is dit al een uitfasering. Wanneer we ook nog het worst case scenario zouden berekenen dan is sprake van 'dubbel uitfaseren'.

Mocht in de toekomst blijken dat de nieuwe planning niet haalbaar is dan zullen we op dat moment overwegen om een worst case scenario te berekenen.

Daarnaast is er afstemming van vraag naar en aanbod van nieuwe woningen in relatie tot de NIEGG. Bij de uitvoeringsmodule van de woonvisie zijn alle publieke en private initiatieven evenals de verwachte fasering in beeld gebracht. Zoals aangegeven betekent dit voor de in exploitatie genomen plannen een uitfasering van de looptijd. Voor de NIEGG blijkt dat deze voorlopig niet in aanmerking komen voor het ontwikkelen van woonlocaties. Het college heeft hier vorig jaar op geanticipeerd door het treffen van een voorziening van € 5.000.000 en het niet verhogen van de boekwaarden van de NIEGG. Een specificatie hiervan kunt u vinden in de tabel met de grondvoorraad. Dit betekent dat we de voorziening handhaven. Momenteel wordt er tevens gewerkt aan een vastgoedpotentie-analyse waarin behalve een woonfunctie breder gekeken wordt naar alternatieve functies.

In exploitatie genomen plannen (bedragen in €)

Complex	Boekwaarde 31-12-2012	Prognose eindresultaat	Einddatum prognose	Resultaat per 1-1-2013
Saller	2.491.000	2.819.000	31-12-2022	1.650.000
Lutte Zuid	-50.000	625.000	31-12-2013	592.000
Lutte Noord	12.000	43.000	31-12-2013	40.000
Luttermolenveld	1.477.000	475.000	31-12-2019	326.000
Geurmeij	1.612.000	433.000	31-12-2024	228.000
Totaal	5.542.000	4.395.000		2.836.000

Saller

Het complex de Saller bestaat uit een gerealiseerd deel (1e fase) en een deel dat in ontwikkeling is (2e fase). De 2e fase bestaat uit drie delen (2A, 2B en 2C). Om boekhoudkundige redenen is de exploitatieopzet van de Saller in 2004 gesplitst. Vanaf 2006 is de Saller weer verenigd in één complex. Gelijktijdig met het bestemmingsplan is de exploitatieopzet in 2010 vastgesteld door de raad. Evenals de bouw en woonrijp werkzaamheden van fase 2A is de verkoop van kavels gestart. De bouwrijp werkzaamheden van fase 2A zijn nagenoeg afgerond. Hier is een aanbestedingsvoordeel op behaald. Op advies van de accountant zijn de geraamde kavelopbrengsten conform de planning van de recent vastgestelde uitvoeringsmodule van de woonvisie uitgefaseerd. Rekening houdend met de contractuele afspraken met marktpartijen. Gevolgen van de uitfasering zijn oplopende rentekosten en een toename van beheerskosten. Om 'dubbel uitfaseren' te voorkomen is er dit jaar geen worst case analyse gemaakt. Wel heeft onze contract partner vanwege de marktomstandigheden een beroep gedaan op temporisatie. Partijen zijn momenteel in conclaaf over de te volgen koers. Het geraamde resultaat behoeft in dit opzicht nuance. Over de projectmatige realisatie van een groot deel van het plangebied zijn contractuele afspraken gemaakt. Voordeel is dat ondanks de marktomstandigheden een groot deel van de opbrengsten is verzekerd. De gemeente heeft daarnaast opbrengsten gerealiseerd door de verkoop van kavels bestemd voor particulier opdrachtgeverschap. Ultimo 2012 bedraagt de boekwaarde € 2.491.000. Na herziening van de grondexploitatie bedraagt het geraamde eindresultaat ultimo 2022 € 2.819.000 positief. Omgerekend naar 1-1-2013 (contante waarde) bedraagt het resultaat € 1.650.000 positief.

Lutte-Zuid

Dit complex is in 2004 in exploitatie genomen. Het complex bevat de realisatie van een bedrijventerrein en een woningbouwgedeelte. Alle kavels op het bedrijventerrein zijn ultimo 2007 verkocht en van dit deelplan is tevens het woonrijp maken afgerond. In boekjaar 2009 en 2010 zijn winsten gerealiseerd van € 350.000 respectievelijk € 170.000. Het bouwrijp maken van het woningbouwgedeelte is gereed. In 2009 is gestart met de woonrijpwerkzaamheden. De nog uit te voeren werkzaamheden zijn minimaal. Ondanks inspanningen van het college om de verkoop van de laatste vier kavels te bespoedigen, ondervindt de woningmarkt een moeizaam herstel. Daarom schuiven we de verwachte sluiting van dit complex wederom een jaar door met de alom aanwezige kans dat in 2013 de laatste vier kavels niet verkocht worden. Omdat de boekwaarde negatief is, heeft vertraging geen negatief effect op het resultaat. De boekwaarde van het complex ultimo 2012 bedraagt € 50.000 negatief. Na herziening bedraagt het eindresultaat ultimo 2013 € 625.000 positief. Omgerekend naar 1-1-2013 bedraagt het resultaat € 592.000 positief. Het worst case scenario is achterwege gelaten.

Lutte-Noord (hoek Bentheimerstr./Dorpstr.)

Vanwege marktomstandigheden kon ook dit complex niet in 2011 worden afgesloten. Er is nog één woonkavel te koop. Ondanks inspanningen van het college om de verkoop te bespoedigen is er weinig animo. In boekjaar 2008 is een winst gerealiseerd van €130.000. De uitvoering van de woonrijp werkzaamheden zijn beperkt om de rentekosten te beperken. We schuiven de veronderstelde afsluiting van het complex met een jaar door naar 2013. De boekwaarde ultimo 2012 bedraagt € 12.000. Na herziening bedraagt het geraamde eindresultaat ultimo 2013 € 43.000 positief. Omgerekend naar 1-1-2013 bedraagt het resultaat € 40.000 positief. Het worst case scenario is niet meer van toepassing.

Luttermolenveld

Het bestemmingsplan Luttermolenveld is in februari 2009 in werking getreden en vanaf januari 2010 is het plan onherroepelijk. Eind 2010 heeft de gemeente conform de overeenkomst van februari 2006 ca. 11.000 m² bouwrijpe grond afgenomen van de projectontwikkelaar. De resterende werkzaamheden zijn minimaal. Er is tot op heden weinig animo voor de kavels getoond. Ter verbetering van de verkaveling wordt er een insteekweg aangelegd. Ten behoeve van het onderhoud zijn extra beheerskosten opgenomen. Tenslotte zijn de geraamde kavelopbrengsten conform de planning van de uitvoeringsmodule van de woonvisie herzien. De boekwaarde is opgelopen door rente-, toezicht- en beheerskosten. Per 1-1-2013 bedraagt de boekwaarde € 1.477.000. Na herziening van de grondexploitatie bedraagt het eindresultaat ultimo 2019 € 475.000 positief. Omgerekend naar 1-1-2013 bedraagt het resultaat € 326.000 positief.

Geurmeij

In Overdinkel zijn plannen ontwikkeld om aan de Weverstraat woningbouw te realiseren. Het programma voorziet in 93 kavels. Het bestemmingsplan "De Geurmeij" is op 17 juni 2008 door de gemeenteraad vastgesteld en op 27 januari 2009 door Gedeputeerde Staten goedgekeurd. Tegen de beslissing van Gedeputeerde Staten is beroep ingesteld bij de Raad van State. Dit beroep is op 18 augustus jl. ongegrond verklaard door de Raad van State. Hiermee is het bestemmingsplan van kracht.

In navolging van de planning van de uitvoeringsmodule van de woonvisie is de grondexploitatie van de Geurmeij in drie fasen verdeeld. Consequentie is dat de looptijd van de grondexploitatie aanzienlijk is verlengd tot en met 2024. Met het oog op de huidige situatie van de woningmarkt beperkt een gefaseerde uitvoering het risico op onverkoopbare kavels. Anderzijds nemen uitvoerings-, rente en beheerskosten toe. Om de toename exact in beeld te brengen dienen de kostenramingen conform de knip in drie fasen eerst te worden bepaald. Omdat de uitvoeringsmodule van de woonvisie pas recentelijk herzien is, hebben we op voorhand van de nieuwe kostenramingen een inschatting gemaakt van de toename.

De voortgezette onderhandelingen met de laatste twee private grondeigenaren verlopen nog even moeizaam. Onteigening wordt overwogen wanneer geen overeenstemming bereikt kan worden. De boekwaarde is door rentekosten en een grondaankoop opgelopen. Al met al bedraagt ultimo 2012 de boekwaarde € 1.612.000. Na herziening van de grondexploitatie bedraagt het eindresultaat ultimo 2024 € 433.000 voordelig. Omgerekend naar 1-1-2013 bedraagt het resultaat € 228.000 positief.

Overzicht met betrekking tot niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)

Groep	Omschrijving	Oppervlakte in m ²	Boekwaarde 31-12-'12 in €	Getroffen voorziening	Gecorrigeerde boekwaarde
Restpercelen	Losser	2.201	9.100		9.100
	<i>Totaal restpercelen</i>	<i>2.201</i>	<i>9.100</i>		<i>9.100</i>
Toekomstige exploitatie	Losser	151.085	4.994.000	3.621.000	1.373.000
	't Zijland	15.921	0		0
	vm Top Craft terrein	25.836	1.763.000		1.763.000
	Overdinkel	59.656	1.323.000	735.000	588.000
	De Lutte	27.264	780.000	644.000	136.000
	Glane	5.244	24.000		24.000
	<i>Totaal toekomstige expl.</i>	<i>285.006</i>	<i>8.884.000</i>	<i>5.000.000</i>	<i>3.884.000</i>
Ruilgronden	Losser	93.983	426.000		426.000
	Overdinkel	48.760	166.000		166.000
	Glane	14.145	17.000		17.000
	<i>Totaal ruilgronden</i>	<i>156.888</i>	<i>609.000</i>		<i>609.000</i>
Gronden in erfpacht	Losser (tennisshal)	4.250	91.000		91.000
	Losser (carnavalsvereniging)	3.156	7.000		7.000
	De Lutte (carnavalsvereniging)	1.990	2.000		2.000
	<i>Totaal erfpacht</i>	<i>9.396</i>	<i>100.000</i>		<i>100.000</i>
TOTAAL		456.223	9.602.100	5.000.000	4.602.100

De BBV-regelgeving omtrent de waardering van de NIEGG is aangescherpt. Net als vorig jaar heeft het college besloten de boekwaarden van de NIEGG niet te verhogen, met uitzondering van het voormalig Topcraft-terrein en 't Zijland. Bij de uitvoeringsmodule van de woonvisie zijn beide aangemerkt als zijnde toekomstige ontwikkellocaties. Voor de overige NIEGG blijkt dat deze voor de komende tijd niet voor woonbestemmingen benodigd zijn. Het college handhaaft daarom de vorig jaar getroffen voorziening van € 5.000.000. Momenteel wordt er tevens gewerkt aan een vastgoedpotentie-analyse waarin behalve een woonfunctie breder gekeken wordt naar alternatieve functies.

Restpercelen

Losser

Het perceel gelegen aan de Veldzijde wordt mogelijk verkocht aan een omwonende. De percelen gelegen aan de Wilgenkamp zijn vanwege vervuiling deels afgeboekt. Het resterende deel kan verkocht worden. Mogelijk worden ze betrokken bij een grondruil in het kader van de landinrichting. De boekwaarde van de restpercelen wordt niet verhoogd. De toename van de boekwaarde over 2012 is daarom als verlies genomen en bedraagt € 1.000.

Toekomstige exploitatie

Losser

Momenteel worden de gronden in Losser noord verpacht. Daarnaast maken tevens de percelen bij de Steenfabriek (excl. opstallen) en Gronausestraat (incl. opstallen) deel uit van de toekomstige exploitatie Losser. De toename van de boekwaarde in 2012 is volledig als verlies genomen. Deze bedraagt € 70.000. De reeds getroffen voorziening bedraagt € 3.621.000 en wordt gehandhaafd.

't Zijland

Er is een overeenkomst gesloten tussen woningstichting Domijn (voorheen SWL) en de gemeente. De gemeente neemt de in bezit zijnde gronden van Domijn over en maakt het geheel bouw- en woonrijp. De gemeente krijgt voor deze werkzaamheden een vaste vergoeding. Vervolgens levert de gemeente de gronden waarop gebouwd gaat worden terug aan Domijn. De Raad van State heeft in juli 2008 het beroep tegen het bestemmingsplan 't Zijland verworpen. Dat betekent dat er geen planologische beletselen meer zijn om te starten. Echter, door verslechterende marktomstandigheden is het oorspronkelijk voorgenomen bouwplan economisch onhaalbaar voor Domijn. De gemeente is in gesprek met Domijn om te komen tot een aanvaardbaar plan. Daarbij wordt ook beoordeeld of fasering van de plannen mogelijk is. De reeds overeengekomen (financiële) uitgangspunten vormen het vertrekpunt. Gezien de nauwe afstemming tussen het bestemmingsplan en het oorspronkelijke bouwplan, is de verwachting dat een wijziging van het bestemmingsplan noodzakelijk is, indien er nieuwe plannen worden gepresenteerd. Dit kan tot vertraging leiden. Wanneer de nieuwe overeenkomst is getekend, nemen we na goedkeuring van de raad het complex in exploitatie. Naar verwachting zal dit in 2013 plaatsvinden. Thans valt het nog onder de toekomstige exploitatie. Het voorziene tekort van circa € 97.000 is reeds in 2005 verwerkt in de boekwaarde. Door voorbereidingskosten is de boekwaarde iets opgelopen en ultimo 2012 bedraagt deze € 0.

Voormalig Top Craft terrein

Op 30 maart 2007 is het voormalig Top Craft terrein met opstallen aan de Ravenhorsterweg te Losser aangekocht voor een bedrag van € 1.520.000 inclusief kosten. De totale boekwaarde ultimo 2012 bedraagt € 1.763.000. Het terrein is in beginsel bestemd voor toekomstige woningbouw onder meer in de vorm van collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO). Voor de exploitatie van dit terrein bestaan nog enige risico's door de aanwezigheid van een rioolwaterzuivering en de ligging bij de Dinkel. De stijging van de boekwaarde komt doordat rente-, beheers- en voorbereidingskosten de huuropbrengsten overstijgen. Het college heeft middelen vrijgemaakt om deze locatie te exploiteren.

Overdinkel

De percelen gelegen aan de Invalsweg, Goormatenweg en P. van Laakstraat hebben overwegend een agrarische bestemming. De getroffen voorziening bedraagt € 735.000 en wordt gehandhaafd. De toename van de boekwaarde in 2012 van € 53.000 is volledig als verlies genomen.

De Lutte

De toename van de boekwaarde in 2012 van het perceel gelegen aan de Stockacker bedraagt € 9.000 en is volledig als verlies genomen. Aangezien ook hier de huidige bestemming agrarisch is, bedraagt de getroffen voorziening € 644.000 en wordt gehandhaafd.

Glane

De toename van de boekwaarde in 2012 van het perceel gelegen aan de Meulderinksesch bedraagt € 2.000 en is als verlies genomen.

Ruilgronden

Losser

Percelen ten zuiden van de Honingloweg worden momenteel verpacht. Thans is er deels sprake van bodembescherming in verband met grondwateronttrekking. Tenslotte wordt het perceel ten zuiden van de Hoofdstraat tussen de Dinkel en het industrieterrein vooralsnog in bezit gehouden als toekomstig ruilverkavelingsgebied. De boekwaarden van de ruilgronden worden niet verhoogd. Het genomen verlies over 2012 bedraagt daarom € 17.000.

Overdinkel

De percelen aan de Tiekenveenweg worden verpacht. De bodem is verontreinigd. Het betreft de oude stortplaats van de gemeente. Het perceel aan de Pastoor van Laakstraat wordt eveneens verpacht en wordt mogelijk betrokken bij een grondruil in het kader van de landinrichting. De toename van de boekwaarde in 2012 is als verlies genomen en bedraagt € 9.000.

Glane

De percelen rondom de Gronausestraat en de Glanergrensweg hebben strategisch een gunstige ligging. Ze worden in de toekomst mogelijk betrokken bij een grondruil in het kader van de landinrichting. Er is een verlies genomen van € 1.000 over de toename van de boekwaarde van 2012.

VI. FINANCIËLE REKENING

a. Programmarekening 2012

Programma	Prim. begroting 2012	Begr. na wijz. 2012	Rekening 2012
Toerisme en economie			
Lasten	1.146	1.151	727
Baten	78	175	195
Netto budget	1068	976	532
Landschap en ruimte			
Lasten	18.831	18.666	15.621
Baten	13.002	12.487	9.099
Netto budget	5.829	6.179	6.522
Leefbaarheid en maatsch. Ontwikkeling			
Lasten	24.368	28.230	27.735
Baten	10.516	10.918	11.712
Netto budget	13.852	17.312	16.023
Veiligheid			
Lasten	1.933	1.945	1.960
Baten	134	153	213
Netto budget	1.799	1.792	1.747
Bestuur en dienstverlening			
Lasten	3.102	3.274	3.386
Baten	367	367	431
Netto budget	2.735	2.907	2.955
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien			
Lasten	417	1.056	207
Baten	25.173	25.226	25.072
Netto budget	-24.756	-24.170	-24.865
Totaal Beleidsthema's			
Lasten	49.797	54.322	49.636
Baten	49.270	49.326	46.722
Netto budget (B)	-527	-4.996	-2.914
Resultaat voor bestemming=tot. alle thema's (A+B)	-527 nadeel	-4.996 nadeel	-2.914 nadeel
Reserves			
Lasten	537	578	1.670
Baten	1.064	5.574	5.160
Saldo mutatie reserves (C)	527	4.996	3.490
Resultaat na bestemming (A+B+C)	0	0	576

Toelichting verschillen op hoofdlijnen

Programma	Saldo begroting 2012 na wijziging	Saldo rekening 2012	Vershil	V/N
Toerisme en economie	-976	-532	444	V
<i>Verklaring verschil</i>				
Kapitaallasten			15	V
Kostenplaatsen			-64	N
Gebouwen (onderhoud, energie, huur, etc)			479	V
Recreatie & Toerisme			15	V
Marktgelden			-4	N
Overige verschillen			3	V
Landschap en ruimte	-6.179	-6.522	-343	N
<i>Verklaring verschil</i>				
Kapitaallasten			652	V
Kostenplaats			-682	N
Wegen			-102	N
Wegmeubilair			28	V
Co-financiering PmJP			40	V
Landschapsbescherming			25	V
Project Groene- en blauwe diensten			-50	N
Afval			86	V
Riolering			-71	N
Milieu			-33	N
Geluid			13	V
Bestemmingsplannen			-88	N
Onroerende zaken aan- en verkoop			13	V
Legesopbrengsten Wabo-bouw			-89	N
Overige legesopbrengsten			-15	N
Resultaat grondexploitatie			-67	N
Overige			-3	N
Leefbaarheid en Maatsch. Ontwikkelingen	-17.312	-16.023	1.289	V
<i>Verklaring verschil</i>				
Kapitaallasten			295	V
Kostenplaatsen			103	V
MOP			-30	N
Leerlingenvervoer			-34	N
Tennisaccommodaties			91	V
Nationaal Actieplan Sport en Bewegen			7	V
Brede Impuls Combinatiefuncties			39	V
Speeltuinen speelplaatsen			9	V
Bruto Bijstand Zelfstandigen			50	V
Wet werk & bijstand inkomensdeel			305	V
Wet werk & bijstand werkdeel			33	V
Sociale werkvoorziening			110	V
Bijzondere bijstand			-13	N
Huisvesting statushouders			44	V
Schuldhelpverlening			15	V
Kwijtschelding			26	V
Maatschappelijke dienstverlening			-17	N
Huishoudelijke verzorging WMO			97	V
Voorzieningen WMO			94	V
Wet inburgering			27	V
Gastouderopvang			16	V
AWBZ			17	V
Overige			5	V

Programma	Saldo begroting 2012 na wijziging	Saldo rekening 2012	Verschil	V/N
Veiligheid	-1.792	-1.747	45	V
<i>Verklaring verschil</i>				
Kapitaallasten			38	V
Kostenplaatsen			-68	N
Brandweer			33	V
Externe Veiligheid			22	V
Politie/gevonden voorwerpen			12	V
Overige			8	V
Bestuur en dienstverlening	-2.907	-2.955	-48	N
<i>Verklaring verschil</i>				
Kapitaallasten			6	V
Kostenplaatsen			222	V
Pensioenvoorziening			-121	N
Wachtgeldvoorziening			18	V
Uitwerking kaders Kadernota			-51	N
Tweede kamer verkiezingen			-5	N
Conjunctuur/frictiekosten			-86	N
Personele lasten samenwerking Enschede			-102	N
Handhaving gebruiksvergunning			16	V
Rekenkamercommissie			17	V
Ondersteuning raad			26	V
Voorlichting & communicatie			10	V
Overige			2	V
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	24.170	24.865	695	V
<i>Verklaring verschil</i>				
Kapitaallasten			3	V
Kostenplaatsen			-91	N
Beleggingen			39	V
Geldleningen			195	V
Algemene uitkering			240	V
Onvoorzien			69	V
Stelposten			272	V
Opbrengst OZB			-20	N
Toeristenbelasting			29	V
Hondenbelasting			-10	N
Debiteuren			-36	N
Overige			5	V

Programma	Saldo begroting 2012 na wijziging	Saldo rekening 2012	Vershil	V/N
Mutaties reserves	4.996	3.490	-1.506	N
<i>Verklaring verschil</i>				
Algemene risico reserve			-550	N
Reserve nationaal uitvoeringsprogramma			-42	N
Reserve onderhoud gebouwen MOP			-289	N
Reserve actualisatie bestemmingsplannen			82	V
Cofinanciering Landelijk gebied			-40	N
Reserve vervolg procedures VH			17	V
Onderhoud schoolgebouwen (mop)			25	V
Reserve conjunctuurfonds			86	V
Reserve wegen			143	V
Reserve riolering			-518	N
Reserve reiniging			-228	N
Cofinanciering Groene-blauwe diensten			50	V
Reserve conjunctuurfonds bijdrage wwv			-256	N
Reserve NASB			-7	N
Reserve uitwerking kaders kadernota			51	V
Reserve personele lasten samenwerking E'de			102	V
Reserve notitie mensenwerk			-35	N
Reserve investeringsbijdrage			12	V
Reserve privatisering Buitensportaccommodaties			-95	N
Reserve Periodeik Medische Keuring			9	V
Reserve Brede Impuls Combinatiefuncties			-39	N
Reserve vervanging Lampen OV			12	V
Overige			4	V
Jaarresultaat te bestemmen	0	0	576	V

Een nadere toelichting op bovenstaande verschillen is opgenomen bij de per thema opgestelde analyse van de budgettaire afwijkingen.

b. Begrotingsrechtmatigheid

Exploitatie

Op grond van art. 28 van de BBV moet in de toelichting op de programmarekening een analyse van afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de programmarekening worden opgenomen. Dit om de begrotingsrechtmatigheid aan te tonen. In art. 189, lid 4 van de Gemeentewet is bepaald dat slechts uitgaven mogen worden gedaan tot de bedragen die op de begroting staan. Overschrijding van de lasten is daarmee strijdig en is in principe onrechtmatig. Er zijn echter situaties denkbaar waarbij de overschrijdingen binnen het door de raad uiteengezette beleid zijn gebleven, zoals compensatie van hogere kosten door direct gerelateerde hogere opbrengsten en kostenoverschrijdingen bij opneinde regelingen. Deze onrechtmatigheid kan in de programmarekening rechtgetrokken worden als de uitgaven "passend binnen het door de raad uitgezette beleid" zijn.

Begrotingsrechtmatigheid (bedragen *€1.000)	Begroting na wijziging 2012		Rekening 2012		Onder - / Overschrijding (=)		Totale onder - / Overschrijding (=)	Waarvan onrechtmatig	Categorie
	LASTEN	BATEN	LASTEN	BATEN	LASTEN	BATEN			
Toerisme en economie (T&E)	1.151	175	727	195	424	20	444	0	---
Landschap en ruimte (L&R)	18.666	12.487	15.621	9.099	3.045	-3.388	-343	0	---
Leefbaarheden en maatsch. Ontwikkelingen (L&M)	28.230	10.918	27.735	11.712	495	794	1.289	0	---
Veiligheid (VEI)	1.945	153	1.960	213	-15	60	45	0	1
Bestuur en dienstverlening (B&D)	3.274	367	3.386	431	-112	64	-48	0	1,3
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien (ALG) exclusief mutaties in reserves	1.056	25.226	207	25.072	849	-154	695	0	---
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien (ALG) mutaties reserves	578	5.574	1.670	5.160	-1.092	-414	-1.506	0	3
TOTAAL	54.900	54.900	51.306	51.882	3.594	-3.018	576		

Toelichting categorie uit kadernota 2010 Platform Rechtmatigheid provincies en gemeenten

1. kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door direct gerealiseerde opbrengsten
2. kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door opbrengsten die niet direct gerelateerd zijn
3. mutaties in reserves waarover de Raad wel heeft besloten maar waarvan de hoogte van de bedragen bij de jaarrekening worden vastgesteld

Toelichting

Bovenstaande kostenoverschrijdingen zijn hieronder weergegeven en nader toegelicht. De afwijkingen passen binnen het door de Raad geformuleerde beleid en zijn daarmee rechtmatig. Met de vaststelling van deze jaarrekening worden de overschrijdingen formeel geautoriseerd.

Programma Veiligheid (VEI)

Per saldo laat de lasten kant van dit programma een kleine overschrijding zien.

- de studiekosten zijn € 15.000 hoger dan begroot. De brandweer Losser heeft deze kosten voorgeschoten en doorberekend naar de omliggende korpsen. Aan de inkomsten kant dus een positief resultaat.

Programma Bestuur en Dienstverlening (B&D)

Per saldo op dit programma een kleine overschrijding op de lasten ontstaan door diverse over- en onderschrijdingen op verschillende producten.

- Op grond van actuariële berekeningen is € 121.000 meer aan de pensioenvergoeding wethouders toegevoegd dan geraamd. Dit zijn onontkoombare kosten. De wachtgeldverplichting van de wethouders is daarentegen obv deze berekeningen € 18.000 voordeliger.
- De externe kosten voor de organisatie van de tweede kamer verkiezingen zijn € 5.000 hoger uitgevallen.
- Hogere uitgaven aan het rijk voor ID kaarten, rijbewijzen en paspoorten. Hier tegenover staan hogere legesinkomsten.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien toevoegingen aan reserves (ALG):

Betreft toevoeging aan reserves van bedragen op het programma ALG aan de kostenzijde m.b.t. voordelen die optreden bij andere programma's, dit conform de handelwijze zoals is vastgesteld door de raad.

- Toevoeging van € 39.000 aan de reserve Brede Impuls Combinatiefuncties doordat er nog geen volledige invulling is gegeven aan de beschikbare FTE's.
- Toevoeging van de werkelijke bespaarde rente t.o.v. de begroting van € 510.000 aan de algemene risicoreserve.
- Toevoeging aan de reserve MOP van € 289.000 van de niet bestede middelen
- Instellen van de reserve NUP conform besluit bestuursrapportage.
- Toevoeging reserve PmJP door deels nog niet uitbetaalde co-financiering € 40.000.
- Toevoeging aan de reserve kaders € 115.000 door opbrengsten van de verkoop van het snippergroen. Kosten van dit project zijn ten laste van deze reserve gegaan.
- Toevoeging reserve riolering van € 174.000 verschil begroting en realisatie.
- Toevoeging reserve grondexploitatie € 93.000 door opslag op de grondverkoop.

Kapitaalkredieten

Bij de rechtmatigheidcontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Kredietoverschrijdingen zijn in principe onrechtmatig. Volgens het toetsingskader 2011 van het Platform Rechtmatigheid provincies en gemeenten zijn er situaties denkbaar waarbij de overschrijdingen binnen het door de raad uitgezette beleid en binnen het doel blijven waarvoor het krediet beschikbaar is gesteld.

Zoals uit onderstaande opstelling blijkt is een aantal kredieten overschreden. De redenen van overschrijding worden hierna toegelicht.

Kredieten waarvan per 31-12-2012 de kredietoverschrijding groter dan €5.000 bedraagt:

Kapitaalwerk	Totaal krediet	Uitg.-/Ink. t/m 2011	Uitg.-/Ink. t/m 2012	Totale besteding	Restant krediet
7000026 Nieuwbouw Plech.school De Lutte (begr. '08)	3.159.000	3.024.313	320.032	3.344.345	-185.345
7000037 Kulturhus De Lutte	400.000	398.540	24.448	422.988	-22.988
7000036 Restant recr.voorz.2004	95.687	118.742	0	118.742	-23.055
7000075 Inventarisatie Drukriolering	70.000	64.939	14.760	79.699	-9.699

7000026 Nieuwbouw Plechelmusschool De Lutte

Door de nieuwe berekeningssystematiek in 2012 heeft dit krediet een rente toerekening gehad van € 163.000. Bij de kredietaanvraag in 2008 is (kon) hier geen rekening mee gehouden. De kosten voor de 1^e inrichting van het 2^e speellokaal ad € 21.000 zijn ook op dit krediet geboekt. Hiervoor was een apart krediet beschikbaar gesteld van € 20.587 (7000098 1^e inrichting 2^e speellokaal Plechelmusschool). Op laatst genoemd krediet zijn geen kosten geboekt, derhalve daar een onderschrijding van hetzelfde bedrag. Het krediet kan worden afgesloten.

7000037 Kulturhus De Lutte

De overschrijding is ontstaan door de toegerekende rente waar bij de kredietaanvraag geen rekening mee is gehouden. Het krediet kan worden afgesloten.

7000036 Restant recreatieve voorzieningen 2004

Voor dit krediet zijn in 2012 geen kosten gemaakt de overschrijding is reeds toegelicht in de jaarrekening van 2011. De overschrijding op dit project bestaat voornamelijk uit uren die toegeschreven zijn aan dit project waar bij de kredietaanvraag geen rekening mee is gehouden. Het krediet wordt afgesloten.

7000075 Inventarisatie Drukriolering

€ 3.500 van de overschrijding ontstaan door de rente toerekening. De overige € 6.000 is veroorzaakt door hogere uitvoeringskosten.

Conclusie

Gesteld kan worden dat de bovengenoemde overschrijdingen passen binnen het door de raad uitgezette beleid en blijven binnen het doel waarvoor het krediet beschikbaar is gesteld.

c. aanwending onvoorzien

Ontwikkeling onvoorzien (overige kosten)

In de begroting 2012 is voor onvoorziene uitgaven een tweetal stelposten opgenomen van respectievelijk € 64.000 en € 12.500.

In de bijgaande twee tabellen wordt de ontwikkeling en de stand weergegeven.

Algemeen deel:

Onvoorziene uitgaven	Uitgaven	Stand
Budget 2012		64.000
<i>Vervangingsinvesteringen brandweer</i>	2.970	
Stand onvoorzien 2012		61.030

Vervangingsinvesteringen Brandweer

Op 15 november 2011 is de meerjarenbegroting 2012-2015 vastgesteld door de raad. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting zijn twee noodzakelijke vervangingsinvesteringen van de brandweer ten onrechte hierin niet verwerkt. In de raad van 8 mei 2012 is door u besloten om de kosten van de kapitaallasten van de 2 vervangingskredieten ademluchtmaskers en brandweerhelmen uit het budget onvoorzien te dekken.

Onvoorzien budget raad:

Onvoorziene uitgaven	Uitgaven	Stand
Budget 2012		12.500
<i>Verordening Ambtelijke bijstand en fractieondersteuning</i>	4.980	
Stand onvoorzien 2012		7.520

Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning

In de raadsvergadering van d.d. 27 maart 2012 heeft u besloten om € 4.980,- beschikbaar te stellen voor fractieondersteuning ten laste van budget onvoorzien raad.

d. Incidentele baten en lasten

Incidentele en structurele lasten en baten bedragen x € 1.000		Begroting 2012	Rekening 2012
Lasten			
1. Toerisme en economie	Structurele lasten	1.126	717
	Incidentele lasten	25	10
2. Landschap en ruimte	Structurele lasten	18.641	15.522
	Incidentele lasten	25	99
3. Leefbaarheid en maatschappelijke ontw.	Structurele lasten	24.420	24.194
	Incidentele lasten	3.810	3.541
4. Veiligheid	Structurele lasten	1.933	1.950
	Incidentele lasten	12	10
5. Bestuur en dienstverlening	Structurele lasten	2.994	2.980
	Incidentele lasten	280	406
6. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Structurele lasten	747	949
	Incidentele lasten	887	928
	totale lasten	54.900	51.306
Baten			
1. Toerisme en economie	Structurele baten	175	195
	Incidentele baten	0	0
2. Landschap en ruimte	Structurele baten	11.964	8.667
	Incidentele baten	523	432
3. Leefbaarheid en maatschappelijke ontw.	Structurele baten	10.918	11.339
	Incidentele baten	0	373
4. Veiligheid	Structurele baten	153	213
	Incidentele baten	0	0
5. Bestuur en dienstverlening	Structurele baten	367	397
	Incidentele baten	0	34
6. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Structurele baten	26.536	25.889
	Incidentele baten	4.264	4.343
	totale baten	54.900	51.882
<u>Specificatie incidentele lasten</u>			
T&E - Visie duurzame ontwikkeling Toeristische sector		25	10
L&R - Vervanging open afvalcontainer		10	10
- Woonvisie 2012		15	22
- Resultaat Grondexploitatie		0	67
L&M - Bijdrage Muziekschool		25	25
- Landschapsbescherming		25	0
- Voorziening Herstructurering/Ontmanteling Top Craft		2.610	2.610
- Bijdrage Top Craft		998	947
- Cofinanciering Cultuurbeleid OVERALL		12	12
- Schuldhelpverlening; Stadsbank Oost Nederland resultaat 2011		140	125
- Voorzieningen WMO (opschoonactie)		0	-178
VEI - Politie/gevonden voorwerpen		12	0
- Brandweer Loonbetalingen vrijwilligers		0	10
B&D - Pensioenvoorziening wethouders		124	245
- Wachtgeldverplichting vm wethouders		125	125
- Tweede kamer verkiezingen 2012		31	36
ALG - Kapitaalinvesteringen openbare ruimte - reservering		300	0
- Onvoorzien (algemeen deel + budget raad)		77	8
- Nationaal Uitvoeringsplan stelpost nog te nemen besluit		42	0
- Algemene Reserve Toevoeging Bespaarde rente		375	785
- Algemene Reserve begrote jaarresultaat PB 2012-2015		93	93
- Toevoeging aan bestemmingsreserves		0	42
	totaal incidentele lasten	5.039	4.994
<u>Specificatie incidentele baten</u>			
L&R - Onroerende zaken aan- en verkoop		50	63
- Legesopbrengsten		473	369
L&M - Incidentele aanvullende uitkering WWB 2011		0	272
- Bonus WSW begeleid werken 2010		0	24
- Bruto Bijstand Zelfstandigen		0	50
- Wet Inburgering afrekening 2007-2009		0	27
B&D - Vrijval wachtgeldvoorziening Wethouders		0	18
- Dwangsommen		0	16
ALG - Algemene reserve tbv ontwikkeling Kulturhus Losser		25	25
- Algemene reserve tbv welstand		30	30
- Algemene reserve tbv gesubsidieerde arbeid		41	41
- Algemene reserve tbv bijdrage herstructurering/Ontmanteling Top Craft		2.554	2.554
- Algemene reserve tbv algemeen dekkingsmiddel Rente ijzeren alg.reserve		255	115
- Algemene uitkering; decembercirculaire		0	240
- Beleggingen; Hogere dividenduitkeringen		0	39
- Hogere uitkeringslasten tlv Reserve Conjunctuurfonds		255	0
- Rente (bespaarde rente & omslagrente)		1104	1299
	totaal incidentele baten	4.787	5.182
Saldo incidentele lasten/baten		-252	188
		nadeel	voordeel

Balans 2012 plus toelichting

Balans per 31 december

ACTIVA (bedragen x €1.000,-)	Ultimo 2012	Ultimo 2011
Vaste activa		
<i>Immateriële vaste activa</i>	2	2
- Kosten sluiten geldleningen/saldo agio/disagio	0	0
- Kosten onderzoek en ontwikkeling	2	2
- Overige immateriële vaste activa	0	0
<i>Materiële vaste activa</i>	36.137	35.510
- Investerings met een economisch nut		
- gronden uitgegeven in erfpacht	100	100
- overige investeringen met economisch nut	35.811	35.180
- Investerings in de openbare ruimte maatschappelijk nut	226	230
<i>Financiële vaste activa</i>	8.431	9.274
- Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	41	46
- gemeenschappelijke regelingen	76	76
- Leningen aan:		
- woningbouwcorporaties	0	0
- Overige langlopende geldleningen u/g	8.314	9.152
- Overige uitzettingen rentetypische looptijd => 1 jaar	0	0
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	0	0
Totaal vaste activa	44.570	44.786
Vlottende activa		
<i>Vorraden</i>	10.064	9.968
- Grond- en hulpstoffen:		
- niet in exploitatie genomen bouwgronden	3.884	4.418
- overige grond- en hulpstoffen	638	11
- Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	5.542	5.539
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	5.036	5.658
- Vorderingen op openbare lichamen	4.013	4.482
- Overige vorderingen	1.023	1.176
<i>Liquide middelen</i>	122	413
- Kassaldi	2	2
- Bank- en giroaldi	120	411
<i>Overlopende activa</i>	89	22
- Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbet. bedr.	89	22
Totaal vlottende activa	15.311	16.061
Totaal-generaal	59.881	60.847

balans per 31 december

PASSIVA (bedragen x €1.000,-)	Ultimo 2012	Ultimo 2011
Vaste passiva		
<i>Eigen vermogen</i>	12.071	14.985
- Algemene reserve	-337	7.263
- Bestemmingsreserves	11.832	12.132
- Nog te bestemmen resultaat	576	-4.410
<i>Voorzieningen</i>	5.798	2.967
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	5.796	2.965
- Onderhoudsegalisatievoorzieningen	0	0
- Door derden beklemde middelen specifieke aanwending	2	2
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd => 1 jaar</i>	29.764	32.364
- Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse pensioenfondsen	0	0
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	29.741	32.342
- binnenlandse bedrijven	0	0
- Waarborgsommen	23	22
Totaal vaste passiva	47.633	50.316
Vlottende passiva		
<i>Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	8.740	5.952
- Kasgeldleningen	0	0
- Bank- en girosaldi	3.880	1.662
- Overige schulden	4.860	4.290
<i>Overlopende passiva</i>	3.508	4.579
- Ontvangen voorschotbedragen van Eur. en Ned. overheid	3.435	4.522
- Overige vooruit ontvangen bedragen	73	57
Totaal vlottende passiva	12.248	10.531
Totaal-generaal	59.881	60.847
Gewaarborgde geldleningen	26.824	26.133

Kasstroom overzicht 2012

bedragen x €1.000		
	2012	2011
Kasstroom:		
<i>A: nettokasstroom operationele activiteiten</i>		
Resultaat	576	-4.410
Afwaardering handmatig materiële activa	0	0
Afschrijvingen immateriële en materiële vaste activa	2.016	2.546
Afschrijvingen financiële vaste activa	5	0
Toevoeging aan reserves	1.670	3.424
Onttrekking aan reserves	-5.160	-5.247
Dotatie aan voorzieningen	3.037	383
Onttrekking aan voorzieningen	-206	-300
Mutatie vorderingen en overlopende activa	555	293
Mutatie kortlopende schulden en overlopende passiva	1.717	3.773
Mutatie voorraden (excl.grondexploitatie)	0	0
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	4.210	462
<i>B. netto kasstroom investeringsactiviteiten</i>		
Investerings	-2.927	-5.618
Desinvesterings	284	1.549
Mutatie boekwaarde grondexploitatie	-96	5.198
Verstrekte langlopende geldlening	-318	-279
Aflossing verstrekte geldleningen/kapitaalverstekkingen	860	926
Vermindering financiële vaste activa	296	255
Mutatie effecten	0	0
Netto kasstroom investeringsactiviteiten	-1.901	2.031
<i>C. netto kasstroom uit financieringsactiviteiten</i>		
Mutatie langlopende schulden	-2.600	-2.928
Netto kasstroom financieringsactiviteiten	-2.600	-2.928
Netto kasstroom Losser	-291	-435
	afname	afname
Mutatie liquide middelen:		
Saldo liquide middelen begin boekjaar	413	848
Saldo liquide middelen einde boekjaar	122	413
Mutatie liquide middelen	-291	-435
	afname	afname

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten 2004 (BBV2004) daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij anders aangegeven worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winst wordt genomen op moment van realisatie. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het betreffende boekjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Balans

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden geactiveerd indien daadwerkelijk het tot stand komen van een activum wordt gerealiseerd.

Kosten geldleningen/disagio worden in 5 jaar afgeschreven.

Materiële vaste activa met economisch nut

Investerings met een economisch nut zijn alle investeringen die bijdragen aan de mogelijkheid tot verwerven van middelen en/of die verhandelbaar zijn. Deze investeringen moeten worden geactiveerd. Resultaat afhankelijk afschrijven is niet toegestaan en reserves welke gevormd zijn mogen niet in mindering worden gebracht op deze activa. Ter indicatie van welke activa hier onder andere onder vallen: gebouwen, riolering, tolwegen etc.

Voor de afschrijving van de materiële vaste activa met economisch nut worden de termijnen gehanteerd zoals beschreven is in onderdeel 3 Financieel beleid, artikel 7 van de verordening 212. Deze verordening is geactualiseerd bij raadsbesluit van 2 oktober 2007 (18 december 2012 herziene Financiële verordening vastgesteld, echter ingaande 2013). Voorbeelden zijn dat nieuwbouw in 40 jaar wordt afgeschreven, renovaties van gebouwen in 25 jaar, transportmiddelen in 8 jaar en op grond wordt helemaal niet afgeschreven. Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 10.000 worden niet geactiveerd.

De in erfpacht uitgegeven percelen (activa met economisch nut) zijn gewaardeerd tegen de prijs die als basis heeft gediend voor de canonberekening.

De overige materiële vaste activa met economisch nut zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op

de desbetreffende investering in mindering gebracht. Afschrijving vindt dan plaats op basis van de netto - investering.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

Materiële vaste activa met uitsluitend maatschappelijk nut

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een (meerjarig) maatschappelijk nut zijn enerzijds van groot belang voor gemeenten, anderzijds gaat het om investeringen die meestal niet worden vervangen, maar vaak wel veel onderhoud met zich meebrengen. De voorkeur bestaat om op deze investeringen niet te activeren. Dit zou kunnen betekenen dat gemeenten belangrijke investeringen niet meer zouden kunnen doen. Te denken valt aan investeringen in wegen, water, bruggen e.d. Wel is het wenselijk, indien tot activering wordt overgegaan, deze investeringen in zo korte termijn af te schrijven, ook bijdragen vanuit de reserves mogen hier wel in mindering worden gebracht op het activum en er mag resultaatafhankelijk worden afgeschreven. De boekwaarde van deze activa kunnen als nog te dekken investeringsrestanten worden beschouwd.

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut worden, indien activering plaats vindt door raadsbesluit, lineair afgeschreven over de verwachte levensduur van het actief of een kortere, door de raad aan te geven tijdsduur. Voorbeelden van materiële vaste activa met maatschappelijk nut zijn wegen met een gebruiksduur van 35 jaar, openbare verlichting met 25 jaar en speelterreinen met 10 jaar. Voor de exacte beschrijving van de gebruiksduur wordt verwezen naar de verordening 212.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen zijn opgenomen tegen nominale waarde, dan wel de lagere marktwaarde.

Verstreckte geldleningen zijn opgenomen tegen de oorspronkelijk verstrekte geldlening minus de ontvangen aflossingen, dan wel de lagere marktwaarde.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen verminderd met afschrijvingen. Deze bijdragen mogen alleen worden geactiveerd indien de gemeente de gestelde voorwaarden op basis waarvan het activum aan de publieke taak moet bijdragen kan handhaven/afdwingen. Indien dit niet het geval is, dan dient de boekwaarde afgeboekt te worden.

Voorraden

De boekwaarde van de grondexploitatie is gesplitst in onderhanden werk (gronden in exploitatie) en (nog) niet in exploitatie genomen gronden.

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen, kosten bouw- en woonrijpmaken etc.), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

De nog niet in exploitatie genomen gronden zijn weer onderverdeeld in restpercelen, gronden toekomstige exploitatie en ruilgronden.

De ruilgronden worden gewaardeerd tegen maximaal € 4,54/m² (Lossen) resp. € 3,40/m² (kerkdorpen). Indien de jaarlijkse netto - lasten de boekwaarde boven deze bedragen dreigen te brengen, wordt het meerdere als jaarresultaat genomen.

De gronden toekomstige exploitatie zijn gewaardeerd tegen de bestemming vnl. agrarische bestemming voor een waarde van € 5,- de m². Verhogende lasten worden als jaarresultaat genomen.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening gevormd welke in mindering is gebracht.

Liquide middelen en overlopende activa

Deze worden tegen nominale waarde opgenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betreffende verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichtingen van de wethouders zijn gebaseerd op actuariële berekeningen (contante waarde).

Vaste schulden

Deze worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen.

Vlottende passiva

Deze worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende passiva

In artikel 44, lid 2 BBV wordt voorgeschreven dat de nog te besteden middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is, onder voorzieningen moeten worden verantwoord. Dit bleek in de praktijk vooral bij specifieke uitkeringen lastig toe passen. Daarom heeft de wetgever deze regel gewijzigd. Met ingang van het boekjaar 2008 dienen de niet-bestede middelen van uitkeringen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel ("geoormerkt"), als "vooruitontvangen" op de balans te worden verantwoord onder de post overlopende passiva.

Gegarandeerde geldleningen

Voor zover leningen door de gemeente zijn gegarandeerd is buiten telling het totaalbedrag van de gegarandeerde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaat uit liquide middelen. Ontvangen en betaalde interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Toelichting op de balans per 31 december

(bedragen x € 1.000)

VASTE ACTIVA

Algemeen

Voor een meer gedetailleerde specificatie van de vaste activa wordt verwezen naar de in de bijlagen opgenomen staat van geactiveerde kapitaaluitgaven.

Immateriële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft de indeling en het verloop weer van de immateriële vaste activa in 2012:

	Boekwrde 1-1-'12	Uitgaven	Bijdragen	Afwaard./ desinvest.	Afschrijv.	Boekwrde 31-12-'12
Kosten afsluiten geldleningen/saldo						
Agio/disagio	0					0
Kosten onderzoek en ontwikkeling	2					2
Overige immateriële vaste activa	0					0
Totaal	2	0	0	0	0	2

Materiële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de boekwaarde van de erfpachtgronden:

	Boekwrde 1-1-'12	Uitgaven	Bijdragen	Afwaard./ desinvest.	Afschrijv.	Boekwrde 31-12-'12
Gronden uitgegeven in erfpacht	100					100
Totaal	100	0	0	0	0	100

Het onderstaande overzicht geeft de indeling en het verloop weer van de boekwaarde van de investeringen materiële vaste activa met economisch nut (dus excl. de erfpachtgronden):

	Boekwrde 1-1-'12	Uitgaven	Bijdragen	Afwaard./ desinvest.	Afschrijv.	Boekwrde 31-12-'12
Gronden en terreinen	1.828	0	0	0	0	1.828
Woonruimten	25	0	0	0	0	25
Bedrijfsgebouwen ca	16.615	746	0	22	1.079	16.260
Grond-, weg-, en waterbouwk.	14.025	1.518	284	26	532	14.701
Vervoermiddelen	748	540	0	0	106	1.182
Machines, apparaten, installaties	1.697	121	0	0	185	1.633
Overige materiële vaste activa	242	1	0	0	61	182
Totaal	35.180	2.926	284	48	1.963	35.811

Het onderstaande overzicht geeft de indeling en het verloop weer van de boekwaarde van de investeringen materiële vaste activa in de openbare ruimte met maatschappelijk nut:

	Boekwrde 1-1-'12	Uitgaven	Bijdragen	Afwaard./ desinvest.	Afschrijv.	Boekwrde 31-12-'12
Gronden en terreinen	0					
Grond-, weg-, en waterbouwk.	230	1	0	0	5	226
Machines, apparaten, installaties	0					
Overige materiële vaste activa	0					
Bedrijfsgebouwen	0					
Totaal	230	1	0	0	5	226

Een nadere specificatie van de uitgaven en bijdragen is opgenomen in de kredieten-overzichten zoals deze zijn opgenomen bij de thema's.

Financiële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft de indeling en het verloop weer van de boekwaarde van de financiële vaste activa over 2012:

	Boekwrde 1-1-'12	Uitgaven	Bijdragen	Voorziening	Afschrijv./ Aflossing	Boekwrde 31-12-'12
Kapitaalverstrekkingen aan:						
- deelnemingen	142	0	0	0	5	137
- gemeenschappelijke regelingen	76					76
Leningen aan woningcorporaties	0					0
Overige langlopende geldl. U/g	9.152	318	0	0	1.156	8.314
Overige uitzettingen rentetypische	0					0
Bijdr.aan activa eigendom derden	0					0
Af: voorziening Escrow vm Essent	-96					-96
Totaal	9.274	318	0	0	1.161	8.431

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

Onder de voorraden wordt ook de boekwaarde verantwoord met betrekking tot gronden opgenomen onder de grondexploitatie. Volledigheidshalve wordt verwezen naar de voorgeschreven paragraaf grondexploitatie. De getroffen voorziening voor de NNIEG gronden is verrekend met deze activa post op de balans omdat deze voorziening een waarde correctie betreft.

Ontwikkeling van de boekwaarde van niet in exploitatie genomen bouwgronden:

Niet in exploitatie	Boekwrde 1-1-'12	Uitgaven/ inkomsten	Resultaat 2012	Boekwrde 31-12-'12	Gemiddelde Boekwrde/m2
Gronden toekomstige exploitatie (NIEGG)	3.801	82	-133	3.883	€ 13,63
Ruilgronden (overige grond- en hulpstoffen)	608	1	-26	609	€ 3,89
Restpercelen (overige grond- en hulpstoffen)	9	1	0	10	€ 4,37
Totaal	4.418	84	-159	4.502	

Ontwikkeling van de boekwaarde van in exploitatie genomen bouwgronden:

Exploitatie	Boekwrde 1-1-'12	Investing	Inkomsten	Resultaat 2012	Boekwrde 31-12-'12	te maken kosten	Te realis. Inkomst	Verwacht eindres.
De Saller	2.863	1.557	1.929	0	2.491	11.508	16.818	2.819
De Lutte Zuid	-49	-1	0	0	-50	46	621	625
De Lutte Noord	9	3	0	0	12	61	116	43
Luttermolenveld	1.377	100	0	0	1.477	673	2.625	475
De Geurmeij	1.339	272	0	0	1.612	3.885	5.930	433
Totaal	5.539	1.931	1.929	0	5.542	16.173	26.110	4.395

Zie ook paragraaf grondbeleid voor nadere toelichtingen.

* Nog Niet In Exploitatie Genomen Gronden

Uitzettingen korter dan één jaar

	Boekwaarde ultimo 2012	Boekwaarde ultimo 2011
Vorderingen	5.127	5.745
af: voorziening dubieuze debiteuren	-104	-87
Totaal	5.023	5.658

Onder deze vorderingen zijn vorderingen opgenomen waarvan facturen zijn verzonden (de zgn.open posten) voor in totaal € 499.000. Daarnaast zijn er nog vorderingen opgenomen voor nog te ontvangen baten € 1.635.000. Het resterende deel betreft nog te ontvangen posten, meestal gebaseerd op berekeningen of opgaves (bijv. BTW € 2.293.000).

Liquide Middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	Boekwaarde ultimo 2012	Boekwaarde ultimo 2011
Kassaldi	2	2
Banksaldi	120	411
Totaal	122	413

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt worden onderscheiden:

	Boekwaarde ultimo 2012	Boekwaarde ultimo 2011
Vooruitbetaalde bedragen	93	9
Overige overlopende activa	-4	13
Totaal	89	22

VASTE PASSIVA

Nota reserves en voorzieningen

De gemeenteraad heeft op 20 december 2011 de “Nota reserves en voorzieningen 2012” en de “Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement” vastgesteld. Hiermee zijn beleidsuitgangspunten en beleidsregels vastgesteld ten aanzien van reserves en voorzieningen mede in relatie met het risicomanagement en het weerstandsvermogen.

In de “Nota weerstandsvermogen en risicomanagement” is onder meer aangegeven dat het onwenselijk is om alle reserves als zodanig in stand te houden en over te gaan naar één concernbrede algemene risicoreserve.

Conform vastgestelde nota is vanaf 1 januari 2012 de ijzeren algemene reserve en de vrije algemene reserve opgeheven en toegevoegd aan de algemene risicoreserve.

(Zie ook paragraaf B “Weerstandsvermogen”).)

Eigen Vermogen

Algemene reserve

Het verloop in 2012 van de algemene risico reserve wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Reserve	Boekwrde 1-1-'12	Vorming Algemene risico reserve	Bestemming resultaat 2011	Toevoe- ging	Onttrek- kingen	Boekwrde 31-12-'12
Algemene reserves:						
IJzeren algemene reserve *	5.100	-5.100				0
Algemene risicoreserve	1.800	5.463	-4.961	878	3.517	-337
Vrije algemene reserve *	363	-363				0
Totaal	7.263	0	-4.961	878	3.517	-337

* Per 1-1-2012 is de ijzeren algemene reserve en de vrije algemene reserve opgeheven en toegevoegd aan de algemene risicoreserve conform de vastgestelde nota reserves en voorzieningen.

Bij raadsbesluit van 21 juni 2011 ter vaststelling van het jaarverslag 2011 is door de raad een bestemming gegeven aan het (nadelige) jaarresultaat 2011 ad € 4.410.000. Hierbij is besloten € 4.961.000 aan de algemene risico reserve te onttrekken.

De overige mutaties 2012 betreffen de volgende posten:

Toevoegingen:			
Toevoeging begrote jaarresultaat PB 2012-2015	Raad bij vaststelling begroting		93.000
Bespaarde rente 2012	Raad bij vaststelling begroting		785.000
<i>Totale toevoegingen</i>			<i>878.000</i>
Onttrekkingen:			
Bijdrage muziekschool	Raad 10 mei 2011		25.000
Bespaarde rente over de ijzeren algemene reserve	Raad bij vaststelling begroting		115.000
Bijdrage welstandsnota	Raad 14 februari 2012		30.000
Bijdrage in gesubsidieerde arbeid	Raad 14 februari 2012		41.000
Bijdrage in het tekort van de bestuursrapportage	Raad 16 oktober 2012		752.000
Bijdrage Herstructurering /Ontmanteling Top Craft	Raad 13 november 2012		2.554.000
<i>Totaal onttrekkingen</i>			<i>3.517.000</i>

Bestemmingsreserves

Een nadere indeling en het verloop in 2012 van de bestemmingsreserves worden in onderstaand overzicht weergegeven:

Reserve	Boekwrd 1-1-'12	Toevoe- ging	Onttrek- king of vrijval	Bestem- ming resultaat 2011	Verminde- ring ter dekking van Afschrijv.	Boekwrd 31-12-'12
Grondexploitatie	0	93	93			0
Herontwikkeling Aloysiuslocatie	14					14
Reiniging	2.164		229			1.935
Riolering	2.110	175				2.285
Onderhoud Wegen	1.281		143			1.138
Uitwerking Kaders Kadernota 2012-2015	500	115	164			451
Organisatie – ontwikkelingen	38					38
Conjunctuur-/frictiefonds	685		86			599
Personele lasten samenw. Enschede	249		102			147
Bouw 2 ^e Kulturhus Overdinkel	400					400
Onderhoud gebouwen MOP Onderwijs	25		25			0
Periodiek medisch onderzoek Ambtenaren 2010	9		9			0
Onderhoud kunstwerk Bewwerskamp	50					50
Dorpsvisies/uitv. Leefbaarheidsagenda	73					73
Implementatie omgevingsvrg. (WABO)	15		4			11
Vervolgprocedures VH	63		17			46
Cofinanciering PmJP	117	39				156
Inburgering ROC twente 2010	6					6
Nat. Actieplan Sport en Bewegen	91		29	36		98
Belasting onttrekking grondwater	42					42
Onderhoud gebouwen MOP	387	289				676
Integraal Huisvestingsplan Onderwijs	2		2			0
Bestemmingsplan Buitengebied 2010	86		82			4
CAO-afpraak gratificatiebudget	2					2
Samenwerking Groene Diensten	50		75	25		0
Brede impuls combinatiefuncties	38	39				77
Verv. Lampen openbare verlichting	50					50
Akoestische aanp. Gronausesstraat	100					100
Uitvoeringsbudget Notitie Mensenwerk 2011	0			35		35
Zandsteenroutes 2011	0		8	8		0
Privatisering Buitensportaccommodatie 2011	0		191	282		91
Afwaardering boekwaarde gebouwen	0		46	50		4
FUWA 2011	0		50	50		0
Basisregistratie BGT 2011	0		60	60		0
Welstandsnota 2011	0		5	5		0
Nationaal Uitvoeringsprogramma	0	42				42
Egal.res.investeringsbijdrages	3.485		223			3.262
Totaal	12.132	792	1.643	551	0	11.832

Reserve grondexploitatie

De grondexploitatie is een vrij risicovolle activiteit. Om deze risico's op te kunnen vangen, zonder de algemene risicoreserve, de ijzeren algemene reserve of de vrije algemene reserve aan te moeten spreken, in 2007 is door uw raad besloten een reserve grondexploitatie te vormen. Hierbij is bepaald dat indien het jaarresultaat van de overige gemeentelijke activiteiten een negatief saldo vertoont, dit eerst wordt aangevuld. Het meerdere wordt voor 50% bestemd voor de algemene reserve en de andere 50% voor de reserve grondexploitatie.

In geval van een tekort op de grondexploitatie wordt dit eerst ten laste van deze reserve gebracht, een eventueel resterend tekort komt ten laste van de algemene middelen.

Het negatieve resultaat in 2011 van totaal € 449.000 is volledig ten laste van deze reserve gebracht. De overige € 20.000 van de reserve is ingezet voor de te vormen voorziening NIEG gronden waarmee het saldo van de reserve nihil is.

De toevoeging van de opslag op verkopen in 2012 ad € 93.040 is volledig benut als dekking van het negatieve saldo op de grondexploitatie.

Reserve Herontwikkeling Aloysiuslocatie

Door de raad is op 20 februari 2009 besloten € 20.000 beschikbaar te stellen voor de herontwikkeling van de Aloysiuslocatie ten laste van de reserve grondexploitatie.

In 2009 bedroegen de kosten € 6.000, voor de resterende € 14.000 is deze reserve gevormd. In 2010 t/m 2012 zijn er geen kosten gemaakt.

Reserve reiniging

Bij raadsbesluit van 16 december 2008 is besloten de voorziening reiniging om te vormen tot de bestemmingsreserve reiniging.

Het saldo tussen lasten en baten met betrekking tot de afvalinzameling wordt jaarlijks verrekend met deze reserve. Dit saldo wordt in volgende begrotingsjaren in de tarieven verwerkt. Op deze wijze worden behoudens (autonome) kostenstijgingen onregelmatige schommelingen in de tarieven beperkt.

Voor 2012 was het saldo tussen lasten en baten € 229.785 nadelig, hetgeen is onttrokken aan deze reserve. Dit nadeel is voornamelijk het gevolg van lagere opbrengsten door de tariefsverlaging.

Reserve riolering

Bij raadsbesluit van 16 december 2008 is besloten de voorziening riolering om te vormen tot de bestemmingsreserve riolering.

Het saldo tussen lasten en baten met betrekking tot de riolering wordt jaarlijks verrekend met deze reserve. Dit saldo wordt het eerstvolgende begrotingsjaar in de tarieven verwerkt. Op deze wijze worden behoudens (autonome) kostenstijgingen onregelmatige schommelingen in de tarieven beperkt.

De hoogte van het rioolrecht is gebaseerd op het kostendekkingsplan dat onderdeel is van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP).

Voor 2012 was het saldo tussen lasten en baten € 174.434 voordelig, hetgeen is toegevoegd aan deze reserve.

Reserve onderhoud wegen

Bij de op 12 mei 2009 vastgestelde bezuinigingsoperatie is besloten dat jaarbudgetten onderhoud wegen volledig voor dit doel mogen worden aangewend. Dat betekent dat een overschot via een reserve beschikbaar blijft.

Het totale nadeel € 142.861 op groot onderhoud wordt onttrokken aan de reserve. Deze onttrekking is het saldo van baten en lasten van het grootonderhoud wegen. De kosten van het RUP 60km zone veroorzaken grotendeels de overschrijding. Daarnaast is er een onderschrijding van de bijdrage groot onderhoud wegen aan het project Hart voor Overdinkel. De bijdrage aan dit project was begroot in 2012 maar de kosten zijn nog niet gemaakt.

Reserve Uitwerking Kaders Kadernota 2012-2015

Op 12 juli 2011 heeft de raad besloten bij het vaststellen van de kadernota 2012 eenmalig een investeringsbudget van € 500.000 beschikbaar te stellen voor het realiseren van de benodigde structurele ombuigingen.

Bij de vaststelling van de kadernota heeft u gekozen om met voorrang de kaders innovatie en bedrijfsvoering uit te werken.

In 2012 is er voor het kader Innovatie € 25.000 aan kosten gemaakt voor het project vastgoed. Voor de projecten duurzaamheid en besparing op het zwembad, deze vallen onder het kader bedrijfsvoering, zijn er in 2012 in totaal €26.000 aan kosten gemaakt. Daarnaast zijn de kosten en opbrengsten voor het aanpak oneigenlijk grondgebruik verrekend met deze reserve.

Reserve organisatie - ontwikkelingen

Deze reserve is bedoeld voor dekking van de risico's voortvloeiende uit mogelijke verplichtingen en kosten als gevolg van het organisatie - ontwikkelingstraject. Teneinde slagvaardig op te kunnen treden is het in het belang van de kwaliteitsborging van de bedrijfsvoering hiertoe dekking beschikbaar te hebben.

In 2011 zijn geen kosten ten laste van deze reserve gebracht, de resterende € 38.000 is nodig voor de komende organisatieontwikkelingen. Het restant van deze reserve wordt ingezet voor de kosten van uitvoering van de kadernota HRM, conform raadsinfobrief 12 juni 2012. De uitvoering heeft in 2012 nog niet plaatsgevonden vanwege onthouden van instemming van de OR.

Conjunctuur-/frictiefonds

Op 12 mei 2009 heeft de raad bij het vaststellen van de bezuiniging besloten tot het instellen van een conjunctuur-/frictiefonds in 2010 van € 1.000.000.

Deze is bedoeld voor het opvangen van tijdelijke, conjuncturele tegenvallers, waarbij te denken valt aan bijvoorbeeld niet door het rijk gecompenseerde uitkeringsgelden en teruglopende leges. Tevens bedoeld voor opvang frictiekosten in de vorm van eenmalige personele effecten als uitvloeisel van de organisatorische aanpassingen. Ook de samenwerking met Enschede en de daaruit voortvloeiende frictiekosten vallen hieronder. Er ligt een nauw verband met de Reserve personele lasten samenwerking Enschede.

Op basis van de begrotingscijfers is het bedrag van € 1.000.000 net voldoende om het verwachte, conjuncturele nadeel op de uitkeringskosten te dekken voor de vastgestelde periode van 4 jaar. Om ook andere conjuncturele tegenvallers en eventuele frictiekosten op te vangen, is in de MJB 2010-2013 besloten in 2010 en in 2011 in beide jaren € 250.000 aan dit fonds toe te voegen. Dit is in het meerjarige overzicht van de reserves en voorzieningen verwerkt.

In het kader van de overgang naar Enschede en het GBT is een inventarisatie gemaakt van de bestaande verlof-/plus uren en spaarverlof per 31-12-2010 van het personeel dat naar Enschede en het GBT over is gegaan. De hierbij behorende lasten ad € 213.000 zijn in 2010 verantwoord en zijn conform afspraak t.l.v. het conjunctuur-/frictiefonds gebracht.

Bij het jaarverslag 2010 is er € 100.000 bestemd voor de samenwerking Losser – Enschede en toegevoegd aan de reserve. De totale transitiekosten voor de samenwerking Losser – Enschede & het GBT bedragen in 2011 € 421.000. Deze kosten bestaan voornamelijk uit projectkosten ICT inz. migratie ICT-omgeving, onderbezetting DDC a.g.v. zaakgericht werken en invoering Wabo, inhuur DIV medewerker, vervanging toegangscontrolesystemen en een aantal kleinere uitgaven. Bij de inventarisatie van de kosten is er ook vanuit gegaan dat het volledige eigen risico WWB ten laste van het conjunctuurfonds zou worden gebracht. Door een voordeel op de algemene uitkering, voor het gedeelte WWB, is er besloten om geen volledig beroep te doen op het conjunctuurfonds, maar voor het restant van € 151.000. Daarnaast is er in 2011 een voorziening gevormd van € 130.000 voor uitstroom van een personeelslid. Deze is ten laste van de reserve conjunctuurfonds gebracht.

In 2012 bedragen de totale transitiekosten voor de samenwerking Losser – Enschede & het GBT € 86.000. Deze kosten bestaan uit aanschaf van ICT apparatuur (€ 20.000) en de bijdrage aan het GBT (€ 66.000).

In de begroting is ervan uitgegaan dat het volledige eigen risico WWB van 10% (€ 255.545) ten laste van het conjunctuurfonds zou worden gebracht. Doordat er in 2012 een incidenteel voordeel op de WWB is hoeft er voor dit onderdeel geen beroep te worden gedaan op deze reserve.

Reserve personele lasten samenwerking Enschede

Op 6 juli 2010 heeft de gemeenteraad bij bestemming van het jaarresultaat 2009 besloten tot het instellen van deze bestemmingsreserve ad € 249.000. Deze is bedoeld voor de opvang personele lasten in verband met de overheveling van de bedrijfsvoering naar Enschede. Hier ligt een nauwe relatie met het frictiefonds.

In 2012 wordt er € 102.000 verrekend met deze reserve in het kader van de transitiekosten samenwerking Enschede. Deze kosten bestaan uit inhuur van een DIV medewerker en inhuur in verband met onderbezetting DDC a.g.v. zaakgericht werken en de invoering van de Wabo. Vorig jaar zijn deze kosten verrekend met de reserve conjunctuur/frictiefonds omdat beide reserves boekhoudkundig als een werden beschouwd. Bij de BERAP is voorgesteld beide reserves samen te voegen. Uw raad heeft aangegeven deze beide reserves apart inzichtelijk te houden. Vanaf 2012 zijn derhalve beide reserves weer apart in gebruik.

Reserve bouw Kulturhus (Overdinkel)

In de begroting 2006 is er van uitgegaan dat er € 400.000 zou worden geïnvesteerd cq zou worden bijgedragen in de bouw van het Kulturhus Overdinkel. In de nota reserves en voorzieningen is er van uitgegaan dat deze investering/bijdrage ineens zou worden afgeboekt. Aangezien in 2006 geen uitgaven zijn geweest en het wenselijk is deze middelen te reserveren, is deze reserve toen gevormd.

In 2012 zijn nog geen kosten gemaakt. Uitvoering ligt bij de woningbouwvereniging Domijn.

Reserve Onderhoud gebouwen MOP Onderwijs 2010

Op 21 juni 2011 heeft de gemeenteraad bij bestemming van het jaarresultaat 2010 besloten tot het instellen van deze bestemmingsreserve. In 2011 zijn de kosten nog niet gemaakt. De reserve is samengevoegd met de nieuwe algemene reserve MOP waardoor deze reserve kan worden opgeheven. In 2012 boekhoudkundig verwerkt.

Reserve Periodiek medisch onderzoek Ambtenaren

Op 21 juni 2011 heeft de gemeenteraad bij bestemming van het jaarresultaat 2010 besloten tot het instellen van deze bestemmingsreserve. In verband met de samenwerking Enschede is dit onderzoek gezamenlijk opgepakt. De kosten zijn hierdoor aanzienlijk lager geworden. € 4.680 valt vrij. Reserve kan worden opgeheven.

Reserve Onderhoud kunstwerk Bewwerskamp (A1)

Op 21 juni 2011 heeft de gemeenteraad bij bestemming van het jaarresultaat 2010 besloten tot het instellen van deze bestemmingsreserve. De kosten voor de renovatie van de verharding wordt gelijktijdig uitgevoerd met het groot onderhoud dat Rijkswaterstaat heeft gepland aan dit kunstwerk. Rijkswaterstaat zou dit groot onderhoud medio 2011 uitvoeren. De uitvoering heeft echter nog niet plaatsgevonden zodat de reserve nog in stand moet worden gehouden.

Reserve Dorpsvisies/uitvoering leefbaarheidsagenda

Op 30 juni 2009 heeft de gemeenteraad bij bestemming van het jaarresultaat 2008 besloten tot instellen van deze bestemmingsreserve ad € 128.000. De leefbaarheid van de kerkdorpen en burgerparticipatie zijn speerpunten uit het collegeprogramma. Hiertoe zijn samen met burgers dorpsvisies opgesteld en is door de raad middels amendement bij de

voorjaarsnota op 24 juni 2008 budget voor de uitvoering beschikbaar gesteld. De niet-bestede middelen per 31-12-2008 zijn op deze wijze beschikbaar voor uitvoering na 2008. In 2009 was € 21.000 besteed en in 2010 eveneens € 21.000, zodat per ultimo 2010 nog € 86.000 resteert. In 2011 is er voor € 13.000 besteed. Voor de kerkdorpen De Lutte en Beuningen is de "pot" leeg. Het resterende bedrag in de reserve is nog bestemd voor de kerkdorpen Overdinkel, Losser en De Glane. Geen kosten gemaakt in 2012.

Reserve Implementatie omgevingsvergunning (WABO)

Op 30 juni 2009 heeft de gemeenteraad bij bestemming van het jaarresultaat 2008 besloten tot instellen van deze bestemmingsreserve. In 2008 was € 245.000 door de raad beschikbaar gesteld. Er was € 88.000 besteed, voor het restant ad € 157.000 is deze bestemmingsreserve gevormd. Met betrekking tot de definitieve implementatie wordt "gemikt" op medio 2010. In 2009 t/m 2011 is er € 142.000 besteed, in 2012 € 4.000. Het resterende deel ad € 15.000 is nodig voor afronding van dit project.

Reserve vervolgprocedures VH

In 2008 is door de raad op 28 februari ten laste van de algemene reserve € 340.000 beschikbaar gesteld voor het wegwerken van achterstanden op het gebied van bouw- en milieuvergunningen. De achterstanden zijn weggewerkt, maar er dient nog een afronding plaats te vinden met name ten aanzien van juridische procedures. Het niet bestede budget ad € 63.000 is toegevoegd aan deze reserve. In 2009 waren geen kosten gemaakt. Op 6 juli 2010 heeft de gemeenteraad bij bestemming van het jaarresultaat 2009 besloten tot het bestemmen van een bedrag ad € 23.000 i.v.m. werkzaamheden milieu MER/IPPC, hetgeen onderdeel uitmaakt van de genoemde vervolgprocedures. In 2010 is voor € 23.000 aan kosten gemaakt, zodat nog € 63.000 resteert voor deze reserve. Het gebruik van externen wordt zoveel mogelijk beperkt. Daarnaast zijn door aanvragers/omwonenden vervolgprocedures (nog) niet gestart. Het resterende bedrag is nodig om de te verwachten procedures af te kunnen wikkelen. De gemaakte kosten in 2012 bedragen € 16.667 en zijn verrekend met de reserve.

Reserve Cofinanciering revitalisering landelijk gebied

Op 30 juni 2009 heeft de gemeenteraad bij bestemming van het jaarresultaat 2008 besloten tot het instellen van deze bestemmingsreserve ad € 67.000. Het betreft cofinancieringsmiddelen ten behoeve van Vitalisering Landelijk Gebied (PmjP) en kan doorlopen tot 2013.

Jaarlijks is in de begroting een bedrag van € 100.000 voor cofinanciering beschikbaar in de exploitatie. In 2009 zijn weinig kosten gemaakt en heeft de raad op 6 juli 2010 bij bestemming van het jaarresultaat 2009 besloten het resterende bedrag ad € 69.000 aan deze reserve toe te voegen. Per saldo is derhalve per 1-1-2010 € 136.000 beschikbaar. In 2010 is van de beschikbare € 100.000 in de exploitatie € 12.000 besteed en wordt voorgesteld het resterende bedrag ad € 88.000 via bestemming van het jaarresultaat aan deze reserve toe te voegen. Op deze wijze blijven de cofinancieringsmiddelen meerjarig beschikbaar en kunnen in combinatie met de PmjP gelden worden aangewend. Per saldo is dan per 1-1-2011 € 224.000 beschikbaar.

Van het beschikbare budget in 2011 is voor totaal € 207.000 aan cofinanciering uitgegeven. Hiervan is een ton verrekend met het reguliere budget en € 107.000 verrekend met de reserve.

In 2012 is het beschikbare budget van € 100.000 via de bijsturingsmaatregel met € 50.000 verlaagd. In de exploitatie is € 10.278 uitgegeven. Het restant van € 39.722 is toegevoegd aan de reserve.

Reserve Inburgering ROC Twente

Op 21 juni 2011 heeft de gemeenteraad bij bestemming van het jaarresultaat 2010 besloten tot het instellen van deze bestemmingsreserve. Betreft een restant van een extra bijdrage van het rijk. Het traject kent een meerjarig verloop. In 2011 is er voor € 31.000 aan kosten

gemaakt. Het restant van € 6.000 zou worden uitgegeven in 2012, echter de betaling heeft in 2012 nog niet plaatsgevonden.

Reserve Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB)

Op 30 juni 2009 heeft de gemeenteraad bij bestemming van het jaarresultaat 2008 besloten tot het instellen van deze bestemmingsreserve. Voor de 1^e tranche impuls Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB) is in 2008 € 46.000 beschikbaar gesteld als decentralisatie-uitkering via het gemeentefonds. Aanwending vindt in een later stadium plaats, derhalve is deze reserve gevormd in 2008. De projectperiode loopt van 2008 t/m 2010, mogelijk nog een aantal jaren langer.

In 2009 is een bedrag ontvangen van € 110.000 en per saldo € 24.000 aan kosten gemaakt. De raad heeft bij bestemming van het jaarresultaat 2009 besloten het resterende bedrag ad € 86.000 aan deze reserve toe te voegen, waardoor het saldo van deze reserve per 1-1-2010 € 132.000 bedraagt.

In 2010 is een bedrag ontvangen van € 55.000 en per saldo € 19.000 aan kosten gemaakt. Via bestemming van het jaarresultaat wordt voorgesteld het restant ad € 36.000 aan deze reserve toe te voegen. Dit is echter niet verwerkt in het daadwerkelijke bestemmingsvoorstel 2010 dat aan u is voorgelegd waardoor het restant van 2010 dus ook boekhoudkundig niet is toegevoegd aan deze reserve. In 2011 vragen wij u dit alsnog te bestemmen bij het jaarresultaat. De gemaakte kosten in 2011 van € 41.000 zijn verrekend met de reserve.

In 2012 bedragen de kosten € 29.090 waardoor de stand van de reserve € 98.226 bedraagt.

Reserve Belasting onttrekking grondwater

Op 30 juni 2009 heeft de gemeenteraad bij bestemming van het jaarresultaat 2008 besloten tot instellen van deze bestemmingsreserve. Bij de najaarsnota 2008 was op basis van een vooraankondiging aangegeven dat over de periode 2003-2008 een incidentele naheffing zou plaatsvinden ad € 42.000. In 2009 heeft de Hoge Raad geoordeeld dat de gemeenten ten onrechte geconfronteerd zijn met naheffingsaanslagen. De uitleg van de Hoge Raad is door een wetswijziging met ingang van 1 januari 2011 echter weer teruggedraaid! Gevolg hiervan is dat de gemeente wel belastingplichtig is voor de grondwaterbelasting. In 2012 wordt de definitieve aanslag verwacht. Deze aanslag is nog niet ontvangen.

Reserve Onderhoud gebouwen MOP

Op 20 december 2011 heeft de gemeenteraad besloten o.b.v. de najaarsnota tot het instellen van een reserve voor de MOP gebouwen, inclusief de gebouwen van het Onderwijs. Dit omdat het MOP meerjarig is onderbouwd en planmatig wordt weggezet. Het voordelige saldo 2011 op het Mop gebouwen Algemeen ad € 308.000 en het voordelige saldo op het MOP Onderwijs van € 79.000 zijn op basis van het genomen besluit in deze reserve gestort. Ook in 2012 is op beide onderdelen van het MOP een voordelig saldo in de exploitatie. Gebouwen Algemeen € 111.000 en gebouwen onderwijs € 178.000. Dit saldo is toegevoegd aan de reserve zodat de huidige stand van de reserve € 676.000 bedraagt.

Reserve Integraal huisvestingsplan onderwijs

Op 6 juli 2010 heeft de gemeenteraad bij bestemming van het jaarresultaat 2009 besloten tot het instellen van deze bestemmingsreserve ad € 36.000. In 2010 is voor € 15.000 aan kosten gemaakt. In 2011 bedroegen de kosten €19.000 en zijn verrekend met de reserve. Het IHP is opgesteld en afgerond, er komen geen kosten meer. Reserve kan worden opgeheven.

Reserve Actualisatie Bestemmingsplannen buitengebied

De actualisatie van de bestemmingsplannen buitengebied heeft nog niet plaatsgevonden in 2010. De gemeenteraad heeft op 21 juni 2011 bij bestemming van het jaarresultaat 2010 besloten tot het instellen van deze bestemmingsreserve. De gemaakte kosten zijn in 2011 € 13.653. De gemaakte kosten in 2012 bedragen € 82.150 en zijn verrekend met deze reserve. Afwikkeling vindt plaats in 2013.

Reserve CAO afspraak gratificatiebudget

Op 6 juli 2010 heeft de gemeenteraad bij bestemming van het jaarresultaat 2009 besloten tot het instellen van deze bestemmingsreserve ad € 4.000. In de CAO voor gemeentebambtenaren is afgesproken dat middelen die hiervoor jaarlijks o.b.v. de CAO afspraken zijn bepaald en niet zijn besteed, beschikbaar blijven voor gratificaties. In 2010 is voor € 2.000 aan kosten gemaakt, zodat per 31-12-2010 nog € 2.000 resteert. Geen uitgaven in 2011 en 2012.

Reserve Samenwerkingsovereenkomst Groene Diensten

Op 6 juli 2010 heeft de gemeenteraad bij bestemming van het jaarresultaat 2009 besloten tot het instellen van deze bestemmingsreserve ad € 24.000. Voorgesteld wordt het beschikbare budget van 2011 ook via bestemming van het jaarresultaat toe te voegen aan deze reserve. In totaal zal € 75.000 gestort worden in het groenfonds tbv de contracten Groene en Blauwe diensten. Deze storting heeft in 2012 gevonden zodat de reserve kan worden opgeheven.

Reserve Impuls Brede school sport en cultuur per 1 januari 2012 gewijzigd in Brede Impuls Combinatiefuncties (beleidswijziging van het Rijk)

Op 6 juli 2010 heeft de gemeenteraad bij bestemming van het jaarresultaat 2009 besloten tot het instellen van deze bestemmingsreserve ad € 62.000.

In maart 2009 is hiertoe door de gemeente een (meerjarig) convenant met het rijk gesloten. In 2010 is € 23.000 meer uitgegeven dan het in 2010 beschikbare bedrag, hetgeen kan worden gedekt uit het in 2009 bestemde deel ad € 62.000. Hierdoor resteert nog € 39.000 in 2011. De gemaakte kosten in 2011 zijn € 1.000 hoger dan het reguliere budget, hetgeen met de reserve is verrekend. In 2012 is er via de algemene uitkering € 77.520 ontvangen voor 3,6 FTE terwijl er invulling is gegeven aan 1,93 FTE. Het saldo van € 39.220 is toegevoegd aan de reserve.

Reserve Vervanging lampen openbare verlichting

Deze reserve is bedoeld voor de vervanging van de lampen van openbare verlichting elke 4 jaar. Jaarlijks wordt een bedrag gereserveerd. Maximum saldo reserve is bepaald op € 50.000.

Per ultimo 2009 bedroeg het saldo € 36.000, in 2010 is de jaarschijf ad € 12.000 toegevoegd, waardoor het saldo per ultimo 2010 € 48.000 bedraagt. In 2011 is deze reserve aangevuld met € 2.000 tot het maximum bedrag.

Reserve Akoestische aanpassingen Gronausestraat/omgeving De Pol

I.v.m. vergunningverlening en bestemmingsplanprocedure de Pol is het noodzakelijk op grond van hogere grenswaarden akoestische aanpassingen te verrichten aan woningen in de omgeving. Bij de najaarsnota is hiertoe € 100.000 beschikbaar gesteld op thema L&R, hetgeen in 2010 nog niet is besteed. Conform de besluitvorming is het niet bestede bedrag toegevoegd aan een gevormde bestemmingsreserve. Afhankelijk van de te kiezen zoneringsvariant wordt het aantal te saneren woningen bepaald. In 2012 zal de variant duidelijk zijn en een start worden gemaakt met de aanpassingen aan de woningen.

Reserve Uitvoeringsbudget voor Notitie Mensenwerk

De gemeenteraad heeft bij bestemming van het jaarresultaat 2011 besloten tot het instellen van deze reserve.

De raad heeft in december 2011 een voorbereidingskrediet van € 35.000 beschikbaar gesteld voor de kosten die gemaakt moeten worden ten behoeve van de transitie Top Craft waar onder inwinnen van juridisch advies, inhuur communicatieadviseur, inzet ambtelijk coördinator, ect. De bijdrage van de gemeente Losser bedraagt 35% van deze kosten. Dit percentage is afgeleid van de deelname in de gemeenschappelijke regeling WOT. De gemeente Oldenzaal fungeert hierin als centrumgemeente en zal op basis van de werkelijk gemaakte kosten afrekenen. De gemeente Losser heeft in 2012 nog geen afrekening ontvangen.

Reserve Zandsteenroutes

De gemeenteraad heeft bij bestemming van het jaarresultaat 2011 besloten de nog niet betaalde gemeentelijke bijdrage voor dit project, dat de zandsteensculpturen met elkaar verbindt, te reserveren. De bijdrage is in 2012 uitbetaald waardoor de reserve vervalt.

Reserve Privatisering buitensportaccommodaties incl. notariskosten

De gemeenteraad heeft op 10 juli 2012 besloten bij bestemming van het jaarresultaat 2011 tot het instellen van deze reserve. De afkoopsommen ivm met de privatisering voetbal zijn betaald in 2012. De privatisering van de tennisaccommodaties wordt naar verwachting afgewikkeld in 2013.

Reserve Afwaardering boekwaarde gebouwen ivm privatisering buitensportaccommodaties

Bij overdracht van de gebouwen moeten de restant boekwaarden volledig worden afgeboekt. De gemeenteraad heeft bij bestemming van het jaarresultaat 2011 besloten tot het instellen van deze reserve aangezien de daadwerkelijke overdrachten nog niet waren gepasseerd bij de notaris. Relatie met bovenstaande reserve. De afwaardering van de voetbalaccommodaties, uitgezonderd 't Wilpelo, heeft plaatsgevonden.

Reserve FUWA 2011

Op 10 juli 2012 heeft de gemeenteraad besloten bij bestemming van het jaarresultaat het budget voor de functiewaarderingsronde voor 2011 te reserveren. De ronde heeft plaatsgevonden en de kosten van ruim € 11.000 zijn afgerekend. Reserve kan worden opgeheven.

Reserve Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT)

Op 10 juli 2012 heeft de gemeenteraad besloten bij bestemming van het jaarresultaat 2011 het budget voor de implementatie van deze basisregistratie te bestemmen. Deze implementatie is uitgevoerd door de gemeente Enschede. Reserve kan worden opgeheven.

Reserve Welstandsnota

Op 10 juli 2012 heeft de gemeenteraad besloten bij bestemming van het jaarresultaat het restant van het budget voor de actualisatie van de welstandsnota te bestemmen voor de implementatie van de welstandsnota. De gemaakte kosten in 2012 zijn deels verrekend met deze bestemmingsreserve. De reserve kan worden opgeheven.

Reserve Nationaal Uitvoeringsprogramma (NUP)

In de Berap 2012 is besloten tot het instellen van deze reserve met als doel middelen te oormerken voor het doen van uitgaven in het kader van de implementatie e-overheid. Deze reserve wordt gedurende de periode 2012 t/m 2014 gevoed door jaarlijkse dotatie van het bedrag dat in de algemene uitkering uit het gemeentefonds is opgenomen voor het Nationaal Uitvoeringsprogramma e-overheid. Er zijn nog geen kosten gemaakt.

Egalisatiereserve investeringsbijdragen

Op grond van BBV2004 mogen bijdragen uit eigen reserves in investeringen met economisch nut niet in mindering worden gebracht op de boekwaarde van deze investeringen. Hier is sprake van de zgn. bruto - verantwoording.

In de praktijk houdt dit in dat er een jaarlijkse vrijval van deze reserve plaatsvindt op basis van de afschrijvingstermijn van het betreffende activum. Hierbij wordt ook rekening gehouden met rente, zodat e.e.a. hetzelfde effect heeft als een netto - verantwoording, zij het dat de vrijval op grond van de regelgeving niet geschiedt via het betreffende product (functie) maar via functie 980 en op deze wijze dus via de bestemming.

Vrijval in 2012 bedraagt € 222.755

Voorzieningen

Het verloop in 2012 van de voorzieningen wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Voorziening	Boekwrd 1-1-'12	Toevoe- ging	Aanwen- ding	Vrijval	Boekwrd 31-12-'12
Bestaande risico's, te verwachten verplichtingen of verliezen					
WVG, aanvragen in behandeling	21	57			78
Wachtgeldverpl. vm wethouders	95	125	83	18	119
Pensioenvoorzieningen wethouders	2.722	245	97		2.870
Uitstroom personeel	127		8		119
Herstructurering / ontmanteling Top Craft	0	2.610			2.610
Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting					
Kunstwerk Langenkamp	2				2
Totaal	2.967	3.037	188	18	5.798

WVG aanvragen in behandeling

Het eindsaldo van € 78.000 betreft in dit geval aanvragen om een vergoeding woningaanpassingen ad € 20.000, vervoer ad € 43.000 en rolstoelen / scootmobielen ad € 15.000 in het kader van de Wet Voorziening Gehandicapten die in het boekjaar (meestal eind van het jaar) zijn ingediend, maar waarop nog geen beschikking is afgegeven en welke naar verwachting binnenkort (in het volgende boekjaar) tot een beschikking zullen leiden.

Wachtgeldverplichtingen vm wethouders

Voor de wachtgeldverplichtingen voor voormalige wethouders is op grond van de regelgeving BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) een voorziening te vormen in het jaar van vertrek.

Per 1-1-2012 bedroeg deze voorziening € 95.000. Conform bestuursrapportage heeft er een toevoeging van € 125.000 plaatsgevonden als gevolg van het vertrek van de wethouder in 2012. In 2012 is een bedrag van € 83.000 als wachtgelduitkering ten laste van deze voorziening gebracht, zodat nog € 137.000 resteert.

Voor 3 voormalig wethouders is in totaal € 119.000 per 31-12-2012 aan wachtgeldverplichtingen nodig voor een periode tot en met 2014. Dat houdt in dat er een vrijval van € 18.000 in 2012 heeft plaatsgevonden.

Pensioenvoorzieningen

Op grond van BBV2004 dient voor de pensioenverplichtingen die de gemeente heeft jegens bestuurders en oud-bestuurders dan wel jegens hun nabestaanden een voorziening te worden gevormd. Jaarlijks zal moeten worden beoordeeld op basis van een actuariële berekening of de voorziening nog toereikend is.

Per 1-1-2012 bedroeg deze voorziening € 2.722.000. In 2012 is een bedrag van € 97.000 als pensioenuitkering ten laste hiervan gebracht, zodat nog € 2.625.000 resteert.

Op basis van actuariële gegevens is een voorziening nodig van € 2.870.000 per 31-12-2012.

Dat houdt in dat om de voorziening op dit berekende (actuarieel) niveau te krijgen er een toevoeging noodzakelijk is van € 245.000.

In de begroting was uitgegaan van een toevoeging van € 124.000. Een nadeel derhalve van € 121.000.

Uitstroom personeel

Door een onontkoombaar uitstroom van een personeelslid is er een verplichting ontstaan voor de komende tien jaar. Op basis van actuele gegevens ultimo 2011 is de hoogte van de voorziening berekend op maximaal € 130.000. In 2011 is een bedrag van € 3.000 als betalingsverplichting ten laste van deze voorziening gebracht, zodat per 1-1-2012 de hoogte van de voorziening € 127.000 is. In 2012 is een bedrag van € 8.000 als ten laste van deze voorziening gebracht, zodat nog € 119.000 resteert.

Herstructurering / ontmanteling Top Craft

Op basis van de notitie "Mensenwerk" hebben de drie deelnemende gemeenteraden in december 2011 besloten om de huidige uitvoeringsstructuur van zowel de Gr-WOT als het uitvoeringsbedrijf Top Craft te ontmantelen en over te gaan tot separate uitvoering van de WSW door de drie afzonderlijke gemeenten. Als gevolg van deze beslissing is in de jaarrekening 2011 van Top Craft BV en GR-WOT een voorziening "Herstructurering" gevormd van € 8.284.000 ter dekking van toekomstige kosten die verband houden met de herstructurering. Hiermee is het netto resultaat van de jaarrekening van Top Craft BV uitgekomen op een verlies van €10.584.000. Op grond van deze jaarrekening bedraagt de bijdrage van de Gemeente Losser €3.482.000. In de gemeentelijke jaarrekening 2011 van de Gemeente Losser is reeds rekening gehouden met een bijdrage van € 928.000. Conform het raadsbesluit van 13 november 2012 is besloten om eenmalig een storting te doen in deze voorziening voor een bedrag van € 2.554.000 en ten laste van de algemene reserve te brengen.

Op 31 juli 2012 heeft Top Craft haar exploitatie resultaat over 2011 vastgesteld. Dit was minder nadelig dan verwacht. Voor Losser betekende dit een bijstelling van € 56.000. Dit is weer toegevoegd aan de voorziening, zodat de stand van de voorziening € 2.610.000 bedraagt.

Kunstwerk Langenkamp

De ABN/AMRO heeft in het kader van het nieuwe kantoor aan de Langenkamp een schenking gedaan, welke bedoeld is voor een kunstwerk in de omgeving van de Langenkamp. Dit kunstwerk is nog niet geplaatst.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar

Een nadere indeling en het verloop in 2012 van de vaste schulden wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	Boekwrde 1-1-'12	Vermeer-- deringen	Aflos-- singen	Boekwrde 31-12-'12
Binnenlandse Pensioenfondsen	0			0
Binnenlandse banken en overige	32.342		2.601	29.741
Binnenlandse bedrijven	0			0
Waarborgsommen	22	1		23
Totaal	32.364	1	2.601	29.764

De totale rentelast voor het jaar 2012 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt €1.398.000; dit was over 2011 € 1.528.000.

VLOTTENDE PASSIVA

Netto vlottende schulden

Per 31-12-2012 bedraagt het totaal aan vlottende schuld €8.740.000. Het negatieve banksaldo van € 3.880.000 maakt hier onderdeel van uit evenals de crediteuren open posten. Verder zijn hieronder diverse verplichtingen opgenomen, zoals:

- € 340.000 tankautospuut
- € 330.000 terugbetalingsverplichting rijksbijdrage Bruto Bijstand Zelfstandigen
- € 325.000 WSW verplichting
- € 270.000 verplichting aan huishoudelijke hulp
- € 223.000 bijdrage in het exploitatietekort Top Craft
- € 113.000 winstwaarschuwing Algemene Uitkering
- € 107.000 energie zwembad
- € 97.000 leerlingenvervoer
- € 96.000 verplichting aan de Veiligheidsregio
- € 63.000 Regiotaxi
- € 47.000 verplichtingen WMO
- € 43.000 Twente Milieu
- € 42.000 verplichting Lococensus
- € 35.000 Gemeente Oldenzaal notitie mensenwerk
- € 30.000 ROC

Overlopende passiva

Overlopende passiva	Boekwrd 1-1-2012	Vermeer- dering	Verminde- ring	Boekwrd 31-12-'12
Vooruitontvangen m.a.w. van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:				
Bijzonder basisonderwijs				
-constructiefouten / buitenvandalisme	10			10
Uitv.progr. landelijk gebied pMJP2007-2013	2.595		1.029	1.566
ISV-2 project 7 woningen Gronausestraat	72		40	32
Prestatie Afspraak Wonen (Binnenst..Vernieuwing)	240	150		390
Versterking organisaties gem. Extern Veiligheidsplan	0	17	14	3
Toegankelijk maken bushaltes	46		38	8
Sport Lokaal Samen	1	3		4
De Overdinkel Generator	106		63	43
Klimaat bestendig bouwen Overdinkel	150	128		278
IMG project Hart van van Overdinkel	1296		199	1.097
Compensatie ID kaarten	6		6	0
CHIEC / versterking sociale infrastructuur	0	21	17	4
Saldo vooruitontvangen	4.522	319	1.406	3.435
Overige vooruit ontvangen bedragen:				
Vooruitontvangen bedragen	53	7		46
Overige overlopende passiva	4		22	26
Saldo overige	57	7	22	72

Bijzonder Basisonderwijs

Alle voorzieningen van het openbaar onderwijs zijn overgedragen aan Consent behalve de voorziening constructiefouten en buitenvandalisme is bij de gemeente gebleven. In 2012 zijn er wederom geen schades geweest.

Project Uitvoeringsprogramma Landelijk Gebied (pMJP2007-2013)

In de jaren 2007 t/m 2011 is van de provincie Overijssel een voorschot van totaal € 2.953.000 voor dit meer jarig project ontvangen. De totale kosten tot en met 2011 zijn € 358.000 waardoor de stand van deze reserve per 1 januari 2012 € 2.595.000 was. In 2012 is er geen voorschot ontvangen. De totale uitgaven in 2012 bedragen €1.028.900 en zijn verrekend met het ontvangen voorschot.

ISV-2 Project sanering verkeerslawaaï/ 7 woningen Gronausestraat

In 2009 is er door de provincie Overijssel een ISV2- subsidie verstrekt van maximaal € 90.300 voor een zevental woningen aan de Gronausestraat in Losser. Hiervan is reeds 80% door de provincie overgemaakt. Er is voor een bedrag van € 2.000 aan kosten gemaakt voor begeleiding van de aanbesteding in 2011. De daadwerkelijk uitvoer is in 2012 gestart en er is voor € 40.127 aan kosten gemaakt. Deze zijn verrekend met het ontvangen voorschot.

Prestatie afspraak Wonen (Binnenstedelijke vernieuwing)

Voor het realiseren van woningen binnen feitelijk bebouwd gebied heeft de Provincie een subsidiebeschikking afgegeven van maximaal € 875.000. Deze prestatie afspraak loopt van 2010 – 2015. In 2010 en 2011 is er aan voorschot reeds € 240.000 ontvangen.

In 2012 is er een wijziging op de subsidie prestatie gekomen: “binnen feitelijk bebouwd gebied worden maximaal 110 ipv 175 woningen gerealiseerd. De subsidie is hiermee bijgesteld naar maximaal € 550.000 . Er zijn nog geen kosten gemaakt.

Toegankelijk maken bushaltes

De regio Twente heeft een voorschot overgemaakt van € 127.872 voor het toegankelijk maken van bushaltes om bij te dragen aan de verbetering van de kwaliteit van het openbaar vervoer in Twente. Het voorschot van 60% bestaat voor € 25.575 uit een bijdrage van het OV- streekfonds en voor € 102.297 uit een bijdrage vanuit het project “Halteplan Twente”. Het project is afgerond en de kosten zijn lager uitgevallen dan begroot. Afwikkeling van de subsidie heeft plaatsgevonden en geresulteerd in een terugbetaling van € 26.884 aan de regio voor het deel Halteplan. Het teveel ontvangen voorschot van het OV-streekfonds hoeft niet terugbetaald te worden. Er is voorgesteld om het te veel ontvangen bedrag te benutten voor aanpassingen aan bushalte de Langenkamp. De regio is hiermee akkoord gegaan.

Sport Lokaal Samen

Voor de deelname aan dit project is 80% voorschot ontvangen van Vereniging Sport en Gemeenten. Doel is het opzetten van een lokaal netwerk zodat de samenwerking tussen de gemeente, de sport en het onderwijs bestuurlijk worden verankerd. Afwikkeling heeft plaats gevonden in 2012 op basis van een ingediende eindrapportage. De maximale subsidie is toegewezen en het restant van € 2.970 is overgemaakt. Een deel van de subsidie is nog niet uitgegeven en gereserveerd voor de nog op te richten stichting sport en bewegen.

De Overdinkel Generator

Van de provincie Overijssel is een totale subsidie beschikking van € 181.800 ontvangen voor dit project in het kader van het Sociaal Flankerend Beleid. In 2011 is een voorschot van € 163.620 ontvangen en is er voor een bedrag van ruim € 57.000 aan uitgaven gedaan. De kosten in 2012 bedragen € 62.768 en zijn verrekend met het ontvangen voorschot. Het project loopt tot 1 december 2013.

Klimaat bestendig bouwen Overdinkel

Voor de uitvoering van het project “klimaatbestendig bouwen in Hart voor Overdinkel” is een subsidiebeschikking van de provincie Overijssel ontvangen van maximaal € 450.000. In 2011 is een voorschot van € 150.000 ontvangen. In 2012 is er € 127.500 ontvangen aan voorschot. Er zijn nog geen kosten verrekend met deze subsidie.

IMG project Hart voor Overdinkel

De provincie heeft voor de uitvoering van het ingediende programma Hart voor Overdinkel een subsidiebeschikking afgegeven van € 1.400.000. De prestatie moet voor 1 juli 2014 zijn geleverd. Het volledige bedrag is in 2011 al ontvangen. De subsidibale kosten van € 104.000 voor 2011 zijn hiermee verrekend. De kosten in 2012 bedragen € 198.732 en zijn verrekend met het ontvangen voorschot.

Compensatie ID kaarten

Op basis van de aangedragen gegevens door de Publieksbalie is er een bedrag van € 72.000 ontvangen ter compensatie van “misgelopen” inkomsten als gevolg van het gratis verstrekken van de Nederlandse Identiteitskaart. Het ministerie heeft alle declaraties vergoed maar nog niet alle burgers, die er recht op hebben, zijn in 2011 bij de Publieksbalie langs geweest. De betreffende burgers zijn middels een brief op de hoogte gesteld van de

beschikbare compensatie. Afwikkeling hiervan heeft in 2012 plaats gevonden. Er worden geen burgers meer verwacht in 2013 waardoor het passivum kan worden opgeheven.

Externe Veiligheid Overijssel

In het kader van de subsidieregeling Externe veiligheid Overijssel (MEVO) is er meerjarig voor de periode 2011-2014 subsidie verleend voor het borgen van structurele kennis, capaciteit en deskundigheid in de eigen organisatie ten behoeve van de uitvoering van wettelijke externe veiligheidstaken. In 2012 is er voor deel 1 van deze subsidie een voorschot ontvangen van € 9.982 en voor deel 2 een voorschot van € 7.303. Een deel van de interne uren die hier aan zijn besteed zijn verrekend met het ontvangen voorschot.

Versterking Sociale Infrastructuur / onderdeel CHIEC

De gemeente Tubbergen heeft in 2010 in het kader van het project Versterking Sociale Infrastructuur Noordoost Twente subsidie aangevraagd voor de realisering van een drietal Cultuur Historische Informatie en Educatieve Centra (CHIEC's) in de gemeenten Tubbergen, Dinkelland en Losser. De Provincie heeft € 64.000 subsidie toegekend en Losser heeft haar deel € 21.333 ontvangen in 2012 van gemeente Tubbergen. Stichting Steenfabriek De Werklust voert het plan uit voor Losser en heeft hiervoor een bijdrage van 80% aan voorschot ontvangen. Het restant van € 4.265 is voor de afrekening van het project, dat plaats vindt in 2013.

GEWAARBORGDE GELDLENINGEN

Hieronder volgt het verloopoverzicht volgens artikel 57 BBV van de gewaarborgde geldleningen.

Percentage borging door de Gemeente Losser	Restant geldlening begin dienstjaar	Bedrag borging 1-1-'12	Bedrag borging 31-12-'12
50 %	50.537	25.268	25.262
100 %	1.720	1.720	1.562
Totaal	52.257	26.988	26.824

In 2012 zijn er geen nieuwe garantstellingen afgegeven.

Met de aandelenoverdracht van de Twence BV naar de individuele gemeenten in december vorig jaar, is ook de borgstelling overgegaan naar de individuele gemeenten. Voor gemeente Losser bedraagt deze borgstelling 3,5% van de totale garantstelling aan Twence bv.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

Tot de niet uit de balans blijken de verplichtingen worden de meerjarige contracten zoals langlopende huur- en leaseverplichtingen of onderhoudscontracten gerekend.

Daarnaast vallen de overlopende verplichting voor het vakantiegeld en de verlofuren hieronder. Deze mogen o.b.v. BBV niet meer als verplichting in de balans worden opgenomen. De gemeente Losser kent geen langlopende huur- en leaseverplichtingen groter dan € 100.000.

CONTROLEVERKLARING

BIJLAGEN

BIJLAGE A

Jaarverslag per programma op productniveau

Programmacode	Omschrijving programma	Hoofdproduct	Baten / Lasten	Product	Deelproduct	2011 Realisatie	2012 Begroting	2012 Realisatie
PRO01	Toerisme en Economie	Toerisme en verblijfsrecreatie	Lasten	Toerisme en verblijfsrecreatie	Recreatie en toerisme	211.213	209.260	200.520
					Kampeeronthefingen	168	0	0
					LAGA (Landesgartenschau) algemeen eenmal	73.962	71.886	72.962
					Totaal - Toerisme en verblijfsrecreatie			285.343
		Economische zaken	Lasten	Economische zaken	Beheer en exploitatie markten	55.855	14.367	13.134
					Bedrijvencontacten	418.175	851.246	436.819
					Deelnemingen nutsbedrijven	4.084	4.165	4.084
					Totaal - Economische zaken			478.114
		Totaal - PRO01 LASTEN					763.457	1.150.925
PRO01	Toerisme en Economie	Toerisme en verblijfsrecreatie	Baten	Toerisme en verblijfsrecreatie	Recreatie en toerisme	-5.000	0	-3.550
					Kampeeronthefingen	-1.101	0	0
					LAGA (Landesgartenschau) algemeen eenmal	-34.412	-32.501	-32.439
					Totaal - Toerisme en verblijfsrecreatie			-40.513
		Economische zaken	Baten	Economische zaken	Beheer en exploitatie markten	-564	0	-1.050
					Bedrijvencontacten	-37.265	-117.600	-138.191
					Baten marktgelden	-16.960	-21.000	-16.073
					Deelnemingen nutsbedrijven	-4.084	-4.100	-4.084
		Totaal - Economische zaken			-58.873	-142.700	-159.398	
Totaal - PRO01 BATEN					-99.386	-175.201	-195.387	
Saldo programma Toerisme en Economie					664.071	975.724	532.132	
PRO02	Landschap en Ruimte	Natuur en landschap	Lasten	Natuur en landschap	Landschapsbescherming (incl boomfeestdag)	29.583	89.159	178.665
					Plantsoenen en openbaar groen	1.157.857	1.071.139	1.343.673
					Totaal - Natuur en landschap			1.187.440
		Ruimtelijke ordening	Lasten	Ruimtelijke ordening	Ruimtelijke ordening	207.322	47.704	286.200
					Besluiten Ruimtelijke Ordening	122.279	194.207	50.136
					Lokaal beleid ruimtelijke ordening	836.988	480.630	602.746
					Bovenlokaal beleid ruimtelijke ordening	61.590	80.123	34.984
					Specifieke projecten ruimtelijke ordening	512.486	474.183	1.196.775

Programmacode	Omschrijving programma	Hoofdproduct	Baten / Lasten	Product	Deelproduct	2011 Realisatie	2012 Begroting	2012 Realisatie
					Informatievoorziening REO	57.325	103.469	38.586
					Handhaving ruimtelijke ordening	175.616	110.010	170.122
					Grondexploitatie algemeen	9.333.611	7.324.000	2.920.530
					Totaal - Ruimtelijke ordening	11.307.217	8.814.327	5.300.080
		Wegen en verkeer	Lasten	Wegen en verkeer	Wegbeheer	1.113.012	1.593.628	1.267.754
					Kunstwerken	30.865	126.908	93.172
					Bermen en sloten	158.795	232.731	144.489
					Wegmeubilair	96.045	68.637	107.813
					Straatverlichting en verkeersregelinstantaties	82.936	134.022	108.651
					Gladheidsbestrijding	86.876	145.915	73.182
					Straatreiniging	135.596	181.573	160.141
					Wegmarkeringen	20.697	20.000	9.490
					Verkeersbeleid	267.188	166.711	1.028.854
					Openbaar vervoer	120.732	34.601	41.764
					Luchthaven Twente	250	250	4.787
					Watergangen en vijvers	23.507	26.610	16.955
					Totaal - Wegen en verkeer	2.136.499	2.731.587	3.057.051
		Milieu	Lasten	Milieu	Huis aan huis inzameling afval	1.240.428	1.285.522	1.228.957
					Afvalbrengpunt	406.436	504.580	437.776
					Overige afvalverwijdering	129.568	189.759	90.074
					Afvalstoffenheffing reinigingsrechten	92.487	88.112	88.023
					Riolering (gecombineerd)	2.124.391	2.320.029	1.834.488
					Rioolrechten	74.464	32.059	32.027
					Milieu algemeen	592.900	549.298	764.413
					Plaagdier ongedierte bestrijding	13.965	10.892	6.864
					Informatievoorziening	15.202	39.324	20.148
					Bodembescherming	24.949	31.191	35.653
					Geluidhinder	31.397	78.185	57.830
					Totaal - Milieu	4.746.187	5.128.950	4.596.252
		Volkshuisvesting	Lasten	Volkshuisvesting	Volkshuisvestingbeleid	87.705	71.445	302.049
					Dorpsvernieuwing verbetering	128.082	0	0
					Onroerende zaken aan-verkoop en verhuur	95.187	37.014	119.250

Programmacode	Omschrijving programma	Hoofdproduct	Baten / Lasten	Product	Deelproduct	2011 Realisatie	2012 Begroting	2012 Realisatie
					Vergunningverlening	560.383	550.849	605.364
					Informatievoorziening	3.657	12.852	2.129
					Externe advisering	97.354	89.314	81.992
					Bouwbeleid	14.632	68.846	34.504
		Totaal - Volkshuisvesting				987.000	830.320	1.145.288
Totaal - PRO02 LASTEN						20.364.343	18.665.482	15.621.009
PRO02	Landschap en Ruimte	Natuur en landschap	Baten	Natuur en landschap	Landschapsbescherming (incl boomfeestdag)	-1.368	-1.000	-125.657
					Plantsoenen en openbaar groen	-6.548	-19.503	-5.679
		Totaal - Natuur en landschap				-7.916	-20.503	-131.336
		Ruimtelijke ordening	Baten	Ruimtelijke ordening	Besluiten Ruimtelijke Ordening	-5.017	-42.250	-7.851
					Lokaal beleid ruimtelijke ordening	-236.958	-15.500	-19.766
					Bovenlokaal beleid Ruimtelijke ordening	-42.000	0	0
					Specifieke projecten ruimtelijke ordening	-154.289	-364.842	-1.070.971
					Grondexploitatie algemeen	-3.998.481	-7.324.000	-2.852.175
		Totaal - Ruimtelijke ordening				-4.436.745	-7.746.592	-3.950.763
		Wegen en verkeer	Baten	Wegen en verkeer	Wegbeheer	-36.337	-23.500	-24.471
					Bermen en sloten	-307	0	0
					Wegmeubilair	0	0	-123
					Straatverlichting en verkeersregelinstanties	0	0	-150
					Verkeersbeleid	-45.000	-37.777	-339.493
					Openbaar vervoer	-81.971	0	-10.635
		Totaal - Wegen en verkeer				-163.615	-61.277	-374.872
		Milieu	Baten	Milieu	Huis aan huis inzameling afval	-4.212	-2.200	-1.320
					Afvalbrengpunt	-114.470	-90.000	-138.478
					Overige afvalverwijdering	-78.979	-61.500	-51.258
					Riolering (gecombineerd)	-63.864	-9.302	-14.019
					Plaagdier ongedierte bestrijding	0	-2.000	0
					Bodembescherming	-1.240	-3.000	-1.302
					Geluidhinder	-2.786	0	-40.128

Programmacode	Omschrijving programma	Hoofdproduct	Baten / Lasten	Product	Deelproduct	2011 Realisatie	2012 Begroting	2012 Realisatie
					Baten afvalstoffenheffing reinigingstechten	-2.192.162	-1.850.386	-1.754.449
					Baten rioolheffing (gecombineerd)	-2.024.843	-2.082.200	-2.092.910
		Totaal - Milieu				-4.482.556	-4.100.588	-4.093.863
		Volkshuisvesting	Baten	Volkshuisvesting	Volkshuisvestingbeleid	-4.038	-1.500	-79.704
					Dorpsvernieuwing verbetering	-127.572	0	0
					Onroerende zaken aan-verkoop en verhuur	-62.935	-68.100	-84.087
					Informatievoorziening	-666	-2.168	-2.142
					Baten leges bouwvergunning	-541.922	-440.300	-345.108
					Baten leges welstandsadvies	-37.174	-46.000	-37.236
		Totaal - Volkshuisvesting				-774.307	-558.068	-548.276
Totaal - PRO02 BATEN						-9.865.139	-12.487.028	-9.099.110
Saldo programma Landschap en Ruimte						10.499.204	6.178.454	6.521.899
PRO03	Leefbaarheid en maatschappelijke ontwikkeling	Sport	Lasten	Sport	Buitensportaccomodaties	272.587	257.290	165.849
					Binnensportaccomodaties	629.265	623.138	734.167
					Zwembad brilmansdennen	1.156.701	1.293.650	1.349.568
					Sport algemeen	663.999	292.537	232.426
					Onderhoud groene sportvelden en terreinen	341.392	490.906	495.491
		Totaal - Sport				3.063.944	2.957.520	2.977.502
		Onderwijs	Lasten	Onderwijs	Materiële voorz. instandhouding OBO	27.157	27.457	27.662
					Huisvesting openbaar basisonderwijs	57.085	60.978	80.636
					Materiële voorzieningen bijzondere basisonderwijs	160.396	111.631	166.342
					Huisvesting bijzonder basisonderwijs	1.132.129	1.275.910	903.609
					Bijzonder (voortgezet) speciaal onderwijs	6.638	2.900	0
					Huisvesting bijzonder voortgezet onderwijs	199.062	190.827	200.562
					Lokaal onderwijsbeleid	229.569	170.120	185.359
					Autonoom gemeente beleid basisonderwijs	16.228	54.972	20.426
					Uitvoering leerplichtwet	130.564	136.681	137.456

Programmacode	Omschrijving programma	Hoofdproduct	Baten / Lasten	Product	Deelproduct	2011 Realisatie	2012 Begroting	2012 Realisatie
					Leerlingenvervoer	641.157	615.719	676.845
					Onderwijsraad	5.356	8.097	6.016
					Kinderopvang	309.723	281.211	289.670
					Totaal - Onderwijs	2.915.064	2.936.503	2.694.582
		Kunst en cultuur	Lasten	Kunst en cultuur	Bibliotheek	499.534	493.593	488.181
					Muziekschool	334.327	196.823	179.840
					Vormings- en ontwikkelingswerk	4.301	5.443	2.879
					Amateuristische kunstbeoefening	47.094	43.249	53.916
					Kunstwerken en tentoonstellingen	2.569	1.006	637
					Overige culturele activiteiten	235.003	132.348	197.265
					Monumenten	43.190	43.727	30.178
					Kermis	42.682	55.636	43.733
					Evenementen	42.067	0	0
					Totaal - Kunst en cultuur	1.250.767	971.825	996.629
		Soc cult werk en maatschappelijk	Lasten	Soc cult werk en maatschappelijk	Speeltuinen en speelplaatsen	140.476	147.046	158.998
					Maatschappelijke dienstverlening	294.173	307.053	317.137
					Registratie Discriminatie	8.362	7.007	4.765
					Ouderen(zorg) beleid	67.573	78.728	60.161
					Sociaal-Cultureel Werk Algemeen	643.434	457.518	501.764
					Jeugd- en jongerenwerk	384.539	310.331	312.497
					Club- en buurthuiswerk	71.432	32.015	1.915
					Totaal - Soc cult werk en maatschappelijk	1.609.989	1.339.697	1.357.237
		Zorg en volksgezondheid	Lasten	Zorg en volksgezondheid	Individuele zorg participatie	51.527	59.645	17.036
					Maatschappelijke dienstverlening	2.868.112	2.881.987	2.844.179
					WVG	1.599.089	1.564.808	1.490.961
					Ambulancevervoer	0	1.686	0
					Openbare gezondheidszorg	320.261	322.305	301.719
					Jeugdgezondheidszorg, uniforme deel	348.735	347.835	334.418
					Begraafplaatsen	13.487	10.992	10.236
					Totaal - Zorg en volksgezondheid	5.201.211	5.189.259	4.998.549
		Werk en inkomen	Lasten	Werk en inkomen	Beleidsontw. Materiële Hulpverlening	108.634	107.488	121.102
					Juridische toetsing sociale zekerheid	16.741	15.423	3.042
					Uitkeringsadministratie	4.553.487	4.572.798	4.685.307

Programmacode	Omschrijving programma	Hoofdproduct	Baten / Lasten	Product	Deelproduct	2011 Realisatie	2012 Begroting	2012 Realisatie
					Terug- en invordering	58.003	60.275	64.353
					Debiteurenadministratie	12.093	8.498	2.406
					Bezwaar- en beroepsprocedures	0	1.000	0
					Clëntenarchief	87.917	73.180	0
					Jaarwerk sociale zekerheid	800	1.222	1.254
					Bijzonder Onderzoek	28.250	29.182	27.418
					Sociale werkvoorziening	5.924.672	8.713.952	8.579.864
					Langdurig Werklozen	19.488	1.000	2.079
					Bijzondere Bijstand	298.554	245.626	228.973
					Shuldulpverlening	182.940	141.962	139.770
					Vangnetconstructie	10.605	12.000	9.801
					Kwijtschelding algemeen	74.835	100.000	74.253
					Participatiebudget	1.054.627	751.561	771.126
					Totaal - Werk en inkomen	12.431.646	14.835.165	14.710.747
Totaal - PRO03 LASTEN						26.472.621	28.229.970	27.735.246
PRO03	Leefbaarheid en maatschappelijke ontwikkeling	Sport	Baten	Sport	Buitensportaccomodaties	-63.642	-33.044	-25.608
					Binnensportaccomodaties	-205.889	-150.416	-206.386
					Zwembad brilmansdennen	-331.826	-316.658	-321.092
					Sport algemeen	-11.906	0	0
					Onderhoud groene sportvelden en terreinen	-139.188	-53.226	-60.222
					Totaal - Sport	-752.451	-553.344	-613.307
		Onderwijs	Baten	Onderwijs	Materiele voorz instandhouding openb basisonderwijs	-311	0	0
					Huisvesting openbaar basisonderwijs	-11.032	-10.311	-10.311
					Huisvesting bijzonder basisonderwijs	-2.338	-2.200	-2.200
					Lokaal onderwijsbeleid	-103.941	-95.000	-103.407
					Uitvoering leerplichtwet	-55.436	-40.800	-43.308
					Leerlingenvervoer	-9.805	-9.000	-16.246
					Kinderopvang	-16.673	-15.930	-17.050
					Totaal - Onderwijs	-199.536	-173.241	-192.522
		Kunst en cultuur	Baten	Kunst en cultuur	Muziekschool	-19.172	-29.348	-30.249
					Overige culturele activiteiten	-64.161	-12.750	-61.150

Programmacode	Omschrijving programma	Hoofdproduct	Baten / Lasten	Product	Deelproduct	2011 Realisatie	2012 Begroting	2012 Realisatie
					Monumenten	-15.972	-9.610	-10.186
					Kermis	-21.000	-21.500	-23.500
					Totaal - Kunst en cultuur	-120.305	-73.208	-125.085
		Soc cult werk en maatschappelijk	Baten	Soc cult werk en maatschappelijk	Speeltuinen en speelplaatsen	-3.520	-3.300	-15.013
					Ouderen(zorg) beleid	-7.324	-2.193	-6.311
					Sociaal-Cultureel Werk Algemeen	-27.908	-30.134	-33.305
					Jeugd- en jongerenwerk	-204.836	0	0
					Club- en buurthuiswerk	-22.000	-21.450	-21.450
					Totaal - Soc cult werk en maatschappelijk	-265.588	-57.077	-76.078
		Zorg en volksgezondheid	Baten	Zorg en volksgezondheid	Maatschappelijke dienstverlening	-376.074	-342.500	-465.337
					WVG	-129.081	-112.000	-127.108
					Jeugdgezondheidszorg, uniforme deel	-370.959	0	0
					Jeugdgezondheidszorg, maatwerk deel	-9.809	0	0
					Baten begraafplaatsrechten	-1.345	-600	-229
					Totaal - Zorg en volksgezondheid	-887.268	-455.100	-592.675
		Werk en inkomen	Baten	Werk en inkomen	Uitkeringsadministratie	-3.567.135	-3.843.650	-4.334.788
					Sociale werkvoorziening	-4.987.507	-5.092.452	-5.041.806
					Bijzondere Bijstand	-61.633	-84.000	-117.919
					Schuldhelpverlening	-35.527	0	0
					Vangnetconstructie	0	0	-2.136
					Participatiebudget	-847.296	-586.723	-615.529
					Totaal - Werk en inkomen	-9.499.098	-9.606.825	-10.112.178
					Totaal - PRO03 BATEN	-11.724.246	-10.918.795	-11.711.844
					Saldo programma Leefbaarheid en maatschappelijke ontwikkeling	14.748.375	17.311.175	16.023.402
PRO04	Veiligheid	Openbare orde en sociale veiligheid	Lasten	Openbare orde en sociale veiligheid	Algemene plaatselijke verordening	218.433	187.609	292.680
					Opvang zwerfdieren	12.080	14.740	11.726
					Bijzondere wetten	3.240	2.827	565
					Politie	32.328	28.587	17.018
					Halt-project	5.663	5.700	5.668
					Totaal - Openbare orde en sociale veiligheid	271.744	239.463	327.656
		Brandweer	Lasten	Brandweer	Brandweer en rampenbestrijding	0	0	0
					Bedrijfsvoering	401.673	435.562	422.801
					Operationele voorbereiding	812.115	956.803	911.567

Programmacode	Omschrijving programma	Hoofdproduct	Baten / Lasten	Product	Deelproduct	2011 Realisatie	2012 Begroting	2012 Realisatie
					Risicobeheersing	87.003	146.010	143.811
					Rampenbestrijding	79.067	68.456	46.692
					Repressie parate zorg	87.372	98.643	107.589
Totaal - Brandweer						1.467.230	1.705.473	1.632.460
Totaal - PRO04 LASTEN						1.738.974	1.944.936	1.960.116
PRO04	Veiligheid	Openbare orde en sociale veiligheid	Baten	Openbare orde en sociale veiligheid	Algemene plaatselijke verordening	-49.934	-10.000	-30.827
					Bijzondere wetten	-181	-5.000	-724
Totaal - Openbare orde en sociale veiligheid						-50.115	-15.000	-31.551
		Brandweer	Baten	Brandweer	Brandweer en rampenbestrijding	-5.075	-7.166	0
					Bedrijfsvoering	0	-4.900	-5.094
					Operationele voorbereiding	-74.608	-126.238	-176.615
Totaal - Brandweer						-79.683	-138.304	-181.709
Totaal - PRO04 BATEN						-129.798	-153.304	-213.260
Saldo programma Veiligheid						1.609.176	1.791.632	1.746.856
PRO05	Bestuur en dienstverlening	Bestuur	Lasten	Bestuur	Raad	188.901	194.143	185.785
					Burgemeester en wethouders	690.309	659.063	762.891
					Dorpsraden en overlegorganen	4.800	4.147	8.004
					Bestuursondersteuning	538.009	536.994	575.666
					Bestuurondersteuning P&O	420.917	0	0
					Productenbegroting	76.000	31.766	32.591
					Jaarrekening	128.535	86.142	86.710
					Cie advies behand bezw en beroepschr	32.229	41.594	28.158
					Bestuursondersteuning gemeentesecretaris	74.741	24.240	63.840
					Juridische advisering	79.076	17.502	26.714
					Regio Twente e.a. bestuurlijke samenwerking	141.832	156.162	177.401
					Ondersteuning raad	266.747	283.082	269.919
					Programmabegroting	35.205	32.073	32.906
					Managementrapportages - jaarplan	36.000	23.446	24.055
					Programmajaarverslag	49.335	47.744	47.314
Totaal - Bestuur						2.762.636	2.138.097	2.321.954

Programmacode	Omschrijving programma	Hoofdproduct	Baten / Lasten	Product	Deelproduct	2011 Realisatie	2012 Begroting	2012 Realisatie	
		Communicatie	Lasten	Communicatie	Voorlichting, promotie en representatie	239.034	175.175	173.072	
		Totaal - Communicatie					239.034	175.175	173.072
		Dienstverlening	Lasten	Dienstverlening	Klachtencommissie	10.634	8.247	8.558	
					Archiefonderzoek	2.400	0	0	
					Gemeentelijke Basis Administratie persoon	211.200	112.582	115.507	
					Applicatiebeheer bevolkingssysteem	24.000	7.764	7.966	
					Rijbewijzen en reisdocumenten	268.156	155.790	147.306	
					Verkiezingen	61.929	30.529	40.240	
					Overige burgerzaken	42.400	27.192	27.797	
					Internationaal privaatrecht en brondocum	20.000	3.882	3.983	
					Burgelijke stand	109.555	41.068	57.952	
					Straatnaamgeving	48.644	28.164	30.115	
					Secretarieleges rijbewijzen en reisdocumenten	108.192	114.986	134.216	
					Secretarieleges geslachtsnaamwijziging	13.045	0	0	
		Totaal - Dienstverlening					920.155	530.203	573.638
		Integrale handhaving	Lasten	Integrale handhaving	Handhaving beschikking	350.981	430.030	317.161	
		Totaal - Integrale handhaving					350.981	430.030	317.161
Totaal - PRO05 LASTEN						4.272.806	3.273.506	3.385.824	
PRO05	Bestuur en dienstverlening	Bestuur	Baten	Bestuur	Burgemeester en wethouders	-106.545	0	-17.854	
Juridische advisering					-146	0	-286		
Regio Twente e.a. bestuurlijke samenwerking					0	0	0		
Totaal - Bestuur					-106.691	0	-18.140		
Communicatie		Baten	Communicatie	Voorlichting, promotie en representatie	0	0	-603		
Totaal - Communicatie					0	0	-603		
Dienstverlening		Baten	Dienstverlening	Burgelijke stand	-5.766	0	-77		
				Secretarieleges GBA	-9.351	-8.500	-302		
				Secretarieleges rijbewijzen en reisdocumenten	-425.154	-358.250	-396.507		

Programmacode	Omschrijving programma	Hoofdproduct	Baten / Lasten	Product	Deelproduct	2011 Realisatie	2012 Begroting	2012 Realisatie
					Secretarieleges geslachtsnaamwijziging	-19.693	0	0
					Secretarieleges Burgelijke stand	-45.889	0	0
		Totaal - Dienstverlening				-505.853	-366.750	-396.886
		Integrale handhaving	Baten	Integrale handhaving	Handhaving beschikking	0	0	-15.500
		Totaal - Integrale handhaving				0	0	-15.500
Totaal - PRO05 BATEN						-612.544	-366.750	-431.129
Saldo programma Bestuur en dienstverlening						3.660.262	2.906.756	2.954.695
PRO06	Alg. dekkingsmid- delen en onvoorzien	Financiering	Lasten	Financiering	Beleggingen	2.269	2.269	2.269
					Geldleningen uitzettingen 1 jr	151.987	104.067	100.987
		Totaal - Financiering				154.256	106.336	103.255
		Belastingen	Lasten	Belastingen	Uitvoering wet WOZ	291.091	370.626	371.267
					Opbrengst OZB gebruikers	54.156	0	0
					Opbrengst OZB eigenaren	0	0	0
					Lasten heffing en invordering	6.769	6.644	6.638
					Lasten heffing en invordering	0	167	167
					Toeristenbelasting			
					Lasten heffing en invordering	0	332	331
					Forensenbelasting			
		Totaal - Belastingen				352.016	377.769	378.403
		Algemene uitkering	Lasten	Algemene uitkering	Algemene uitkering	0	0	0
		Totaal - Algemene uitkering				0	0	0
		Onvoorzien	Lasten	Onvoorzien	Onvoorzien uitgaven en stelposten	0	26.350	-311.478
		Totaal - Onvoorzien				0	26.350	-311.478
		Diversen	Lasten	Diversen	Voormalig personeel	154.880	-	-
					Saldo kostenplaatsen	58.695	545.937	36.837
		Totaal - Diversen				213.575	545.937	36.837
Storting Reserves	Lasten	Diversen	Mutaties reserves	3.424.814	578.812	1.669.564		
Totaal - Storting Reserves				3.424.814	578.812	1.669.564		
Totaal - PRO06 LASTEN						4.144.661	1.635.204	1.876.582
PRO06	Alg. dekkingsmid- delen en	Financiering	Baten	Financiering	Beleggingen	-525.535	-204.000	-242.982
					Geldleningen uitzettingen 1 jr	-1.648.930	-1.206.255	-1.397.712
		Totaal - Financiering				-2.174.465	-1.410.255	-1.640.694

Programmacode	Omschrijving programma	Hoofdproduct	Baten / Lasten	Product	Deelproduct	2011 Realisatie	2012 Begroting	2012 Realisatie
	onvoorzien	Belastingen	Baten	Belastingen	Uitvoering wet WOZ	0	-29.003	-29.003
					Opbrengst OZB gebruikers	-457.750	-489.900	-442.444
					Opbrengst OZB eigenaren	-3.220.976	-3.300.000	-3.328.215
					Opbrengst Forensenbelasting	-21.116	-20.450	-17.387
					Opbrengst Toeristenbelasting	-146.166	-180.000	-208.906
					Opbrengst Hondenbelasting	-205.363	-211.000	-201.038
		Totaal - Belastingen				-4.051.371	-4.230.353	-4.226.994
		Algemene uitkering	Baten	Algemene uitkering	Algemene uitkering	-19.708.550	-19.574.529	-19.814.715
		Totaal - Algemene uitkering				-19.708.550	-19.574.529	-19.814.715
		Diversen	Baten	Diversen	Saldo kostenplaatsen	266.233	-10.299	610.963
		Totaal - Diversen				266.233	-10.299	610.963
		Onttrekking reserves	Baten	Diversen	Mutaties reserves	-5.247.912	-5.573.508	-5.160.056
		Totaal - Onttrekking reserves				-5.247.912	-5.573.508	-5.160.056
Totaal - PRO06 BATEN						-30.916.065	-30.798.944	-30.231.496
PRO06	Alg.dekkingsmiddelen en onvoorzien	Diversen	Resultaat na bestemming	Diversen	Saldo rekening baten en lasten na best	-4.409.684	0	575.930
		Totaal - Resultaat na bestemming				-4.409.684	0	575.930
Totaal - PRO06 Resultaat na bestemming						-4.409.684	0	575.930
Saldo programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien						-31.181.088	-29.163.740	-27.778.984
Totaal - Generaal						0	0	0

BIJLAGE B

SiSa Verklaringen

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2012 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa			
I N D I C A T O R E N						
BZK	C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II Provinciale beschikking en/of verordening Project-gemeenten (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Toelichting afwijking
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C/01	Aard controle R Indicatornummer: C7C/02	Aard controle R Indicatornummer: C7C/03	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C/04
			1 2009/0179681	€ 49.417	€ 0	1 woning minder geïsoleerd + bedrag van inschrijving aannemer aanzienlijk lager dan eerdere raming
			Eindverantwoording Ja/Nee	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen)	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen)	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen)
			Afspraak	Realisatie	Toelichting afwijking	
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2014 (OAB) Gemeenten	Alleen in te vullen na afloop project	Alleen in te vullen na afloop project	Alleen in te vullen na afloop project	Alleen in te vullen na afloop project
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C/05	Aard controle D1 Indicatornummer: C7C/06	Aard controle D1 Indicatornummer: C7C/07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C/08
			1 Ja	7	6	1
			Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
			Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie.			
			Aard controle R Indicatornummer: D9/01	Aard controle R Indicatornummer: D9/02	Aard controle R Indicatornummer: D9/03	Aard controle nvt Indicatornummer: D9/04
			€ 96.500	€ 0	€ 0	€ 2.042

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2012 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa				
			I N D I C A T O R E N				
SZW	G1C-1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Gemeentedeel 2012 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Gemeenten verantwoorden hier alleen het gemeentelijk deel indien er in (jaar T) enkele of alle inwoners werkzaam zijn bij een Openbaar lichaam o.g.v. de Wvgr.	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners per gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (jaar T); exclusief deel openbaar lichaam <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G1C-1 / 01</i>	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T), uitgedrukt in arbeidsjaren; exclusief deel openbaar lichaam <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G1C-1 / 02</i>			
			11,25	1,63			
SZW	G1C-2	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G1C-1)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G1C-2 / 01</i>	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners per gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (T-1); inclusief deel openbaar lichaam <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G1C-2 / 02</i>	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G1C-2 / 03</i>	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G1C-2 / 04</i>	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkenplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G1C-2 / 05</i>
			1 0168 (Lossen)	268,25	17,88	192,86	7,61

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2012 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa		
			I N D I C A T O R E N		
SZW	G2	I Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	
		I.1 WWB: algemene bijstand			
		Gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Aard controle n.v.t. Indicatummer: G2 / 01	Aard controle n.v.t. Indicatummer: G2 / 02	
			€ 3.568.824	€ 76.683	
		I. 2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	
		Gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Aard controle n.v.t. Indicatummer: G2 / 03	Aard controle n.v.t. Indicatummer: G2 / 04	
			€ 241.562	€ 1.362	

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2012 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa	
			I N D I C A T O R E N	
		I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Besteding (jaar T) IOAZ <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatonummer: G2/05</i>	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatonummer: G2/06</i>
			€ 43.031	€ 0
		I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatonummer: G2/07</i>	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatonummer: G2/08</i>
			€ 4.011	€ 845
		I. 5 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatonummer: G2/09</i>	
			€ 0	

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2012 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa					
			I N D I C A T O R E N					
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			<i>Aard controle R Indicatornummer: G3/01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3/02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3/03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3/04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3/05</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3/06</i>
			€ 164.415	€ 74.723	€ 6.263	€ 232.447	€ 10.638	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3/07</i>	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 <i>Aard controle R Indicatornummer: G3/08</i>				
			€ 0	€ 0				

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2012 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa				
			I N D I C A T O R E N				
SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB) Wet participatiebudget (WPB) Gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Besteding (jaar T) participatiebudget	Waarvan besteding (jaar T) van educatie bij roc's	Baten (jaar T) (niet-Rijk) participatiebudget	Waarvan baten (jaar T) van educatie bij roc's	Besteding (jaar T) Regelluw
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G5/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G5/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G5/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G5/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G5/05</i>
			€ 636.396	€ 155.428	€ 85.901	€ 0	
			Het aantal door de gemeente in (jaar T) ingekochte trajecten basisvaardigheden	Het aantal door volwassen inwoners van de gemeente in (jaar T) behaalde NT2-certificaten, dat niet meetelt bij de output-verdeelmaatstaven uit de verdeelsleutel van Onze Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel.			Dit onderdeel is van toepassing voor gemeenten die in (jaar T-1) duurzame plaatsingen van inactieven naar werk hebben gerealiseerd en verantwoord aan het Rijk.
VWS	H10_2010	Brede doeluitkering Centra voor Jeugd en Gezin (BDU CJG)_Hernieuwde uitvraag 2008 tot en met 2011 Tijdelijke regeling CJG Gemeenten	Besteding 2008 aan jeugdgezondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning jeugd, afstemming jeugd en gezin en het realiseren van centra voor jeugd en gezin.	Besteding 2009 aan jeugdgezondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning jeugd, afstemming jeugd en gezin en het realiseren van centra voor jeugd en gezin.	Besteding 2010 aan jeugdgezondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning jeugd, afstemming jeugd en gezin en het realiseren van centra voor jeugd en gezin.	Besteding 2011 aan jeugdgezondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning jeugd, afstemming jeugd en gezin en het realiseren van centra voor jeugd en gezin.	Is er ten minste één centrum voor jeugd en gezin in uw gemeente gerealiseerd in de periode 2008 tot en met 2011? Ja/Nee
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: H10_2010/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: H10_2010/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: H10_2010/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: H10_2010/04</i>	<i>Aard controle D1</i> <i>Indicatornummer: H10_2010/05</i>
			€ 301.678	€ 250.885	€ 335.099	€ 575.796	Ja
			40	10			

BIJLAGE C

IMG
(Investerings met
Gemeenten)

Bijlage C. IMG Verantwoording

	Beschikking- nummer provincie	Project afgerond / eindverantw- oording Ja- nee	In de verlenings- beschikking opgenomen subsidie voor dit project	Besteed tlv provinciale middelen jaar 2012 (conform baten/lasten- stelsel)	Besteed tlv gemeentelijke middelen jaar 2012 (conform baten /lasten- stelsel)	Cumulatief besteed tlv provinciale middelen t/m jaar 2012 (conform baten/lastenste- lsl)	Cumulatief besteed tlv gemeentelijke middelen t/m jaar 2012 (conform baten/lasten- stelsel)	Geplande einddatum	Optionele toelichting op één van de voorgaande kolommen
Aard controle	D1	D1	R	R	R	R	R	D1	D1
Hart van Overdinkel	2011/0025126	nee	1.400.000	198.732	98.923	302.651	165.817	1-7-2014	
Externe veiligheid deel I	2011/0098477	nee	39.930	7.117	0	17.099	15.945	31-12-2014	
Externe veiligheid deel II	2012/0068524	ja	7.303	7.303	0	7.303	0	31-12-2012	
Klimaatbestendig bouwen	2010/0196715	nee	450.000	0	0	0	0	1-7-2014	

BIJLAGE D

Lijst van afkortingen

Bijlage D. Lijst van afkortingen

A

AAA rating (triple-A)	Hoogste rating voor kredietwaardigheid
AB	Algemeen Bestuur
AU	Algemene uitkering
ATB	All Terrain Bike
Awb	Algemene wet Bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten

B

BAG	Basisregistratie Adressen en gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten
BBZ	Bruto Bijstand Zelfstandigen
BCF	Btw compensatiefonds
BDU	Brede doeluitkeringen
BERAP	Bestuursrapportage
BGT	Basiskaart grootschalige topografie
BHV	Bedrijfs Hulpverlening
BIZ	Bedrijven investeringszone
BIZA	Binnenlandse Zaken
Bofv	Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen
BRIM	Besluit rijkssubsidiëring instandhouding monumenten
BSP	Beleid, Strategie en Projecten
BSO	Buiten Schoolse Opvang
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BV	Besloten Vennootschap
BW	Bestuursakkoord Water
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

C

CAK	Centraal administratiekantoor
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBL	Cross Border Lease
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CHIEC	Cultuur Historische Informatie en Educatieve Centra
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
COA	Centraal Orgaan Assielzoekers
COELO	Centrum voor onderzoek van de economie van lagere overheden
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
CTOB	Crematoria Twente/Oost Nederland BV

D

DAP	Dossier afspraken en procedures
DB	Dagelijks Bestuur
DV	Duurzaam veilig

E

EMU	Economische en Monetaire Unie
EPZ	Elektriciteits-Productiemaatschappij Zuid-Nederland

F

FUWA	Funktie waarderingsronde
------	--------------------------

G

GALM	Groninger Actief Leven Model
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GBT	Gemeenschappelijk Belastingkantoor Twente
GGD	Gemeenschappelijke gezondheids dienst
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan

I

IAU	Incidenteel aanvullende uitkering
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
IGO	Integraal Groot Onderhoud
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IMG	Investeren Met Gemeenten
IMOP	Integraal Meerjaren Investerings- en onderhouds programma
i-NUP	Implementatie van het Nationaal Uitvoeringsprogramma
IOAW/IOAZ	Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IPPC	Integrated Pollution Prevention and Control
ISV	Investeren in stedelijke vernieuwing
IVZ	platform Integrale veiligheid
Iv3	Informatie voor derden

K

KiZ	Kwaliteit en zelfbeheer
-----	-------------------------

L

LAGA	Landesgartenschau
LED	Light Emmitting Diode

M

MAN	Multifunctionele accommodatie Nilantspad
MER	Milieu effect rapportage
MJB	Meerjarige begroting
MOP	Meerjarenonderhoudplanning
MT	Managementteam

N

NASB	Nationaal Actieplan Sport en Bewegen
NNIEGG	Nog niet in exploitatie genomen gronden
NOT	Noordoost Twente
NUP	Nationaal Uitvoerings Programma
NUT	Nodeloze Uitrukken Terugdringen
NV	Naamloze Vennootschap
NVMP	Nederlandse Verwijdering Metalektro Producten

O

OR	Ondernemingsraad
OZB	Onroerendezaakbelasting
OKE	Ontwikkelingskansen Kwaliteit en Educatie

P

PBE	Publiek Belang Electriciteitsproductie BV
PB-2012	Programma Begroting 2012
P&C-cyclus	Planning&Control cyclus

PGB	Persoons Gebonden Budget
PHS	Programma hoogfrequent spoorvervoer
PmjP	Provinciaal meerjaren programma
R	
REO	Ruimtelijke en Economische Ontwikkelingen
RMC	Regionaal meld en coördinatiepunt
ROZ	Regionale organisatie zelfstandigen
RUD	Regionale uitvoeringsdiensten
RUDDO	Regeling Uitzettingen van Derivaten Decentrale Overheden
RUP	Regionale Uitvoeringsprojecten
RCE	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
RWE	Rheinisch-Westfalischs Elektrizitätswerk
S	
SW	Sociale Werkvoorziening
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
T	
TBT	Twents Bureau voor Toerisme
TIP	Toeristische Informatie Punten
TOOM	Terugdringing Ongewenste en Onechte Meldingen
U	
UWV	Uitvoerder van de sociale werknemersverzekeringen
V	
VAB	Vrijkomende agrarische bebouwing
vGRP	Vernieuwde Gemeentelijk Rioleringsplan
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VOMOL	Veilig omgaan met opvallend landbouwverkeer
VROM	Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieu
VRT	Veiligheidsregio Twente
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VVH	Vastgoed, Vergunningen en Handhaving
VVV	Vereniging Voor Vreemdelingenverkeer
W	
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
Wet fido	Wet financiering decentrale overheden
Wgr	Wet gemeenschappelijke regelingen
Wij	Wet investeren in jongeren
WIZ	Werk Inkomen en Zorg
WiW	Wet inschakeling werkzoekenden
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOT	Wet op het Onderwijstoezicht
WOZ	Wet waardering Onroerende Zaken
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
Wvg	Wet voorziening gehandicapten
WWB	Wet Werk en Bijstand
WZ	Welzijn
Z	
ZUT	Zuid Twente